

Mötesbok: Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden (2025-12-17)

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Datum: 2025-12-17

Plats: Sal 2-1012, Vuxenutbildningens hus

Kommentar:

Dagordning

Tid: 17/12 kl. 9.00-13.00, Lokal: 2-1012, Vuxenutbildningens hus

Upprop

Val av justerare

Beslutsärenden

122/25 Fastställande av dagordning och fråga om jäv - GVN december	3
123/25 Revidering av delegationsordning för gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden - Från beslutsdatum 2024, 2025, 2026	6
124/25 Ersättningsbelopp, bidrag - Fristående gymnasieskolor, enskilda huvudmän 2026 - Skollag 16 kap 52-55 §	55
125/25 Interkommunal ersättning år 2026 - Gymnasieskola - Anpassad gymnasieskola - Kommunal vuxenutbildning	93
126/25 Ramjustering - Skolskjutskostnader	98
127/25 Yttrande över motion (L) 14/2025 - Inför SAO - Studiemotiverande arbetslivsorientering - i Umeå kommun	102
128/25 Yttrande över motion (V) 25/2025 - Inför avgiftsfri frukost i skolan	107
129/25 Yttrande över remiss från Riksarkivet: Förslag till Riksarkivets föreskrifter om gallring av handlingar och uppgifter inom informationsutbyten mellan myndigheter - RA-KS 2025/01320	115
130/25 Yttrande över remiss från Utbildningsdepartementet: Registerkontroll inför antagning till vissa högskoleutbildningar - U2025/01933	135
131/25 Yttrande över internremiss från Kommunstyrelsen -Mål och riktlinjer för arbetet med nationella minoriteter och urfolket samerna	180
132/25 Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden - årshjul 2026	199
133/25 Utseende av skolchef - gymnasie- och vuxenutbildning - SL 2 kap. 8a §	206
134/25 Återrapport uppdrag M	209
135/25 Programstruktur för ny gymnasieskola	218
136/25 Utvärdering idéburet offentligt partnerskap (IOP) - Röda Korset - Samhällsguider - 2025-2026	247
137/25 Delegationsbeslut och anmälningsärenden - GVN december 2025	281

Informationsärenden

138/25 Gymnasie- och arbetsmarknadsdirektören informerar	283
139/25 Utfall medarbetarenkäten	284
140/25 Flyktingmottagning	285
141/25 Tema: Vuxenutbildning	286

Tjänsteskrivelse

2025-12-04

Gymnasie- och
vuxenutbildningsnämnden

Diariennr: SK-2025/00007

Fastställande av dagordning och fråga om jäv – GVN december 2025

Förslag till beslut

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslutar:

- att fastställa dagordningen
- att till protokollet notera att ingen person är jävig

Ärendebeskrivning

Föredragningslista till gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens sammanträde finns som bilaga och eventuella ändringar noteras. En jävig person får varken delta i handläggningen av ärendet eller vara närvarande vid nämndens behandling av ärendet.

Beslutsunderlag

Bilaga: Föredragningslista

Beredningsansvarig

Annelie Holmlund, nämndsekreterare

Nicklas Wallmark
gymnasie- och arbetsmarknadsdirektör

Föredragningslista

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Tid: Onsdagen den 17 december 2025 kl. 09:00

Plats: Sal 2-1012, Vuxenutbildningens hus

Upprop

Val av justerare

Beslutsärenden

- 1 Fastställande av dagordning och fråga om jäv - GVN december
- 2 Revidering av delegationsordning för gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden - Från beslutsdatum 2024, 2025, 2026
- 3 Ersättningsbelopp, bidrag - Fristående gymnasieskolor, enskilda huvudmän 2026 - Skollag 16 kap 52-55 §
- 4 Interkommunal ersättning år 2026 - Gymnasieskola - Anpassad gymnasieskola - Kommunal vuxenutbildning
- 5 Ramjustering - Skolskjutskostnader
- 6 Yttrande över motion (L) 14/2025 - Inför SAO - Studiemotiverande arbetslivsorientering - i Umeå kommun
- 7 Yttrande över motion (V) 25/2025 - Inför avgiftsfri frukost i skolan
- 8 Yttrande över remiss från Riksarkivet: Förslag till Riksarkivets föreskrifter om gallring av handlingar och uppgifter inom informationsutbyten mellan myndigheter - RA-KS 2025/01320
- 9 Yttrande över remiss från Utbildningsdepartementet: Registerkontroll inför antagning till vissa högskoleutbildningar - U2025/01933
- 10 Yttrande över internremiss från Kommunstyrelsen - Mål och riktlinjer för arbetet med nationella minoriteter och urfolket samerna
- 11 Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden - årshjul 2026

Kallelse/Föredragningslista

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Onsdagen den 17 december 2025 kl. 09:00

- 12 Utseende av skolchef - gymnasie- och vuxenutbildning -
SL 2 kap. 8a §
- 13 Återrapport uppdrag M
- 14 Programstruktur för ny gymnasieskola
- 15 Utvärdering idéburet offentligt partnerskap (IOP) - Röda
Korset - Samhällsguider - 2025-2026
- 16 Delegationsbeslut och anmälningssärenden - GVN
december 2025

Informationsärenden

- 17 Gymnasie- och arbetsmarknadsdirektören informerar
- 18 Utfall medarbetarenkäten
- 19 Flyktingmottagning
- 20 Tema: Vuxenutbildning

Tjänsteskrivelse

2025-10-02

Gymnasie- och
vuxenutbildningsnämndens
arbetsutskott

Diariennr: SK-2024/00294

Reviderad delegationsordning för gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden. Från beslutsdatum 2024, 2025, 2026

Förslag till beslut

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslutar att anta föreslagen revidering av gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens delegationsordning i enlighet med bilaga 1.

Ärendebeskrivning

Delegationsordningen är en grundsten i den kommunala organisationen. Nämnden måste kunna delegera viss beslutanderätt för att förvaltningen ska kunna ske effektivt. Vilka beslut som får delegeras framgår av kommunallagen. En delegationsordning tydliggör vilka beslut inom nämndens verksamhetsområde som behandlas av andra förtroendevalda eller tjänstepersoner än nämnden som helhet.

Syftet med delegering utifrån en delegationsordning är att besluten i mer detaljerade frågor ska fattas närmare verksamheten, och därmed underlätta för nämnden och förvaltningsledningen att ägna sig åt övergripande frågor som rör mål, kvalitet, uppföljning och strategisk planering.

Med anledning av kommunfullmäktiges beslut (2025-04-28 § 81) att från och med den 1 januari 2026 dela utbildningsförvaltningen i två separata förvaltningar, behöver nämndens delegationsordning revideras.

Huvudsakligen avser ändringarna delegationsansvaret då vissa befattningsbenämningar försvinner i samband med den nya förvaltningsstrukturen, samtidigt som andra har tillkommit liksom nya funktioner i arbetsflöden. Därutöver har vissa ändringar föranletts av ny lagstiftning som trätt i kraft 2025-07-01 samt kommer att träda i kraft från och med 2026-01-01.

Tjänsteskrivelse

Dnr: SK-2024/00294

I enlighet med punkt B.1.5 i nu gällande delegationsordning (B.1.7 i nytt förslag) är denna typ av förändringar normalt delegerade till tjänstepersoner inom förvaltningen:
Redaktionella ändringar i delegationsordningen vid exempelvis organisationsförändringar, lagändringar och beslut av nämnd,

Utöver ovan nämnda skäl till revidering har ytterligare behov av justeringar identifierats. Samtliga ändringsförslag återfinns markerade i bilaga 1.

Sammanställning av paragrafer med föreslagna revideringar utöver de som avser förändring av delegater:

A.1.2 *Beslut om tillträdesförbud på skolenhet eller annan inom nämndens verksamhetsområden*

Kommentar: Punkten tas bort med anledning av att ny lagstiftning på området finns sedan 2025-07-01 (se B.1.4 och B.1.5 nedan), vilket gör punkten överflödig.

A.1.2 *(Ny numrering) Beslut om avstängning från utbildningen om avstängningen överstiger två veckor*

Kommentar: Förtydligande av tidsaspekten för delegationsbeslutet.

A.1.8 *Beslut om handlingsplan för insatser att nå dem i kommunen som har rätt till utbildning inom sfi samt motivera dem att delta i utbildningen.*

Kommentar: Tillägg av punkt med anledning av ny lagstiftning som träder i kraft fr.o.m. 2026-01-01, Skoll 20 kap. 29§.

B.1.4 *Beslut om beredskapsplan som anger de åtgärder som ska vidtas vid en allvarlig våldssituation eller hot om en allvarlig våldssituation, och säkerställa en beredskap att hantera allvarliga våldssituationer och hot om allvarliga våldssituationer.*

Kommentar: Tillägg av punkt med anledning av ny lagstiftning sedan 2025-07-01, Skoll 6 a kap. 3§.

Tjänsteskrivelse

Dnr: SK-2024/00294

B.1.5 *Vidta åtgärder för att obehöriga personer inte ska ges tillträde till enheten under tid när verksamheten pågår*

Kommentar: Tillägg av punkt med anledning av ny lagstiftning sedan 2025-07-01, Skoll 6 a kap. 4§.

B.2.8 *Beslut om ~~inackorderingstillägg~~, elevresor och kontantersättning*

Kommentar: Punkten delas upp i B.2.8 och B.2.9 i syfte att förtydliga såväl lagrum som möjlighet till överklagan då beslut om elevresor och kontantersättning inte kan överklagas utan utgår från ett tidigare nämndbeslut avseende regelverk. Detta till skillnad från beslut om inackorderingstillägg och beslut om skolskjuts för anpassad gymnasieskola, vilka kan överklagas (se B.2.9).

B.2.9 *Beslut om inackorderingstillägg samt **beslut om skolskjuts anpassad gymnasieskola***

Kommentar: Tillägg med anledning av att beslut om skolskjuts för anpassad gymnasieskolan tidigare har legat inom FGN:s beslutsrätt.

B.4.1 *Integritetsskyddsmyndigheten (IMY) beslut gällande inskickad anmälan om personuppgiftsincident*

Kommentar: Felaktighet i tidigare delegationsordning. Punkten tas bort då det inte avser nämndens beslut och som därmed inte heller kan delegeras.

B.4.4 *Beslut om utlämnande av ~~registerutdrag~~ **rättighetsbegäran***

Kommentar: Redaktionell ändring av tidigare felskrivning.

B.5.1 *Undertecknande av ~~tjänsteskrivelse~~ **yttrande** till tillsynsmyndigheter angående anmälningar, tillsyns- och granskningsärenden*

Kommentar: Redaktionell ändring av tidigare felskrivning.

C.2.6 *Beslut om preliminär antagning*

Tjänsteskrivelse

Dnr: SK-2024/00294

Slutligt beslut om antagning ska om möjligt fattas före den 1 juli det år utbildningen börjar

Kommentar: Punkten tas bort då den ingår i C.2.5.

C.2.12 *Beslut om antal platser i fri kvot*

Kommentar: Punkten har brutits ut från C.2.5 då frågan hanteras av förvaltningen och inte av Gymnasieantagningen i Västerbotten.

D.1.3 *Beslut om antagning till kommunal vuxenutbildning och anpassad utbildning på grundläggande och gymnasial nivå ~~och samt anpassad utbildning på gymnasial nivå~~*

Kommentar: Redaktionell ändring av tidigare felskrivning.

D.1.5 *Beslut att förlänga tidsperiod för undervisning inom sfi.*

Kommentar: Tillägg av punkt med anledning av ny lagstiftning som träder i kraft fr.o.m. 2026-01-01, Skoll 20 kap. 31 a§.

Beslutsunderlag

Bilaga 1: Delegationsordning för gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden - revideringsförslag

Bilaga 2: Beslutad delegationsordning för gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, fastställd 2024-10-23 § 87

Beredningsansvariga

Åza Hortell, utbildningsstrateg

Therése Swärd, ledningskoordinator

Annelie Holmlund, nämndsekreterare

Beslutet ska skickas till

KSdiarium

Kommunikatör vid förvaltningen

dokumentansvarig

Tjänsteskrivelse

Dnr: SK-2024/00294

Nicklas Wallmark
gymnasie- och arbetsmarknadsdirektör

Delegationsordning för gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Förslag på ny text

Gulmarkerat är tidigare lydelse

Dokumenttyp: Delegationsordning	Beslutsdatum: 2024-10-23
Dokumentansvarig: Nicklas Wallmark, gymnasie-och arbetsmarknadsdirektör	DNR: SK-2024/00294 ersätter SK-2021/00332
Beslutad av: Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	Reviderad: 2025-12-17

Innehåll

Delegationsordning för gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	1
1 Om delegation	3
Delegationsbestämmelser	3
Verkställighet	3
Ärenden som inte får delegeras enligt kommunallagen.....	4
Ersättare för delegat	4
Ärenden som inte återfinns i delegationsordningen	5
Jäv	5
Anmälan av delegationsbeslut till nämnd.....	5
Personalärenden	5
Civil beredskap och säkerhet	5
Överklagan av delegationsbeslut	6
1.10.1 Laglighetsprövning	6
1.10.2 Förvaltningsbesvär	6
2 Förklaring av förkortningar	7
Delegater	7
Lagar och förordningar.....	8
3 Delegationsordning	9
Nämnd, ordförande, arbetsutskott, presidiet beslutar	9
A.1 Generellt	9
B. Administrativa ärenden.....	10
B.1 Generellt.....	10
B.2 Ekonomi, avtal, inköp, bidrag och tilläggsbelopp	11
B.3 Offentlighet och sekretess samt överklaganden	13
B.4 GDPR	14
B.5 Tillsyn och anmälningsärenden.....	14
C. Gymnasieskola och anpassad gymnasieskola	15
C.1 Organisering av utbildning och studievägar	15
C.2 Mottagning, antagning och behörighet	16
D. Vuxenutbildning; kommunal vuxenutbildning	18
D.1 Mottagning, behörighet, antagning.....	18
D.2 Studiestartstöd	19
E. Skyldighet att anmäla, utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling.....	19

1 Om delegation

En nämnd har till uppgift att fatta ett stort antal beslut i flera olika ärendetyper. Hanteringen måste fungera både rättssäkert och effektivt. Detta kräver bland annat att ärenden kan hanteras snabbt, både utifrån medborgarnas intressen och med hänsyn till nämndens egna behov.

Syftet med delegationen är att avlasta nämnden från att behöva fatta beslut i samtliga ärenden som faller inom nämndens ansvarsområde. Genom delegation effektiviseras den kommunala förvaltningen och medborgarna ges en bättre service. Delegering innebär överföring av beslutanderätt från nämnden till ett presidium, arbetsutskott, en ledamot eller ersättare eller en anställd tjänsteperson som är underställd nämnden. Det är inte möjligt att delegera till en grupp anställda eller en grupp anställda och förtroendevalda att gemensamt fatta beslut.

Delegering innebär att befogenheten att fatta beslut överlämnas och det delegerade beslutet fattas sedan på nämndens vägnar. Det är uppgiften som delegeras och inte ansvaret som sådant. Delegaten har emellertid det fulla ansvaret för handläggning och beslutsfattande i de ärenden som delegationen omfattar. Beslutanderätten enligt delegationsordningen gäller tills vidare och kan återkallas eller ändras av nämnd eller förvaltningschef.

Delegationsordningen bör vara ett dokument som regelbundet uppdateras, utifrån ny lagstiftning eller organisationsförändringar som uppkommer samt av nämnden fattade beslut. Av punkt **B.1.5 och B.1.6 B.1.7** framgår delegater för löpande uppdateringar av delegationsordningen med anledning av organisationsförändringar, lagändringar och nämndbeslut. Uppdateringar sker månadsvis efter fattade beslut i nämnd som rör delegationsordningen samt efter beredning i **gymnasie-och arbetsmarknadsdirektörens** ledningsgrupp gällande ny lagstiftning eller organisationsförändringar.

Delegationsbestämmelser

I 6 kap. 37 § kommunallagen finns bestämmelser om delegering av ärenden inom en kommunal nämnd. Delegation innebär att beslutanderätten i ärenden som är angivna i delegationsordningen delegerats och att delegaten träder in i nämndens ställe, under förutsättning att utfärdade författningsbestämmelser, lagar, avtal, ekonomiska ramar och övriga riktlinjer för verksamheten iakttas. Besluten har samma rättsverkan som nämndens egna beslut.

Verkställighet

Beslut av rent förberedande eller rent verkställande karaktär, exempelvis där beslutet är givet på förhand utan att det innefattar en bedömning, till exempel beslut om debitering enligt en fastställd taxa, kräver ingen delegation. Föreligger ingen självständig beslutanderätt brukar man tala om så kallad ren verkställighet. Sådana beslut kan tjänstepersoner fatta självständigt. Verkställighetsbeslut behöver ej anmälas i nämnden.

Beslutsfattande där en tjänsteperson pekas ut som beslutsfattare i speciallagstiftning kräver inte heller delegation från nämnden, utan sådana beslut fattar den tjänsteperson som är delegat självständigt med stöd utifrån lagstiftningen. Detta innebär exempelvis att en skolhuvudman, en kommunal utbildningsnämnd, inte kan besluta om något som rektor har getts beslutanderätt eller ansvar för genom skollagen eller andra författningar.

Ärenden som inte får delegeras enligt kommunallagen

Enligt 6 kap. 38 § kommunallagen får nämnden inte delegera beslutsfattanderätten när det gäller:

1. ärenden som avser verksamhetens mål, inriktning, omfattning eller kvalitet,
2. framställningar eller yttranden till fullmäktige liksom yttranden med anledning av att beslut av nämnden i dess helhet eller av fullmäktige har överklagats,
3. ärenden som rör myndighetsutövning mot enskilda, om de är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt,
4. ärenden som väckts genom medborgarförslag och som lämnats över till nämnden, eller
5. ärenden som enligt lag eller annan författning inte får delegeras.

Beslutanderätten får inte heller delegeras till en automatiserad beslutsfunktion när det gäller ärenden där beslut överklagas enligt bestämmelserna i 13 kap. kommunallagen, ärenden där beslut enligt lag eller annan författning inte får överklagas, ärenden om upphandling eller ärenden om valfrihetssystem.

Ersättare för delegat

Enligt 7 kap. 6 § kommunallagen framgår att om en nämnd uppdrar åt en förvaltningschef inom nämndens verksamhetsområde att fatta beslut, får nämnden överlåta åt förvaltningschefen att i sin tur uppdra åt en annan anställd inom kommunen att fatta beslutet. Det innebär att förvaltningschef får delegera beslutanderätten i ett led men bestämmelserna i kommunallagen avseende vidaredelegation medger dock inte att beslutanderätt vidaredelegeras i flera led.

Vid gymnasie-och arbetsmarknadsdirektörens frånvaro övertas beslutanderätten av biträdande utbildningsdirektör med ansvar för gymnasieskola, vuxenutbildning samt arbetsmarknad och integration alternativt av tillförordnad gymnasie-och arbetsmarknadsdirektör. Som allmän princip gäller att ersättare inte bör besluta i viktiga ärenden om beslutet utan större nackdel kan vänta till delegaten återkommer.

Delegation sker till delegat på lägsta beslutade nivå, det innebär att tjänsteperson på högre chefsnivå inom förvaltningen, vid behov har rätt att träda in som delegat.

Vidare framgår av 6 kap. 39 § kommunallagen att en nämnd får uppdra åt ordföranden, eller annan ledamot som nämnden har utsett, att besluta på nämndens vägnar i ärenden som är så brådskande att nämndens avgörande inte kan avvaktas. Enligt 6 kap. 40 § kommunallagen ska beslutet då anmälas vid nämndens nästa sammanträde.

Av kommunfullmäktiges beslutade reglemente för Umeå kommuns styrelse och nämnder (KS-2014/01024, KS-2023/00651, reviderad 2024-06-17) framgår gällande ersättare för ordföranden. Om varken ordföranden eller en vice ordförande kan delta i ett helt sammanträde eller i en del av ett sammanträde fullgör den till åldern äldste ledamoten ordförandens uppgifter. Om ordföranden eller vice ordförande på grund av sjukdom eller av annat skäl är hindrad att fullgöra uppdraget för en längre tid får nämnden utse en annan ledamot att vara ersättare för ordföranden/vice ordförande. Ersättaren fullgör ordförandens/vice ordförandens samtliga uppgifter.

Utöver delegationsordningen har kommunjuristerna fullmakt att företräda gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden i mål och ärenden (SK-2015/00329 SK-2025/00663) samt jurist vid utbildningsförvaltningen genom vidaredelegation från kommunjuristerna (SK-2024/00053).

Ärenden som inte återfinns i delegationsordningen

Ärenden som inte återfinns i delegationsordningen ska beslutas av nämnden, om ärendet är av principiell karaktär eller om det av författning tydligt framgår att det är nämnden som ska besluta i frågan.

I övriga fall beslutar den som handlägger och har delegationsrätt i liknande ärenden.

Jäv

Delegerad beslutanderätt får inte utövas i ärende som berör delegatens egna personliga förhållanden eller där jäv enligt 6 kap. 28–32 §§ kommunallagen föreligger. Den som är jävig i ett visst ärende får inte besluta i det eller delta i handläggningen av ärendet. Om en delegat är jävig överlämnas ärendet för avgörande till överordnad chef eller till nämnden. Handläggaren i ett ärende måste själv uppmärksamma jävsituationen och informera ansvarig chef.

Anmälan av delegationsbeslut till nämnd

Enligt 6 kap. 40 § kommunallagen beslutar nämnden i vilken utsträckning beslut som fattats med stöd av delegationsordningen anmäls till nämnd därav ska beslut anmälas till nämnd om inte annat anges.

Väljer nämnden att vissa beslut inte ska anmälas till nämnd ska ett särskilt beslut om detta fattas. I de fall beslut kan överklagas med laglighetsprövning enligt kommunallagens 13 kap. och om dessa beslut inte anmäls till nämnd ska besluten protokollföras särskilt och tillkännages på kommunens anslagstavla, enligt 8 kap. 10 § första stycket punkt 3. Tillkännagivandet av beslut är viktig för att besluten som fattats ska vinna laga kraft. Nämnden har tidigare beslutat om tillkännagivanden av delegationsbeslut som endast kan laglighetsprövas (GVN Beslut 2018-01-24, 6 § SK-2016/00058). Eftersom protokollen ska tillkännages på anslagstavlan måste hänsyn tas till offentlighets och sekretesslagen samt dataskyddsförordningen (GDPR).

För delegerade beslutsärenden förs en förteckning i obruten nummerserie per kalenderår (SK- nr). Nämndsekreteraren svarar för att förteckning av delegationsbeslut som upprättats delges ledamöterna vid nämndsammanträdet. Den dokumentation som rör delegationsbesluten finns att tillgå vid den avdelning eller enhet inom utbildningsförvaltningen gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen som fattat besluten.

Personalärenden

Beslut i personalärenden fattas enligt Delegationsordning i personal- och organisationsfrågor, KS-2019/00709, reviderad 2023-07-01. Dessa ärenden anmäls inte till nämnden.

Civil beredskap och säkerhet

I samtliga nämnders gemensamma reglemente framgår följande gällande civil beredskap och säkerhet.

Nämnden ansvarar för den civila beredskapen i nämndens verksamheter. Detta innebär att nämnden ansvarar för att det kontinuerligt genomförs analys, planering och förberedelser för att upprätthålla kontinuitet och tillgodose ändamålsenlig säkerhet och beredskap i de verksamheter som nämnden ansvarar för. Nämnden ansvarar för att förebygga, hantera och följa upp/utvärdera händelser som berör nämndens verksamheter.

Nämnden ansvarar för att upprätta en ändamålsenlig organisation i beredskaps- och säkerhetsfrågor. Nämnden ansvarar för att delta i framtagande av kommunövergripande analyser, planering, förberedelser och utbildningar/övningar inom säkerhets- och beredskapsområdet.

Överklagan av delegationsbeslut

Beslut som har delegerats från nämnden kan överklagas på samma sätt som nämndens beslut, det vill säga antingen med stöd av 13 kap. kommunallagen genom laglighetsprövning tidigare även kallat kommunalbesvär eller med stöd av speciallagstiftning genom förvaltningsbesvär, se mer nedan.

1.10.1 Laglighetsprövning

Beslut som inte kan överklagas med förvaltningsbesvär kan överklagas genom laglighetsprövning, enligt kommunallagen 13 kap. Laglighetsprövning innebär enbart en prövning av ett besluts laglighet och bara den som är medlem i kommunen kan överklaga. Domstolen kan endast pröva lagligheten av beslutet kommunen fattat, men inte lämpligheten i ett beslut. Domstolen kan upphäva det överklagade beslutet, men inte sätta något annat beslut i dess ställe. Om beslutet upphävs innebär det att kommunen måste fatta ett nytt beslut. Det kan medföra att hela processen som föregår beslutet måste tas om, av aktuell nämnd inom kommunen igen.

Överklaganden genom laglighetsprövning ska ske inom tre veckor från den dag då justering tillkännagivits på kommunens officiella anslagstavla av protokollet från det nämndsammanträde, då delegationsbeslutet anmälades.

Ett överklagande som innebär laglighetsprövning ska alltid vidarebefordras till domstolen även om det har kommit in för sent, till aktuell nämnd eller förvaltning eftersom det är domstolen som gör rättidsprövningen/bedömningen i sådana ärenden, jämfört med förvaltningsbesvär se nedan.

1.10.2 Förvaltningsbesvär

Beslut som fattas enligt speciallagstiftning som kan överklagas ska innehålla en besvärshänvisning, där det framgår vart beslutet går att överklaga och hur man gör för att överklaga. Exempelvis i 28 kap. skollagen framgår i kapitlet gällande överklagande, att beslut kan överklagas till allmän förvaltningsdomstol, eller Skolväsendets överklagandenämnd samt att flertalet beslut har överklagandeförbud. Övriga beslut från en kommun som inte omnämns särskilt i skollagen kan därmed endast överklagas enligt 13 kap. kommunallagen, se ovan.

Överklagande genom förvaltningsbesvär ska ske inom tre veckor från den dag då klaganden fått del av beslutet. Endast den som beslutet angår och som beslutet kan anses ha gått emot, kan överklaga ett beslut genom förvaltningsbesvär. Vanligtvis elev och dess vårdnadshavare, eller elev själv över 16 år vilket framgår av skollagen 29 kap. 12 §.

Överklagandet ska lämnas eller skickas till utbildningskontoret Umeå kommun, som därefter senast inom en vecka överlämnar ärendet till anvisad besvärsinstans. Har överklagandet kommit in för sent ska nämndens delegat fatta ett avvisningsbeslut, som anger att överklagan inkommit för sent. Ett sådant beslut är i sin tur också överklagbart.

När domstolen vanligtvis förvaltningsrätten, prövar ett överklagat beslut har den samma behörighet som den beslutsfattande kommunens nämnd, och kan således sätta ett helt nytt beslut i dess ställe eller enbart ändra beslutet i vissa delar, beroende på omständigheterna i det enskilda fallet. Domstolen kan även upphäva det underliggande beslutet eller återförvisa målet till kommunen för förnyad handläggning.

Om ett överklagat beslut ändras ska det nya beslutet överlämnas till domstolen oberoende av hur beslutet ändras, helt eller delvis. Det innebär att klaganden inte behöver överklaga även det nya beslutet för att detta ska omfattas av domstolens prövning. Det innebär också att det nya beslutet alltid måste beaktas av domstolen vid dess prövning.

2 Förklaring av förkortningar

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har utöver punkterna under avsnitt A, delegerat ansvaret för den löpande och dagliga förvaltningen för nämndens verksamhetsområde till utbildningsdirektör UD gymnasie- och arbetsmarknadsdirektör (GAD), som i sin tur ansvarar för att leda det övergripande arbetet på gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen. Involverar tjänstepersoner på utbildningskontorets enheter och avdelningar.

Nedanstående förkortningar av delegater avser personal som är verksamma inom Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens verksamhetsområde.

Delegater

Admc	Administrativ chef
AU	Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens arbetsutskott
BitrUD	Biträdande utbildningsdirektör
BitrR	Biträdande rektor
EC	Enhetschef
EHC	Elevhälsochef (verksamhetschef elevhälsa)
EkC	Ekonomichef
GA	Gymnasieantagningen i Västerbotten
GAD	Gymnasie- och arbetsmarknadsdirektör
HRC	HR-chef inom utbildningsförvaltningen
Jur	Jurist inom utbildningsförvaltningen
KC	Kanslichef
LK	Ledningskoordinator
NC	Närmsta chef
Nhandl	Nämndhandläggare
Nsek	Nämndsekreterare
OC	Områdeschef
Pres	Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens presidium
R	Rektor
Reg	Registrator inom utbildningsförvaltningen
UD	Utbildningsdirektör
Utr-GDPR	Utreddare GDPR tillika personuppgiftssamordnare

VC

Verksamhetschef

Lagar och förordningar

ArbmL	Arbetsmiljölagen (SFS 1977:1160)
DL	Diskrimineringslagen (SFS 2008:567)
DSF (GDPR)	Lag med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning (SFS 2018:218)
ElevR	Lag (1991:1110) om kommunernas skyldighet att svara för vissa elevresor
FL	Förvaltningslagen (SFS 2017:900)
FVux	Förordning om vuxenutbildning (2011:1108)
GyF	Gymnasieförordningen (SFS 2010:2039)
HSL	Hälso- och sjukvårdslag (SFS 2017:30)
KL	Kommunallag (SFS 2017:725)
MFL	Marknadsföringslag (SFS 2008:486)
OSL	Offentlighets- och sekretesslag (SFS 2009:400)
PatSäkl	Patientsäkerhetslagen (SFS 2010:659)
SFS-nr	Svensk författningssamling, anger år då lag eller förordningen beslutas
Skoll	Skollag (SFS 2010:800)
SkL	Skadeståndslagen (SFS 1972:207)
StuSt	Lag om studiestartsstöd (SFS 2017:527)
TF	Tryckfrihetsförordningen (SFS 1949:105)
UtlL	Utlänningslag (SFS 2005:716)

3 Delegationsordning

Ärenden där nämnd, ordförande arbetsutskott, presidiet beslutar

Följande avsnitt avser exempel på ärenden som inte delegeras till tjänsteperson

Ärendetyp		Lagrum	Delegat	Överklagande, inhämtande av information
Nämnd, ordförande, arbetsutskott, presidiet beslutar				
A.1 Generellt				
A.1.1	Beslut i brådskande ärenden, som inte kan vänta till nästkommande nämnd	KL 6 kap. 37, 39 §§	Ordf	Anmälan till nämnd
A.1.2	Beslut om tillträdesförbud på skolenhet eller annan inom nämndens verksamhetsområden	Arbml 3 kap. 2 §	Ordf	Överklagan till Förvaltningsrätten Beslutet ska vara tidsbegränsat
A.1.2	Beslut om avstängning från utbildningen om avstängningen överstiger två veckor	Skoll 5 kap.17–20 §§	Pres Ordf	Överklagan till Förvaltningsrätten Beslut avser huvudmannanivå för längre tid av terminen. Utgångspunkten är att rektor beslutar om kortare tid
A.1.3	Beslut om bidrag (ersättningsbelopp) till fristående gymnasieskola	Skoll 16 kap. 52–53 §§ 17 kap. 35–36 §§ 19 kap. 45–46 §§ Gy F 13 kap.	Nämnd	Överklagan till Förvaltningsrätten
A.1.4	Beslut om interkommunal ersättning	Skoll 16 kap. 50–51 §§ 19 kap. 43-44a §§ 24 kap. 15 §	Nämnd	
A.1.5	Utse verksamhetschef för elevhälsa (EHC)	HSL 4 kap. 2 §	Nämnd	Anmäls även till IVO som är tillsynsmyndighet
A.1.6	Beslut om hur kommunen organiserar sin gymnasieutbildning samt justeringar av beslutat utbildningsutbud	Skoll 15 kap. 30 §	Nämnd	
A.1.7	Plan för utbildning på Introduktionsprogram	Skoll 17 kap.7 §	Nämnd	
A.1.8	Beslut om handlingsplan för insatser att nå dem i kommunen som har rätt till utbildning inom sfi samt motivera dem att delta i utbildningen.	Skoll 20 kap. 29 §	Nämnd	

Nämnd, ordförande, arbetsutskott, presidiet beslutar

A.1.9	Beslut om att anordna vidareutbildning i form av ett fjärde tekniskt år	Skoll 17a kap. 2 §	Nämnd	
A.1.10	Prövning av uppdrag från nämndsledamöter	KL 6 kap. 37 §	AU	
A.1.11	Beslut om deltagande i kurser och konferenser för nämndens ledamöter	KL 6 kap. 37 §	AU	
A.1.12	Beslut om överklagande till högre instans i fall domslut i första instans går kommunen emot		Nämnd	Se även B.3.3

Ärendetyp

Lagrum

Delegat

Överklagande, inhämtande av information

B. Administrativa ärenden

B.1 Generellt

B.1.1	Beslut i brådskande extraordinära ärenden som inte kan vänta, till exempel översvämningar, hot och våld mot skolenhet/verksamhet		GAD VC UD BitrUD	
B.1.2	Ta emot, utreda och besvara inkomna klagomål som rör utbildningen på huvudmannanivå. Vidta nödvändiga åtgärder utifrån inkomna klagomål	Skoll 4 kap. 7–8 §§	GAD VC UD BitrUD	Enligt rutin på utbildningsförvaltningens hemsida – synpunkter och klagomål Gäller enbart gymnasie- och vuxenutbildning
B.1.3	Beslut om fastställande av krisledningsplan för nämndens förvaltning		GAD UD	Enligt nämndens reglemente avseende Civil beredskap och säkerhet samt Riktlinje för Umeå kommuns arbete med civil beredskap beslutad av KF (KS-2023/00819) 18 december 2023, Policy för civil beredskap 2024–2026 och Plan för civil beredskap 2024-2026
B.1.4	Beslut om beredskapsplan som anger de åtgärder som ska vidtas vid en allvarlig våldssituation eller hot om en allvarlig våldssituation, och säkerställa en beredskap att	Skoll 6a kap. 3§	GAD	Anmäls till nämnd

B. Administrativa ärenden				
	hantera allvarliga våldssituationer och hot om allvarliga våldssituationer.			
B.1.5	Vidta åtgärder för att obehöriga personer inte ska ges tillträde till enheten under tid när verksamheten pågår.	Skoll 6a kap. 4§	VC R	
B.1.6	Ansvar för anmälningsskyldigheten till IVO enligt Lex Maria	PatSäkl 3 kap. 5–7 §§	EHC	Anmäls till nämnd
B.1.7	Redaktionella ändringar i delegationsordningen vid exempelvis organisationsförändringar, lagändringar och beslut av nämnd		GAD UD BitrUD KC N sek Jur	Information till nämnd gällande organisations- och lagändringar.
B.1.8	Mindre redaktionella förändringar i styrdokument beslutade av nämnden		GAD UD BitrUD KC N sek Jur	Exempelvis uppdatering av hänvisning till lagrum, hänvisning till funktion etc
B.1.9	Beslut om att nyttja hemkommunens insyns rätt i fristående utbildningsverksamhet	Skoll 15 kap. 34 § 18 kap. 37 §	GAD VC UD BitrUD	Anmäls till nämnd
B.1.10	Information till hemkommun om elev börjar/slutar eller är frånvarande från utbildning	Skoll 15 kap. 15 § 18 kap. 15 §	R	
B.1.11	Underteckna samverkansavtal med andra kommuner gällande gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning	Skoll 2 kap. 2a-b §§	GAD UD BitrUD	Anmäls till nämnd
B.2 Ekonomi, avtal, inköp, bidrag och tilläggsbelopp				
B.2.1	Beslut i civilrättsliga skadestånds- och ersättningsärenden understigande ett halvt prisbasbelopp	SkL	GAD UD BitrUD	Gäller ej arbetsrättsliga skadestånd
B.2.2	Beslut att utse attestanter		GAD UD	UD GAD med rätt att vidaredelegera Anmäls till nämnd Attestreglemente för Umeå kommun ska följas KS-2022/01036
B.2.3	Utse beställare av varor och tjänster		NC	Anmäls ej till nämnd Meddelas berörda

B. Administrativa ärenden				
				Attestreglemente för Umeå kommun ska följas KS-2022/01036
B.2.4	Avskrivning av fordran, kundförluster		EkC	Anmäls i nämnd
B.2.5	Teckna avtal med ekonomiskt innehåll (intäkter/kostnader) - motsvarande ett värde överstigande 500 tkr - inom ramen för den egna verksamhetens budget		GAD UD BitrUD EkC HRC KC OC EC VC EHC R	Attestreglemente för Umeå kommun ska följas KS-2022/01036. Vid upphandling (LOU) ska kontakt tas med Upphandlingsbyrån. Gäller ej för leasingavtal, se Regler och riktlinjer för finansiell verksamhet, KF 2019-09-03
B.2.6	Teckna avtal gällande förhyrning och uppsägning av lokaler, för huvudmannens räkning		GAD UD BitrUD	Attestreglemente för Umeå kommun ska följas KS-2022/01036 Gäller exempelvis andrahandsupplåtelser inom arbetsmarknad och integrations verksamhet
B.2.7	Undertecknande av avtal och skrivelser utan ekonomiskt innehåll		GAD UD BitrUD VC EHC OC EC R	
B.2.8	Beslut om inackorderingstillägg, elevresor och kontantersättning	Skoll 15 kap. 32 § 18 kap. 32 §§ 20 kap. 19 d § 2 st ElevR Lag (1991:1110) om kommunernas skyldighet att svara för vissa elevresor	KC LK Nsek EC AdmC	Utgår från beslut GVN SK-2022/00258, 23-10-25. Regler för ansökan om elevresor och inackorderingstillägg för Umeå kommuns gymnasieelever Överklagan till Förvaltningsrätt Överklagade beslut anmäls till nämnd
B.2.9	Beslut om inackorderingstillägg samt	Skoll 15 kap 32§, 18 kap 30-32§§	KC LK	Överklagan till Förvaltningsrätt Överklagade beslut anmäls till nämnd

B. Administrativa ärenden

	Beslut om skolskjuts anpassad gymnasieskola		Nsek EC	
B.2.10	Beslut om tilläggsbelopp för elever med omfattande behov av extraordinära stödåtgärder	Skoll 16 kap. 54 § 19 kap. 47 § 22 kap. 20 § GyF 13 kap. 7 §	GAD UD BitrUD	Anmäls i nämnd Överklagan till Förvaltningsrätten
B.2.11	Beslut om ersättning till annan skolhuvudman för enskild elev på Introduktionsprogram och kommunal vuxenutbildning	Skoll 17 kap. 23–27 §§ 20 kap. 15, 21a §§	GAD VC UD BitrUD OC	Utgångspunkten är interkommunal ersättning enligt 24–27 §§, om inte den anordnande huvudmannen och hemkommunen kommer överens om annat Överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd, gäller 20 kap. 21a § på elevnivå
B.2.12	Beslut om att underteckna ansökningar och beslut om rekvisition gällande extern finansiering med statsbidrag, EU-medel eller liknande – på huvudmannanivå Beslut om att underteckna ansökningar och beslut om rekvisition gällande extern finansiering med statsbidrag, EU-medel eller liknande – gällande egen verksamhet		GAD VCvux UD BitrUD EkC EC EHC VC OC	Anmäls i nämnd Exempelvis statliga myndigheter Skolverket, Arbetsförmedlingen, SPSM, Migrationsverket, Europeiska socialfonden, Jordbruksverket, och Erasmus-projekt
B.3 Offentlighet och sekretess samt överklaganden				
B.3.1	Nekande att lämna ut: a) sekretesshandling b) handling som ej bedöms vara allmän c) e-postadresser Beslut om att lämna ut handling med förbehåll vid partsinsyn	TF 2 kap. 2§ 12§ MFL OSL 10 kap. 3§ och 14 §	GAD UD KC Reg LK N handl N sek	Anmäls i nämnd Överklagan till Kammarrätten
B.3.2	Rättidsbedömning inklusive avvisande av överklagande som för sent inkommen	FL 45–47 §	GAD UD KC	Anmäls i nämnd Överklagan till Kammarrätten

B. Administrativa ärenden				
		Skoll 29 kap. 11 §	Reg LK Jur	
B.3.3	Avge yttrande över ärende som överklagats till: a) första instans b) högre instans		a) delegat b) delegat	Anmäls i nämnd Observera att nämnd beslutar om <u>överklagande</u> till högre instans (rättsinstans) i de fall domslut i första instans går kommunen emot. Se även A.1.11
B.4 GDPR				
B.4.1	Integritetsskyddsmyndigheten (IMY) beslut gällande inskickad anmälan om personuppgiftsincident	DSF Artikel 33	Jur Utr.GDPR Reg	Anmäls till nämnd
B.4.1	Fastställande av konsekvensbedömning	DSF Artikel 35	GAD KC UD BitrUD	Anmäls till nämnd
B.4.2	Undertecknande av personuppgiftsbiträdesavtal (PUB-avtal) Innefattar även rätt att ändra eller avsluta PUB-avtal	DSF Artikel 28	GAD KC LK UD BitrUD	Anmäls till nämnd PUB-avtal tecknas vanligtvis i samband med, ett huvudavtal som innebär personuppgiftsbehandling mellan parterna
B.4.3	Rätt att teckna datadelningsavtal för fastställande av gemensamma personuppgiftsbehandlingar med annan personuppgiftsansvarig	DSF Artikel 26	GAD KC UD BitrUD	Anmäls till nämnd
B.4.4	Beslut om utlämnande av registerutdrag rättighetsbegäran	DSF Artikel 15	Jur Utr.GDPR Reg	
B.4.5	Beslut om avslag på begäran om registerutdrag	DSF Artikel 12 Artikel 12.6	Jur Utr.GDPR Reg	Anmäls till nämnd Ev. överklagan prövas först av delegat innan den skickas till förvaltningsrätten
B.4.6	Beslut om rättelse och radering av personuppgifter eller begränsning av personuppgiftsbehandling	DSF Artikel 16–18	Jur Utr.GDPR Reg	Beslut får ej strida mot annan lag som reglerar informationshantering Ev. överklagan prövas först av delegat innan den skickas till förvaltningsrätten
B.5 Tillsyn och anmälningsärenden				
B.5.1	Undertecknande av tjänsteskrivelse yttrande till tillsynsmyndigheter		GAD KC	Anmäls till nämnd Gäller ärenden på individ, skol- och

B. Administrativa ärenden

	angående anmälningar, tillsyns- och granskningsärenden		UD BitrUD EHC	enhetsnivå <u>Exempelvis:</u> Skolinspektionen (SI) Barn- och elevombudet (BEO) Lärarnas ansvarsnämnd (LAN) Diskrimineringsombudsmannen (DO) Justitieombudsmannen (JO) Socialstyrelsen (SoS) Miljö- och hälsoskydd (MHS) Arbetsmiljöverket (AV) Umeåregionens brandförsvär Vid UD:s frånvaro, är BitrUD delegat
--	--	--	---------------------	---

Ärendetyp

Lagrum

Delegat

Överklagande, inhämtande av information

C. Gymnasieskola och anpassad gymnasieskola

C.1 Organisering av utbildning och studievägar

C.1.1	Beslut om vilka inriktningar på utbildningar som ska erbjudas och antalet platser	Skoll 15 kap. 30 b	GAD UD BitrUD	Se punkt A.1.6 Nämnd beslutar enligt Skoll 15 kap.30 § om att erbjuda gymnasieutbildning
C.1.2	Beslut om att fördela utbildningen på nationella program på längre tid än 3 år	Skoll 16 kap 15 §	GAD UD BitrUD	Anmäls i nämnd
C.1.3	Beslut om att fördela utbildningen inom anpassad gymnasieskola på längre tid än 4 år	Skoll 19 kap.17 §	GAD UD BitrUD	Anmäls i nämnd
C.1.4	Ansökan om godkännande av utbildning som särskild variant	GyF 5 kap. 4 §	GAD UD BitrUD	Anmäls i nämnd
C.1.5	Ansökan om godkännande av utbildning som riksrekryterande utbildning	GyF 5 kap. 14 §	GAD UD BitrUD	Anmäls i nämnd
C.1.6	Ansökan om nationellt godkänd idrottsutbildning	GyF 5 kap. 28 §	GAD UD BitrUD	Anmäls i nämnd
C.1.7	Ansökan om ett nytt ämne eller en ny nivå i ett befintligt ämne	GyF 1 kap.6 §	GAD VC UD BitrUD	Anmäls i nämnd

C. Gymnasieskola och anpassad gymnasieskola

C.1.8	Beslut om att ersätta arbetsplatsförlagt lärande (APL) med skolförlagd utbildning efter samråd med det lokala programrådet	GyF 4 kap. 13 §	R	Gäller endast om platser inte kan tillhandahållas eller på grund av säkerhetsskäl
C.1.9	Fastställa ämnen som programfördjupningar och individuella val Beslut om antal undervisningstimmar för ämne, ämnesområde, gymnasiearbetet och gymnasiearbetet i anpassad gymnasieskola Undervisningstidens fördelning över läsåren	GyF 4 kap.6–7a §§ GyF 22 §	VC OC	
C.1.10	Beslut om APL på högskoleförberedande program	GyF 4 kap 12 §	VC OC	
C.1.11	Beslut om att en elevs utbildning på ett nationellt program till sitt innehåll får avvika från vad som annars gäller (om särskilda skäl)	Skoll 16 kap. 14 §	VC OC R	
C.1.12	Teckna skriftligt avtal (utbildningskontrakt) för elev och arbetsplats vid gymnasial lärlingsutbildning	Skoll 16 kap. 11a § 19 kap. 10 a §	R	
C.1.13	Beslut om fjärrundervisning samt anmälan till Skolinspektionen	Skoll 21 kap. 9 § GyF 4a kap. 5–6 §§	GAD VC UD BitrUD	
C.1.14	Beslut om antal lov- och studiedagar samt om höst- och vårterminens början och slut	GyF 3 kap. 1–2 §§	GAD UD	Anmäls i nämnd
C.1.15	Fastställande av andra läsårstider för viss utbildning om utbildningsinslag förutsätter det	GyF 3 kap.2 §	GAD VC UD BitrUD	Anmäls i nämnd

C.2 Mottagning, antagning och behörighet

C.2.1	Beslut om mottagande till nationellt program, inriktning, särskild variant eller gymnasial lärlingsutbildning	Skoll 16 kap.43–44, 47 §§	GAD LK VC BitrUD	GA i Västerbotten hanterar preliminär och slutlig antagning Umeå kommun beslutar om mottagande
C.2.2	Beslut om mottagande till anpassad gymnasieskola om sökande elev tillhör målgruppen, samt beslut att	Skoll 18 kap. 5, 7 §§ 19 kap. 29 §	GAD UD	Anmäls i nämnd Överklagan till Skolväsendets överklagandenämnd, gäller 18 kap. 5,

C. Gymnasieskola och anpassad gymnasieskola

	elev inte tillhör målgruppen			7 §§ samt 19 kap. 29 § 1 st
C.2.3	Beslut om att låta erbjudandet av utbildning på ett nationellt program omfatta att eleven senare ska antas till en nationell inriktning, en särskild variant eller gymnasial lärlingsutbildning inom programmet	Skoll 19 kap. 11 §	GAD VC BitrUD	
C.2.4	Beslut om antagning till anpassad gymnasieskola	Skoll 18 kap.12 § GyF 7 kap. 12, 13 §§	GAD UD	Anmäls i nämnd Vid fler sökanden än antalet platser, se beslut GVN SK-2023/00028, Urvalskriterier anpassad gymnasieutbildning, beslutad 23-03-22
C.2.5	Behörighetsprövning och antagning samt urval till gymnasieskolan	Skoll 15 kap.12 § 16 kap.36 § GyF 6 kap. 1 § 7 kap. 2-3 §§, 7	GAD UD BitrUD	GA i Västerbotten hanterar preliminär och slutlig antagning på uppdrag av Umeå kommun som ytterst beslutar om antagning
C.2.6	Beslut om preliminär antagning Slutligt beslut om antagning ska om möjligt fattas före den 1 juli det år utbildningen börjar	GyF 7 kap. 7 §		Se C 2.5
C.2.7	Beslut om antagning under pågående läsår Huvudmannen får besluta att den sökande ska genomgå ett inträdesprov för att visa att eleven har de kunskaper och färdigheter som krävs	GyF 7 kap. 8 §	GAD VC LK BitrUD	Gäller om plats finns och eleven är behörig
C.2.8	Beslut om byte av studieväg - byte av program - byte av inriktning Flyttad från C 2:13	GyF 7 kap. 9 §	VC BitrUD LK R	Om eleven är under 18 år ska vårdnadshavarna ges tillfälle att yttra sig
C.2.9	Fördelning av elever på inriktningar i högre årskurs då inriktningsgaranti ej medgivits	Skoll 16 kap. 7 § GyF 7 kap. 6 §	VC OC	Beslut utgår enligt rutin om betyg i åk 9
C.2.10	Beslut om behörighet och mottagande till programinriktat val eller till yrkesintroduktion som har utformats för en grupp elever	Skoll 17 kap. 14 §	GAD BitrUD	GA i Västerbotten hanterar preliminär och slutlig antagning Umeå kommun får ta del av den slutliga antagningen
C.2.11	Beslut om behörighet och mottagande.	Skoll 16 kap. 36 § o 33§	GAD BitrUD	Anmäls i nämnd

C. Gymnasieskola och anpassad gymnasieskola

	- nordiska sökande - övriga utländska sökande	GyF 12 kap. 7§		
C.2.12	Beslut om antal platser i fri kvot	GyF 7 kap 3§	GAD LK	
C.2.13	Beslut om behörighet och mottagning till fjärde tekniskt år	Skoll 17a kap 18 §	GAD VC UD BitrUD	Anmäls i nämnd. Överklagan till skolväsendets överklagandenämnd, gäller 17a kap. 18 § Hemkommunens yttrande ska inhämtas före beslut
C.2.14	Beslut om synnerliga skäl för behörig elev att gå yrkesintroduktion eller individuellt alternativ	Skoll 17 kap. 11 § GyF 6 kap. 2 §	VC BitrUD	
C.2.13	Beslut om byte av studieväg — byte av program — byte av inriktning Flyttad till efter C.2.7	GyF 7 kap. 9 §	VC BitrUD LK R	Om eleven är under 18 år ska vårdnadshavarna ges tillfälle att yttra sig
C.2.15	Beslut om utbildning i mindre omfattning än heltid om särskilda skäl finns och eleven begär det	Skoll 17 kap. 6 §	R	
C.2.16	Beslut att inte erbjuda elev från anpassad grundskola yrkesintroduktion och individuellt alternativ om det finns synnerliga skäl	Skoll 17 kap. 16 § 2 st	VC BitrUD OC	
C.2.17	Beslut om förlängd undervisning för enskild elev	GyF 9 kap.7 §	R	Anmäls i nämnd Se GVN beslut SK-2014/00207, § 55 Ersättning utgår endast under 3 års utbildning, baserat på 2500p
C.2.18	Fortlöpande bedöma en nyanländ elevs kunskaper	GyF 6 kap. 7 §	R	

Ärendetyp

Lagrum

Delegat

Överklagande, inhämtande av information

D. Vuxenutbildning; kommunal vuxenutbildning

D.1 Mottagning, behörighet, antagning

D.1.1	Yttrande över ansökan till kommunal vuxenutbildning i annan	Skoll 20 kap.14, 21 §§	GAD VC	Anmäls inte till nämnd Överklagan till Skolväsendets
-------	---	---------------------------	-----------	---

D. Vuxenutbildning; kommunal vuxenutbildning				
	kommun		BitrUD OC	överklagandenämnd, gäller 20 kap. 14 § 2 st
D.1.2	Beslut om mottagande av sökande till kommunal vuxenutbildning	SkolL 20 kap. 13, 22, 33 §§	GAD VC BitrUD OC	Anmäls i nämnd Överklagan till Skolväsendets överklagandenämnd
D.1.3	Beslut om antagning till kommunal vuxenutbildning och anpassad utbildning på grundläggande och gymnasial nivå och samt anpassad utbildning på gymnasial nivå	SkolL 20 kap. 11, 11 a, 23 §§ FVux 3 kap. 2§	GAD VC BitrUD	
D.1.4	Beslut om att minska tid inom utbildning i svenska för invandrare	SkolL 20 kap. 24 §	R	Om eleven begär det och huvudmannen finner det förenligt med utbildningens syfte
D.1.5	Beslut att förlänga tidsperiod för undervisning inom sfi för enskild person	SkolL 20 kap 31 a §	R BitrR	Överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd
D.1.6	Beslut om att utbildningen på kursen ska upphöra för elev som saknar förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen eller inte gör tillfredsställande framsteg	SkolL 20 kap. 9 §	GAD VC BitrUD OC	Anmäls i nämnd Överklagan till Skolväsendets överklagandenämnd, gäller 20 kap. 9 § 2–4 st
D.1.7	Beslut om vilka nationella kurser, ämnen och nivåer i ämnen som utbildning ska ges	FVux 2 kap. 9 §	R	Anmäls i nämnd
D.2 Studiestartstöd				
D.2.1	Prövning om sökande tillhör målgruppen för studiestartstöd	StuSt 27 §	EC	

Ärendetyp	Lagrum	Delegat	Överklagande, inhämtande av information
-----------	--------	---------	---

E. Skyldighet att anmäla, utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling				
E.1.1	Ta emot och hantera anmälan från rektor eller biträdande rektor, eller annan personal att ett barn/en elev anser sig ha blivit utsatt för diskriminering, trakasserier eller	SkolL 6 kap. 10 §	EHC	Redovisning till nämnd sker en gång per läsår enligt beslutat årshjul Se Plan mot kränkande behandling och aktiva åtgärder mot diskriminering och

E. Skyldighet att anmäla, utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling

	kränkande behandling			trakasserier inom de kommunala gymnasieskolorna, beslutad av Biträdande Utbildningsdirektör 180123, reviderad 211227
E.1.2	Beslut om att upprätta och fastställa plan mot kränkande behandling samt skriftligen dokumentera arbetet med aktiva åtgärder mot trakasserier och diskriminering	SkolL 6 kap. 8 § DL 3 kap. 16, 20 §§	R BitrR	Varje rektor ansvarar för att en plan upprättas för sin skolenhet
E.1.3	Beslut om åtgärder för att främja, förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för diskriminering, trakasserier och kränkande behandling vuxenutbildning på gymnasial nivå och anpassad utbildning på gymnasial nivå	SkolL 6 kap. 7 § DL 3 kap. 16 §	R BitrR	
E.1.4	Genomföra anmälan, utredning och åtgärder när ett barn/en elev anser sig ha blivit utsatt för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling	SkolL 6 kap. 10 § DL 2 kap. 7 §	R BitrR	

Delegationsordning för gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Dokumenttyp: Delegationsordning	Beslutsdatum: 2024-10-23
Dokumentansvarig: Ann-Christine Gradin Utbildningsdirektör	DNR: SK-2024/00294 ersätter SK-2021/00332
Beslutad av: Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	Reviderad:

Innehåll

Delegationsordning för gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	1
1 Om delegation	3
1.1 Delegationsbestämmelser	3
1.2 Verkställighet	3
1.3 Ärenden som inte får delegeras enligt kommunallagen.....	4
1.4 Ersättare för delegat	4
1.5 Ärenden som inte återfinns i delegationsordningen	5
1.6 Jäv	5
1.7 Anmälan av delegationsbeslut till nämnd.....	5
1.8 Personalärenden	5
1.9 Civil beredskap och säkerhet	5
1.10 Överklagan av delegationsbeslut	6
1.10.1 Laglighetsprövning	6
1.10.2 Förvaltningsbesvär	6
2 Förklaring av förkortningar	7
2.1 Delegater	7
2.2 Lagar och förordningar.....	8
3 Delegationsordning	9
A. Nämnd, ordförande, arbetsutskott, presidiet beslutar	9
A.1 Generellt	9
B. Administrativa ärenden.....	10
B.1 Generellt.....	10
B.2 Ekonomi, avtal, inköp, bidrag och tilläggsbelopp	11
B.3 Offentlighet och sekretess samt överklaganden	13
B.4 GDPR	13
B.5 Tillsyn och anmälningsärenden.....	14
C. Gymnasieskola och anpassad gymnasieskola	14
C.1 Organisering av utbildning och studievägar	14
C.2 Mottagning, antagning och behörighet	15
D. Vuxenutbildning; kommunal vuxenutbildning	17
D.1 Mottagning, behörighet, antagning.....	17
D.2 Studiestartstöd	18
E. Skyldighet att anmäla, utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling	18

1 Om delegation

En nämnd har till uppgift att fatta ett stort antal beslut i flera olika ärendetyper. Hanteringen måste fungera både rättssäkert och effektivt. Detta kräver bland annat att ärenden kan hanteras snabbt, både utifrån medborgarnas intressen och med hänsyn till nämndens egna behov.

Syftet med delegationen är att avlasta nämnden från att behöva fatta beslut i samtliga ärenden som faller inom nämndens ansvarsområde. Genom delegation effektiviseras den kommunala förvaltningen och medborgarna ges en bättre service. Delegering innebär överföring av beslutanderätt från nämnden till ett presidium, arbetsutskott, en ledamot eller ersättare eller en anställd tjänsteperson som är underställd nämnden. Det är inte möjligt att delegera till en grupp anställda eller en grupp anställda och förtroendevalda att gemensamt fatta beslut.

Delegering innebär att befogenheten att fatta beslut överlämnas och det delegerade beslutet fattas sedan på nämndens vägnar. Det är uppgiften som delegeras och inte ansvaret som sådant. Delegaten har emellertid det fulla ansvaret för handläggning och beslutsfattande i de ärenden som delegationen omfattar. Beslutanderätten enligt delegationsordningen gäller tillsvidare och kan återkallas eller ändras av nämnd eller förvaltningschef.

Delegationsordningen bör vara ett dokument som regelbundet uppdateras, utifrån ny lagstiftning eller organisationsförändringar som uppkommer samt av nämnden fattade beslut. Av punkt B.1.5 och B.1.6 framgår delegater för löpande uppdateringar av delegationsordningen med anledning av organisationsförändringar, lagändringar och nämndbeslut. Uppdateringar sker månadsvis efter fattade beslut i nämnd som rör delegationsordningen samt efter beredning i utbildningsdirektörens ledningsgrupp gällande ny lagstiftning eller organisationsförändringar.

1.1 Delegationsbestämmelser

I 6 kap. 37 § kommunallagen finns bestämmelser om delegering av ärenden inom en kommunal nämnd. Delegation innebär att beslutanderätten i ärenden som är angivna i delegationsordningen delegerats och att delegaten träder in i nämndens ställe, under förutsättning att utfärdade författningsbestämmelser, lagar, avtal, ekonomiska ramar och övriga riktlinjer för verksamheten iakttas. Besluten har samma rättsverkan som nämndens egna beslut.

1.2 Verkställighet

Beslut av rent förberedande eller rent verkställande karaktär, exempelvis där beslutet är givet på förhand utan att det innefattar en bedömning, till exempel beslut om debitering enligt en fastställd taxa, kräver ingen delegation. Föreligger ingen självständig beslutanderätt brukar man tala om så kallad ren verkställighet. Sådana beslut kan tjänstepersoner fatta självständigt. Verkställighetsbeslut behöver ej anmälas i nämnden.

Beslutsfattande där en tjänsteperson pekas ut som beslutsfattare i speciallagstiftning kräver inte heller delegation från nämnden, utan sådana beslut fattar den tjänsteperson som är delegat självständigt med stöd utifrån lagstiftningen. Detta innebär exempelvis att en skolhuvudman, en kommunal utbildningsnämnd, inte kan besluta om något som rektor har getts beslutanderätt eller ansvar för genom skollagen eller andra författningar.

1.3 Ärenden som inte får delegeras enligt kommunallagen

Enligt 6 kap. 38 § kommunallagen får nämnden inte delegera beslutsfattanderätten när det gäller:

1. ärenden som avser verksamhetens mål, inriktning, omfattning eller kvalitet,
2. framställningar eller yttranden till fullmäktige liksom yttranden med anledning av att beslut av nämnden i dess helhet eller av fullmäktige har överklagats,
3. ärenden som rör myndighetsutövning mot enskilda, om de är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt,
4. ärenden som väckts genom medborgarförslag och som lämnats över till nämnden, eller
5. ärenden som enligt lag eller annan författning inte får delegeras.

Beslutanderätten får inte heller delegeras till en automatiserad beslutsfunktion när det gäller ärenden där beslut överklagas enligt bestämmelserna i 13 kap. kommunallagen, ärenden där beslut enligt lag eller annan författning inte får överklagas, ärenden om upphandling eller ärenden om valfrihetssystem.

1.4 Ersättare för delegat

Enligt 7 kap. 6 § kommunallagen framgår att om en nämnd uppdrar åt en förvaltningschef inom nämndens verksamhetsområde att fatta beslut, får nämnden överlåta åt förvaltningschefen att i sin tur uppdra åt en annan anställd inom kommunen att fatta beslutet. Det innebär att förvaltningschef får delegera beslutanderätten i ett led men bestämmelserna i kommunallagen avseende vidaredelegation medger dock inte att beslutanderätt vidaredelegeras i flera led.

Vid utbildningsdirektörens frånvaro övertas beslutanderätten av biträdande utbildningsdirektör med ansvar för gymnasieskola, vuxenutbildning samt arbetsmarknad och integration alternativt tillförordnad utbildningsdirektör. Som allmän princip gäller att ersättare inte bör besluta i viktiga ärenden om beslutet utan större nackdel kan vänta till delegaten återkommer.

Delegation sker till delegat på lägsta beslutade nivå, det innebär att tjänsteperson på högre chefsnivå inom förvaltningen, vid behov har rätt att träda in som delegat.

Vidare framgår av 6 kap. 39 § kommunallagen att en nämnd får uppdra åt ordföranden, eller annan ledamot som nämnden har utsett, att besluta på nämndens vägnar i ärenden som är så brådskande att nämndens avgörande inte kan avvaktas. Enligt 6 kap. 40 § kommunallagen ska beslutet då anmälas vid nämndens nästa sammanträde.

Av kommunfullmäktiges beslutade reglemente för Umeå kommuns styrelse och nämnder (KS-2014/01024, KS-2023/00651, reviderad 2024-06-17) framgår gällande ersättare för ordföranden. Om varken ordföranden eller en vice ordförande kan delta i ett helt sammanträde eller i en del av ett sammanträde fullgör den till åldern äldste ledamoten ordförandens uppgifter. Om ordföranden eller vice ordförande på grund av sjukdom eller av annat skäl är hindrad att fullgöra uppdraget för en längre tid får nämnden utse en annan ledamot att vara ersättare för ordföranden/vice ordförande. Ersättaren fullgör ordförandens/vice ordförandens samtliga uppgifter.

Utöver delegationsordningen har kommunjuristerna fullmakt att företräda gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden i mål och ärenden (SK-2015/00329) samt jurist vid utbildningsförvaltningen genom vidaredelegation från kommunjuristerna (SK-2024/00053).

1.5 Ärenden som inte återfinns i delegationsordningen

Ärenden som inte återfinns i delegationsordningen ska beslutas av nämnden, om ärendet är av principiell karaktär eller om det av författning tydligt framgår att det är nämnden som ska besluta i frågan.

I övriga fall beslutar den som handlägger och har delegationsrätt i liknande ärenden.

1.6 Jäv

Delegerad beslutanderätt får inte utövas i ärende som berör delegatens egna personliga förhållanden eller där jäv enligt 6 kap. 28–32 §§ kommunallagen föreligger. Den som är jävig i ett visst ärende får inte besluta i det eller delta i handläggningen av ärendet. Om en delegat är jävig överlämnas ärendet för avgörande till överordnad chef eller till nämnden. Handläggaren i ett ärende måste själv uppmärksamma jävsituationen och informera ansvarig chef.

1.7 Anmälan av delegationsbeslut till nämnd

Enligt 6 kap. 40 § kommunallagen beslutar nämnden i vilken utsträckning beslut som fattats med stöd av delegationsordningen anmäls till nämnd därav ska beslut anmälas till nämnd om inte annat anges.

Väljer nämnden att vissa beslut inte ska anmälas till nämnd ska ett särskilt beslut om detta fattas. I de fall beslut kan överklagas med laglighetsprövning enligt kommunallagens 13 kap. och om dessa beslut inte anmäls till nämnd ska besluten protokollföras särskilt och tillkännages på kommunens anslagstavla, enligt 8 kap. 10 § första stycket punkt 3. Tillkännagivandet av beslut är viktigt för att besluten som fattats ska vinna laga kraft. Nämnden har tidigare beslutat om tillkännagivanden av delegationsbeslut som endast kan laglighetsprövas (GVN Beslut 2018-01-24, 6 § SK-2016/00058). Eftersom protokollen ska tillkännages på anslagstavlan måste hänsyn tas till offentlighets och sekretesslagen samt dataskyddsförordningen (GDPR).

För delegerade beslutsärenden förs en förteckning i obruten nummerserie per kalenderår (SK- nr). Nämndsekreteraren svarar för att förteckning av delegationsbeslut som upprättats delges ledamöterna vid nämndsammanträdet. Den dokumentation som rör delegationsbesluten finns att tillgå vid den avdelning eller enhet inom utbildningsförvaltningen som fattat besluten.

1.8 Personalärenden

Beslut i personalärenden fattas enligt Delegationsordning i personal- och organisationsfrågor, KS-2019/00709, reviderad 2023-07-01. Dessa ärenden anmäls inte till nämnden.

1.9 Civil beredskap och säkerhet

I samtliga nämnders gemensamma reglemente framgår följande gällande civil beredskap och säkerhet.

Nämnden ansvarar för den civila beredskapen i nämndens verksamheter. Detta innebär att nämnden ansvarar för att det kontinuerligt genomförs analys, planering och förberedelser för att upprätthålla kontinuitet och tillgodose ändamålsenlig säkerhet och beredskap i de verksamheter som nämnden

ansvarar för. Nämnden ansvarar för att förebygga, hantera och följa upp/utvärdera händelser som berör nämndens verksamheter.

Nämnden ansvarar för att upprätta en ändamålsenlig organisation i beredskaps- och säkerhetsfrågor. Nämnden ansvarar för att delta i framtagande av kommunövergripande analyser, planering, förberedelser och utbildningar/övningar inom säkerhets- och beredskapsområdet.

1.10 Överklagan av delegationsbeslut

Beslut som har delegerats från nämnden kan överklagas på samma sätt som nämndens beslut, det vill säga antingen med stöd av 13 kap. kommunallagen genom laglighetsprövning tidigare även kallat kommunalbesvär eller med stöd av speciallagstiftning genom förvaltningsbesvär, se mer nedan.

1.10.1 Laglighetsprövning

Beslut som inte kan överklagas med förvaltningsbesvär kan överklagas genom laglighetsprövning, enligt kommunallagen 13 kap. Laglighetsprövning innebär enbart en prövning av ett besluts laglighet och bara den som är medlem i kommunen kan överklaga. Domstolen kan endast pröva lagligheten av beslutet kommunen fattat, men inte lämpligheten i ett beslut. Domstolen kan upphäva det överklagade beslutet, men inte sätta något annat beslut i dess ställe. Om beslutet upphävs innebär det att kommunen måste fatta ett nytt beslut. Det kan medföra att hela processen som föregår beslutet måste tas om, av aktuell nämnd inom kommunen igen.

Överklaganden genom laglighetsprövning ska ske inom tre veckor från den dag då justering tillkännagivits på kommunens officiella anslagstavla av protokollet från det nämndsammanträde, då delegationsbeslutet anmälades.

Ett överklagande som innebär laglighetsprövning ska alltid vidarebefordras till domstolen även om det har kommit in för sent, till aktuell nämnd eller förvaltning eftersom det är domstolen som gör rättidsprövningen/bedömningen i sådana ärenden, jämfört med förvaltningsbesvär se nedan.

1.10.2 Förvaltningsbesvär

Beslut som fattas enligt speciallagstiftning som kan överklagas ska innehålla en besvärshänvisning, där det framgår vart beslutet går att överklaga och hur man gör för att överklaga. Exempelvis i 28 kap. skollagen framgår i kapitlet gällande överklagande, att beslut kan överklagas till allmän förvaltningsdomstol, eller Skolväsendets överklagandenämnd samt att flertalet beslut har överklagandeförbud. Övriga beslut från en kommun som inte omnämns särskilt i skollagen kan därmed endast överklagas enligt 13 kap. kommunallagen, se ovan.

Överklagande genom förvaltningsbesvär ska ske inom tre veckor från den dag då klaganden fått del av beslutet. Endast den som beslutet angår och som beslutet kan anses ha gått emot, kan överklaga ett beslut genom förvaltningsbesvär. Vanligtvis elev och dess vårdnadshavare, eller elev själv över 16 år vilket framgår av skollagen 29 kap. 12 §.

Överklagandet ska lämnas eller skickas till utbildningskontoret Umeå kommun, som därefter senast inom en vecka överlämnar ärendet till anvisad besvärsinstans. Har överklagandet kommit in för sent ska nämndens delegat fatta ett avvisningsbeslut, som anger att överklagan inkommit för sent. Ett sådant beslut är i sin tur också överklagbart.

När domstolen vanligtvis förvaltningsrätten, prövar ett överklagat beslut har den samma behörighet som den beslutsfattande kommunens nämnd, och kan således sätta ett helt nytt beslut i dess ställe eller enbart ändra beslutet i vissa delar, beroende på omständigheterna i det enskilda fallet. Domstolen kan även upphäva det underliggande beslutet eller återförvisa målet till kommunen för förnyad handläggning.

Om ett överklagat beslut ändras ska det nya beslutet överlämnas till domstolen oberoende av hur beslutet ändras, helt eller delvis. Det innebär att klaganden inte behöver överklaga även det nya beslutet för att detta ska omfattas av domstolens prövning. Det innebär också att det nya beslutet alltid måste beaktas av domstolen vid dess prövning.

2 Förklaring av förkortningar

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har utöver punkterna under avsnitt A, delegerat ansvaret för den löpande och dagliga förvaltningen för nämndens verksamhetsområde till utbildningsdirektör UD, som i sin tur ansvarar för att leda det övergripande arbetet på utbildningsförvaltningen som involverar tjänstepersoner på utbildningskontorets enheter och avdelningar.

Nedanstående förkortningar av delegater avser personal som är verksamma inom Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens verksamhetsområde.

2.1 Delegater

AdmC	Administrativ chef
AU	Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens arbetsutskott
BitrUD	Biträdande utbildningsdirektör
BitrR	Biträdande rektor
EC	Enhetschef
EHC	Elevhälsochef (verksamhetschef elevhälsa)
EkC	Ekonomichef
GA	Gymnasieantagningen i Västerbotten
HRC	HR-chef inom utbildningsförvaltningen
Jur	Jurist inom utbildningsförvaltningen
KC	Kanslichef
NC	Närmsta chef
Nhandl	Nämndhandläggare
Nsek	Nämndsekreterare
OC	Områdeschef
Pres	Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens presidium
R	Rektor
Reg	Registrator inom utbildningsförvaltningen
UD	Utbildningsdirektör
Utr-GDPR	Utreddare GDPR tillika personuppgiftssamordnare
VC	Verksamhetschef

2.2 Lagar och förordningar

ArbmL	Arbetsmiljölagen (SFS 1977:1160)
DL	Diskrimineringslagen (SFS 2008:567)
DSF (GDPR)	Lag med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning (SFS 2018:218)
ElevR	Lag (1991:1110) om kommunernas skyldighet att svara för vissa elevresor
FL	Förvaltningslagen (SFS 2017:900)
FVux	Förordning om vuxenutbildning (2011:1108)
GyF	Gymnasieförordningen (SFS 2010:2039)
HSL	Hälso- och sjukvårdslag (SFS 2017:30)
KL	Kommunallag (SFS 2017:725)
MFL	Marknadsföringslag (SFS 2008:486)
OSL	Offentlighets- och sekretesslag (SFS 2009:400)
PatSäkl	Patientsäkerhetslagen (SFS 2010:659)
SFS-nr	Svensk författningssamling, anger år då lag eller förordningen beslutas
Skoll	Skollag (SFS 2010:800)
SkL	Skadeståndslagen (SFS 1972:207)
StuSt	Lag om studiestartsstöd (SFS 2017:527)
TF	Tryckfrihetsförordningen (SFS 1949:105)
UtlIL	Utlänningslag (SFS 2005:716)

3 Delegationsordning

Ärenden där nämnd, ordförande arbetsutskott, presidiet beslutar
Följande avsnitt avser exempel på ärenden som inte delegeras till tjänsteperson

Ärendetyp	Lagrum	Delegat	Överklagande, inhämtande av information
-----------	--------	---------	---

A. Nämnd, ordförande, arbetsutskott, presidiet beslutar				
A.1 Generellt				
A.1.1	Beslut i brådskande ärenden, som inte kan vänta till nästkommande nämnd	KL 6 kap. 37, 39 §§	Ordf	Anmälan till nämnd
A.1.2	Beslut om tillträdesförbud på skolenhet eller annan inom nämndens verksamhetsområden	ArbmL 3 kap. 2 §	Ordf	Överklagan till Förvaltningsrätten Beslutet ska vara tidsbegränsat
A.1.3	Beslut om avstängning från utbildningen	Skoll 5 kap.17–20 §§	Pres Ordf	Överklagan till Förvaltningsrätten Beslut avser huvudmannanivå för längre tid av terminen. Utgångspunkten är att rektor beslutar om kortare tid
A.1.4	Beslut om bidrag (ersättningsbelopp) till fristående gymnasieskola	Skoll 16 kap. 5 2–53 §§ 17 kap. 35–36 §§ 19 kap. 45–46 §§ Gy F 13 kap.	Nämnd	Överklagan till Förvaltningsrätten
A.1.5	Beslut om interkommunal ersättning	Skoll 16 kap. 50–51 §§ 19 kap. 43–44 §§ 24 kap. 15 §	Nämnd	
A.1.6	Utse verksamhetschef för elevhälsa (EHC)	HSL 4 kap. 2 §	Nämnd	Anmäls även till IVO som är tillsynsmyndighet
A.1.7	Beslut om hur kommunen organiserar sin gymnasieutbildning samt justeringar av beslutat utbildningsutbud	Skoll 15 kap. 30 §	Nämnd	
A.1.8	Plan för utbildning på Introduktionsprogram	Skoll 17 kap.7 §	Nämnd	
A.1.9	Beslut om att anordna vidareutbildning i form av ett fjärde tekniskt år	Skoll 17a kap. 2 §	Nämnd	
A.1.10	Prövning av uppdrag från nämndsledamöter	KL 6 kap. 37 §	AU	

A. Nämnd, ordförande, arbetsutskott, presidiet beslutar

A.1.11	Beslut om deltagande i kurser och konferenser för nämndens ledamöter	KL 6 kap. 37 §	AU	
A.1.12	Beslut om överklagande till högre instans i fall domslut i första instans går kommunen emot		Nämnd	Se även B.3.3

Ärendetyp

Lagrum

Delegat

Överklagande, inhämtande av information

B. Administrativa ärenden

B.1 Generellt

B.1.1	Beslut i brådskande extraordinära ärenden som inte kan vänta, till exempel översvämningar, hot och våld mot skolenhet/verksamhet		UD BitrUD	
B.1.2	Ta emot, utreda och besvara inkomna klagomål som rör utbildningen på huvudmannanivå. Vidta nödvändiga åtgärder utifrån inkomna klagomål	Skoll 4 kap. 7–8 §§	UD BitrUD	Enligt rutin på utbildningsförvaltningens hemsida – synpunkter och klagomål Gäller enbart gymnasie- och vuxenutbildning
B.1.3	Beslut om fastställande av krisledningsplan för nämndens förvaltning		UD	Enligt nämndens reglemente avseende Civil beredskap och säkerhet samt Riktlinje för Umeå kommuns arbete med civil beredskap beslutad av KF (KS-2023/00819) 18 december 2023, Policy för civil beredskap 2024–2026 och Plan för civil beredskap 2024-2026
B.1.4	Ansvar för anmälningsskyldigheten till IVO enligt Lex Maria	PatSäkl 3 kap. 5–7 §§	EHC	Anmäls till nämnd
B.1.5	Redaktionella ändringar i delegationsordningen vid exempelvis organisationsförändringar, lagändringar och beslut av nämnd		UD BitrUD KC N sek Jur	Information till nämnd gällande organisations- och lagändringar.
B.1.6	Mindre redaktionella förändringar i styrdokument beslutade av nämnden		UD BitrUD KC N sek Jur	Exempelvis uppdatering av hänvisning till lagrum, hänvisning till funktion etc
B.1.7	Beslut om att nyttja hemkommunens insynsrätt i	Skoll 15 kap. 34 §	UD BitrUD	Anmäls till nämnd

B. Administrativa ärenden

	fristående utbildningsverksamhet	18 kap. 37 §		
B.1.8	Information till hemkommun om elev börjar/slutar eller är frånvarande från utbildning	Skoll 15 kap. 15 § 18 kap. 15 §	R	
B.1.9	Underteckna samverkansavtal med andra kommuner gällande gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning	Skoll 2 kap. 2a-b §§	UD BitrUD	Anmäls till nämnd
B.2 Ekonomi, avtal, inköp, bidrag och tilläggsbelopp				
B.2.1	Beslut i civilrättsliga skadestånds- och ersättningsärenden understigande ett halvt prisbasbelopp	SKL	UD BitrUD	Gäller ej arbetsrättsliga skadestånd
B.2.2	Beslut att utse attesteranter		UD	UD med rätt att vidaredelegera Anmäls till nämnd Attestreglemente för Umeå kommun ska följas KS-2022/01036
B.2.3	Utse beställare av varor och tjänster		NC	Anmäls ej till nämnd Meddelas berörda Attestreglemente för Umeå kommun ska följas KS-2022/01036
B.2.4	Avskrivning av fordran, kundförluster		EkC	Anmäls i nämnd
B.2.5	Teckna avtal med ekonomiskt innehåll (intäkter/kostnader) - motsvarande ett värde överstigande 500 tkr - inom ramen för den egna verksamhetens budget		UD BitrUD EkC HrC KC OC EC VC EHC R	Attestreglemente för Umeå kommun ska följas KS-2022/01036. Vid upphandling (LOU) ska kontakt tas med Upphandlingsbyrån. Gäller ej för leasingavtal, se Regler och riktlinjer för finansiell verksamhet, KF 2019-09-03
B.2.6	Teckna avtal gällande förhyrning och uppsägning av lokaler, för huvudmannens räkning		UD BitrUD VC	Attestreglemente för Umeå kommun ska följas KS-2022/01036 Gäller exempelvis andrahandsupplåtelser inom arbetsmarknad och integrations verksamhet

B. Administrativa ärenden

B.2.7	Undertecknande av avtal och skrivelser utan ekonomiskt innehåll		UD BitrUD VC OC EC R	
B.2.8	Beslut om inackorderingstillägg, elevresor och kontantersättning	Skoll 15 kap. 32 § 18 kap. 32 § 20 kap. 19 d § 2 st ElevR	AdmC	Utgår från beslut GVN SK-2022/00258, 23-10-25. Regler för ansökan om elevresor och inackorderingstillägg för Umeå kommuns gymnasieelever Överklagan till Förvaltningsrätt Överklagade beslut anmäls till nämnd
B.2.9	Beslut om tilläggsbelopp för elever med omfattande behov av extraordinära stödåtgärder	Skoll 16 kap. 54 § 19 kap. 47 § 22 kap. 20 § GyF 13 kap. 7 §	BitrUD	Anmäls i nämnd Överklagan till Förvaltningsrätten
B.2.10	Beslut om ersättning till annan skolhuvudman för enskild elev på Introduktionsprogram och kommunal vuxenutbildning	Skoll 17 kap. 23–27 §§ 20 kap. 15, 21a §§	BitrUD OC	Utgångspunkten är interkommunal ersättning enligt 24–27 §§, om inte den anordnande huvudmannen och hemkommunen kommer överens om annat Överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd, gäller 20 kap. 21a § på elevnivå
B.2.11	Beslut om att underteckna ansökningar och beslut om rekvisition gällande extern finansiering med statsbidrag, EU-medel eller liknande – på huvudmannanivå Beslut om att underteckna ansökningar och beslut om rekvisition gällande extern finansiering med statsbidrag, EU-medel eller liknande – gällande egen verksamhet		UD BitrUD EkC EC VC OC	Anmäls i nämnd Exempelvis statliga myndigheter Skolverket, Arbetsförmedlingen, SPSM, Migrationsverket, Europeiska socialfonden, Jordbruksverket, och Erasmus-projekt

B. Administrativa ärenden

B.3 Offentlighet och sekretess samt överklaganden

B.3.1	Nekande att lämna ut: a) sekretesshandling b) handling som ej bedöms vara allmän c) e-postadresser Beslut om att lämna ut handling med förbehåll vid partsinsyn	TF 2 kap. 2§ 12§ MFL OSL 10 kap. 3§ och 14 §	UD KC N handl N sek	Anmäls i nämnd Överklagan till Kammarrätten
B.3.2	Rättidsbedömning inklusive avvisande av överklagande som för sent inkommen	FL 45–47 § Skoll 29 kap. 11 §	UD KC Reg Jur	Anmäls i nämnd Överklagan till Kammarrätten
B.3.3	Avge yttrande över ärende som överklagats till: a) första instans b) högre instans		a) delegat b) delegat	Anmäls i nämnd Observera att nämnd beslutar om <u>överklagande</u> till högre instans (rättsinstans) i de fall domslut i första instans går kommunen emot. Se även A.1.12

B.4 GDPR

B.4.1	Integritetsskyddsmyndigheten (IMY) beslut gällande inskickad anmälan om personuppgiftsincident	DSF Artikel 33	Jur Utr.GDPR Reg	Anmäls till nämnd
B.4.2	Fastställande av konsekvensbedömning	DSF Artikel 35	UD BitrUD	Anmäls till nämnd
B.4.3	Undertecknande av personuppgiftsbiträdesavtal (PUB-avtal) Innefattar även rätt att ändra eller avsluta avtal	DSF Artikel 28	UD BitrUD	Anmäls till nämnd PUB-avtal tecknas vanligtvis i samband med, ett huvudavtal som innebär personuppgiftsbehandling mellan parterna
B.4.4	Rätt att teckna datadelningsavtal för fastställande av gemensamma personuppgiftsbehandlingar med annan personuppgiftsansvarig	DSF Artikel 26	UD BitrUD	Anmäls till nämnd
B.4.5	Beslut om utlämnande av registerutdrag	DSF Artikel 15	Jur Utr.GDPR Reg	
B.4.6	Beslut om avslag på begäran om registerutdrag	DSF Artikel 12 Artikel 12.6	Jur Utr.GDPR Reg	Anmäls till nämnd Ev. överklagan prövas först av delegat innan den skickas till förvaltningsrätten

B. Administrativa ärenden

B.4.7	Beslut om att rättelse och radering av personuppgifter eller begränsning av personuppgiftsbehandling	DSF Artikel 16–18	Jur Utr.GDPR Reg	Beslut får ej strida mot annan lag som reglerar informationshantering Ev. överklagan prövas först av delegat innan den skickas till förvaltningsrätten
-------	--	----------------------	------------------------	---

B.5 Tillsyn och anmälningsärenden

B.5.1	Undertecknande av tjänsteskrivelse till tillsynsmyndigheter angående anmälningar, tillsyns- och granskningsärenden		UD BitrUD	Anmäls till nämnd Gäller ärenden på individ, skol- och enhetsnivå <u>Exempelvis:</u> Skolinspektionen (SI) Barn- och elevombudet (BEO) Lärarnas ansvarsnämnd (LAN) Diskrimineringsombudsmannen (DO) Justitieombudsmannen (JO) Miljö- och hälsoskydd (MHS) Arbetsmiljöverket (AV) Umeåregionens brandförsvär Vid UD:s frånvaro, är BitrUD delegat
-------	--	--	--------------	---

Ärendetyp	Lagrum	Delegat	Överklagande, inhämtande av information
-----------	--------	---------	---

C. Gymnasieskola och anpassad gymnasieskola

C.1 Organisering av utbildning och studievägar

C.1.1	Beslut om vilka inriktningar på utbildningar som ska erbjudas och antalet platser	Skoll 15 kap. 30 b-32 a§§	UD BitrUD	Se punkt A.1.7 Nämnd beslutar enligt Skoll 15 kap.30 § om att erbjuda gymnasieutbildning
C.1.2	Beslut om att fördela utbildningen på nationella program på längre tid än 3 år	Skoll 16 kap 15 §	UD BitrUD	Anmäls i nämnd
C.1.3	Beslut om att fördela utbildningen inom anpassad gymnasieskola på längre tid än 4 år	Skoll 19 kap.17 §	UD BitrUD	Anmäls i nämnd
C.1.4	Ansökan om godkännande av utbildning som särskild variant	GyF 5 kap. 4 §	UD BitrUD	Anmäls i nämnd
C.1.5	Ansökan om godkännande av utbildning som riksrekryterande utbildning	GyF 5 kap. 14 §	UD BitrUD	Anmäls i nämnd

C. Gymnasieskola och anpassad gymnasieskola

C.1.6	Ansökan om nationellt godkänd idrottsutbildning	GyF 5 kap. 28 §	UD BitrUD	Anmäls i nämnd
C.1.7	Ansökan om ett nytt ämne eller en ny nivå i ett befintligt ämne	GyF 1 kap.6 §	UD BitrUD	Anmäls i nämnd
C.1.8	Beslut om att ersätta arbetsplatsförlagt lärande (APL) med skolförlagd utbildning	GyF 4 kap. 13 §	R	Gäller endast om platser inte kan tillhandahållas eller på grund av säkerhetsskäl
C.1.9	Fastställa ämnen som programfördjupningar och individuella val Beslut om antal undervisningstimmar för ämne, ämnesområde, gymnasiearbetet och gymnasiearbetet i anpassad gymnasieskola Undervisningstidens fördelning över läsåren	GyF 4 kap.6–7 §§ 7a § 22 §	OC	
C.1.10	Beslut om APL på högskoleförberedande program	GyF 4 kap 12 §	OC	
C.1.11	Beslut om att en elevs utbildning på ett nationellt program till sitt innehåll får avvika från vad som annars gäller (om särskilda skäl)	Skoll 16 kap. 14 §	OC R	
C.1.12	Teckna skriftligt avtal (utbildningskontrakt) för elev och arbetsplats vid gymnasial lärlingsutbildning	Skoll 16 kap. 11a § 19 kap. 10 a §	R	
C.1.13	Beslut om fjärrundervisning samt anmälan till Skolinspektionen	Skoll 21 kap. 9 § GyF 4a kap. 5–6 §§	UD BitrUD	
C.1.14	Beslut om antal lov- och studiedagar samt om höst- och vårterminens början och slut	GyF 3 kap. 1–2 §§	UD	Anmäls i nämnd
C.1.15	Fastställande av andra läsårstider för viss utbildning om utbildningsinslag förutsätter det	GyF 3 kap.2 §	UD BitrUD	Anmäls i nämnd

C.2 Mottagning, antagning och behörighet

C.2.1	Beslut om mottagande till nationellt program, inriktning, särskild variant eller gymnasial lärlingsutbildning	Skoll 16 kap.43–44, 47 §§	BitrUD	GA i Västerbotten hanterar preliminär och slutlig antagning Umeå kommun beslutar om mottagande
C.2.2	Beslut om mottagande till anpassad gymnasieskola om sökande elev	Skoll 18 kap. 5, 7 §§	UD	Anmäls i nämnd Överklagan till Skolväsendets

C. Gymnasieskola och anpassad gymnasieskola

	tillhör målgruppen, samt beslut att elev inte tillhör målgruppen	19 kap. 29 §		överklagandenämnd, gäller 18 kap. 5, 7 §§ samt 19 kap. 29 § 1 st
C.2.3	Beslut om att låta erbjudandet av utbildning på ett nationellt program omfatta att eleven senare ska antas till en nationell inriktning, en särskild variant eller gymnasial lärlingsutbildning inom programmet	Skoll 19 kap. 11 §	BitrUD	
C.2.4	Beslut om antagning till anpassad gymnasieskola	Skoll 18 kap.12 § GyF 7 kap. 12, 13 §§	UD	Anmäls i nämnd Vid fler sökanden än antalet platser, se beslut GVN SK-2023/00028, Urvalskriterier anpassad gymnasieutbildning, beslutad 23-03-22
C.2.5	Behörighetsprövning och antagning samt urval till gymnasieskolan	Skoll 15 kap.12 § 16 kap.36 § GyF 6 kap. 1 § 7 kap. 2–3 §§	UD BitrUD	GA i Västerbotten hanterar preliminär och slutlig antagning på uppdrag av Umeå kommun som ytterst beslutar om antagning
C.2.6	Beslut om preliminär antagning Slutligt beslut om antagning ska om möjligt fattas före den 1 juli det år utbildningen börjar	GyF 7 kap. 7 §		Se C 2.5
C.2.7	Beslut om antagning under pågående läsår Huvudmannen får besluta att den sökande ska genomgå ett inträdesprov för att visa att eleven har de kunskaper och färdigheter som krävs	GyF 7 kap. 8 §	BitrUD	Gäller om plats finns och eleven är behörig
C.2.8	Fördelning av elever på inriktningar i högre årskurs då inriktningsgaranti ej medgivits	Skoll 16 kap. 7 § GyF 7 kap. 6 §	OC	Beslut utgår enligt rutin om betyg i åk 9
C.2.9	Beslut om behörighet och mottagande till programinriktat val eller till yrkesintroduktion som har utformats för en grupp elever	Skoll 17 kap. 14 §	BitrUD	GA i Västerbotten hanterar preliminär och slutlig antagning Umeå kommun får ta del av den slutliga antagningen
C.2.10	Beslut om behörighet och mottagande av, nordiska sökande till gymnasieskolan och övriga utländska sökande	Skoll 16 kap. 29 § GyF 12 kap.6, 11 §§	BitrUD	Anmäls i nämnd
C.2.11	Beslut om behörighet och mottagning till fjärde tekniskt år	Skoll 17a kap 18 §	UD BitrUD	Anmäls i nämnd. Överklagan till skolväsendets

C. Gymnasieskola och anpassad gymnasieskola

				överklagandenämnd, gäller 17a kap. 18 § Hemkommunens yttrande ska inhämtas före beslut
C.2.12	Beslut om synnerliga skäl för behörig elev att gå yrkesintroduktion eller individuellt alternativ	Skoll 17 kap. 11 § GyF 6 kap. 2 §	BitrUD	
C.2.13	Beslut om byte av studieväg - byte av program - byte av inriktning	GyF 7 kap. 9 §	BitrUD R	Om eleven är under 18 år ska vårdnadshavarna ges tillfälle att yttra sig
C.2.14	Beslut om utbildning i mindre omfattning än heltid om särskilda skäl finns och eleven begär det	Skoll 17 kap. 6 §	R	
C.2.15	Beslut att inte erbjuda elev från anpassad grundskola yrkesintroduktion och individuellt alternativ om det finns synnerliga skäl	Skoll 17 kap. 16 § 2 st	BitrUD OC	
C.2.16	Beslut om förlängd undervisning för enskild elev	GyF 9 kap.7 §	R	Anmäls i nämnd Se GVN beslut SK-2014/00207, § 55 Ersättning utgår endast under 3 års utbildning, baserat på 2500p
C.2.17	Fortlöpande bedöma en nyanländ elevs kunskaper	GyF 6 kap. 7 §	R	

Ärendetyp	Lagrum	Delegat	Överklagande, inhämtande av information
-----------	--------	---------	---

D. Vuxenutbildning; kommunal vuxenutbildning

D.1 Mottagning, behörighet, antagning				
D.1.1	Yttrande över ansökan till kommunal vuxenutbildning i annan kommun	Skoll 20 kap.14, 21 §§	BitrUD OC	Anmäls inte till nämnd Överklagan till Skolväsendets överklagandenämnd, gäller 20 kap. 14 § 2 st
D.1.2	Beslut om mottagande av sökande till kommunal vuxenutbildning	Skoll 20 kap. 13, 22, 33 §§	BitrUD OC	Anmäls i nämnd Överklagan till Skolväsendets överklagandenämnd
D.1.3	Beslut om antagning till kommunal vuxenutbildning och anpassad utbildning på grundläggande och	Skoll 20 kap. 11, 11 a, 23 §§	BitrUD	

D. Vuxenutbildning; kommunal vuxenutbildning

	gymnasial nivå och samt anpassad utbildning på gymnasial nivå	FVux 3 kap. 2§		
D.1.4	Beslut om att minska tid inom utbildning i svenska för invandrare	SkolL 20 kap. 24 §	R	Om eleven begär det och huvudmannen finner det förenligt med utbildningens syfte
D.1.5	Beslut om att utbildningen på kursen ska upphöra för elev som saknar förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen eller inte gör tillfredsställande framsteg	SkolL 20 kap. 9 §	BitrUD OC	Anmäls i nämnd Överklagan till Skolväsendets överklagandenämnd, gäller 20 kap. 9 § 2–4 st
D.1.6	Beslut om vilka nationella kurser, ämnen och nivåer i ämnen som utbildning ska ges	FVux 2 kap. 9 §	R	Anmäls i nämnd
D.2 Studiestartstöd				
D.2.1	Prövning om sökande tillhör målgruppen för studiestartstöd	StuSt 27 §	EC (för syv)	

Ärendetyp	Lagrum	Delegat	Överklagande, inhämtande av information
------------------	---------------	----------------	--

E. Skyldighet att anmäla, utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling

E.1.1	Ta emot och hantera anmälan från rektor eller biträdande rektor, eller annan personal att ett barn/en elev anser sig ha blivit utsatt för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling	SkolL 6 kap. 10 §	EHC	Redovisning till nämnd sker en gång per läsår enligt beslutat årshjul Se Plan mot kränkande behandling och aktiva åtgärder mot diskriminering och trakasserier inom de kommunala gymnasieskolorna, beslutad av Biträdande Utbildningsdirektör 180123, reviderad 211227
E.1.2	Beslut om att upprätta och fastställa plan mot kränkande behandling samt skriftligen dokumentera arbetet med aktiva åtgärder mot trakasserier och diskriminering	SkolL 6 kap. 8 § DL 3 kap. 16, 20 §§	R BitrR	Varje rektor ansvarar för att en plan upprättas för sin skolenhet
E.1.3	Beslut om åtgärder för att främja, förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för diskriminering, trakasserier och kränkande behandling	SkolL 6 kap. 7 § DL 3 kap. 16 §	R BitrR	

E. Skyldighet att anmäla, utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling

	vuxenutbildning på gymnasial nivå och anpassad utbildning på gymnasial nivå			
E.1.4	Genomföra anmälan, utredning och åtgärder när ett barn/en elev anser sig ha blivit utsatt för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling	SkolL 6 kap. 10 § DL 2 kap. 7 §	R BitrR	

Umeå kommun

Protokollsutdrag

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens arbetsutskott

2025-12-03

§ 95

Diariennr: SK-2024/00294

Reviderad delegationsordning för gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden. Från beslutsdatum 2024, 2025, 2026

Arbetsutskottets beslut

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden föreslås besluta att anta föreslagen revidering av gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens delegationsordning i enlighet med bilaga 1.

Förslag till beslut

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslutar att anta föreslagen revidering av gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens delegationsordning i enlighet med bilaga 1.

Ärendebeskrivning

Delegationsordningen är en grundsten i den kommunala organisationen. Nämnden måste kunna delegera viss beslutanderätt för att förvaltningen ska kunna ske effektivt. Vilka beslut som får delegeras framgår av kommunallagen. En delegationsordning tydliggör vilka beslut inom nämndens verksamhetsområde som behandlas av andra förtroendevalda eller tjänstepersoner än nämnden som helhet.

Syftet med delegering utifrån en delegationsordning är att besluten i mer detaljerade frågor ska fattas närmare verksamheten, och därmed underlätta för nämnden och förvaltningsledningen att ägna sig åt övergripande frågor som rör mål, kvalitet, uppföljning och strategisk planering.

Med anledning av kommunfullmäktiges beslut (2025-04-28 § 81) att från och med den 1 januari 2026 dela utbildningsförvaltningen i två separata förvaltningar, behöver nämndens delegationsordning revideras.

Umeå kommun**Protokollsutdrag**

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens arbetsutskott

2025-12-03

Huvudsakligen avser ändringarna delegationsansvaret då vissa befattningsbenämningar försvinner i samband med den nya förvaltningsstrukturen, samtidigt som andra har tillkommit liksom nya funktioner i arbetsflöden. Därutöver har vissa ändringar föranletts av ny lagstiftning som trätt i kraft 2025-07-01 samt kommer att träda i kraft från och med 2026-01-01.

I enlighet med punkt B.1.5 i nu gällande delegationsordning (B.1.7 i nytt förslag) är denna typ av förändringar normalt delegerade till tjänstepersoner inom förvaltningen:

Redaktionella ändringar i delegationsordningen vid exempelvis organisationsförändringar, lagändringar och beslut av nämnd,

Utöver ovan nämnda skäl till revidering har ytterligare behov av justeringar identifierats. Samtliga ändringsförslag återfinns markerade i bilaga 1.

Sammanställning av paragrafer med föreslagna revideringar utöver de som avser förändring av delegater:

A.1.2 *Beslut om tillträdesförbud på skolenhet eller annan inom nämndens verksamhetsområden*

Kommentar: Punkten tas bort med anledning av att ny lagstiftning på området finns sedan 2025-07-01 (se B.1.4 och B.1.5 nedan), vilket gör punkten överflödig.

A.1.2 *(Ny numrering) Beslut om avstängning från utbildningen om avstängningen överstiger två veckor*

Kommentar: Förtydligande av tidsaspekten för delegationsbeslutet.

A.1.8 *Beslut om handlingsplan för insatser att nå dem i kommunen som har rätt till utbildning inom sfi samt motivera dem att delta i utbildningen.*

Umeå kommun

Protokollsutdrag

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens arbetsutskott

2025-12-03

Kommentar: Tillägg av punkt med anledning av ny lagstiftning som träder i kraft fr.o.m. 2026-01-01, SkoL 20 kap. 29§.

- B.1.4** *Beslut om beredskapsplan som anger de åtgärder som ska vidtas vid en allvarlig våldssituation eller hot om en allvarlig våldssituation, och säkerställa en beredskap att hantera allvarliga våldssituationer och hot om allvarliga våldssituationer.*

Kommentar: Tillägg av punkt med anledning av ny lagstiftning sedan 2025-07-01, SkoL 6 a kap. 3§.

- B.1.5** *Vidta åtgärder för att obehöriga personer inte ska ges tillträde till enheten under tid när verksamheten pågår*

Kommentar: Tillägg av punkt med anledning av ny lagstiftning sedan 2025-07-01, SkoL 6 a kap. 4§.

- B.2.8** *Beslut om ~~inackorderingstillägg~~, elevresor och kontantersättning*

Kommentar: Punkten delas upp i B.2.8 och B.2.9 i syfte att förtydliga såväl lagrum som möjlighet till överklagan då beslut om elevresor och kontantersättning inte kan överklagas utan utgår från ett tidigare nämndbeslut avseende regelverk. Detta till skillnad från beslut om inackorderingstillägg och beslut om skolskjuts för anpassad gymnasieskola, vilka kan överklagas (se B.2.9).

- B.2.9** *Beslut om inackorderingstillägg samt **beslut om skolskjuts anpassad gymnasieskola***

Kommentar: Tillägg med anledning av att beslut om skolskjuts för anpassad gymnasieskolan tidigare har legat inom FGN:s beslutsrätt.

Umeå kommun**Protokollsutdrag**

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens arbetsutskott

2025-12-03

B.4.1 *Integritetsskyddsmyndigheten (IMY) beslut gällande
inskickad anmälan om personuppgiftsincident*

Kommentar: Felaktighet i tidigare delegationsordning. Punkten tas bort
då det inte avser nämndens beslut och som därmed inte heller kan
delegeras.

B.4.4 *Beslut om utlämnande av ~~registerutdrag~~ rättighetsbegäran*

Kommentar: Redaktionell ändring av tidigare felskrivning.

B.5.1 *Undertecknande av ~~tjänsteskrivelse~~ yttrande till
tillsynsmyndigheter angående anmälningar, tillsyns- och
granskningsärenden*

Kommentar: Redaktionell ändring av tidigare felskrivning.

C.2.6 *Beslut om preliminär antagning
Slutligt beslut om antagning ska om möjligt fattas före den 1
juli det år utbildningen börjar*

Kommentar: Punkten tas bort då den ingår i C.2.5.

C.2.12 *Beslut om antal platser i fri kvot*

Kommentar: Punkten har brutits ut från C.2.5 då frågan hanteras av
förvaltningen och inte av Gymnasieantagningen i Västerbotten.

D.1.3 *Beslut om antagning till kommunal vuxenutbildning och
anpassad utbildning på grundläggande och gymnasial nivå
~~och samt anpassad utbildning på gymnasial nivå~~*

Umeå kommun

Protokollsutdrag

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens arbetsutskott

2025-12-03

Kommentar: Redaktionell ändring av tidigare felskrivning.

D.1.5 *Beslut att förlänga tidsperiod för undervisning inom sfi.*

Kommentar: Tillägg av punkt med anledning av ny lagstiftning som träder i kraft fr.o.m. 2026-01-01, Skoll 20 kap. 31 a§.

Beslutsunderlag

Bilaga 1: Delegationsordning för gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden - revideringsförslag

Bilaga 2: Beslutad delegationsordning för gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, fastställd 2024-10-23 § 87

Beredningsansvariga

Åza Hortell, utbildningsstrateg

Therése Swärd, ledningskoordinator

Annelie Holmlund, nämndsekreterare

Beslutet ska skickas till

KSdiarium

Kommunikatör vid förvaltningen

Dokumentansvarig

Propositionsordning

Ordföranden prövar tjänsteskrivelsens förslag och finner att arbetsutskottet beslutar att bifalla tjänsteskrivelsen.

Tjänsteskrivelse

2025-12-08

Gymnasie- och
vuxenutbildningsnämnden

Diariennr: SK-2025/00672

Ersättningsbelopp, bidrag - Fristående gymnasieskolor, enskilda huvudmän 2026 - Skollag 16 kap 52-55 §

Förslag till beslut

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslutar:

-att fastställa ersättningsbelopp per huvudman enligt bifogat beslut om bidrag för 2026, till fristående huvudman för gymnasieskola, enligt bilaga 1 (numrerade 1.1-1.13).

-att fastställa generellt bidragsbeslut fristående huvudman gymnasieskola 2026, enligt bilaga 2

-att fastställa socioekonomiskt strukturtillägg per fristående skola per program och/eller inriktning enligt bilaga 3.

Nämnden beslutar vidare att ärendet förklaras omedelbart justerat.

Ärendebeskrivning

Utgångpunkter

För att skapa goda förutsättningar att starta och driva enskild verksamhet finns bestämmelser i skollagen om att en hemkommun är skyldig att lämna bidrag till fristående verksamheter. Bidrag på lika villkor innebär att bidraget ska beräknas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna verksamheten, i enlighet med likabehandlingsprincipen. Bidrag lämnats för det antal elever som är inskrivna i den fristående verksamheten, se mer under utbetalning och mättillfälle.

Alla kostnader som är förknippade med verksamheten ska ingå i bidraget, och beräkningarna ska ske utifrån hemkommunens beslutade budget för det kommande budgetåret. I beslutet om bidrag, ska en kommun redovisa hur bidraget har räknats ut.

Tjänsteskrivelse

Dnr: SK-2025/00672

Försörjningsprocessernas organisering inom Umeå kommuns förvaltningar

Umeå kommun är en skolhuvudman och i varje kommun ska det enligt skollagen 2 kap. 2 § finnas en eller flera nämnder som ska fullgöra kommunens ansvar som framgår i enlighet med lagstiftningen. Vidare står det kommunen fritt enligt kommunallagen att organisera sig på det sätt man finner lämpligt.

I Umeå kommun är ansvaret för att tillhandahålla uppgifter som ligger till grund för budget och bidragsbeslut uppdelat mellan flera förvaltningar och nämnder, därav används samlingsordet försörjningsprocesser.

Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen erhåller uppgifter från teknik- och fastighetsförvaltningen och andra förvaltningar för de kostnadsposter som ska ingå i bidragsbesluten till fristående huvudmän. Exempelvis gällande kostnader för städning, måltider, lokaler och IT samt kulturaktiviteter. I respektive fristående huvudmans bidragsbeslut framgår kommunens uträknade kostnadspost per elev.

Hemkommunen ska fördela resurserna efter elevernas olika förutsättningar och behov för att vara likvärdig. Det innebär bland annat att utbildningen ska uppväga skillnader i elevers bakgrund och förutsättningar. Umeå kommun fördelar resurser till kommunala och fristående verksamheter på samma sätt, utifrån elevers socioekonomiska bakgrund enligt SCBs modell.

Umeå kommuns beräkningsmodell

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har ett resursfördelningssystem för gymnasieskolan. Modellen utgörs av flera delar grundbelopp och strukturtillägg utifrån socioekonomiska bakgrundsfaktorer.

Det socioekonomiska strukturtillägget utgår från SCB:s modell. Modellen tillämpas på elever som är placerade i gymnasieskola (ej introduktionsprogram eller anpassad gymnasieskola) i Umeå Kommun vid mätdatum den 15 september varje år.

I SCB:s rapport utläses andel elever på ett program som enligt den skattade sannolikheten riskerar att inte uppnå gymnasieexamen inom 3 år. Se bilaga 3 för socioekonomiskt strukturtillägg per skola, per program och/eller inriktning.

Bidraget till fristående huvudmän med gymnasieskolor ska bestå av ett grundbelopp och i vissa fall ett tilläggsbelopp. I Umeå kommun hanteras och prövas ansökan om tilläggsbelopp för elever med behov av extraordinära stödinsatser och för modersmålsundervisning, enligt en

Tjänsteskrivelse

Dnr: SK-2025/00672

separat ansökan från den enskilda huvudmannen.

Kostnadsposter som ingår i bidraget

I skollagen (2010:800) finns reglerat vilka kostnadsposter som grundbeloppet ska avse. Bestämmelserna gällande bidrag till huvudmän med fristående gymnasieskolor regleras i 16 kap. 52-55§.

I Gymnasieförordningen (2010:2039) 13 kap. finns mer detaljerade bestämmelser om bidrag till fristående huvudmän för gymnasieskolor.

Fristående huvudmän kan överklaga kommunens beslut om ersättningsbelopp - se besvärshänvisning bilaga 5.

Grundbelopp

Enligt skollagen ska grundbeloppet avse ersättning för:

- Undervisning
- Lärverktyg
- Elevhälsa
- Måltider
- Administration (en schablon på 3 procent)
- Mervärdesskatt (en schablon på 6 procent)
- Lokalkostnader

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden fattade inför år 2025 beslut om ny resursfördelningsmodell, inför år 2026 har en mindre revidering gjorts där resurser flyttats från gymnasieskola till anpassad gymnasieskola för att skapa likvärdiga förutsättningar vad gäller klasskrav.

Bidragsbeslutet innehåller programkod enligt GY25, motsvarande ersättning betalas ut för GY11.

Undervisning

Här ingår samtliga kostnader för skolans undervisande personal, kostnader för bibliotekspersonal, specialpedagoger och rektorer. Kostnaderna för kategorin undervisning har inte ökat i samma omfattning som tidigare år eftersom personalomkostnadspålägg, PO-pålägg, har sänkts, samt att kostnader för studie- och yrkesvägledare flyttas till kategorin övrigt. Utöver det har resurser omprioriterats från nationella program till anpassad skolform för att få likvärdiga förutsättningar vad gäller klasskrav.

Lärverktyg

I denna kostnadspost ingår läromedel och annat undervisningsmaterial

Tjänsteskrivelse

Dnr: SK-2025/00672

som används i undervisningen. Här ingår kostnader för IT; datorer, licenser, skrivare och support, samt kostnaden för skolbibliotek, Mediacenter och kapitalkostnader för utrustning. Jämfört med föregående år har kostnaden ökat på grund av index.

Elevhälsa

Här ingår kostnader för kurator, psykolog, skolsköterska, skolläkare, läs och skrivutredare samt hörselkonsulent. Jämfört med föregående år har kostnaden ökat på grund av index.

Måltider

Här ingår kostnaden för skolmåltider. Jämfört med föregående år har kostnaden ökat på grund av index.

Lokalkostnader

I ersättningen för lokaler ingår lokalhyra (el, värme, vatten, snöröjning, sandning, vaktmästare och övrig personal för fastighetsdrift, planerat och akut underhåll, kapitalkostnader för gjorda fastighetsinvesteringar), städning, bevakning samt kapitalkostnader för inventarier.

Kostnaderna har ökat inför år 2026 då utbyggnaden av Dragonskolan tagits i drift fullt ut samt att kostnaderna ökat för städet på grund av ökade städnivåer.

Ersättningen för lokaler varierar beroende på gymnasieprogram. Ersättningen per program grundar sig på en inventering av skolornas lokalanvändning uppdelat på klassrum, gemensamma ytor samt speciallokaler.

Övrigt

I posten övrigt ingår kostnader för antagningen till gymnasieskolan, elevförsäkringar, marknadsföring, skolvärd, elevkonsulenter, utvecklingsmedel, rehabåtgärder, studie- och yrkesvägledare samt kompetensutveckling. Kostnaderna för övrigt har ökat i stor omfattning jämfört med föregående år eftersom kostnad för studie- och yrkesvägledare flyttats från kategorin undervisning till övrigt.

Administration

I detta ingår ett schablonbelopp för administrativa kostnader motsvarande tre procent av bidragsbeloppet (grundbeloppet).

Mervärdesskatt

I detta ingår kompensation för mervärdesskatt vilken lämnas med ett schablonbelopp på sex procent av det totala bidragsbeloppet.

Tjänsteskrivelse

Dnr: SK-2025/00672

Tillskott av ekonomiska resurser under pågående budget och bidragsår

Om kommunen under ett budgetår tillskjuter resurser till den kommunala verksamheten, ska motsvarande tillskott ges till de enskilda huvudmännen. På motsvarande sätt får minskning göras till de fristående huvudmännen om ersättningen till de kommunala verksamheterna under ett budgetår minskas.

Utbetalning och avläsningstillfälle

Grundbeloppet inkl. ev. socioekonomiskt strukturtillägg utbetalas månadsvis för varje elev som är folkbokförd i Umeå kommun. Ersättningen utbetalas med 1/12 varje månad utifrån faktiskt elevantal vid månadsavstämningen den 15:e. Detta gäller oavsett om den 15:e inträffar röd dag eller helgdag. Utbetalning sker innevarande månad. För huvudman som meddelat avveckling och nedläggning av verksamhet, sker manuell avstämning av antalet elever inskrivna i verksamheten.

Den enskilde huvudmannen har ett ansvar för att uppgifter gällande antalet elever per program och inriktning vid mättillfället är korrekt, retroaktiv ersättning för elever beviljas inte. Umeå kommuns gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltning har rätt att återkalla bidragsbelopp, som utbetalats på felaktiga grunder.

I detta ingår således att den enskilde huvudmannen som erhåller bidrag för elever i sin verksamhet har ett ansvar enligt skollagen att meddela Umeå kommun i egenskap av hemkommun, för det fall elever flyttar eller slutar vid skolan.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens budgetbeslut för 2026

Kommunfullmäktige har i juni 2025 fattat beslut om budgetram till gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, som innebär att nämnden har fått ett tillskott på 29,04 mnkr i fullmäktiges budgetbeslut jämfört med 2025 års ram. Inkluderat den ramjustering som kommunstyrelsen beslutat om med anledning av delningen av utbildningsförvaltningen uppgår nämndens ram till -686,05 mnkr för år 2026, totalt en ökning med 34,25 mnkr. Kommunfullmäktige har i sin ram beslutat att prioritera medel till gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden motsvarande 0,5 mnkr för ungdomsjobb samt 0,5 mnkr till nytt projekt långtidsarbetslösa. Utöver det prioriterar kommunfullmäktige 1,18 mnkr för demografi samt 3,26 mnkr för arbete med inriktningsmålen. Fullmäktige minskar även tilldelningen med 3,5 mnkr till följd av minskade kostnader eftersom personalomkostnadspålägg, PO-pålägg, minskar till 2026.

Tjänsteskrivelse

Dnr: SK-2025/00672

Befolkningsprognosen för Umeå kommun visar att åldersgruppen 16-18 år ökar under kommande tioårsperiod. Enligt den senaste befolkningsprognosen ökar antalet ungdomar i åldern 16– 18 år med 200 individer (4,5 %) under åren 2025–2029. Befolkningsprognosen inkluderar dock inte elever från kranskommunerna. Andelen av befolkningen i åldern 16-18 år som är inom gymnasieskolans verksamhet har minskat de senaste åren. Med anledning av det har servicegraden för andelen elever som bedöms finnas i gymnasiet justerats ner inför år 2026. Detta innebär att kostnaden för volymökningen inte är lika stor som om servicegraden varit oförändrad.

Nämndens budgetbeslut innebär att man erhållit medel för uppräkningsindex för alla verksamheter och kompensation för volymökningar i de delar som styrs av resursfördelningsmodeller. Hänsyn har även tagits till lägre PO-kostnader år 2026.

Utifrån den tilldelade ekonomiska ramen från kommunfullmäktige genomför nämnden inga ytterligare prioriteringar inom gymnasiet.

Generellt bidragsbeslut

I december varje år fastställer gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden bidragsbeslut för kommande år till fristående huvudmän etablerade i Umeå kommun. Det förekommer dock att elever byter skola till andra fristående huvudmän, belägna i andra kommuner under ett läsår. Dessa huvudmän har då rätt till ett bidrag för den elev de mottagit från Umeå kommun enligt likabehandlingsprincipen.

Genom att fastställa ett generellt bidragsbeslut enligt bilaga 2, baserat på samma grunder som det bidrag som ges till fristående huvudmän för gymnasieskola 2026, underlättas administreringen av utbetalning av bidrag till tillkommande fristående huvudmän, under kommande år.

Beslutsunderlag

I bilaga 1 till tjänsteskrivelsen redovisas förslag till beslut om bidrag för 2026 till respektive huvudman för fristående gymnasieskolor. I bilaga 2 redovisas förslag till generellt bidragsbeslut till fristående huvudmän gymnasieskolor 2026.

Bilagor

Bilaga 1: Bidragsbeslut till fristående huvudman för gymnasieskola 2026.

Bilaga 2: Generellt bidragsbeslut fristående huvudman gymnasieskola 2026

Bilaga 3: Socioekonomiskt strukturtillägg per fristående skola per program och/eller inriktning 2026.

Tjänsteskrivelse

Dnr: SK-2025/00672

Bilaga 4: Resursfördelningsmodell

Bilaga 5: Besvärshänvisning

Beredningsansvarig

Sofia Öberg ekonomichef

Beslutet ska skickas till

Praktiska Sverige AB - Praktiska i Örnsköldsvik/Praktiska i Liljeholmen

Praktiska Studier Riks AB/ Praktiska i Kristianstad

NTI gymnasiet Macro AB – NTI Gymnasiet i Umeå

NTI Gymnasiet Ellips AV/NTI gymnasiet Johanneberg

Minervaskolan i Umeå AB – Minerva Umeå

Edukatus Alliance AB – Affärsgymnasiet Sports Academy i

Umeå/Yrkesgymnasiet i Umeå/Yrkesgymnasiet i Skellefteå

Impius Vård och utbildning AB/Hampnäs gymnasium

Stiftelsen Apelryd International/Apelrydsskolan

Olinsgymnasiet i Skara AB/Olinsgymnasium Tibro

Sigtuna skolstiftelse - Sigtunaskolan humanistiska läroverket

Fria Läroverken i Sverige AB/Fria Läroverken i Linköping

NaturLära i Hälsingland AB/Naturlära i Hälsingland

Malmens Friskola AB/Rymdgymnasiet Kiruna

Nicklas Wallmark

gymnasie- och arbetsmarknadsdirektör

Bilaga 1.1

Huvudman	Edukatus Alliance AB
Skola	Affärsgymnasiet Sports academy i Umeå, Yrkesgymnasiet i Umeå, Yrkesgymnasiet i Skellefteå
Org.nr	556613-9290

Tilldelningsbeslut fristående gymnasieskolor 2026

Program kommunala gymnasiet Umeå	Undervisning	Strukturtillägg	Lärverktyg	Elevhälsa	Lokaler	Måltider	Övrigt	Grund-belopp	Adm 3%	Moms 6%	Årsbelopp 2026
BA0L - bygg- och anl.progr lärling ÅK 1	70 993	4 730	7 667	4 770	24 116	7 023	5 081	124 379	3 731	7 687	135 797
BAÖVR0L - bygg/anl.progr lärling ÅK 2-3 (avser ej mark och anläggning)	84 654	4 730	12 793	4 770	22 555	7 023	5 376	141 901	4 257	8 769	154 927
BF0L - barn- och fritidsprogr lärling	61 548	7 472	5 304	4 770	15 913	7 023	4 956	106 986	3 210	6 612	116 807
EE0L - el- och energiprogr lärling	80 100	3 781	7 044	4 770	22 631	7 023	5 206	130 555	3 917	8 068	142 540
EK - ekonomiprogr	58 453	5 076	5 659	4 770	21 348	7 023	4 910	107 239	3 217	6 627	117 083
FR0L - frisör- och stylistprogr lärling	78 453	6 718	6 373	4 770	22 249	7 023	5 189	130 775	3 923	8 082	142 780
FS - försäljnings- och serviceprogr (pris enligt länsprislistan)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
FT0L - fordonsprogr lärling	80 100	5 784	5 677	4 770	20 487	7 023	5 229	129 070	3 872	7 977	140 918
HT0L - hotell- och turismsprogr lärling	55 987	7 637	5 437	4 770	16 218	7 023	4 872	101 944	3 058	6 300	111 302
SA - samh.vetenskapsprogr	60 158	7 110	5 838	4 770	21 348	7 023	4 933	111 180	3 335	6 871	121 386
VF0L - vvs- och fastigh.progr lärling	80 100	-	7 629	4 770	20 567	7 023	5 206	125 295	3 759	7 743	136 797

lärare	strukturtillägg	lärom grund	kurator	bevakning	måltider	pers.vård
rektor		IT	skolsköterska	övr drift		utveckl.medel
bibl. personal		bibl drift	psykolog	lokalhyra		elevkonsulent
spec.ped		centrala IT-kostn	skolläkare	kapitalkostn		antagningskostnad
		datorer	hörselkons.	lokalvård		marknadsföring
		tekniker	läs & skrivutred	vaktmästare		fri resurs
		kapitalkostn				elevförsäkring
		Media Center				fortb
		skrivare				säkerhetskoord.
						syv

Bilaga 1.2

Huvudman	Fria Läroverken i Sverige AB
Skola	Fria Läroverken Linköping
Org.nr	556917-2041

Tilldelningsbeslut fristående gymnasieskolor 2026

Program kommunala gymnasiet	Undervisning	Strukturtillägg	Lärverktyg	Elevhälsa	Lokaler	Måltider	Övrigt	Grund-belopp	Adm 3%	Moms 6%	Årsbelopp 2026
Umeå											
BF - barn- och fritidsprogr	60 506	-	5 693	4 770	23 768	7 211	4 941	106 889	3 207	6 606	116 701
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-

lärare	strukturtillägg	lärom grund	kurator	bevakning	måltider	pers.vård
rektor		IT	skolsköterska	övr drift		utveckl.medel
bibl. personal		bibl drift	psykolog	lokalhyra		elevkonsulent
spec.ped		centrala IT-kostn	skolläkare	kapitalkostn		antagningskostnad
		datorer	hörselkons.	lokalvård		marknadsföring
		tekniker	läs & skrivutred	vaktmästare		fri resurs
		kapitalkostn				elevförsäkring
		Media Center				fortb
		skrivare				säkerhetskoord.
						syv

Bilaga 1.3

Huvudman	Impius Vård och utbildning AB
Skola	Hampnäs gymnasium
Org.nr	556682-4693

Tilldelningsbeslut fristående gymnasieskolor 2026

Program kommunala gymnasiet Umeå	Undervisning	Strukturtillägg	Lärverktyg	Elevhälsa	Lokaler	Måltider	Övrigt	Grund- belopp	Adm 3%	Moms 6%	Årsbelopp 2026
VF - vvs- och fastighetsprogr	78 694	-	10 066	4 770	32 167	7 836	5 206	138 739	4 162	8 574	151 475
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-

lärare	strukturtillägg	lärom grund	kurator	bevakning	måltider	pers.vård
rektor		IT	skolsköterska	övr drift		utveckl.medel
bibl. personal		bibl drift	psykolog	lokalhyra		elevkonsulent
spec.ped		centrala IT-kostn	skolläkare	kapitalkostn		antagningskostnad
		datorer	hörselkons.	lokalvård		marknadsföring
		tekniker	läs & skrivutred	vaktmästare		fri resurs
		kapitalkostn				elevförsäkring
		Media Center				fortb
		skrivare				säkerhetskoord.
						syv

Bilaga 1.4

Huvudman	Malmens Friskola AB
Skola	Rymdgymnasiet Kiruna
Org.nr	556552-8022

Tilldelningsbeslut fristående gymnasieskolor 2026

Program kommunala gymnasiet Umeå	Undervisning	Strukturtillägg	Lärverktyg	Elevhälsa	Lokaler	Måltider	Övrigt	Grund-belopp	Adm 3%	Moms 6%	Årsbelopp 2026
NA - naturvetenskapsprogr	61 081	-	6 454	4 770	25 619	7 023	4 949	109 896	3 297	6 792	119 984
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-

lärare	strukturtillägg	lärom grund	kurator	bevakning	måltider	pers.vård
rektor		IT	skolsköterska	övr drift		utveckl.medel
bibl. personal		bibl drift	psykolog	lokalhyra		elevkonsulent
spec.ped		centrala IT-kostn	skolläkare	kapitalkostn		antagningskostnad
		datorer	hörselkons.	lokalvård		marknadsföring
		tekniker	läs & skrivutred	vaktmästare		fri resurs
		kapitalkostn				elevförsäkring
		Media Center				fortb
		skrivare				säkerhetskoord.
						syv

Bilaga 1.5

Huvudman	Minervaskolan i Umeå AB
Skola	Minervaskolan i Umeå AB
Org.nr	556573-5049

Tilldelningsbeslut fristående gymnasieskolor 2026

Program kommunala gymnasiet Umeå	Undervisning	Strukturtillägg	Lärverktyg	Elevhälsa	Lokaler	Måltider	Övrigt	Grund-belopp	Adm 3%	Moms 6%	Årsbelopp 2026
EK - ekonomiprogr	58 453	-	5 659	4 770	21 348	7 023	4 910	102 163	3 065	6 314	111 541
NA - naturvetenskapsprogr	61 081	-	6 454	4 770	25 619	7 023	4 949	109 896	3 297	6 792	119 984
SA - samh.vetenskapsprogr	60 158	-	5 838	4 770	21 348	7 023	4 933	104 070	3 122	6 432	113 623
TE - teknikprogr ÅK 1	54 365	-	8 623	4 770	29 462	7 023	4 850	109 093	3 273	6 742	119 108
TEÖVR - teknikprogr övr inriktn ÅK 2-3 (ej produktionsteknik)	62 634	-	8 814	4 770	29 462	7 023	4 972	117 675	3 530	7 272	128 477
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-

lärare	strukturtillägg	lärom grund	kurator	bevakning	måltider	pers.vård
rektor		IT	skolsköterska	övr drift		utveckl.medel
bibl. personal		bibl drift	psykolog	lokalhyra		elevkonsulent
spec.ped		centrala IT-kostn	skolläkare	kapitalkostn		antagningskostnad
		datorer	hörselkons.	lokalvård		marknadsföring
		tekniker	läs & skrivutred	vaktmästare		fri resurs
		kapitalkostn				elevförsäkring
		Media Center				fortb
		skrivare				säkerhetskoord.
						syv

Bilaga 1.6

Huvudman	NaturLära i Hälsingland AB
Skola	NaturLära i Hälsingland AB
Org.nr	556855-4314

Tilldelningsbeslut fristående gymnasieskolor 2026

Program kommunala gymnasiet Umeå	Undervisning	Strukturtillägg	Lärverktyg	Elevhälsa	Lokaler	Måltider	Övrigt	Grund-belopp	Adm 3%	Moms 6%	Årsbelopp 2026
NBHAG- naturbruksprogr hästhållning	100 962	-	63 199	4 770	59 078	7 836	5 661	241 505	7 245	14 925	263 675
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-

lärare	strukturtillägg	lärom grund	kurator	bevakning	måltider	pers.vård
rektor		IT	skolsköterska	övr drift		utveckl.medel
bibl. personal		bibl drift	psykolog	lokalhyra		elevkonsulent
spec.ped		centrala IT-kostn	skolläkare	kapitalkostn		antagningskostnad
		datorer	hörselkons.	lokalvård		marknadsföring
		tekniker	läs & skrivutred	vaktmästare		fri resurs
		kapitalkostn				elevförsäkring
		Media Center				fortb
		skrivare				säkerhetskoord.
						syv

Bilaga 1.7

Huvudman	NTI Gymnasiet Ellips AB
Skola	NTI Gymnasiet Johannesberg
Org.nr	556597-0471

Tilldelningsbeslut fristående gymnasieskolor 2026

Program kommunala gymnasiet Umeå	Undervisning	Strukturtillägg	Lärverktyg	Elevhälsa	Lokaler	Måltider	Övrigt	Grund-belopp	Adm 3%	Moms 6%	Årsbelopp 2026
ESÖVR - estet progr övriga inriktn	72 103	-	8 175	4 770	36 579	7 023	5 122	133 772	4 013	8 267	146 052
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-

lärare	strukturtillägg	lärom grund	kurator	bevakning	måltider	pers.vård
rektor		IT	skolsköterska	övr drift		utveckl.medel
bibl. personal		bibl drift	psykolog	lokalhyra		elevkonsulent
spec.ped		centrala IT-kostn	skolläkare	kapitalkostn		antagningskostnad
		datorer	hörselkons.	lokalvård		marknadsföring
		tekniker	läs & skrivutred	vaktmästare		fri resurs
		kapitalkostn				elevförsäkring
		Media Center				fortb
		skrivare				säkerhetskoord.
						syv

Bilaga 1.8

Huvudman	NTI Gymnasiet Macro AB
Skola	NTI Gymnasiet i Umeå
Org.nr	556120-3679

Tilldelningsbeslut fristående gymnasieskolor 2026

Program kommunala gymnasiet Umeå	Undervisning	Strukturtillägg	Lärverktyg	Elevhälsa	Lokaler	Måltider	Övrigt	Grund-belopp	Adm 3%	Moms 6%	Årsbelopp 2026
EE - el- och energi progr	78 694	4 685	8 543	4 770	36 010	7 648	5 206	145 556	4 367	8 995	158 918
ESÖVR - estet progr övriga inriktn	72 103	6 914	8 175	4 770	36 579	7 023	5 122	140 686	4 221	8 694	153 601
TE - teknik progr ÅK 1	54 365	4 956	8 623	4 770	29 462	7 023	4 850	114 049	3 421	7 048	124 519
TEÖVR - teknik progr övr inriktn ÅK 2-3 (ej produktionsteknik)	62 634	-	8 814	4 770	29 462	7 023	4 972	117 675	3 530	7 272	128 477
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-

lärare	strukturtillägg	lärom grund	kurator	bevakning	måltider	pers.vård
rektor		IT	skolsköterska	övr drift		utveckl.medel
bibl. personal		bibl drift	psykolog	lokalhyra		elevkonsulent
spec.ped		centrala IT-kostn	skolläkare	kapitalkostn		antagningskostnad
		datorer	hörselkons.	lokalvård		marknadsföring
		tekniker	läs & skrivutred	vaktmästare		fri resurs
		kapitalkostn				elevförsäkring
		Media Center				fortb
		skrivare				säkerhetskoord.
						syv

Bilaga 1.9

Huvudman	Olinsgymnasiet i Skara AB
Skola	Olinsgymnasiet, Tibro
Org.nr	556999-8932

Tilldelningsbeslut fristående gymnasieskolor 2026

Program kommunala gymnasiet Umeå	Undervisning	Strukturtillägg	Lärverktyg	Elevhälsa	Lokaler	Måltider	Övrigt	Grund-belopp	Adm 3%	Moms 6%	Årsbelopp 2026
BF - barn- och fritidsprogr	60 506	-	5 693	4 770	23 768	7 211	4 941	106 889	3 207	6 606	116 701
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-

lärare	strukturtillägg	lärom grund	kurator	bevakning	måltider	pers.vård
rektor		IT	skolsköterska	övr drift		utveckl.medel
bibl. personal		bibl drift	psykolog	lokalhyra		elevkonsulent
spec.ped		centrala IT-kostn	skolläkare	kapitalkostn		antagningskostnad
		datorer	hörselkons.	lokalvård		marknadsföring
		tekniker	läs & skrivutred	vaktmästare		fri resurs
		kapitalkostn				elevförsäkring
		Media Center				fortb
		skrivare				säkerhetskoord.
						syv

Bilaga 1.10

Huvudman	Praktiska Studier RiKS AB
Skola	Praktiska i Kristianstad
Org.nr	556575-5500

Tilldelningsbeslut fristående gymnasieskolor 2026

Program kommunala gymnasiet Umeå	Undervisning	Strukturtillägg	Lärverktyg	Elevhälsa	Lokaler	Måltider	Övrigt	Grund-belopp	Adm 3%	Moms 6%	Årsbelopp 2026
VO0L - vård- och omsorgsprogr lärling	63 042	-	5 956	4 770	15 072	7 023	4 979	100 842	3 025	6 232	110 099
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-

lärare	strukturtillägg	lärom grund	kurator	bevakning	måltider	pers.vård
rektor		IT	skolsköterska	övr drift		utveckl.medel
bibl. personal		bibl drift	psykolog	lokalhyra		elevkonsulent
spec.ped		centrala IT-kostn	skolläkare	kapitalkostn		antagningskostnad
		datorer	hörselkons.	lokalvård		marknadsföring
		tekniker	läs & skrivutred	vaktmästare		fri resurs
		kapitalkostn				elevförsäkring
		Media Center				fortb
		skrivare				säkerhetskoord.
						syv

Bilaga 1.11

Huvudman	Praktiska Sverige AB
Skola	Praktiska i Örnsköldsvik + Liljeholmen
Org.nr	556257-5786

Tilldelningsbeslut fristående gymnasieskolor 2026

Program kommunala gymnasiet	Undervisning	Strukturtillägg	Lärverktyg	Elevhälsa	Lokaler	Måltider	Övrigt	Grund-belopp	Adm 3%	Moms 6%	Årsbelopp 2026
Umeå											
FRÖL - frisör- och stylistprogr	78 453	-	6 373	4 770	22 249	7 023	5 189	124 057	3 722	7 667	135 445
lärling											
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-

lärare	strukturtillägg	lärom grund	kurator	bevakning	måltider	pers.vård
rektor		IT	skolsköterska	övr drift		utveckl.medel
bibl. personal		bibl drift	psykolog	lokalhyra		elevkonsulent
spec.ped		centrala IT-kostn	skolläkare	kapitalkostn		antagningskostnad
		datorer	hörselkons.	lokalvård		marknadsföring
		tekniker	läs & skrivutred	vaktmästare		fri resurs
		kapitalkostn				elevförsäkring
		Media Center				fortb
		skrivare				säkerhetskoord.
						syv

Bilaga 1.12

Huvudman	Sigtuna skolstiftelse
Skola	Sigtunaskolan Humanistiska läroverket
Org.nr	814800-2879

Tilldelningsbeslut fristående gymnasieskolor 2026

Program kommunala gymnasiet	Undervisning	Strukturtillägg	Lärverktyg	Elevhälsa	Lokaler	Måltider	Övrigt	Grund-belopp	Adm 3%	Moms 6%	Årsbelopp 2026
Umeå											
EK - ekonomiprogr	58 453	-	5 659	4 770	21 348	7 023	4 910	102 163	3 065	6 314	111 541
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-

lärare	strukturtillägg	lärom grund	kurator	bevakning	måltider	pers.vård
rektor		IT	skolsköterska	övr drift		utveckl.medel
bibl. personal		bibl drift	psykolog	lokalhyra		elevkonsulent
spec.ped		centrala IT-kostn	skolläkare	kapitalkostn		antagningskostnad
		datorer	hörselkons.	lokalvård		marknadsföring
		tekniker	läs & skrivutred	vaktmästare		fri resurs
		kapitalkostn				elevförsäkring
		Media Center				fortb
		skrivare				säkerhetskoord.
						syv

Bilaga 1.13

Huvudman	Stiftelsen Apelryd International
Skola	Apelrydsskolan
Org.nr	802477-8402

Tilldelningsbeslut fristående gymnasieskolor 2026

Program kommunala gymnasiet Umeå	Undervisning	Strukturtillägg	Lärverktyg	Elevhälsa	Lokaler	Måltider	Övrigt	Grund- belopp	Adm 3%	Moms 6%	Årsbelopp 2026
SA - samh.vetenskapsprogr	60 158	-	5 838	4 770	21 348	7 023	4 933	104 070	3 122	6 432	113 623
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-
								-	-	-	-

lärare	strukturtillägg	lärom grund	kurator	bevakning	måltider	pers.vård
rektor		IT	skolsköterska	övr drift		utveckl.medel
bibl. personal		bibl drift	psykolog	lokalhyra		elevkonsulent
spec.ped		centrala IT-kostn	skolläkare	kapitalkostn		antagningskostnad
		datorer	hörselkons.	lokalvård		marknadsföring
		tekniker	läs & skrivutred	vaktmästare		fri resurs
		kapitalkostn				elevförsäkring
		Media Center				fortb
		skrivare				säkerhetskoord.
						syv

Bilaga 2:

Generellt bidragsbeslut fristående huvudman gymnasieskola 2026						Övriga nationella program enl läns-eller Riksprislistan 2026.					
Program kommunala gymnasiet Umeå	Undervisning ink basstöd	Struktur-tillägg	Lärverktyg	Elevhälsa	Lokaler	Måltider	Övrigt	Grund-belopp	Adm 3%	Moms 6%	Årsbelopp 2026
BA - bygg- och anl.progr ÅK 1	69 765	-	9 946	4 770	37 429	7 836	5 081	134 827	4 045	8 332	147 204
BAMAA - bygg- och anl.progr ÅK 2-3	89 552	-	31 401	4 770	41 997	7 836	5 371	180 927	5 428	11 181	197 536
BAÖVR - bygg- och anl.progr ÅK 2-3 (avser ej mark och anläggning)	83 159	-	19 778	4 770	35 868	7 836	5 376	156 787	4 704	9 689	171 180
BF - barn- och fritidsprogr	60 506	-	5 693	4 770	23 768	7 211	4 941	106 889	3 207	6 606	116 701
BFÖL - barn- och fritidsprogr lärling	61 548	-	5 304	4 770	15 913	7 023	4 956	99 514	2 985	6 150	108 649
EE - el- och energiprogr	78 694	-	8 543	4 770	36 010	7 648	5 206	140 871	4 226	8 706	153 803
EK - ekonomiprogr	58 453	-	5 659	4 770	21 348	7 023	4 910	102 163	3 065	6 314	111 541
ESMUK - estet progr musik	78 933	-	8 527	4 770	38 857	7 023	5 236	143 346	4 300	8 859	156 505
ESÖVR - estet progr övriga inriktn	72 103	-	8 175	4 770	36 579	7 023	5 122	133 772	4 013	8 267	146 052
FR - frisör- och stylistprogr	77 079	-	7 728	4 770	35 298	7 836	5 189	137 900	4 137	8 522	150 559
FÖL -försäljnings- och serviceprogr lärling	54 132	-	5 248	4 770	15 750	7 023	4 850	91 772	2 753	5 672	100 197
FTÖL - fordonsprogr lärling	80 100	-	5 677	4 770	20 487	7 023	5 229	123 286	3 699	7 619	134 603
HTÖL - hotell- och turismsprogr lärling	55 987	-	5 437	4 770	16 218	7 023	4 872	94 307	2 829	5 828	102 964
IN - industritekniska progr	78 694	-	15 634	4 770	26 615	7 836	5 213	138 762	4 163	8 575	151 500
INÖL - industritekniska progr lärling	80 100	-	10 853	4 770	17 507	7 023	5 233	125 486	3 765	7 755	137 006
NA - naturvetenskapsprogr	61 081	-	6 454	4 770	25 619	7 023	4 949	109 896	3 297	6 792	119 984
NBJD - naturbruksprogr djurvård	78 847	-	21 190	4 770	59 078	7 836	5 415	177 135	5 314	10 947	193 396
NBHAG - naturbruksprogr hästhållning	100 962	-	63 199	4 770	59 078	7 836	5 661	241 505	7 245	14 925	263 675
NBLAG - naturbruksprogr lantbruk	94 211	-	136 952	4 770	59 078	7 836	5 434	308 280	9 248	19 052	336 580
RL - restaurang- och livsmedelsprogr	78 694	-	15 711	4 770	36 823	7 523	5 206	148 727	4 462	9 191	162 380
RLÖL - restaurang- livsmedelsprogr lärling	80 100	-	10 660	4 770	22 397	7 023	5 229	130 179	3 905	8 045	142 129
SA - samh.vetenskapsprogr	60 158	-	5 838	4 770	21 348	7 023	4 933	104 070	3 122	6 432	113 623
TE - teknikprogr ÅK 1	54 365	-	8 623	4 770	29 462	7 023	4 850	109 093	3 273	6 742	119 108

Bilaga 2:

Generellt bidragsbeslut fristående huvudman gymnasieskola 2026

Övriga nationella program enl läns-eller Riksprislistan 2026.

Program kommunala gymnasiet Umeå	Undervisning ink basstöd	Struktur-tillägg	Lärverktyg	Elevhälsa	Lokaler	Måltider	Övrigt	Grund-belopp	Adm 3%	Moms 6%	Årsbelopp 2026
TEPRK - teknikprogr inriktn produktionsteknik ÅK 2-3	75 918	-	8 814	4 770	29 462	7 023	5 169	131 156	3 935	8 105	143 196
TEÖVR - teknikprogr övr inriktn ÅK 2-3 (ej produktionsteknik)	62 634	-	8 814	4 770	29 462	7 023	4 972	117 675	3 530	7 272	128 477
VF - vvs- och fastighetsprogr	78 694	-	10 066	4 770	32 167	7 836	5 206	138 739	4 162	8 574	151 475
VO - vård- och omsorgsprogr	61 970	-	6 906	4 770	22 202	7 211	4 964	108 023	3 241	6 676	117 939
VOOL - vård- och omsorgsprogr lärling	63 042	-	5 956	4 770	15 072	7 023	4 979	100 842	3 025	6 232	110 099

- lärare

rektor

bibl. personal

spec.ped
- struktur-

tillägg
- lärom grund

IT

bibl drift

centrala IT-kostn

datorer

tekniker

kapitalkostn

Media Center

skrivare
- kurator

skolsköterska

psykolog

skolläkare

hörselkons.

läs & skrivutred
- bevakning

övr drift

lokalhyra

kapitalkostn

lokalvård

vaktmästare
- måltider
- pers.vård

utveckl.medel

elevkonsulent

antagningskostnad

marknadsföring

fri resurs

elevförsäkring

komp utv.

säkerhetskoord.

skolvård

syv

Budget Undervisning	214 133 338
% av budget	2,0%
Totalbelopp	4 282 667
Minimum skattad andel	25,00
Belopp/elev	15 064

Genomsnittlig skattad andel		
	2026	2025
UK skolor	21,0	21,3
UK elever	21,2	21,4

Skolenhet	Program	Antal enl SCB	Skattat antal	Skattad andel	Index	Belopp /elev	Belopp /program
Affärgymnasiet Sports Academy Umeå	EK	56	19	33,7	158	5 076	322 326
Affärgymnasiet Sports Academy Umeå	FS	31	16	50,7	237	7 637	232 929
Affärgymnasiet Sports Academy Umeå	SA	14	7	47,2	221	7 110	88 875
Minervagymnasium	EK	170	21	12,1	57	0	0
Minervagymnasium	NA	256	40	15,6	73	0	0
Minervagymnasium	SA	137	21	15,5	72	0	0
Minervagymnasium	TE	76	10	13,3	62	0	0
NTI-gymnasiet Umeå	EE	46	14	31,1	145	4 685	178 030
NTI-gymnasiet Umeå	ESÖVR	16	7	45,9	215	6 914	82 968
NTI-gymnasiet Umeå	FS	7	0	0,0	0	0	0
NTI-gymnasiet Umeå	TE	41	13	32,9	154	4 956	242 844
NTI-gymnasiet Umeå	TEÖVR	2	0	0,0	0	0	0
Yrkesgymnasiet Umeå	BA0L	19	6	31,4	147	4 730	73 315
Yrkesgymnasiet Umeå	BF0L	28	14	49,6	232	7 472	239 104
Yrkesgymnasiet Umeå	EE0L	15	4	25,1	118	3 781	69 949
Yrkesgymnasiet Umeå	FR0L	1	0	0,0	0	0	0
Yrkesgymnasiet Umeå	FT0L	15	6	38,4	180	5 784	72 300
Yrkesgymnasiet Umeå	HT0L	24	12	50,7	237	7 637	171 833
Yrkesgymnasiet Umeå	HV0L	13	6	44,6	209	6 718	117 565
Yrkesgymnasiet Umeå	VF0L	9	0	0,0	0	0	0

Resursfördelningsmodell gymnasieskola

Innehåll

Resursfördelningsmodell Gymnasiet	3
Bakgrund	3
Ansvar för resursfördelning till gymnasieskolor	3
Syfte med resursfördelningsmodellen	3
Resursfördelningsmodellens olika delar	4
Arbetsprocess	4
Resursfördelningsmodellens konstruktion	5
Beräkning av resurstilldelning till gymnasiet	8
Fördelningsprinciper för resursfördelningsmodellens olika beståndsdelar/kategorier	8
Grundbelopp	9
Socioekonomiskt strukturtillägg.....	11
Fastställande av grundbelopp och socioekonomiskt strukturtillägg	13
Bilagor.....	14

Resursfördelningsmodell Gymnasiet

Bakgrund

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslutade i sin verksamhetsplan för 2023 att göra en översyn av hela resursfördelningsmodellen kopplat till gymnasiet, med syfte att skapa en tydlighet i vilka resurser som erhålls och möjliggöra uppföljning för hur de används. I översynen ska utredning kring hur modellen kan differentiera mellan yrkesutbildningar som bedrivs i lärlingsform och utbildningar som bedrivs i klassrumsform ingå.

Ansvar för resursfördelning till gymnasieskolor

I skollagens inledande kapitel beskrivs huvudmannens ansvar och ansvarsfördelning:

I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.¹

Enligt förarbetena till skollagen² är ett syfte med paragrafen att uppmärksamma professionens och huvudmannens ansvar att vid resursfördelning, organisation och val av metoder och arbetssätt anpassa verksamheten utifrån elevernas skilda behov och förutsättningar.

Kommuner ska fördela resurser till utbildning inom skolväsendet efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov.³

Rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov. Rektorn fattar i övrigt de beslut och har det ansvar som framgår av särskilda föreskrifter i denna lag eller andra författningar.⁴

Syfte med resursfördelningsmodellen

Resursfördelningsmodellen utgör grunden för uppbyggnaden av gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens resurstilldelning till gymnasieskolornas olika program. Syftet med resursfördelningsmodellen är att fördela resurser till de olika gymnasieprogrammen på ett likvärdigt sätt. Detta för att möjliggöra att eleverna når kunskapsmålen oavsett strukturella skillnader som elevernas socioekonomiska bakgrund samt andra strukturella omständigheter som behöver beaktas.

¹ Skollagen (2010:800) 1 kap. 4§

² Den nya skollagen - för kunskap, valfrihet och trygghet - Prop. 2009/10:165 sid 221

³ Skollagen 2 kap. 8b §

⁴ Skollagen 2 kap. 10 §

- Utbildningen ska vara likvärdig, hänsyn ska tas till elevers olika förutsättningar och anpassas till alla elever. Det innebär att utbildningen inte kan utformas på samma sätt och att resurserna inte ska fördels lika.
- Resurserna fördelas på lika villkor oavsett huvudman.⁵
- Fördelning av resurser sker utifrån elevernas olika behov och förutsättningar, där socioekonomiska faktorer vägs in.
- Fördelningen av resurser ska vara transparenta och förutsägbara.
- Ger goda förutsättningar för en välfungerande uppföljning av resursanvändandet.

Genom att låta opåverkbara kriterier styra resursfördelningen blir fördelningsprinciperna transparenta och skolorna behandlas efter samma principer. Kontakter eller förmåga att beskriva sin egen skolas behov ska inte styra tilldelningen. Fördelningskriterierna ska omvänt inte påverka vad skolorna gör. Skolornas/programmets tilldelning ska inte vara beroende av vilka lösningar som väljs. På så vis står det verksamheten fritt att använda resurserna på bästa möjliga sätt.

Resursfördelningsmodellens olika delar

Resursfördelningen utgörs av flera olika delar:

- Grundbelopp
- Strukturtillägg utifrån socioekonomiska bakgrundsfaktorer
- Modersmålsundervisning tillhandhålls via kompetenscentrum för flerspråkighet, KCF eller via tilläggsbelopp för modersmål.
- Tilläggsbelopp för elever med extraordinärt behov av stöd

Arbetsprocess

Arbete med resursfördelningsmodellen inledes genom omvärldsbevakning med ett antal kommuner baserat på vissa valda nyckeltal i Kolada⁶. Vid omvärldsbevakningen framkommer att det är stor variation i hur kommunerna fördelar resurser till gymnasieverksamheten. Efter omvärldsbevakningen fortsatte arbetet med framtagande av förslag till modell för Umeå Kommun där fördjupade dialoger sker med en av kommunerna som deltog vid omvärldsbevakningen som byggt sin modell för undervisning på timplanen på liknande sätt som i det slutliga förslaget till resursfördelningsmodell för Umeå Kommun.

Analys och dialoger med SCB har skett för att hitta parametrar som styr för att i modellen kunna kompensera för elevers strukturella förutsättningar där förslaget är att uppgifter inhämtas utifrån SCB:s modell.

För att säkerställa att modellen ska fungera även i praktiken och överensstämma med de arbetssätt som idag finns inom gymnasieverksamheten har rektorer, samt andra berörda chefer exempelvis

⁵ Skollagen 16 kap. 55 §

⁶ Nyckeltal: andel på introduktionsprogram N17841, andel yrkesprogram N17839, kostnader för undervisning N17010

elevhälsochef deltagit i arbetet och under arbetets gång getts möjlighet att inkomma med synpunkter och lämna information om bland annat timplaner, gruppdelningar och normer.

Även fristående huvudmän har inbjudits till information om arbetet och getts möjlighet att ställa frågor och inkomma med synpunkter.

Barnkonventionen utgör svensk lag och när större förändringar som rör barn och unga genomförs ska en barnkonsekvensanalys genomföras, dialog kring förslaget kring ny resursfördelningsmodell har skett med elevgrupper och redogörs i en barnkonsekvensanalys, se bilaga 1:1.

Utöver ovanstående har Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden löpande under våren 2024 fått information om arbetet och de principer som föreslås för att kunna ställa frågor och komma med förslag.

Biträdande utbildningsdirektör och områdeschefer har löpande informerats om arbetet och fattat beslut om principer för att kunna presentera ett färdigt förslag på ny resursfördelningsmodell.

En viktig utgångspunkt har varit att modellen ska vara kostnadsneutral i förhållande till budget 2024 för gymnasieverksamheten.

Resursfördelningsmodellens konstruktion

Nedanstående bilder beskriver förenklat gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens innehåll i gymnasiets fördelning av de totala resurserna avseende grundbelopp, strukturtillägg, ersättning för modersmål samt tilläggsbelopp för elever med behov av extraordinärt stöd.

Grundbelopp och socioekonomiskt strukturtillägg beräknas för såväl fristående som kommunala skolor utifrån antal elever på skolan vid specifikt mätdatum.

Resurser till kommunala skolor

Programersättningen utgörs av ett grundbelopp och eventuellt socioekonomiskt strukturtillägg.

Därutöver kan ersättning för modersmålsundervisning och tilläggsbelopp för elever med behov av extraordinärt stöd erhållas.

Grundbeloppet ska avse ersättning för⁷:

1. undervisning,
2. lärmaterial
3. elevhälsa
4. måltider
5. administration
6. lokalkostnader

För att skapa en kostnadseffektiv övergripande organisation har Umeå kommun organiserat ansvaret för försörjningsprocesserna som exempelvis IT, måltider och lokaler inkl. städ till Tekniska nämnden.

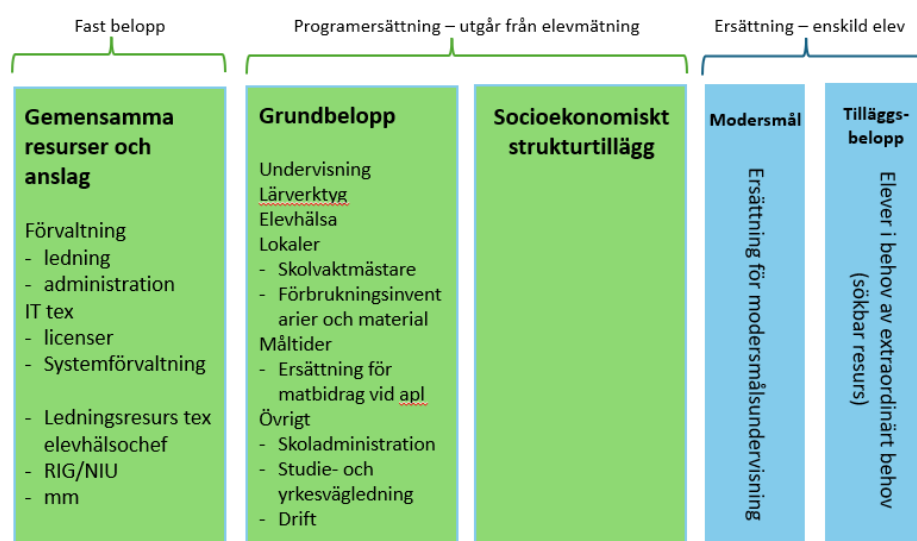
⁷ Skollagen 16 kap. 53 §

Detta innebär att de ekonomiska resurserna som fördelas till de kommunala skolorna är lägre än det grundbelopp som betalas till en fristående huvudman.

Kommunala huvudmän är skyldiga inom ramen för sina normala resurser ge stöd åt elever. Skolan ska kunna anpassa sin organisation och undervisning så att hänsyn tas till elevens behov och förutsättningar.⁸ För elev som har ett extraordinärt behov av stöd finns möjligheten för rektor att ansöka om tilläggsbelopp.

Modersmålsundervisning tillhandhålls via kompetenscentrum för flerspråkighet, KCF eller via tilläggsbelopp. Studiehandledning på modersmål ingår i undervisningsresursen. För anpassad gymnasieskola och språkinträdning, IMS tilldelas anslag för studiehandledning på modersmål.

Bild 1: Resurser till kommunala skolor

Resurser till fristående huvudmän

Hemkommunen ska lämna bidrag till huvudmannen för varje elev vid en fristående gymnasieskola.

Bidraget utgörs av ett grundbelopp och eventuellt strukturtillägg. Därutöver kan ersättning för modersmål och tilläggsbelopp erhållas.

Grundbeloppet ska avse ersättning för⁹:

1. undervisning,
2. lärverktyg
3. elevhälsa
4. måltider
5. administration (schablon 3%)
6. mervärdesskatt
7. lokalkostnader

⁸ Gymnasieförordningen (2010:2039) 9 kap.

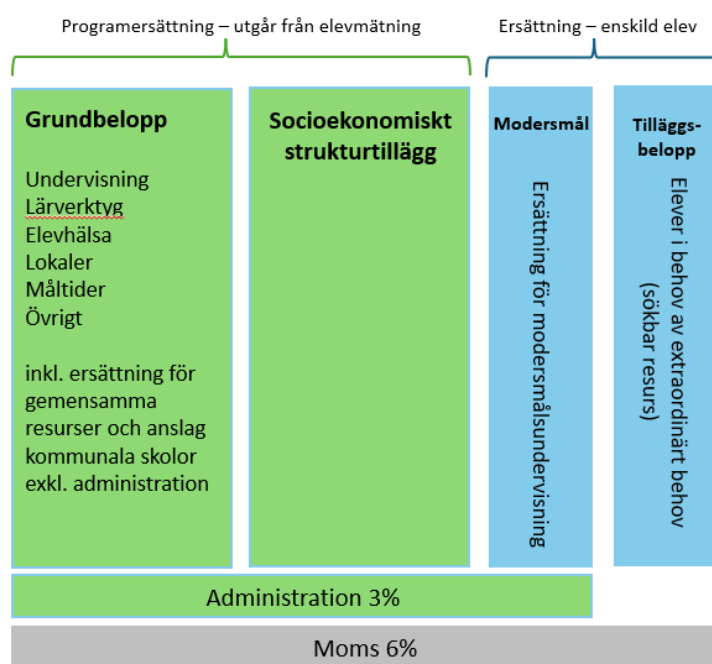
⁹ Skollagen 16 kap. 53 §

Grundbeloppet ska bestämmas på samma sätt som när kommunen fördelar resurser till den egna gymnasieskolan. Fristående huvudmän erhåller på lika villkor även socioekonomiskt strukturtillägg utifrån andel elever på respektive gymnasieprogram och skolenhet som statistiskt sätt ger gymnasieprogrammet större utmaningar i undervisningen för att eleverna på programmet ska nå gymnasieexamen.

Fristående huvudmän är skyldiga inom ramen för sina normala resurser ge stöd åt elever. Skolan ska kunna anpassa sin organisation och undervisning så att hänsyn tas till elevens behov och förutsättningar.¹⁰ För elev som har ett extraordinärt behov av stöd finns möjligheten för rektor att ansöka om tilläggsbelopp¹¹.

Fristående huvudmän i Umeå kommun har tecknat avtal gällande modersmålsundervisning som tillhandhålls via kompetenscentrum för flerspråkighet, KCF. Om avtal ej tecknas görs ansökan om tilläggsbelopp för modersmålsundervisning. Studiehandledning på modersmål ingår i undervisningsresursen. För anpassad gymnasieskola och språkintröduktion, IMS tilldelas anslag för studiehandledning på modersmål.

Bild 2: Resurser till fristående huvudmän

¹⁰ Gymnasieförordningen 9 kap.

¹¹ Gymnasieförordningen 13 kap. 7§

Beräkning av resurstilldelning till gymnasiet

Grundbeloppet och socioekonomiskt strukturtillägg baseras på antal elever i respektive program och/eller inriktning. Elevmätning för dessa beräkningar görs den 15:e varje månad.

Generellt betalas ersättningen ut per program. I vissa fall är behoven av tex gruppdelningar och lärverktyg större för en inriktning på ett program. Detta innebär att en inriktning kan vara dyrare än en annan inriktning på samma program. Där skillnaden bedöms vara betydande för verksamheten görs en uppdelning mellan inriktningar. I annat fall görs en genomsnittlig beräkning av kostnaderna för programmets inriktningar.

När det gäller yrkesprogram i lärlingsform (gymnasial lärlingsutbildning) är kostnaderna för inriktningen lägre än för motsvarande skolförlagda inriktning. Då minst halva undervisningstiden förläggs till en arbetsplats utanför skolan (arbetsplatsförlagt lärande) minskar kostnaden för undervisning, lärverktyg och lokaler. Lärlingsutbildningar har till skillnad från skolförlagda utbildningar en ökad administration kopplad till hanteringen av statsbidrag för lärlingsutbildningar.

Gällande ersättningen för lärlingsutbildning är grundbeloppet detsamma som för motsvarande skolförlagda utbildning, med ett procentuellt avdrag som är lika för alla lärlingsutbildningar samt ett tillägg för ökad administration. I de fall Umeå Kommun inte erbjuder ett program görs avdrag och administrativt tillägg för lärlingsutbildningen på grundbelopp för programmet enligt riksprislistan.

För elever på introduktionsprogrammet programinriktat val är grundbeloppet detsamma som för motsvarande yrkesprogram. Därutöver erhåller huvudmannen under ett år ett bidrag enligt Skolverkets beslut¹² för den del av utbildningen som avser det stöd som eleven behöver för att uppnå behörighet för det nationella programmet¹³.

Fördelningsprinciper för resursfördelningsmodellens olika beståndsdelar/kategorier

Fördelningen av resurser till programmen utgår ifrån verksamhetens behov och fastslagna normer tex antal elever per medarbetare och gruppdelningar. Samtliga beräkningar resulterar i en resurs per elev.

Nedan följer en beskrivning av vilka principer som gäller för beräkningarna för resp. kategori för de kommunala gymnasieskolorna. Därutöver finns även så kallade anslagsfinansierade delar inom gymnasieskolan som inte bedöms påverkas av antalet elever på respektive program och därmed ett fastslaget belopp.

I de fall kategorin innehåller kostnader kopplade till medarbetare ingår i resursen även driftskostnader tex utrustning och kompetensutveckling.

¹² Skolverkets riksprislista som publiceras på www.skolverket.se

¹³ Skollagen 17 kap. 24 §

Grundbelopp

Undervisning

Fördelningen av undervisningsresursen till programmen utgår ifrån krav på garanterad undervisningstid, timplaner (kurser och arbetsplatsförlagt lärande), gruppdelningar och lärares genomsnittliga undervisningstid. Detta ger samma förutsättningar för programmen och/eller inriktning vad gäller lägsta krav på antalet elever i en klass för att klara sig på tilldelade resurser. För introduktionsprogram och anpassad gymnasieskola är klasskravet lägre än för nationella program utifrån behov av undervisning i mindre grupp.

Garanterad undervisningstid

En av gymnasieskolornas viktigaste resurser är undervisningstiden. Den är nödvändig både för måluppfyllelse, kvalitet och likvärdighet i gymnasieskolan. Därför ska eleverna oavsett skola få minst det antal undervisningstimmar som skollagen anger.¹⁴ I skollagen anges också omfattningen av studierna i gymnasiepoäng. För att nå examen från såväl yrkesprogram som högskoleförberedande program krävs minst 2500 poäng. Elever som börjar att läsa ett yrkesprogram efter höstterminen 2023 har rätt att läsa 2700/2800 poäng för att nå grundläggande behörighet till högskola och universitet.¹⁵ Poängen anger den beräknade arbetsinsatsen för eleven, men den är inte kopplad till antalet undervisningstimmar.

Utbildningen på gymnasieskolans introduktionsprogram och på anpassad gymnasieskola ska bedrivas i en omfattning som motsvarar heltidsstudier.¹⁶

Gruppdelningar och laborationstimmar

Utifrån kursens innehåll kan det av praktiska, pedagogiska och säkerhetsmässiga skäl vara olämpligt att bedriva viss undervisning i helgrupp. På vissa kurser gäller det för all undervisning medan det i vissa ämnen endast finns behov för gruppdelning vid laborationer.

¹⁴ Skollagen 16 kap. 18 §

¹⁵ Skollagen 16 kap. 26-28 §§

¹⁶ Skollagen 17 kap. 6 § och 19 kap. 20 §

Tabell 1. Grundläggande beslut gällande gruppdelningar nationella program

Ämne/aktivitet	Gruppdelning
Gymnasiegemensamma ämnen	helklass
Programgemensamma ämnen	programspecifikt – utifrån timplan och kursens/ämnets innehåll
Inriktning	programspecifikt – utifrån timplan och kursens/ämnets innehåll
Fördjupning	programspecifikt – utifrån timplan och kursens/ämnets innehåll
Individuella val	samma för alla program
Gymnasiearbete	helklass
Tillägg timmar labb	kurs-/ämnesspecifik – samma tillägg för alla program där kursen ingår

Avdrag för arbetsplatsförlagt lärande (APL)

Gymnasieförordningen fastställer omfattningen av arbetsplatsförlagt lärande (APL) på yrkesprogram.

Arbetsplatsförlagt lärande ska förekomma på alla yrkesprogram i gymnasieskolan i minst 15 veckor. I anpassade gymnasieskolan ska arbetsplatsförlagt lärande förekomma på alla nationella program i minst 22 veckor. En elev som går gymnasial lärlingsutbildning ska i stället genomföra mer än hälften av denna utbildning som arbetsplatsförlagt lärande. Varje vecka som genomförs på en arbetsplats ska för en elev i gymnasieskolan anses motsvara 23 timmars garanterad undervisningstid.¹⁷

Arbetsplatsförlagt lärarande ska även ingå på introduktionsprogram. Det är inte reglerat i skollagstiftningen i vilken omfattning APL ska anordnas på introduktionsprogram.¹⁸

Då eleven befinner sig på APL har eleven ingen undervisning i skolan. Läraren ansvarar för kontakt med handledaren på arbetsplatsen och för att bedöma om eleven uppfyller kursens kunskapskrav. Därför tilldelas viss ersättning för lärarresurs trots att ingen undervisning sker på skolan.

Undervisningstid lärare

Genomsnittlig undervisningstid för lärare påverkar utfallet av tilldelningen av lärarresurs per program.

Ledningsresurser: rektor och biträdande rektor

Norm: antal medarbetare per chef

Lärverktyg

Resursfördelningen av lärverktyg utgår ifrån programmens behov utifrån kursernas innehåll och läroplan.

I lärverktyg ingår även ersättning för bibliotek (personal och drift)

Norm: antal elever per profession

¹⁷ Gymnasieförordningen 4 kap. 12 §

¹⁸ Gymnasieförordningen 6 kap. 5 §

Elevhälsa

Resursfördelningen till elevhälsa utgår ifrån fastslagna normer (antal elever per profession) för skolsköterska, skolkurator, skolpsykolog, specialpedagog och studie- och yrkesvägledare. Normerna för introduktionsprogram och anpassad gymnasieskola är lägre än för nationella program dvs. antalet elever per profession är lägre.

Specialpedagog kostnadsförs redovisningsmässigt i kategorin undervisning och studie- och yrkesvägledare i kategorin övrigt.

Lokaler

I kategorin lokaler ingår personalkostnader för skolvaktmästare (norm = antal elever per profession) samt driftskostnader så som förbrukningsmaterial och -inventarier.

Måltider

Vid arbetsplatsförlagt lärande har inte alla elever möjlighet att äta på en skola och kan därför ansöka om matbidrag. Yrkesprogram kompenseras för detta i resursfördelningsmodellen.

Övrigt

I kategorin övrigt ingår resurser för administration och ledningsstöd enligt fastslagen norm (antal elever per profession). Normerna för introduktionsprogram och anpassad gymnasieskola är lägre än för nationella program, dvs. antalet elever per profession är lägre. I kategorin ingår även driftskostnader exempelvis gratis kaffe till personalen, porto och trygghetsskapande aktiviteter för elever.

Ledningsresurser: *enhetschef för elevassistenter*

Norm: antal medarbetare per chef

Socioekonomiskt strukturtillägg

Syfte

Syftet med det socioekonomiska strukturtillägget är att utöver grundresursen fördela ytterligare resurser till gymnasieprogram som har en hög andel elever med socioekonomiska bakgrundsfaktorer som statistiskt sätt ger gymnasieprogrammet större utmaningar i undervisningen för att eleverna ska nå en gymnasieexamen. Rektor ska på så sätt ges bättre möjligheter till en god måluppfyllelse i gymnasieskolan. I enlighet med skollagens bestämmelser om bidrag på lika villkor för alla skolor oavsett huvudman, ska modellen tillämpas likvärdigt för skolor i egen regi och fristående huvudmän.

Modell för socioekonomiskt strukturtillägg

För att beräkna det årliga socioekonomiska strukturtillägget används SCB:s modell, se bilaga 1:2.

Underlag för analyserna utgörs av ett register som innehåller elever som påbörjat sina gymnasiestudier på ett nationellt program 2015–2019 ca 470 000 elever.

Modellen beskriver hur de faktorer som ingår i modellen, påverkar sannolikheten för att en elev på ett nationellt program inte ska uppnå en examen och indikerar att eleven är i behov av stöd.

Den enskilt viktigaste faktorn är meritvärdet från årskurs 9, elever med låga meritvärden har den största risken att inte uppnå examen. Andra faktorer som ingår i modellen är valet av program, om eleven bor med sina vårdnadshavare och om vårdnadshavarna har ekonomiskt bistånd.

Tabell 2. Förklarande variabler i modellen

Variabel	Referenstid
Gymnasieprogram	När gymnasiestudier på nationellt program påbörjas
Meritvärde årskurs 9	När eleven gick ut årskurs 9
Ekonomiskt bistånd för någon av vårdnadshavarna	Det år eleven påbörjade sina gymnasiestudier
Boende, är eleven skriven på samma adress som sina vårdnadshavare eller inte	Vid tidpunkten då eleven påbörjade sina gymnasiestudier

Det finns givetvis fler faktorer än de som ingår i modellen, som påverkar sannolikheten att uppnå en examen. De analyser som genomförts av SCB tyder dock på att dessa fyra är de viktigaste variablerna.

De analyser som SCB har genomfört indikerar att variabler som vanligen påverkar skolprestationer, såsom födelseland, invandringsår och utbildningsnivå har relativt marginell påverkan, givet att man tagit hänsyn till de variabler som ingår i modellen (meritvärde, program, ekonomiskt bistånd och boende). En annan trolig förklaring som SCB lyfter är att elever med dåliga förutsättningar att klara gymnasieskolan, till stor del går på introduktionsprogram, och därmed inte ingår i analysen.

Tillämpning

Modellen tillämpas på elever som är placerad i gymnasieskola i Umeå kommun (kommunal och fristående gymnasieskola), vid mätdatum 15 september varje år. I SCB:s rapport utläses andelen elever på ett program som enligt den skattade sannolikheten riskerar att inte uppnå gymnasieexamen inom 3 år.

Det är viktigt att beakta att beräkningarna är modellskattningar och att individer i själva verket kan prestera annorlunda än vad modellen säger. Modellen visar på hur en elev i genomsnitt borde prestera. Därför blir resultatet för program med få elever osäkra. SCB gör därför ingen beräkning för program med färre än totalt 10 elever i alla årskurser. Detta innebär att dessa program inte tilldelas något strukturtillägg.

I SCB:s modell ingår inte elever på introduktionsprogram och anpassad gymnasieskola, i resursfördelningsmodellen har hänsyn i form av högre normer för elevhälsa och mindre gruppstorlekar tagits i beaktning för att kompensera för detta.

Den andel som levereras av SCB ligger till grund för beräkningen av det socioekonomiska strukturtillägget som sker för kommande budgetår. Beräkningarna genomförs på nytt inför varje budgetår utifrån ett nytt elevunderlag och kommer därför att förändras över tid för ett specifikt program.

Rektor bedömer hur de tilldelade resurserna ska användas för att öka elevernas måluppfyllelse. Vilka åtgärder rektor valt att genomföra kommer uppföljningsmässigt att redovisas i programarbetsplanen.

Struktur tillägget ska tilldelas de program där elever i stor utsträckning utifrån ovan beskriven modell för socioekonomiskt struktur tillägg bedöms vara i behov av stöd. Utifrån givna budgetramar och elevunderlag (andel elever som totalt sett bedöms vara i behov av stöd) tas årligt beslut om hur stor andelen ska vara för att tilldelning av struktur tillägg till ett program ska ske. En bedömning måste årligen göras i samband med beslut om budget om de tilldelade resurserna per elev är tillräckligt stora för att kunna göra adekvata insatser för att minska risken att eleverna inte når en gymnasieexamen.

Fastställande av grundbelopp och socioekonomiskt struktur tillägg

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden fastställer vid nämndens budgetbeslut inför kommande år hur mycket av den ram som fördelats till nämnden från kommunfullmäktige som fördelas till gymnasieskola. I samband med beslut om nämndens budget fastställer nämnden även programersättning per program och/eller inriktning för respektive kategori undervisning, struktur tillägg, lärverktyg, lokaler, måltider och övrigt.

Det socioekonomiska struktur tillägget ska tilldelas de program där elever i stor utsträckning bedöms vara i behov av stöd. Inför varje budgetbeslut ska nämnden fastställa hur stor andel av budgeten som ska gå till struktur tillägg samt hur hög andelen elever som riskerar att inte uppnå en gymnasieexamen ska vara för att tilldelning av struktur tillägg ska ske.

Modellen kommer vid nämndens budgetberedning att kunna utgöra ett diskussionsunderlag för politiker och tjänstepersoner både inför beslutsfattande och vid uppföljning. Modellens konstruktion syftar till att underlätta analyser av vad som påverkar kostnaderna för programmen och göra det lättare att förstå konsekvenser av eventuella beslut.

Inför varje budgetår, i samband med nämndens budgetbeslut ska nämnden fastslå följande förutsättningar i resursfördelningsmodellen:

- Procentuell andel av budget för undervisning som utgör socioekonomiskt struktur tillägg.
- Fastställa skattad andel av elever som riskerar att inte uppnå gymnasieexamen för att struktur tillägg ska erhållas.
- Programersättning (grundbelopp och socioekonomiskt struktur tillägg) för kommunala skolor per program och/eller inriktning.

Se bilaga 1:3 för exempel på beräkning av struktur tillägget med utgångspunkt för elever i gymnasieskolan per 15 september 2023.

Se bilaga 1:4 för grundbelopp per elev för kommunala skolor per program och/eller inriktning.

Bilagor

Bilaga 1:1, Barnkonsekvensanalys

Bilaga 1:2, SCB:s rapport: Resursfördelningsmodell för gymnasieskolan – Umeå Kommun

Bilaga 1:3, exempel på beräkning av socioekonomiskt strukturtillägg baserat på 2024 års budgetförutsättningar

Bilaga 1:4, exempel på grundbelopp per elev för kommunala skolor per program och/eller inriktning baserat på 2024 års budgetförutsättningar

Utbildning

Besöksadress: Brogatan 12B

Postadress: 90184 Umeå

090-16 10 00

umea.kommun@umea.se

www.umea.se

Besvärshänvisning

Enligt Skollagen (2010:800) kan beslut om bidrag överklagas enligt 28 kap. 5 § till allmän förvaltningsrätt genom förvaltningsbesvär.

Domstolspraxis har dock under senare år fastställt att generellt riktade bidragsbeslut till enskilda huvudmän som enbart baseras på kommunens beslutade budget för det kommande budgetåret, endast kan överklagas genom laglighetsprövning enligt 13 kap. kommunallagen (2017:725) se HFD 2020 ref. 69. För att bidragsbeslut ska kunna överklagas genom förvaltningsbesvär krävs att beslutet är individualiserad till respektive enskild huvudman och dess skolenhet, differentierat exempelvis med olika kostnader för lokaler etc. För att kunna prövas genom förvaltningsbesvär se HFD 2017 ref. 35.

Av Förvaltningsrätten i Umeås beslut 2023-03-21 Mål nr 45-23, där tre huvudmän för fristående förskolor överklagat Umeå kommuns bidragsbeslut för år 2023, framgick vidare att en huvudman (juridisk person) som har associationsformen ekonomisk förening, behöver äga fast egendom (fastighet) i kommunen, för att vara berättigad att som kommunmedlem överklaga beslutet som respektive huvudman erhållit. Därtill är det huvudmannen som har rätt att överklaga, inte rektor vid en fristående verksamhet, såtillvida rektor inte ingår i styrelsen och är behörig att företräda huvudmannen.

Så begär du laglighetsprövning

En enskild huvudman kan överklaga kommunens beslut om bidrag enligt 13 kap. Kommunallagen (2017:725) om denne anser att kommunens nämnd har gjort ett formellt fel eller överskridit sina befogenheter.

Överklagan ska göras senast **tre veckor** från den dag att beslutet har anslagits på kommunens digitala anslagstavla. Anslaget sker så snart protokollet från nämndssammanträdet är justerat. Aktuella sammanträdesdatum är för gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden den 11 december och för för- och grundskolenämnden den 12 december 2024. Bidragsbesluten skickas även ut per post till respektive huvudman.

För att begära laglighetsprövning av ett kommunalt beslut, behöver den som överklagar vara medlem i kommunen, med det menat folkbokförd i Umeå kommun, äga fast egendom (fastighet) eller betala kommunalskatt i kommunen.

En enskild huvudman ska skicka eller lämna överklagan direkt till **Förvaltningsrätten i Umeå** och överklagandet måste vara skriftligt. Det ska innehålla information om vilket beslut som överklagas och vilka handlingar som hör till det aktuella beslutet, vilket eller vilka fel som påtalas, samt namn, personnummer, adress, telefonnummer och e-postadress till den klagande parten.

Förvaltningsrätten avgör därefter om beslutet strider mot någon lag eller författning.

Tjänsteskrivelse

2025-12-08

Gymnasie- och
vuxenutbildningsnämnden

Diariennr: SK-2025/00673

Interkommunal ersättning år 2026 - Gymnasieskola - Anpassad gymnasieskola - Kommunal vuxenutbildning

Förslag till beslut

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslutar

-att fastställa interkommunal ersättning för gymnasieskola och anpassad gymnasieskola för 2026, enligt bilaga 1.

-att fastställa interkommunal ersättning för kommunal vuxenutbildning för 2026, enligt bilaga 2.

Nämnden beslutar vidare att ärendet förklaras omedelbart justerat.

Ärendebeskrivning

När en kommun i sin skolverksamhet tar emot en elev som inte är hemmahörande i kommunen eller i samverkansområdet ska den kommunen ersättas för sina kostnader för elevens utbildning av elevens hemkommun. Detta sker genom så kallad interkommunal ersättning.

Utgångspunkten gällande interkommunal ersättning är i grunden att den mottagande kommunen inte ska göra någon vinst på att ta emot elever från en annan kommun, ersättningen ska utgå från den kommunalrättsliga självkostnadsprincipen.

Interkommunal ersättning för gymnasieskolan regleras genom skollagen 16 kap. 50 -51 §§, för anpassad gymnasieskola 19 kap. 43-44 §§, för kommunal vuxenutbildning genom 20 kap. 15 §.

I gymnasieskolan ska den kommun som på ett nationellt program tar emot en elev från annan kommun ersättas för sina kostnader för elevens utbildning. Den mottagande kommunen har alltid rätt till interkommunal ersättning, oavsett vilken grund mottagandet vilar på. Om ersättning utgår eller inte samt beloppets storlek, får däremot inte påverka beslutet om mottagande och antagning i de fall kommun är skyldig att svara för elevs skolgång.

Tjänsteskrivelse

Dnr: SK-2025/00673

Vid beräkningen av ersättningens storlek kan det dock ha viss betydelse om eleven har tagits emot vid gymnasiet i första hand eller i andra hand. Om elev tas emot i första hand på ett nationellt program kan mottagande skolhuvudmannen och elevens hemkommun komma överens om ett pris. Om det inte sker ska ersättningen motsvara mottagarens självkostnad för eleven. Om eleven har tagits emot i andra hand ska ersättningen högst uppgå till den kostnad som hemkommunen själv har för motsvarande utbildning. Är mottagande kommuns kostnad lägre, ska hemkommunen i stället ersätta den lägre kostnaden.

Gällande mottagande av elever till introduktionsprogram i en annan kommun än hemkommunen, är det anordnarkommunen som i samråd med skolhuvudmannen får avgöra om eleverna tas emot och komma överens om en kostnad.

När det gäller kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå ska hemkommunen tillsammans med en ansökan, bifoga ett yttrande där hemkommunen redovisar sin bedömning av om den sökande uppfyller de villkor som ställts upp för att ha rätt till utbildningen.

Vid ansökan om kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå som anordnas av en annan huvudman ska hemkommunen bifoga ett yttrande, där det framgår om hemkommunen åtar sig att svara för kostnaderna för den sökandes utbildning. Ett åtagande att svara för kostnaderna ska alltid lämnas om den sökande uppfyller kraven för att ha rätt till utbildning som hemkommunen inte själv erbjuder.

Utgångspunkten är att den mottagande kommunen inte har rätt till interkommunal ersättning om hemkommunen i sitt yttrande har angett att den sökande inte uppfyller behörighetsvillkoren. I alla andra fall ska den mottagande kommunen få ersättning för sina kostnader.

Av fastställd delegationsordning för gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden framgår att gymnasie- och arbetsmarknadsdirektör, verksamhetschef och ledningskoordinator är delegater och får besluta om mottagande av elever från annan kommun.

För att erhålla interkommunal ersättning från Umeå kommun, behöver mottagande kommun meddela att eleven tagits emot i mottagande kommuns verksamhet, och datum för mottagande behöver framgå. Interkommunal ersättning lämnas endast från datum för mottagande. Ersättning ges inte för dubbla platser, i olika kommuner för samma period, avseende samma elev.

Tjänsteskrivelse

Dnr: SK-2025/00673

Eventuella övriga tillkommande kostnader exempelvis kostnader för extraordinära stödinsatser, modersmålsundervisning, skolskjuts och resor vid praktik som tillkommer regleras genom särskild överenskommelse, i enlighet med fastställd delegationsordning för nämnden.

Interkommunal ersättning för gymnasieskola, anpassad gymnasieskola och vuxenutbildning fastställs av Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden inför varje nytt kalenderår, vilket ska framgå i de överenskommelser som sluts mellan kommuner.

Den interkommunala ersättningen och Umeå kommuns prislista gällande gymnasieskola, anpassad gymnasieskola och kommunal vuxenutbildning för år 2026, framgår enligt bilaga 1 och 2.

Ersättningen utbetalas med 1/12 varje månad avseende gymnasieelever. Interkommunal ersättning faktureras månadsvis utifrån avstämning per den 15:e varje månad. Fakturering för juli och augusti sker i september med utgångspunkt från elevunderlag per den 15:e september. För kommunal vuxenutbildning sker fakturering enligt överenskommelse. Prislistan innehåller programkod enligt GY25, motsvarande ersättning betalas ut för GY11.

Beslutsunderlag

Bilaga 1: Prislista Interkommunal ersättning för gymnasieskola och anpassad gymnasieskola för 2026

Bilaga 2: Prislista Interkommunal ersättning för kommunal vuxenutbildning för 2026

Beredningsansvarig

Sofia Öberg ekonomichef

Beslutet ska skickas till

samordnare kansliet

Christine Lindström, samordnare vuxenutbildning

Andreas Moberg, kommunikatör

Nicklas Wallmark

gymnasie- och arbetsmarknadsdirektör

Bilaga 1: Prislista Interkommunal ersättning för gymnasieskola och anpassad gymnasieskola för 2026

Interkommunal prislista 2026

Umeå kommun: 2480

Orgnr: 212000-2627

Utbildningsväg	
Gymnasieskola	Månadsbelopp
BA - bygg- och anl.progr ÅK 1	11 675
BAMAA - bygg- och anl.progr ÅK 2-3	15 530
BAÖVR - bygg- och anl.progr ÅK 2-3 (avser ej mark och anläggning)	13 458
BF - barn- och fritidsprogr	9 416
BFOL - barn- och fritidsprogr lärling	9 024
EE - el- och energiprogr	12 091
EK - ekonomiprogr	8 769
ESMUK - estet progr musik	12 304
ESÖVR - estet progr övriga inriktn	11 851
FR - frisör- och stylistprogr	11 836
FSOL -försäljnings- och serviceprogr lärling	7 877
FTOL - fordonsprogr lärling	10 582
HTOL - hotell- och turismsprogr lärling	8 095
IN - industritekniska progr	12 296
INOL - industritekniska progr lärling	10 771
NA - naturvetenskapsprogr	9 433
NBDJD- naturbruksprogr djurvård	15 640
NBHAG- naturbruksprogr hästhållning	21 054
NBLAG- naturbruksprogr lantbruk	26 847
RL - restaurang- och livsmedelsprogr	13 143
RLOL- restaurang- livsmedelsprogr lärling	11 609
SA - samh.vetenskapsprogr	8 933
TE - teknikprogr ÅK 1	9 567
TEPRK - teknikprogr inriktn produktionsteknik ÅK 2-3	11 258
TEÖVR - teknikprogr övr inriktn ÅK 2-3 (ej	10 100
VF - vvs- och fastighetsprogr	11 908
VO - vård- och omsorgsprogr	9 691
VOOL - vård- och omsorgsprogr lärling	9 090

Utbildningsväg	
Gymnasieskola	Månadsbelopp
IMYBA - yrkesintro bygg & anläggning	18 746
IMYFS - yrkesintro försäljning & service	17 046
IMYRL - yrkesintro restaurang & livsmed	19 047
IMYVO - yrkesintro vård & omsorg	17 751

Utbildningsväg	
Anpassad gymnasieskola	Månadsbelopp
FB - fastighet och byggnation	35 590
HR - hotell, restaurang och bageri	32 531
HROL - hotell, restaurang och bageri lärling	32 290
HS - handel och service	32 531
HSOL - handel och service lärling	32 508
IAIND - individuellt program	50 835
SK - skog, mark och djur	36 205
SKOL - skog, mark och djur lärling	35 698

Övrigt
- För NIU utbildning tas en extra avgift ut för lagidrott resp. individuell idrott. Avgiften indexeras årligen med skolindex som vid tidpunkten för denna prislista ej fastställts för 2026 ännu
- Tillägg för IMV, debiteras enligt beslut från skolverket efter fastställande av riksprislistan
- Nya programkoder för GY25, gäller även motsvarande för program inom GY11

Bilaga 2: Prislista Interkommunal ersättning för kommunal vuxenutbildning för 2026

Interkommunal prislista 2026

Umeå kommun: 2480

Orgnr: 212000-2627

Utbildningsväg	
Vuxenutbildning	poängbelopp
Grundläggande	66
Grundläggande - distans	60
Gymnasial allmän	66
Gymnasial allmän - distans	60
Barn och fritid - distans	64
Barn och fritid - lärling *	
Bygg och anläggning **	
El och energi **	
El och energi - distans **	
Försäljning och service **	
Försäljning och service - distans **	
Hantverk **	
Hotell och turism **	
Hotell och turism - distans **	
Industri teknisk **	
Lokalvård *	
Mark och anläggning *	
Måltidsservice *	
Restaurang och livsmedel **	
Restaurang och livsmedel - distans **	
VVS och fastighet **	
Vård och omsorg - distans	62

Utbildningsväg	
SFI	Timpris
Studieväg 3 - distans	39
Studieväg 3	64
Studieväg 2 - distans	41
Studieväg 2	67
Studieväg 1 B-D	82
Studieväg 1 A	81
Studieväg 1 Alfa	88

Övrigt
* Pris lämnas på anmodan
** Pris färdigställs efter att indexreglering skett vid årsskiftet

Tjänsteskrivelse

2025-11-10

Gymnasie- och
vuxenutbildningsnämndens
arbetsutskott

Diariennr: SK-2025/00678

Ramjustering - Skolskjutskostnader

Förslag till beslut

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslutar att föreslå kommunstyrelsen att besluta om att teknisk ramjustering genomförs till gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden från för- och grundskolenämnden med 5,8 mnkr från och med 1 januari 2026.

Nämnden beslutar vidare att ärendet förklaras omedelbart justerat.

Ärendebeskrivning

Kostnader för resorna kopplat till skolskjuts för anpassad skolform har budgetmässigt legat samlat under för- och grundskolenämnden. Med anledning av delningen av utbildningsförvaltningen och för att renodla att ansvar och budget följs åt föreslås budget och kostnader överföras till gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden.

I och med detta behöver en ramjustering göras från för- och grundskolenämnden till gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden motsvarande 5,8 mnkr från 1 januari 2026. Siffran är baserad på 2025 års budget och utfall samt är indexerad till 2026 års nivå. Hänsyn har tagits till kraftigt ökat index med anledning av nytt avtal för skolskjuts med specialfordon som började gälla i juli 2025. Då kostnader och budget redovisningsmässigt inte har särskilts för anpassad grundskola eller anpassad gymnasieskola har antal elever inom anpassad skolform använts som fördelningsgrund.

Kostnaderna kan dock variera för olika resor beroende på fordon, antal resor för eleverna samt avstånd mellan hem och skola. Det är svårt att beräkna den budgeterade kostnaden för anpassad gymnasieskola då det är många okända faktorer som påverkar, men bedömningen är att antalet elever i respektive skolform är den fördelning som är bäst.

Tjänsteskrivelse

Dnr: SK-2025/00678

Beredningsansvariga

Sofia Öberg, ekonomichef GVN

Peter Säbom, ekonomichef FGN

Beslutet ska skickas till

Peter Säbom

Sofia Öberg

Anette Sjödin, SLK ekonomi

för- och grundskoleförvaltningen

KS diarium

Nicklas Wallmark

gymnasie- och arbetsmarknadsdirektör

Umeå kommun

Protokollsutdrag

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens arbetsutskott

2025-12-03

§ 97

Diariennr: SK-2025/00678

Ramjustering - Skolskjutskostnader**Arbetsutskottets beslut**

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden föreslås besluta att föreslå kommunstyrelsen att besluta om att teknisk ramjustering genomförs till gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden från för- och grundskolenämnden med 5,8 mnkr från och med 1 januari 2026.

Förslag till beslut

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslutar att föreslå kommunstyrelsen att besluta om att teknisk ramjustering genomförs till gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden från för- och grundskolenämnden med 5,8 mnkr från och med 1 januari 2026.

Nämnden beslutar vidare att ärendet förklaras omedelbart justerat.

Ärendebeskrivning

Kostnader för resorna kopplat till skolskjuts för anpassad skolform har budgetmässigt legat samlat under för- och grundskolenämnden. Med anledning av delningen av utbildningsförvaltningen och för att renodla att ansvar och budget följs åt föreslås budget och kostnader överföras till gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden.

I och med detta behöver en ramjustering göras från för- och grundskolenämnden till gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden motsvarande 5,8 mnkr från 1 januari 2026. Siffran är baserad på 2025 års budget och utfall samt är indexerad till 2026 års nivå. Hänsyn har tagits till kraftigt ökat index med anledning av nytt avtal för skolskjuts med specialfordon som började gälla i juli 2025. Då kostnader och budget redovisningsmässigt inte har särskilts för anpassad grundskola eller anpassad gymnasieskola har antal elever inom anpassad skolform använts som fördelningsgrund.

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun**Protokollsutdrag**

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens arbetsutskott

2025-12-03

Kostnaderna kan dock variera för olika resor beroende på fordon, antal resor för eleverna samt avstånd mellan hem och skola. Det är svårt att beräkna den budgeterade kostnaden för anpassad gymnasieskola då det är många okända faktorer som påverkar, men bedömningen är att antalet elever i respektive skolform är den fördelning som är bäst.

Beredningsansvariga

Sofia Öberg, ekonomichef GVN

Peter Säbom, ekonomichef FGN

Beslutet ska skickas till

Peter Säbom

Sofia Öberg

Anette Sjödin, SLK ekonomi

för- och grundskoleförvaltningen

KS diarium

Yrkanden

Socialdemokraterna för bifall till tjänsteskrivelsens förslag.

Inga motyrkanden finns.

Propositionsordning

Ordföranden prövar tjänsteskrivelsens förslag och finner att arbetsutskottet beslutar att bifalla tjänsteskrivelsen.

Tjänsteskrivelse

2025-11-19

Gymnasie- och
vuxenutbildningsnämndens
arbetsutskott

Diariennr: SK-2025/00292

Yttrande på motion (L) 14/2025 - Inför SAO - Studiemotiverande arbetslivsorientering - i Umeå kommun

Förslag till beslut

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslutar att ställa sig bakom yttrandet enligt nedan och därmed föreslå kommunfullmäktige att motionen ska anses besvarad.

Vidare beslutar nämnden att ärendet förklaras omedelbart justerat.

Ärendebeskrivning

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har, tillsammans med för- och grundskolenämnden, erhållit motion (L) 14/2025 – Inför SAO – Studiemotiverande arbetslivsorientering i Umeå kommun – på remiss. Motionen lyfter fram behovet av konkreta insatser för att motverka ungas minskade studiemotivation och risk för utanförskap. Motionärerna föreslår att skolan kompletteras med arbetssätt som kombinerar utbildning med verklig arbetslivserfarenhet. Den föreslagna anställningsmodellen, Studiemotiverande arbetslivsorientering (SAO), utvecklad av Nästa generation Sverige (NGS), innebär att elever, främst i årskurs 8, får ett avlönat, anpassat deltidsarbete (cirka två timmar/vecka) integrerat i skolgången. Motionärerna hänvisar till positiva erfarenheter från Sundsvalls kommun.

Mot bakgrund av detta yrkar motionärerna att kommunfullmäktige beslutar:

1. Att kommunen ska utreda hur en pilotverksamhet enligt SAO-modellen i utvalda skolor i kommunen skulle kunna se ut.
2. Att kommunen ska ta initiativ till att skapa partnerskap med lokala företag, organisationer och ideella aktörer som arbetsgivare inom ramen för SAO.
3. Att pilotprojektet utvärderas efter ett år med fokus på skolnärvaro, studiemotivation och arbetslivserfarenhet.
4. Att en långsiktig plan tas fram för hur SAO kan implementeras som en permanent del av arbetslivsorienteringen i Umeås grundskolor.

Tjänsteskrivelse

Dnr: SK-2025/00292

Yttrande

Kommunfullmäktige har i *Planeringsdirektiv och budget 2026 samt plan 2027–2029* (Dnr: 2024/00433) avsatt 0,5 milj till ungdomsjobb. Med anledning av det beslutet har gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden i verksamhetsplan för 2026 inkluderat ett specifikt uppdrag till förvaltningen *att i samverkan med berörda aktörer implementera SAO-modellen i Umeå*. Genomförandet förutsätter en nära samverkan med för- och grundskolenämnden. Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen kommer att initiera arbetet under 2026 och därefter rapportera utfall och identifierade lärdomar till nämnden. Mot denna bakgrund bedömer nämnden att motionen anses besvarad.

Beslutsunderlag

Bilaga: Motion - Inför SAO - Studiemotiverande arbetslivsorientering - i Umeå kommun (L) 14/2025

Beredningsansvarig

Anna Persson, utbildningsstrateg

Beslutet ska skickas till

ksdiarium@umea.se, diarienummer: KS-2025/00417

Nicklas Wallmark
Gymnasie- och arbetsmarknadsdirektör

Helén Andersson
Verksamhetschef

Inför SAO - Studiemotiverande arbetslivsorientering - i Umeå kommun

Unga i Sverige står inför en verklighet där motivationen i skolan minskar och utanförskapet riskerar att öka vilket vi också vet sker i Umeå kommun. För att bryta denna negativa trend krävs nya och konkreta insatser som kombinerar utbildning, arbetslivserfarenhet och ansvarstagande.

Det ideella initiativet Nästa generation Sverige har i dialog med skolor, studievägledare, många engagerade arbetsgivare och arbetsmarknadens parter – utvecklat en anställningsmodell som gör det möjligt för fler unga att söka och få ett första, avlönat jobb inom ramen för skolundervisningen, redan i högstadiet. Anställningsmodellen kallas Studiemotiverande Arbetslivsorientering (SAO) och är ett innovativt alternativ till den traditionella PRAO:n. Bland annat i Sundsvall har modellen nyligen implementerats där elever i årskurs 8 ges möjlighet att arbeta två timmar i veckan med riktiga, anpassade arbetsuppgifter, mot ersättning – i samverkan mellan skola, näringsliv och ideella aktörer. Detta ger dem inte bara praktisk erfarenhet och en första kontakt med arbetslivet, utan även ett konkret incitament att förbättra sin skolnärvaro och framtidstro.

Resultaten från Sundsvall är lovande. Lärare och rektorer rapporterar om markant ökad närvaro, förbättrad motivation och minskat stök i skolan. Modellen skapar tillit, ansvarstagande och en känsla av sammanhang – tre faktorer som stärker individens möjligheter att forma sin egen framtid.

Att testa SAO inom Umeå kommun skulle vara intressant och kan förmodligen vara ett viktigt bidrag inom ramen för att Umeå växer tryggt och säkert. Inom Umeå växer tryggt och säkert finns ett redan fint upparbetat samarbete med näringsliv och ideella aktörer, således bör SAO vara genomförbart.

Därför yrkar Liberalerna att kommunfullmäktige beslutar:

1. Att kommunen ska utreda hur en pilotverksamhet enligt SAO-modellen i utvalda skolor i kommunen skulle kunna se ut.
2. Att kommunen ska ta initiativ till att skapa partnerskap med lokala företag, organisationer och ideella aktörer som arbetsgivare inom ramen för SAO.
3. Att pilotprojektet utvärderas efter ett år med fokus på skolnärvaro, studiemotivation och arbetslivserfarenhet.
4. Att en långsiktig plan tas fram för hur SAO kan implementeras som en permanent del av arbetslivsorienteringen i Umeås grundskolor.

Hanna Lundin Jernberg, gruppledare
Anders Norqvist, skolpolitisk talesperson

2025-04-14

Umeå kommun

Protokollsutdrag

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens arbetsutskott

2025-12-03

§ 89

Diariennr: SK-2025/00292

Yttrande på motion (L) 14/2025 - Inför SAO - Studiemotiverande arbetslivsorientering - i Umeå kommun

Arbetsutskottets beslut

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden föreslås besluta att ställa sig bakom yttrandet enligt nedan och därmed föreslå kommunfullmäktige att motionen ska anses besvarad.

Förslag till beslut

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslutar att ställa sig bakom yttrandet enligt nedan och därmed föreslå kommunfullmäktige att motionen ska anses besvarad.

Vidare beslutar nämnden att ärendet förklaras omedelbart justerat.

Ärendebeskrivning

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har, tillsammans med för- och grundskolenämnden, erhållit motion (L) 14/2025 – Inför SAO – Studiemotiverande arbetslivsorientering i Umeå kommun – på remiss. Motionen lyfter fram behovet av konkreta insatser för att motverka ungas minskade studiemotivation och risk för utanförskap. Motionärerna föreslår att skolan kompletteras med arbetssätt som kombinerar utbildning med verklig arbetslivserfarenhet. Den föreslagna anställningsmodellen, Studiemotiverande arbetslivsorientering (SAO), utvecklad av Nästa generation Sverige (NGS), innebär att elever, främst i årskurs 8, får ett avlönat, anpassat deltidsarbete (cirka två timmar/vecka) integrerat i skolgången. Motionärerna hänvisar till positiva erfarenheter från Sundsvalls kommun. Mot bakgrund av detta yrkar motionärerna att kommunfullmäktige beslutar:

Umeå kommun**Protokollsutdrag**

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens arbetsutskott

2025-12-03

1. Att kommunen ska utreda hur en pilotverksamhet enligt SAO-modellen i utvalda skolor i kommunen skulle kunna se ut.
2. Att kommunen ska ta initiativ till att skapa partnerskap med lokala företag, organisationer och ideella aktörer som arbetsgivare inom ramen för SAO.
3. Att pilotprojektet utvärderas efter ett år med fokus på skolnärvaro, studiemotivation och arbetslivserfarenhet.
4. Att en långsiktig plan tas fram för hur SAO kan implementeras som en permanent del av arbetslivsorienteringen i Umeås grundskolor.

Yttrande

Kommunfullmäktige har i *Planeringsdirektiv och budget 2026 samt plan 2027–2029* (Dnr: 2024/00433) avsatt 0,5 milj till ungdomsjobb. Med anledning av det beslutet har gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden i verksamhetsplan för 2026 inkluderat ett specifikt uppdrag till förvaltningen att i samverkan med berörda aktörer implementera SAO-modellen i Umeå. Genomförandet förutsätter en nära samverkan med för- och grundskolenämnden. Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen kommer att initiera arbetet under 2026 och därefter rapportera utfall och identifierade lärdomar till nämnden. Mot denna bakgrund bedömer nämnden att motionen anses besvarad.

Beslutsunderlag

Bilaga: Motion - Inför SAO - Studiemotiverande arbetslivsorientering - i Umeå kommun (L) 14/2025

Beredningsansvarig

Anna Persson, utbildningsstrateg

Beslutet ska skickas till

ksdiarium@umea.se, diarienummer: KS-2025/00417

Propositionsordning

Ordföranden provar tjänsteskrivelsens förslag och finner att arbetsutskottet beslutar att bifalla tjänsteskrivelsen.

Tjänsteskrivelse

2025-11-03

Gymnasie- och
vuxenutbildningsnämndens
arbetsutskott

Diariennr: SK-2025/00519

Yttrande över motion (V) 25/2025 - Inför avgiftsfri frukost i skolan

Förslag till beslut

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslutar att ställa sig bakom yttrande nedan och föreslår kommunfullmäktige att motion 25/2025, *Inför avgiftsfri frukost i skolan*, ska avslås.

Vidare beslutar nämnden att ärendet förklaras omedelbart justerat.

Ärendebeskrivning

Motion har inkommit från Vänsterpartiet att kommunfullmäktige ska ge gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, för- och grundskolenämnden samt tekniska nämnden uppdrag att hitta former för att införa gratis frukost för elever i kommunens grund- och gymnasieskolor.

Vänsterpartiet hänvisar till enkätundersökningen Unga 24 som visar att inte alla ungdomar äter frukost på morgonen samt att hushållens minskade ekonomiska marginaler medför att skolelever inte får tillgång till näringsriktig frukost i hemmet och på sikt leder det till försämrade skolresultat.

Vänsterpartiet lyfter i sin motion fram att det finns kommuner i Sverige som erbjuder gratis skolfrukost och dessa kommuner menar att det blivit lugnare i skolan, bättre närvaro och ökat fokus på lärande.

Yttrande

Varje kommun kan besluta om de ska erbjuda gratis skollunch i gymnasieskolan, då skollagen inte ställer något krav på detta och i Umeå kommun har eleverna tillgång till fri skollunch. Inte heller finns det något lagkrav på skolfrukost utan det är upp till varje kommun. Vid vissa gymnasieskolor kan det finnas frukostpaket att köpa för eleverna. Umeå

Tjänsteskrivelse

Dnr: SK-2025/00519

kommuns gymnasieelever har möjlighet att köpa en smörgås och drickyoghurt för självkostnadspris. Via branschföreningen *Kost och Näring* svarar sex kommuner att de infört gratis skolfrukost på prov på grundskolan, inte på gymnasiet. Försöksverksamheten visar att endast cirka 5–25 procent av eleverna tar del av gratis frukost. I motionen lyfts fram att det skulle vara hungrigare elever och ökad matåtgång på måndagar och fredagar, så är inte fallet i Umeå enligt måltidsservice.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden instämmer med motionären att äta frukost kan ha en positiv inverkan på elevers ork och motivation men mer evidens behövs för att avgöra om insatsen når målgruppen, ger önskad effekt och verkar kompensatoriskt. Det motionen föreslår innebär kostnadsökningar som inte är realiserbara utifrån nämndens nuvarande budget. En förutsättning för införande av gratis frukost i gymnasieskolan i Umeå är att kommunfullmäktige skjuter till medel motsvarande kostnaden för livsmedel och personal till tekniska nämnden för att möjliggöra ett införande.

Ett antal faktorer försvårar uträkning av den totala kostnaden vid ett införande av gratis frukost. Det är svårt att beräkna och bedöma hur stor del av det totala elevantalet som skulle nyttja erbjudandet om gratis frukost. I den kommunala gymnasieskolan och i anpassad gymnasieskola går närmare 4 000 elever (3 994). Det är svårt att veta hur stor andel som kommer att äta frukost varje dag. Förberedelserna måste vara så att alla elever har tillgång till skolfrukost. Uträkningen nedan baseras på den totala volymen då motionen avser gratis frukost för alla elever.

Tekniska nämnden, som ansvarar för skolmåltider för gymnasieskolan har beräknat livsmedelskostnaden vid ett införande av gratis frukost för Umeå kommunala gymnasieskolor, inklusive anpassad gymnasieskola och kostnaden blir årligen cirka 5 500 000 kronor (exklusive friskolor). Personalkostnaden för frukostservering på gymnasieskolorna är cirka 1 500 000 kronor. Det ger en kostnad på cirka 7 000 000 kronor årligen (ej inräknat bidrag till friskolor) för tekniska nämnden. Beräkningsunderlag för både grundskolan och gymnasiet medföljer som bilaga till tekniska nämndens svar på motionen.

Ett införande av gratis frukost till alla elever inom hela den kommunala gymnasieskolan innebär att friskolor ska ersättas utifrån bidrag på lika

Tjänsteskrivelse

Dnr: SK-2025/00519

villkor. Gymnasieskolan tar även emot cirka 500 elever från våra samarbetskommuner och införande av frukost kommer innebära en kostnadsökning per elevplats.

I dag finns krav på skolor att förlägga scheman i relation till befintliga busslinjer i så stor utsträckning som möjligt. För att alla elever ska ha möjlighet att äta skolfrukost kan busstiderna behöva justeras så att elever anländer till sina gymnasieskolor tidigare eller startar skoldagen senare med följd att skoldagarna blir längre och busstider behöver senareläggas.

Det är viktigt att elever äter frukost för att orka prestera och koncentrera sig på lektionerna men införande av gratis frukost på gymnasiet har både organisatoriska och ekonomiska följder. Utifrån nuvarande ekonomiska förutsättningar behöver den lagstadgade verksamheten som skollagen föreskriver prioriteras. Gymnasie- och vuxenutbildningens ansvarsområde är tydligt kopplat till det lagstadgade uppdraget och skolans styrdokument. Eventuella ytterligare medel från kommunfullmäktige bör prioriteras inom dessa områden.

Därför bör frågan om att hitta former för att införa gratis frukost för samtliga elever i gymnasieskolan avslås.

Beslutsunderlag

Bilaga: Motion (V) - Inför avgiftsfri frukost i skolan

Beredningsansvarig

Cathrin Backman Löfgren, strateg

Beslutet ska skickas till

ksdiarium@umea.se, märk ämnesrad med dnr: KS-2025/00758

Nicklas Wallmark
gymnasie- och arbetsmarknadsdirektör

Stina Andersson
kanslichef

Motion till Umeå kommunfullmäktige, 2025-04-01

Inför avgiftsfri frukost i skolan

Att äta en näringsrik frukost är avgörande för barns och ungas koncentrationsförmåga, inlärnin och allmänna välbefinnande. Därför är det särskilt oroväckande att den senaste enkätundersökningen Unga 24 visar att en allt större andel av eleverna i Umeå kommun väljer att hoppa över frukosten innan skolan. Hela 33 procent av flickorna och 25 procent av pojkarna äter inte frukost hemma - siffror som stadigt ökat de senaste tio åren. Det är en skrämmande utveckling, särskilt med tanke på att vi ser växande problem med kriminalitet bland unga samt ett utanförskap som konsekvens av ofullständiga gymnasiebetyg.

De senaste årens ekonomiska kriser med stigande priser på bland annat mat har lett till att många familjer har fått minskade marginaler, vilket har påverkat deras möjlighet att erbjuda sina barn en näringsrik frukost. Flera skolor i landet har tidigare vittnat om hungrigare elever och en ökad åtgång av skolmat, särskilt på måndagar och fredagar. Detta indikerar att barn får i sig för lite mat hemma under helgerna, vilket i sin tur påverkar deras mående och prestation i skolan. I ett samhälle där barns möjlighet att äta sig mätta påverkas av familjens ekonomi, har skolan ett viktigt kompensatoriskt uppdrag. Ingen elev ska behöva gå hungrig och ingen familj ska behöva oroa sig för om deras barn får tillräckligt med näring för att orka med en skoldag.

Flera kommuner runt om i Sverige har redan infört kostnadsfri skolfrukost och har sett tydliga förbättringar i elevernas skolgång. Hälften av kommunerna i Stockholms län erbjuder nu gratis skolfrukost, någonting som har fallit väl ut. I Botkyrka har både elever och personal noterat att det blivit lättare för eleverna att koncentrera sig och prestera bättre i skolan. Dessa exempel visar att en sådan satsning inte bara är genomförbar, utan också ger konkreta positiva resultat både för elever och skolpersonal. I Umeå kommun har Rädda Barnens ungdomsförbund genom initiativet Frukostklubben tidigare erbjudit gratis frukost till elever på Ersboda och Ålidhem innan skoldagens början, vilket också varit uppskattat och värdefullt. Det finns därigenom både ett konstaterat behov såväl som goda exempel som motiverar ett införande av frukost i skolan.

Vänsterpartiet har tidigare motionerat om att utreda detta. Sedan dess har det gått två år. Umeå kommun har ännu inte gjort någonting trots att problemet med att elever hoppar över frukosten hemma har förvärrats. Nu är det hög tid att göra slag i saken. Vi anser därför att kommunen tar ett nytt tag i frågan och utreder former för en kostnadsfri skolfrukost och planerar för ett införande.

Vänsterpartiet yrkar:

att kommunfullmäktige ger i uppdrag till tekniska nämnden, för- och grundskolenämnden samt gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden att hitta former för att införa kostnadsfri frukost för elever i kommunens grund- och gymnasieskolor.

Tobias Holmbom
Vänsterpartiet

Umeå kommun**Protokollsutdrag**

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens arbetsutskott

2025-12-03

§ 90

Diariennr: SK-2025/00519

Yttrande över motion (V) 25/2025 - Inför avgiftsfri frukost i skolan**Arbetsutskottets beslut**

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden föreslås besluta att ställa sig bakom yttrande nedan och därmed föreslå kommunfullmäktige att motion 25/2025, *Inför avgiftsfri frukost i skolan*, ska avslås.

Förslag till beslut

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslutar att ställa sig bakom yttrande nedan och föreslår kommunfullmäktige att motion 25/2025, *Inför avgiftsfri frukost i skolan*, ska avslås.

Vidare beslutar nämnden att ärendet förklaras omedelbart justerat.

Ärendebeskrivning

Motion har inkommit från Vänsterpartiet att kommunfullmäktige ska ge gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, för- och grundskolenämnden samt tekniska nämnden uppdrag att hitta former för att införa gratis frukost för elever i kommunens grund- och gymnasieskolor.

Vänsterpartiet hänvisar till enkätundersökningen Unga 24 som visar att inte alla ungdomar äter frukost på morgonen samt att hushållens minskade ekonomiska marginaler medför att skolelever inte får tillgång till näringsriktig frukost i hemmet och på sikt leder det till försämrade skolresultat.

Vänsterpartiet lyfter i sin motion fram att det finns kommuner i Sverige som erbjuder gratis skolfrukost och dessa kommuner menar att det blivit lugnare i skolan, bättre närvaro och ökat fokus på lärande.

Umeå kommun**Protokollsutdrag**

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens arbetsutskott

2025-12-03

Yttrande

Varje kommun kan besluta om de ska erbjuda gratis skollunch i gymnasieskolan, då skollagen inte ställer något krav på detta och i Umeå kommun har eleverna tillgång till fri skollunch. Inte heller finns det något lagkrav på skolfrukost utan det är upp till varje kommun. Vid vissa gymnasieskolor kan det finnas frukostpaket att köpa för eleverna. Umeå kommuns gymnasieelever har möjlighet att köpa en smörgås och drickyoghurt för självkostnadspris. Via branschföreningen *Kost och Näring* svarar sex kommuner att de infört gratis skolfrukost på prov på grundskolan, inte på gymnasiet. Försöksverksamheten visar att endast cirka 5–25 procent av eleverna tar del av gratis frukost. I motionen lyfts fram att det skulle vara hungrigare elever och ökad matåtgång på måndagar och fredagar, så är inte fallet i Umeå enligt måltidsservice. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden instämmer med motionären att äta frukost kan ha en positiv inverkan på elevers ork och motivation men mer evidens behövs för att avgöra om insatsen når målgruppen, ger önskad effekt och verkar kompensatoriskt. Det motionen föreslår innebär kostnadsökningar som inte är realiserbara utifrån nämndens nuvarande budget. En förutsättning för införande av gratis frukost i gymnasieskolan i Umeå är att kommunfullmäktige skjuter till medel motsvarande kostnaden för livsmedel och personal till tekniska nämnden för att möjliggöra ett införande.

Ett antal faktorer försvårar uträkning av den totala kostnaden vid ett införande av gratis frukost. Det är svårt att beräkna och bedöma hur stor del av det totala elevantalet som skulle nyttja erbjudandet om gratis frukost. I den kommunala gymnasieskolan och i anpassad gymnasieskola går närmare 4 000 elever (3 994). Det är svårt att veta hur stor andel som kommer att äta frukost varje dag. Förberedelserna måste vara så att alla elever har tillgång till skolfrukost. Uträkningen nedan baseras på den totala volymen då motionen avser gratis frukost för alla elever.

Tekniska nämnden, som ansvarar för skolmåltider för gymnasieskolan har beräknat livsmedelskostnaden vid ett införande av gratis frukost för Umeå kommunala gymnasieskolor, inklusive anpassad gymnasieskola och kostnaden blir årligen cirka 5 500 000 kronor (exklusive friskolor). Personalkostnaden för frukostservering på gymnasieskolorna är cirka 1 500 000 kronor. Det ger en kostnad på cirka 7 000 000 kronor

Umeå kommun**Protokollsutdrag**

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens arbetsutskott

2025-12-03

årligen (ej inräknat bidrag till friskolor) för tekniska nämnden.
Beräkningsunderlag för både grundskolan och gymnasiet medföljer som bilaga till tekniska nämndens svar på motionen.

Ett införande av gratis frukost till alla elever inom hela den kommunala gymnasieskolan innebär att friskolor ska ersättas utifrån bidrag på lika villkor. Gymnasieskolan tar även emot cirka 500 elever från våra samarbetskommuner och införande av frukost kommer innebära en kostnadsökning per elevplats.

I dag finns krav på skolor att förlägga scheman i relation till befintliga busslinjer i så stor utsträckning som möjligt. För att alla elever ska ha möjlighet att äta skolfrukost kan busstiderna behöva justeras så att elever anländer till sina gymnasieskolor tidigare eller startar skoldagen senare med följd att skoldagarna blir längre och busstider behöver senareläggas.

Det är viktigt att elever äter frukost för att orka prestera och koncentrera sig på lektionerna men införande av gratis frukost på gymnasiet har både organisatoriska och ekonomiska följder. Utifrån nuvarande ekonomiska förutsättningar behöver den lagstadgade verksamheten som skollagen föreskriver prioriteras. Gymnasie- och vuxenutbildningens ansvarsområde är tydligt kopplat till det lagstadgade uppdraget och skolans styrdokument. Eventuella ytterligare medel från kommunfullmäktige bör prioriteras inom dessa områden.

Därför bör frågan om att hitta former för att införa gratis frukost för samtliga elever i gymnasieskolan avslås.

Beslutsunderlag

Bilaga: Motion (V) - Inför avgiftsfri frukost i skolan

Beredningsansvarig

Cathrin Backman Löfgren, strateg

Beslutet ska skickas till

ksdiarium@umea.se, märk ämnesrad med dnr: KS-2025/00758

Umeå kommun

Protokollsutdrag

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens arbetsutskott

2025-12-03

Yrkanden

Socialdemokraterna för bifall till tjänsteskrivelsens förslag.

Inga motyrkanden finns.

Propositionsordning

Ordföranden prövar tjänsteskrivelsens förslag och finner att arbetsutskottet beslutar att bifalla tjänsteskrivelsen.

Tjänsteskrivelse

2025-11-14

Gymnasie- och
vuxenutbildningsnämndens
arbetsutskott

Diariennr: SK-2025/00704

Yttrande om remiss från Riksarkivet: Förslag till Riksarkivets föreskrifter om gallring av handlingar och uppgifter inom informationsutbyten mellan myndigheter - RA-KS 2025/01320

Förslag till beslut

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslutar att ställa sig bakom remissyttrande gällande *Förslag till Riksarkivets föreskrifter om gallring av handlingar och uppgifter inom informationsutbyten mellan myndigheter RA-KS 2025/01320*, enligt nedan.

Vidare beslutar nämnden att ärendet förklaras omedelbart justerat.

Ärendebeskrivning

Riksarkivet har i promemoria *Förslag till Riksarkivets föreskrifter om gallring av handlingar och uppgifter inom informationsutbyten mellan myndigheter* presenterat ett förslag till nya föreskrifter om gallring av handlingar och uppgifter som uppkommer vid informationsutbyten mellan myndigheter. Förslaget utgår från ett förändrat rättsligt landskap där informationsutbyten bedöms öka, bland annat till följd av nya sekretessbrytande bestämmelser och utvidgade uppgifts- och underrättelseskyldigheter i syfte att motverka brott, felaktiga utbetalningar och fusk.

Handlingar som skickas eller tas emot inom informationsutbyten bedöms i normalfallet utgöra kopior eller likalydande uppgifter och inte myndigheternas ursprungliga handlingar. Riksarkivet föreslår därför ett generellt gallringsmedgivande, under förutsättning att myndigheten dokumenterar vad informationsutbytet inneburit, vilka åtgärder som vidtagits och vilka handlingar eller uppgifter som förmedlats.

Umeå kommun bereds möjlighet att lämna synpunkter på förslag till föreskrifter.

Tjänsteskrivelse

Dnr: SK-2025/00704

Yttrande

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har tagit del av promemorian och dess förslag på föreskrifter om gallring av handlingar och uppgifter inom informationsutbyten mellan myndigheter och ställer sig positiv till förslaget. Nämnden bedömer att de föreslagna föreskrifterna bidrar till en mer enhetlig och effektiv hantering av kopior och likalydande handlingar. Nämnden välkomnar särskilt att gallringsmöjligheten kombineras med tydliga krav på dokumentation av genomförda informationsutbyten, vilket stärker spårbarheten och den administrativa transparensen. Sammantaget har nämnden inga ytterligare synpunkter och stödjer Riksarkivets föreslagna föreskrifter.

Beslutsunderlag

Bilaga 1: Promemoria (RA-KS 2025/01320)

Bilaga 2: Förslag till föreskrifter

Beredningsansvarig

Anna Persson, utbildningsstrateg

Beslutet ska skickas till

ksdiarium@umea.se

Märk ämnesraden med diarienummer: KS-2025/01002.

Nicklas Wallmark
gymnasie- och arbetsmarknadsdirektör

Stina Andersson
kanslichef

Förslag till Riksarkivets föreskrifter om gallring av handlingar och uppgifter inom informations- utbyten mellan myndigheter

Innehållsförteckning

1. Sammanfattning	2
2. Handlingar och uppgifter vid informationsutbyten	3
2.1 Allmänt om informationsutbyten.....	3
2.2 Lagar och lagändringar	4
2.3 Riksarkivets föreskrifter	5
3. Värdering och gallring	7
3.1 Ökat informationsutbyte som utgångspunkter för nya föreskrifter	7
3.2 Förutsättningar för gallring.....	7
3.3 Om gallringsmedgivandet.....	8
3.4 Dokumentation om informationsutbyten	9
4. Konsekvensutredning.....	11
4.1 Problemet, bemyndigandet och vad som ska uppnås	11
4.2 Kostnadsmässiga och andra konsekvenser	11
4.3 Alternativa lösningar och effekterna av utebliven reglering	12
4.4 Överensstämmelse med EU-rätten.....	12
4.5 Vilka som berörs av regleringen.....	12
4.6 Ikraftträdande	13

1. Sammanfattning

Följande utredning behandlar ett förslag till nya föreskrifter om gallring av handlingar och uppgifter inom informationsutbyten som görs mellan myndigheter för att effektivisera det brottsbekämpande arbetet i syfte att särskilt förebygga, förhindra, upptäcka, utreda och ingripa mot fusk, felaktiga utbetalningar, regelöverträdelser och brottslighet.

Föreskriften omfattar två handlingar:

- *handlingar och uppgifter som myndigheten tar emot eller lämnar ut genom ett informationsutbyte som görs med stöd av lag eller förordning,*
- *handlingar och uppgifter som myndigheten lämnar till en annan myndighet för att fullgöra en uppgifts- eller underrättelseskyldighet som följer av lag eller förordning.*

Gemensamt för båda handlingarna är att det är informationsinbyten som har stöd i lag eller i förordning och som görs i syfte att förebygga, förhindra, upptäcka och utreda brott, fusk, regelöverträdelser och felaktiga utbetalningar. Det blir den nya föreskriftens inriktning. Föreskriften gäller inte informationsutbyten med stöd i lag eller förordning generellt.

Flera lagar och lagändringar är på gång med syfte att öka informationsutbyten mellan myndigheter och regleringarna berör många statliga myndigheter. Det innebär sannolikt att mängden kopior och likalydande handlingar och uppgifter i myndigheternas arkiv kommer att öka, åtminstone om resultatet av förändrad reglering blir i enlighet med förslagen i betänkanden och propositioner.

För att undvika dubbelarkivering tar Riksarkivet fram föreskrifter med förslag på gallring utifrån den förändring som regleringarna innebär för informationshanteringen inom staten, i enlighet med bevarandeändamålen i 3 § tredje stycket arkivlagen (1990:782).

Den här föreskriften reglerar uppkomsten av likalydande handlingar och uppgifter hos flera myndigheter. Föreskriften avser inte bara handlingar som typiskt sett är kopior, utan omfattar informationsmängder som i praktiken innebär en kopiebildning och duplicering av information inom statsförvaltningen som helhet.

I det följande definieras kopia som en duplicering av information – helt eller delvis – oavsett form eller medium. Det kan vara en fixerad handling, en datamängd eller enstaka eller flera uppgifter som återger samma innehåll som de ursprungliga handlingarna eller uppgifterna.

2. Handlingar och uppgifter vid informationsutbyten

2.1 Allmänt om informationsutbyten

Flera myndigheter är skyldiga och delaktiga i att göra informationsutbyten av handlingar och uppgifter mellan myndigheter i syfte att förebygga, förhindra, upptäcka och utreda brott, fusk, regelöverträdelser och felaktiga utbetalningar. Det finns flera lagar som reglerar informationsutbyten och uppgifts- och underrättelseskyldighet, till exempel:

- lagen (2008:206) om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen,
- lagen (2016:774) om uppgiftsskyldighet vid samverkan mot viss organiserad brottslighet,
- lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism,
- lagen (2023:456) om skyldighet att lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten,
- lagen (2024:307) om uppgiftsskyldighet för att motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen samt fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet,
- förordningen (2024:333) om fullgörande av underrättelseskyldighet enligt lagen (2024:326) om hemliga tvångsmedel i syfte att verkställa frihetsberövande påföljder.

Informationsutbyten kan göras genom strukturerad samverkan, enligt former och tider som är bestämda i en överenskommelse. Informationsutbyten kan även göras utan att det finns en formell samverkan eller överenskommelse, på begäran eller på eget initiativ, till exempel i enlighet med utlänningsförordningen (2006:97) eller förordningen (2001:590) om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet.

En uppgifts- och underrättelseskyldighet är ett slags informationsutbyte men som framförallt går i en riktning. Förslaget till föreskrifter om informationsutbyten mellan myndigheter omfattar handlingar och uppgifter som lämnas både som ett led i ett informationsutbyte och till följd av en uppgiftsskyldighet eller underrättelseskyldighet.

Skillnad mellan att göra ett informationsutbyte och att fullgöra en uppgifts- eller underrättelseskyldighet

Informationsutbyten kan enbart göras med stöd i lag eller i förordning, men själva utbytet behöver inte vara tvingande, det beror på sammanhanget och respektive lagstöd. Med uppgifts- eller underrättelseskyldighet avses att det i lag eller av förordning följer att uppgift ska lämnas till en annan myndighet, därmed är de bestämmelserna tvingande.

2.2 Lagar och lagändringar

Det finns flera aktuella utredningar som har analyserat behovet av ett ökat informationsutbyte mellan myndigheter för att effektivisera det brottsbekämpande arbetet i syfte att förebygga, förhindra, upptäcka, utreda och ingripa mot fusk, felaktiga utbetalningar, regelöverträdelser och brottslighet.

Ny skyldighet att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna

Betänkandet *Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen – en ny huvudregel* (SOU 2023:69) och den efterföljande propositionen *Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen* (prop. 2024/25:65) ledde fram till lagen (2025:170) om skyldighet att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna som trädde i kraft den 1 april 2025. Lagen ger ett antal statliga myndigheter, kommuner, regioner och skolor en skyldighet att lämna uppgifter till brottsbekämpande myndigheter.

Enligt 2 § avses med brottsbekämpande myndigheter Ekobrottsmyndigheten, Kustbevakningen, Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen, Tullverket och Åklagarmyndigheten. Enligt 4 § gäller skyldigheten att lämna uppgifter bland annat även för yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet på socialtjänstens område samt enskild verksamhet inom hälso- och sjukvården. Av 5 § framgår vilka myndigheter som omfattas av uppgiftsskyldigheten.

Aktuella betänkanden och propositioner

Ytterligare betänkanden är delbetänkandet *Ökat informationsutbyte mellan myndigheter – behov och föreslagna förändringar* (SOU 2024:63) och slutbetänkandet *Ökat informationsutbyte mellan myndigheter – några anslutande frågor* (SOU 2025:45).

Betänkandena har handlat om att myndigheterna bör få bättre möjligheter att utbyta information med varandra – både av offentliga uppgifter och av uppgifter som omfattas av sekretess till skydd för enskilda – för att fullgöra sina uppdrag. Utredningarna har föreslagit att det i ännu större utsträckning ska vara möjligt att lämna uppgifter till andra myndigheter på begäran såväl som på eget initiativ.¹

I propositionen *Ökat informationsutbyte mellan myndigheter – en ny sekretessbrytande bestämmelse* (prop. 2024/25:180) beskrivs att möjligheterna till informationsutbyte mellan myndigheter behöver bli större generellt. Uppgifter som finns hos en myndighet kan vara avgörande för att en annan myndighet ska kunna fullgöra sitt uppdrag. Myndigheterna behöver ha tillgång till uppgifter som är korrekta, aktuella och relevanta.

¹ *Ökat informationsutbyte mellan myndigheter – behov och föreslagna förändringar*, SOU 2024:63, s. 15–17, samt *Ökat informationsutbyte mellan myndigheter – några anslutande frågor*, SOU 2025:45, s. 19–21.

Uppgifter ska kunna lämnas om det behövs för att:

- förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet,
- utreda och lagföra brott,
- förebygga, förhindra, upptäcka eller utreda felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen,
- förebygga, förhindra, upptäcka eller utreda fusk och olika typer av regelöverträdelser.

De lagar som hittills har införts innebär att flera myndigheter har fått väsentligt större förutsättningar att ta del av uppgifter från andra myndigheter, men de är begränsade till uppgiftslämnande mellan vissa myndigheter och aktörer samt för vissa avgränsade behov. Bestämmelserna är också utformade på olika sätt och förutsättningarna för ett utlämnande av uppgifter skiljer sig åt mellan de olika regleringarna.

Förslaget i prop. 2024/25:180 är att införa en ny sekretessbrytande bestämmelse i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Syftet med den nya bestämmelsen är att myndigheter ska kunna utbyta sekretessbelagd information med varandra. Sekretess till skydd för enskilda ska inte hindra att uppgifter lämnas mellan myndigheter om det behövs för vissa syften. Den nya sekretessbrytande bestämmelsen föreslås träda i kraft den 1 december 2025.²

Det finns fler förslag på nya eller ändrade bestämmelser – vilka framgår av SOU 2025:45 – för att bland annat göra det möjligt för myndigheter att på eget initiativ även lämna ut offentliga uppgifter till andra myndigheter. Eftersom det inte finns någon generell bestämmelse i offentlighets- och sekretesslagen om att myndigheter på eget initiativ får lämna uppgifter som inte är sekretessbelagda till en annan myndighet föreligger i praktiken ett hinder även mot ett sådant utlämnande, trots att det inte finns några sekretesshinder. Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 oktober 2026.³

2.3 Riksarkivets föreskrifter

Riksarkivets generella föreskrifter

Enligt Riksarkivets föreskrifter och allmänna råd (RA-FS 2021:6) om gallring av handlingar av uppenbart ringa betydelse och handlingar som är generiska för styr-, stöd- och kärnverksamheter får *dubletter och kopior* gallras. Det gallringsmedgivandet gäller dubletter och kopior inom den egna myndigheten och avsikten är att motverka kopiebildning i verksamheten – under förutsättning att handlingarna inte får ett nytt syfte och ny betydelse i en annan process. Det gäller inte kopiebildning mellan myndigheter.

² Ökat informationsutbyte mellan myndigheter – en ny sekretessbrytande bestämmelse, prop. 2024/25:180, s. 1, 5 och 14.

³ SOU 2025:45, s. 19, 20 och 367.

Inte heller *handlingar som inkommit för kännedom och som inte föranlett någon åtgärd, om de även i övrigt saknar betydelse* i RA-FS 2021:6 gäller för handlingar och uppgifter inom informationsutbyten. Även om ett informationsutbyte inte leder till någon åtgärd behöver informationsutbytet eller uppgifts- eller underrättelseskyldigheten dokumenteras och kunna spåras i efterhand.

Eftersom informationsutbytet enbart kan göras med stöd i lag eller förordning, och eftersom det antingen är en tvingande skyldighet eller en lagstadgad uppmaning, behöver myndigheterna visa att de har gjort vad som följer av lag eller förordning. Det behövs även för uppföljning och granskning, både internt och externt.

Enligt Riksarkivets föreskrifter och allmänna råd (RA-FS 2021:7) om gallring av handlingar inom stödverksamheter får *handlingar i ärenden rörande utlämnande av allmänna handlingar* gallras när de inte behövs för verksamheten. Bestämmelserna i RA-FS 2021:7 gäller gallring av handlingar i ärenden rörande utlämnande av allmänna handlingar enligt tryckfrihetsförordningen (TF). I det här sammanhanget likställs inte ett informationsutbyte eller en uppgifts- eller underrättelseskyldighet med en begäran om allmän handling mellan myndigheter.

Riksarkivets myndighetsspecifika föreskrifter

Några av Riksarkivets myndighetsspecifika föreskrifter (RA-MS) reglerar informationsutbyten men de omfattar specifika utbyten inom viss lagstiftning, och ibland enbart utbyte av pappershandlingar.

Det gäller till exempel RA-MS 2022:14 och RA-MS 2022:15 om gallring i beskattningsverksamheten respektive folkbokföringsverksamheten hos Skatteverket av handlingar och uppgifter som utbyts i samarbetet enligt lagen (2016:774) om uppgiftsskyldighet vid samverkan mot viss organiserad brottslighet.

Om kvittenser

I samband med att handlingar eller uppgifter lämnas till en annan myndighet genom formulär eller blanketter för att fullgöra en uppgifts- eller underrättelseskyldighet kan också en kvittens på mottagen handling genereras. Kvittenser kommer inte omfattas av det här förslaget till föreskrifter om informationsutbyten mellan myndigheter. Istället kommer Riksarkivet att utreda om automatiskt genererade kvittenser i allmänhet bör kunna gallras och därmed omfattas av RA-FS 2021:6.

3. Värdering och gallring

3.1 Ökat informationsutbyte som utgångspunkter för nya föreskrifter

Med anledning av att informationsutbyten mellan flertalet myndigheter sannolikt kommer att öka framöver – särskilt eftersom utbyten ska kunna göras på eget initiativ – tar Riksarkivet fram ett förslag till nya föreskrifter om informationsutbyten mellan myndigheter.

Utgångspunkten för gallringsmedgivandet är de handlingar och uppgifter som myndigheten tar emot eller lämnar ut genom informationsutbyten och som görs med stöd av lag eller förordning i syfte att förebygga, förhindra, upptäcka och utreda brott, fusk, regelöverträdelser och felaktiga utbetalningar. Se föreskriftsförslaget, 1 kap. 3 §. Förslaget omfattar både informationsutbyten genom strukturerade former för samverkan och uppgiftslämnande på begäran eller på eget initiativ, samt skyldigheten att lämna uppgifter eller underrättelser till andra myndigheter.

Den förändrade lagstiftningen ökar mängden kopior och likalydande handlingar och uppgifter inom statsförvaltningen som helhet genom att den mottagande myndigheten tar emot en kopia av en handling från den avlämnande myndigheten. Myndigheten kan ta emot uppgifter från ett källsystem eller genom att handlingar och uppgifter förmedlas via åtkomst till en yta eller del av ett system. Uppgifter kan också lämnas genom att den avlämnande myndigheten fyller i formulär eller blanketter på andra myndigheters webbsidor. Då kan i vissa fall även en handling som motsvarar det ifyllda formuläret genereras.

Informationsutbytet behöver inte innebära att det skapas kopior av handlingar och uppgifter, men det innebär en duplicering av likalydande information inom statsförvaltningen. I praktiken tar myndigheter emot motsvarande kopior av handlingar eller uppgifter som ursprungligen hör till andra myndigheter. Det lämnas också ut handlingar och uppgifter som utgör kopior av den avlämnande myndighetens ursprungliga handlingar.

Exempel på handlingar som kan förekomma inom ramen för utbyten kan vara underrättelser, protokoll, rapporter, sammanställningar och många olika slags uppgifter. Eftersom handlingar inom utbytet utgörs av kopior och likalydande uppgifter och inte myndigheternas ursprungliga handlingar, bör gallringen inte påverka bevarandeändamålen i 3 § tredje stycket arkivlagen. Tvärtom bör gallringsbestämmelsen motverka dubbelarkivering och öka effektiviteten i hanteringen av myndigheternas arkiv.

3.2 Förutsättningar för gallring

En myndighet får inte gallra handlingar och uppgifter som utgör den myndighetens ursprungliga handlingar – om inte handlingarna och uppgifterna i sig får gallras enligt andra bestämmelser om gallring. Det framgår av föreskriftsförslaget, 3 kap. 4 §.

Det är den avlämnande myndigheten som ansvarar för bevarande och gallring av de ursprungliga handlingarna och uppgifterna. De handlingar och

uppgifter som ursprungligen hör till myndigheten gallras utifrån samma bestämmelser som andra handlingar hos myndigheten enligt föreskrifter eller beslut av Riksarkivet, eller särskilda bestämmelser om gallring i lag eller förordning. Det innebär att även ursprungliga handlingar eller uppgifter potentiellt kan komma att gallras hos avlämnande myndighet.

Det är endast handlingar som har kopierats eller duplicerats och som tagits emot eller lämnats ut som ett led i ett informationsutbyte eller till följd av en uppgifts- eller underrättelseskyldighet som får gallras, i enlighet med föreskriftsförslaget, 3 kap. 1 och 2 §§. Det gäller även då uppgifterna har lämnats genom formulär eller blanketter som genererar en handling som motsvarar det ifylla formuläret.

Eftersom det enbart är kopior eller likalydande handlingar eller uppgifter som överförs inom ramen för ett informationsutbyte eller till följd av en uppgifts- eller underrättelseskyldighet, bör myndigheten kunna gallra den information som har överförts genom informationsutbytet när den inte längre behövs för verksamheten. De handlingar och uppgifter som utbyts och som behövs för deltagande i samverkan eller som lämnas utifrån en uppgifts- eller underrättelseskyldighet, bör framförallt vara aktuella för den mottagande myndigheten under den tid som samverkan pågår eller tills dess att åtgärd har vidtagits.

Gallringsmedgivandet gäller under förutsättning att myndigheten dokumenterar vad informationsutbytet eller uppgifts- och underrättelseskyldigheten har inneburit, vilka åtgärder som har vidtagits och vilka handlingar eller uppgifter som har förmedlats. Se föreskriftsförslaget, 3 kap. 3 §.

Däremot omfattar gallringsmedgivandet inte handlingar och uppgifter som tillförs ett ärende – om inte handlingarna och uppgifterna i ärendet i sig får gallras enligt andra bestämmelser om gallring. Handlingar och uppgifter som ingår i ett ärende kan ha ett helt annat syfte än informationsutbytet. Se föreskriftsförslaget, 3 kap. 5 §.

Föreskrifterna gäller inte heller om det inte finns avvikande bestämmelser om bevarande eller gallring i lag eller förordning eller i föreskrifter eller beslut som grundar sig på lag eller förordning. Det framgår av föreskriftsförslaget, 1 kap. 2 §.

3.3 Om gallringsmedgivandet

Gallringsmedgivandet innebär att Riksarkivet har bedömt att handlingarna och uppgifterna i förslaget till föreskrifter om informationsutbyten mellan myndigheter generellt inte har någon betydelse utifrån arkivlagens bevarandeändamål.

Myndigheten behöver ändå göra en bedömning om handlingar och uppgifter ska bevaras för forskningens behov i det enskilda fallet och fastställa frister för att säkerställa allmänhetens rätt till insyn och rättskipningens och förvaltningens behov. Det framgår av föreskriftsförslaget, 2 kap. 1–3 §§.

Gallringsmedgivandet är inte tvingande. Alternativet till gallring är att de handlingar och uppgifter som myndigheten tar emot eller lämnar ut genom informationsutbytet bevaras.

3.4 Dokumentation om informationsutbyten

Det behöver finnas handlingar i myndigheternas arkiv i sådan omfattning att reformen och följderna av ett förändrat och ökat informationsutbyte mellan myndigheterna kan studeras i efterhand. Därför är förutsättningen för gallringsmedgivandet av handlingar och uppgifter som överförs genom informationsutbyten att myndigheten dokumenterar vad informationsutbytet har inneburit, vilka åtgärder som har vidtagits och vilka handlingar eller uppgifter som har förmedlats.

Ett syfte med att myndigheterna dokumenterar vad informationsutbytet har inneburit är att säkerställa förvaltningens, rättskipningen och forskningens behov av information om informationsutbytet för att kunna redovisa, granska och utvärdera resultatet av informationsutbytet. Ett annat syfte är att kunna följa upp vilka utbyten som har gjorts för att kunna spåra de ursprungliga handlingar och uppgifter som finns hos respektive myndighet.

Ett ytterligare syfte är att handlingar som dokumenterar informationsutbytet behövs för att myndigheterna ska kunna visa att de har gjort rätt och följt lag eller förordning. Myndigheterna kan bli granskade i efterhand och behöva bevisa att de har varit en del av ett informationsutbyte.

Myndigheter är också skyldiga att registrera handlingar eller hålla dem ordnade enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Det ska inte kunna misstänkas att myndigheten har gallrat vissa handlingar eller uppgifter som kunde varit till fördel för en enskild eller påverkat en eventuell granskning negativt.

Bestämmelsen innebär inte ett krav på att upprätta specifika handlingar som dokumenterar informationsutbytet. Däremot är det en förutsättning för att kunna gallra handlingar och uppgifter som tagits emot eller lämnats ut genom informationsutbyten att det finns dokumentation bevarad om vad informationsutbytet inneburit, i enlighet med exempel nedan.

Handlingar och uppgifter som dokumenterar informationsutbyten är till exempel:

- Handlingar som visar hur och i vilken omfattning myndigheten har samarbetat med andra brottsbekämpandemyndigheter och aktörer, vilka andra som har deltagit, samt vilka överenskommelser och villkor för informationsutbyten som har beslutats, och enligt vilket lagstöd. Det vill säga, de handlingar som beskriver och utgör grund för en samverkansinsats, organisationen av arbetet – som också behövs för att påvisa att de rättsliga förutsättningarna för informationsutbytet inom ramen för samverkan är uppfyllda.

- Dokumentation av metoder, sökbegrepp och resultat är forskningsmässigt intressant för att beskriva informationsutbytet, även rapporter och utvärderingar. Handlingar som gör det möjligt att jämföra analyser och vilka sökbegrepp som har använts, studera och utvärdera resultat och utfall, vilka åtgärder som har vidtagits i olika situationer eller jämföra en äldre analys med en ny. Dokumentation som i förlängningen visar frekvens och genomslag av reformen.
- Redovisning av vilka handlingar och uppgifter som har överförts genom informationsutbytet, dokumentation som visar vad utbytet handlade om. Även om kopior och likalydande handlingar och uppgifter gallras hos den mottagande myndigheten ska det vara möjligt att spåra de ursprungliga handlingarna hos den avlämnande myndigheten om sådana forskningsbehov finns – under förutsättning att uppgifterna inte har gallrats hos den avlämnande myndigheten enligt andra bestämmelser om gallring.

Det här är en större samhällelig förändring och reform för att förebygga, förhindra, upptäcka och utreda brott, fusk, regelöverträdelser och felaktiga utbetalningar som behöver kunna beforskas. Både effekterna av politiska beslut, påverkan för myndigheternas verksamhet och arbetssätt, och betydelsen av informationsutbytet och den förändrade lagstiftningen för samhället i stort. Till exempel om den förändrade lagstiftningen påverkade den totala brottsligheten och skyddet av den enskildes sekretess och integritet.

Det är värdefullt att dokumentera det ökade informationsutbytet mellan myndigheterna för att kunna bedöma resultat och konsekvenser och spåra de ursprungliga handlingarna och uppgifterna vid behov – både utifrån offentlighets- och forskningssynpunkter. Själva företeelsen är intressant i ett större perspektiv. Det finns ett stort forskningsvärde i större samhällsförändringar.

I Riksarkivets gallrings- och bevarandepolicy, *Bevarandet av nutiden*, anges att arkivhandlingar kan användas som information dels om den verksamhet där handlingarna har uppkommit, dels om förhållanden i organisationens omvärld. Båda dessa användningssätt ska beaktas i lika stor utsträckning vid bedömningen av vad som ska gallras respektive bevaras.⁴

⁴ Riksarkivets gallrings- och bevarandepolicy, *Bevarandet av nutiden*, Uppsala 1995, s. 6 och 7.

4. Konsekvensutredning

Enligt förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar ska en konsekvensutredning genomföras för att kunna bedöma effekterna av olika förslag och för att kunna fatta välgrundade beslut.

4.1 Problemet, bemyndigandet och vad som ska uppnås

Både befintliga lagar och förslag till nya lagar och lagändringar medför ökade möjligheter till informationsutbyten mellan myndigheter och regleringarna berör många statliga myndigheter. Därför är det påkallat att Riksarkivet utreder behovet av bevarande och gallring. Särskilt utifrån att det sannolikt medför att mängden kopior och likalydande handlingar och uppgifter i myndigheternas arkiv kommer att öka genom ökade informationsutbyten, åtminstone om resultatet av förändrad reglering blir i enlighet med förslagen i betänkanden och propositioner.

Det är problematiskt om arkiven växer genom en stor tillökning av kopior av handlingar och uppgifter som redan finns på andra myndigheter där handlingarna har sitt ursprung. För att undvika dubbelarkivering tar Riksarkivet fram ett förslag till nya föreskrifter utifrån den förändring som regleringarna medför gällande informationshanteringen inom statsförvaltningen.

4.2 Kostnadsmässiga och andra konsekvenser

Myndigheternas arkiv ska bevaras, hållas ordnade och vårdas vilket innebär kostnader. Handlingar som inte behövs för att tillgodose rätten att ta del av allmänna handlingar, behovet av information för rättskipningen, förvaltningen och forskningen, bör därför gallras. Anledningen är att arkiven inte ska överösas med information. Det bör därför finnas en möjlighet att gallra ut handlingar med lågt informationsvärde eller begränsad betydelse över tid.

Genom gallring styrs framtidens tillgång till erfarenheter och kunskap. Såväl forskningens krav som insynsrätten förutsätter största möjliga bevarande, vilket framgår av Riksarkivets gallrings- och bevarandepolicy. Gallring är ett aktivt ingrepp som ska motiveras.⁵ I detta fall utgörs motiveringen av att handlingar och uppgifter som myndigheten tar emot eller lämnar ut genom informationsutbyten eller till följd av en uppgifts- eller underrättelseskyldighet är kopior eller likalydande handlingar. Respektive myndighet har ansvar för de handlingar och uppgifter som ursprungligen hör till den myndigheten.

Egentligen ingår inte kopior i myndighetens arkiv och behöver därmed inte heller omfattas av myndighetens arkivredovisning, med undantag för om de tillförts ett ärende. Det finns en lång tradition av gallringsregler för kopior inom arkivsektorn, till exempel i gallringsråden för kommun, landsting och region som den tidigare Samrådsgruppen (SKA) har tagit fram tillsammans med Riksarkivet och Sveriges kommuner och regioner (SKR).

⁵ Bevarandet av nutiden, s. 1.

Det framgår även av arkivlagens förarbeten att gallringen syftar till att arkiven inte ska tyngas av handlingar som saknar påtagligt informationsvärde, som bara utgör en dubblering av information som bättre kan sökas i ett annat arkiv eller som har ett informationsvärde som är markant begränsat i tiden.⁶

Dock får gallringen av handlingar och uppgifter som myndigheten tar emot eller lämnar ut genom informationsutbyten enbart genomföras under förutsättning att myndigheten dokumenterar vad informationsutbytet har inneburit, vilka åtgärder som har vidtagits och vilka handlingar eller uppgifter som har förmedlats.

Det är nödvändigt att myndigheterna dokumenterar vad informationsutbytet inneburit för att tillgodose arkivlagens bevarandeändamål. Konsekvensen skulle annars bli att det inte skulle vara möjligt att i efterhand få insyn, bedöma resultat och konsekvenser eller forska om en samhällelig förändring och reform i syfte att förebygga, förhindra, upptäcka och utreda brott, fusk, regelöverträdelser och felaktiga utbetalningar.

4.3 Alternativa lösningar och effekterna av utebliven reglering

Om inte Riksarkivet tar fram en föreskrift om gallring av handlingar och uppgifter inom informationsutbyten mellan myndigheter i syfte att förebygga, förhindra, upptäcka och utreda brott, fusk, regelöverträdelser och felaktiga utbetalningar, kommer sannolikt många statliga myndigheter att behöva framställa om myndighetsspecifika föreskrifter (RA-MS). Det är inte effektivt eller ändamålsenligt när förutsättningarna såväl som handlingarna och uppgifterna är likartade mellan myndigheterna.

Om Riksarkivet inte skulle besluta om gallring av handlingar och uppgifter inom informationsutbyten skulle det medföra en dubbelarkivering av kopior och likalydande handlingar och uppgifter, med risk för minskad effektivitet i hanteringen av myndigheternas arkiv. Det skulle i sin tur innebära potentiellt stora kostnadsmässiga konsekvenser för myndigheterna, genom att även kopior av handlingar behöver bevaras, hållas ordnade och vårdas.

4.4 Överensstämmelse med EU-rätten

Föreskrifterna står i överensstämmelse med de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till EU. Behandlingen av personuppgifter är nödvändig för arkivändamål av allmänt intresse.

4.5 Vilka som berörs av regleringen

Samtliga myndigheter som enligt lag eller förordning är skyldiga och delaktiga i att utbyta handlingar och uppgifter mellan myndigheter eller fullgöra en uppgifts- eller underrättelseskyldighet som följer av lag eller förordning, i syfte att förebygga, förhindra, upptäcka och utreda brott, fusk, regelöverträdelser och felaktiga utbetalningar, berörs av de nya föreskrifterna.

⁶ Om arkiv m.m., prop. 1989/90:72, s. 39-40.

I förlängningen kan även kommuner och regioner påverkas av att Riksarkivet tar ställning gällande bevarande och gallring av handlingar och uppgifter inom informationsutbyten mellan myndigheter. Riksarkivet kan ge råd till kommuner och regioner i generella frågor, och även kommuner och regioner kan omfattas av informationsutbyten eller uppgifts- och underrättelseskyldigheten med stöd i lag eller förordning.

4.6 Ikraftträdande

Det är angeläget att föreskrifterna träder i kraft så snart som möjligt. Ett ökat informationsutbyte mellan myndigheterna för att förebygga, förhindra, upptäcka och utreda brott, fusk, regelöverträdelser och felaktiga utbetalningar är en högst aktuell fråga. Lagen om skyldighet att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna trädde i kraft den 1 april 2025 och fler lagförslag är på gång.

Några ytterligare konsekvenser enligt förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar, än de ovan beskrivna, har inte identifierats.

Manda Gabrielsson

Riksarkivets författningssamling

ISSN

Ansvarig utgivare: Jens Västberg

RA-FS 2026:XX

Riksarkivets föreskrifter om gallring av handlingar och uppgifter inom informationsutbyten mellan myndigheter

beslutade den XX 2026.

Riksarkivet föreskriver följande med stöd av 12 § första stycket arkivförordningen (1991:446).

1 kap. Tillämpningsområde

1 § Dessa föreskrifter gäller för

- statliga myndigheter, med undantag för riksdagens myndigheter, regeringen, Regeringskansliet och utrikesrepresentationen,
- sådana organ som avses i 2 kap. 4 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) till den del de allmänna handlingarna härrör från den verksamhet som avses i bilagan till den lagen, och
- sådana organ som förvarar allmänna handlingar med stöd av lagen (2015:602) om överlämnande av allmänna handlingar för förvaring.

Med myndighet avses i föreskrifterna sådana myndigheter och organ som anges i första stycket.

2 § Föreskrifterna gäller om det inte finns avvikande bestämmelser om bevarande eller gallring i lag eller förordning eller i föreskrifter eller beslut som grundar sig på lag eller förordning.

3 § Föreskrifterna gäller gallring av handlingar och uppgifter inom informationsutbyten som görs mellan myndigheter i syfte att

- förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet,
- utreda och lagföra brott,
- förebygga, förhindra, upptäcka eller utreda felaktiga utbetalningar från välfärdsystemen,
- förebygga, förhindra, upptäcka eller utreda fusk och olika typer av regelöverträdelser.

2 kap. När handlingar får gallras

1 § En myndighet får gallra handlingar och uppgifter med stöd av dessa föreskrifter under förutsättning att allmänhetens rätt till insyn inte åsidosätts och att handlingarna eller uppgifterna saknar betydelse för rättskipningen, förvaltningen och forskningens behov.

2 § Myndigheten ska fastställa fristen för gallring och då särskilt beakta att handlingarna inte gallras innan

- föreskriven bearbetning, redovisning eller kontroll har slutförts,
- tidsfrist för revision och preskription har gått ut, eller
- betydelse för styrkande av rättigheter och skyldigheter har upphört.

3 § Myndigheten ska dokumentera sin bedömning enligt 1 och 2 §§.

3 kap. Vilka handlingar och uppgifter som får gallras och villkoren för gallring

1 § En myndighet får gallra handlingar och uppgifter som den enligt 1 kap. 3 § tar emot eller lämnar ut genom ett informationsutbyte som görs med stöd av lag eller förordning.

2 § En myndighet får gallra handlingar och uppgifter som den enligt 1 kap. 3 § lämnar till en annan myndighet för att fullgöra en uppgifts- eller underrättelseskyldighet som följer av lag eller förordning.

3 § En förutsättning för gallring är att myndigheten dokumenterar vad informationsutbytet eller uppgifts- eller underrättelseskyldigheten har inneburit, vilka åtgärder som har vidtagits och vilka handlingar eller uppgifter som har förmedlats.

4 § Myndigheten får inte gallra de ursprungliga handlingarna och uppgifterna som har använts för informationsutbytet eller för att fullgöra en uppgifts- eller underrättelseskyldighet, om inte handlingarna och uppgifterna får gallras enligt andra föreskrifter eller beslut av Riksarkivet, eller särskilda bestämmelser om gallring i lag eller förordning.

5 § Myndigheten får inte gallra handlingar och uppgifter som tillförs ett ärende, om inte handlingarna och uppgifterna i ärendet får gallras enligt andra föreskrifter eller beslut av Riksarkivet, eller särskilda bestämmelser om gallring i lag eller förordning.

Dessa föreskrifter träder i kraft den XX 2026.

Karin Åström Iko

Manda Gabrielsson

Umeå kommun

Protokollsutdrag

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens arbetsutskott

2025-12-03

§ 91

Diariennr: SK-2025/00704

Yttrande om remiss från Riksarkivet: Förslag till Riksarkivets föreskrifter om gallring av handlingar och uppgifter inom informationsutbyten mellan myndigheter - RA-KS 2025/01320**Arbetsutskottets beslut**

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden föreslås besluta att ställa sig bakom remissyttrande gällande *Förslag till Riksarkivets föreskrifter om gallring av handlingar och uppgifter inom informationsutbyten mellan myndigheter RA-KS 2025/01320*, enligt nedan.

Förslag till beslut

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslutar att ställa sig bakom remissyttrande gällande *Förslag till Riksarkivets föreskrifter om gallring av handlingar och uppgifter inom informationsutbyten mellan myndigheter RA-KS 2025/01320*, enligt nedan.

Vidare beslutar nämnden att ärendet förklaras omedelbart justerat.

Ärendebeskrivning

Riksarkivet har i promemoria *Förslag till Riksarkivets föreskrifter om gallring av handlingar och uppgifter inom informationsutbyten mellan myndigheter* presenterat ett förslag till nya föreskrifter om gallring av handlingar och uppgifter som uppkommer vid informationsutbyten mellan myndigheter. Förslaget utgår från ett förändrat rättsligt landskap där informationsutbyten bedöms öka, bland annat till följd av nya sekretessbrytande bestämmelser och utvidgade uppgifts- och underrättelseskyldigheter i syfte att motverka brott, felaktiga utbetalningar och fusk.

Umeå kommun**Protokollsutdrag**

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens arbetsutskott

2025-12-03

Handlingar som skickas eller tas emot inom informationsutbyten bedöms i normalfallet utgöra kopior eller likalydande uppgifter och inte myndigheternas ursprungliga handlingar. Riksarkivet föreslår därför ett generellt gallringsmedgivande, under förutsättning att myndigheten dokumenterar vad informationsutbytet inneburit, vilka åtgärder som vidtagits och vilka handlingar eller uppgifter som förmedlats.

Umeå kommun bereds möjlighet att lämna synpunkter på förslag till föreskrifter.

Yttrande

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har tagit del av promemorian och dess förslag på föreskrifter om gallring av handlingar och uppgifter inom informationsutbyten mellan myndigheter och ställer sig positiv till förslaget. Nämnden bedömer att de föreslagna föreskrifterna bidrar till en mer enhetlig och effektiv hantering av kopior och likalydande handlingar. Nämnden välkomnar särskilt att gallringsmöjligheten kombineras med tydliga krav på dokumentation av genomförda informationsutbyten, vilket stärker spårbarheten och den administrativa transparensen. Sammantaget har nämnden inga ytterligare synpunkter och stödjer Riksarkivets föreslagna föreskrifter.

Beslutsunderlag

Bilaga 1: Promemoria (RA-KS 2025/01320)

Bilaga 2: Förslag till föreskrifter

Beredningsansvarig

Anna Persson, utbildningsstrateg

Beslutet ska skickas tillksdiarium@umea.seMärk ämnesraden med diarienummer: [KS-2025/01002](#).**Yrkanden**

Socialdemokraterna för bifall till tjänsteskrivelsens förslag.

Inga motyrkanden finns.

Umeå kommun

Protokollsutdrag

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens arbetsutskott

2025-12-03

Propositionsordning

Ordföranden prövar tjänsteskrivelsens förslag och finner att arbetsutskottet beslutar att bifalla tjänsteskrivelsen.

Tjänsteskrivelse

2025-10-14

Gymnasie- och
vuxenutbildningsnämndens
arbetsutskott

Diariennr: SK-2025/00622

Yttrande om remiss från Utbildningsdepartementet – Promemorian Registerkontroll inför antagning till vissa högskoleutbildningar - U2025/01933

Förslag till beslut

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslutar att ställa sig bakom yttrande nedan avseende promemoria om registerkontroll för antagning till vissa högskoleutbildningar.

Ärendebeskrivning

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden (GVN) har från Kommunstyrelsen fått i uppdrag att inkomma med eget yttrande till Utbildningsdepartementet över promemoria "Registerkontroll inför antagning till vissa högskoleutbildningar".

Promemorian föreslår att belastningsregisterkontroll ska vara ett krav för antagning till vissa högskoleutbildningar. Målet är att skydda barn, elever och sårbara patientgrupper från personer som dömts för vissa brott. Vidare beskrivs att studenter på utbildningarna ska kunna avskiljas om de under utbildningen begår ett brott som kan leda till nekad antagning. Det föreslås även att det inte bör införas en skyldighet för domstolar att underrätta universitet och högskolor om domar avseende brott som kan leda till avskiljande samt att det inte bör införas möjlighet för lärosäten att inhämta uppgifter från belastningsregistret.

Förslagen i aktuell promemoria kompletterar de tidigare utredningarna; "Belastningsregisterkontroll och avskiljande av studenter" (SOU 2021:83) och promemorian "Utökade registerkontroller inom utbildningsväsendet och en ny grund för avskiljande av studenter" (U2025/01126).

Ny lagstiftning föreslås träda i kraft 1 juli 2026 med tillämpning vid antagning till utbildning som börjar efter 31 december 2027.

Sammanfattning

Barn och unga är särskilt sårbara och befinner sig ofta i beroendeställning gentemot vuxna i deras omgivning, särskilt inom skolväsendet och hälso- och sjukvården. Det är av yttersta vikt att dessa miljöer är trygga och att de

Tjänsteskrivelse

Dnr: SK-2025/00622

vuxna som barn och unga kommer i kontakt med är lämpliga och pålitliga. Förslagen i promemorian syftar till att förstärka detta skydd genom att införa belastningsregisterkontroller vid antagning till relevanta utbildningar. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden stödjer promemorians förslag.

Övergripande synpunkter

Utökning av utbildningar som omfattas av belastningsregisterkontroll

Nämnden stödjer förslaget att fler utbildningar, inklusive speciallärare-, specialpedagog- och studie- och yrkesvägledarutbildningar, samt samtliga legitimationsgrundande utbildningar inom hälso- och sjukvården, ska omfattas av belastningsregisterkontroll.

Förslagen bidrar till en förutsägbarhet där individer som inte är lämpliga för yrken inom skola eller hälso- och sjukvård kan identifieras i ett tidigt skede. Detta minskar risken för att barn och unga utsätts för olämpligt beteende.

Avskiljande av studenter

I förslag till ny lagstiftning planeras för att införa en avskiljandegrund för studenter som döms för brott. Detta bedöms rimligt med tanke på att dessa individer inte ska kunna erhålla legitimation eller anställning efter genomgången utbildning.

Underrättelseskyldighet för domstolar

Tidigare remissinstanser har uttryckt farhågor om den praktiska genomförbarheten av domstolarnas underrättelseskyldighet. Att säkerställa att domstolar har rätt information om studentens lärosäte och utbildning är utmanande. Förslaget har resulterat i att lärosätena inte ska ha möjlighet att inhämta uppgifter via belastningsregistret

Personuppgiftsbehandling

Utökningen av belastningsregisterkontroller bedöms vara förenlig med dataskyddsregleringen, men det blir viktigt att säkerställa att hanteringen av dessa uppgifter sker med stor noggrannhet och respekt för den personliga integriteten.

Ekonomiska och administrativa konsekvenser

Ingen påverkan på huvudmannens verksamhet i form av nya åtaganden eller inskränkningar bedöms uppstå.

Summering

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden stödjer de föreslagna förändringarna. Barn och elever ska garanteras en trygg och säker skolgång. Förslagen i promemorian är ett steg i rätt riktning för att stärka

Tjänsteskrivelse

Dnr: SK-2025/00622

skyddet för barn och unga mot brott och olämpligt beteende. Genom att tydligt koppla antagningskraven till belastningsregisterkontroller, säkerställs att personer som kan utgöra en risk inte ges möjlighet att utbilda sig till yrken där de kan komma att påverka barns och ungas säkerhet och välmående. Förslaget bedöms stärka skydden i enlighet med barnkonventionen.

Beslutsunderlag

Bilaga: Registerkontroll inför antagning till vissa högskoleutbildningar (U2025/01933)

Beredningsansvarig

Åsa Bergström, HR-chef

Beslutet ska skickas till

u.remissvar@regeringskansliet.se med kopia till

u.uh.remissvar@regeringskansliet.se senast 8 januari 2026

Ange diarienummer U2025/01933 och remissinstansens namn i ämnesraden på e-postmeddelandet.

Ksdiarium, märk ämnesraden med dnr KS-2025/00903

Nicklas Wallmark

gymnasie- och arbetsmarknadsdirektör

Regeringskansliet

Promemoria

U2025/01933

Utbildningsdepartementet

Registerkontroll inför antagning till vissa högskoleutbildningar

Innehållsförteckning

Sammanfattning	4
1 Författningsförslag	5
1.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2026:000) om ändring i högskolelagen (1992:1434)	5
1.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2026:000) om ändring i lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina	6
1.3 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2026:000) om kontroll i belastningsregistret inför antagning till vissa högskoleutbildningar	7
1.4 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2026:000) om ändring i högskoleförordningen (1993:100)	11
2 Fler utbildningar bör omfattas av krav på belastningsregisterkontroll inför antagning	12
2.1 Förslag har lämnats om att belastningsregisterkontroll bör införas vid antagning till vissa utbildningar	12
2.2 Tidigare förslags omfattning	13
3 Nuvarande reglering	14
3.1 Allmänt om regleringen av högskoleverksamhet	14
3.2 Tillträde till högskoleutbildning	14
3.3 Avskiljande från högskoleutbildning	15
3.4 Allmänna bestämmelser om examina	15
4 För vilka utbildningar ska belastningsregisterkontroll vara en föreläggning för antagning?	16
4.1 Vilka utbildningar som leder till behörighet till vissa yrken inom skolväsendet ska omfattas av belastningsregisterkontroll?	16
4.2 Vilka utbildningar som leder till behörighet för vissa yrken inom hälso- och sjukvården ska omfattas av belastningsregisterkontroll?	19
4.3 Följdändringar behöver göras i högskolelagen och examenstillståndslagen	21
4.4 Avskiljande av studenter som dömts för vissa brott	22
5 Ingen skyldighet för domstolar att meddela lärosäten om domar som kan leda till avskiljande enligt den nya avskiljandegrunden	23
6 Behandlingen av personuppgifter är förenlig med dataskyddsregleringen	26
7 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	31
8 Konsekvenser	31
8.1.1 Vilka problem syftar förslagen till att lösa?	32

8.1.2	Vad händer om ingen åtgärd vidtas?	32
8.1.3	Alternativa lösningar	32
8.1.4	Ekonomiska konsekvenser	33
8.1.5	Konsekvenser för olika aktörer.....	33
8.1.6	Övriga konsekvenser	35
9	Författningskommentar	37
9.1	Förslag till lag om ändring i lagen (2026:000) om ändring i högskolelagen (1992:1434)	37
9.2	Förslag till lag om ändring i lagen (2026:000) om ändring i lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina	37

Sammanfattning

Denna promemoria har utarbetats inom Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet). I promemorian lämnas förslag på vilka högskoleutbildningar som ska omfattas av krav på belastningsregisterkontroll inför antagning. Vidare beskrivs att en följd av de förslag som lämnas i promemorian är att studenter på utbildningarna ska kunna avskiljas om de under utbildningen begår ett sådant brott som också kan leda till nekad antagning. Slutligen redogörs för bedömningen att det inte bör införas en skyldighet för domstolar att underrätta universitet och högskolor om domar avseende brott som kan leda till avskiljande från vissa högskoleutbildningar, och att det inte bör införas någon möjlighet för lärosäten att inhämta uppgifter från belastningsregistret. Förslagen i denna promemoria kompletterar de förslag som lämnats i betänkandet Belastningsregisterkontroll och avskiljande av studenter (SOU 2021:83) och promemorian Utökade registerkontroller inom utbildningsväsendet och en ny grund för avskiljande av studenter (U2025/01126).

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2026 och tillämpas första gången vid antagning till utbildning som börjar efter den 31 december 2027.

1 Författningsförslag

1.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2026:000) om ändring i högskolelagen (1992:1434)

Härigenom föreskrivs i fråga om högskolelagen (1992:1434)

dels att 4 kap. 3 a § i stället för lydelsen enligt lagen (2026:000) om ändring i den lagen ska ha följande lydelse,

dels att punkt 1 och 2 i ikraft- och övergångsbestämmelserna till lagen (2026:000) om ändring i den lagen ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SOU 2021:83

Föreslagen lydelse

4 kap.

3 a §

En förutsättning för att bli antagen till *vissa lärarutbildningar och hälso- och sjukvårdsutbildningar* är att den sökande inte förekommer i det register som förs enligt lagen (1998:620) om belastningsregister avseende vissa brott. En kontroll i registret får endast göras avseende sökande som ska erbjudas plats på en sådan utbildning.

En förutsättning för att bli antagen till *utbildningar som leder till behörighet för vissa yrken inom skolväsendet eller hälso- och sjukvården* är att den sökande inte förekommer i det register som förs enligt lagen (1998:620) om belastningsregister avseende vissa brott. En kontroll i registret får endast göras avseende sökande som ska erbjudas plats på en sådan utbildning.

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela ytterligare föreskrifter om vilka utbildningar och brott som avses i första stycket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela ytterligare föreskrifter om hur registerkontrollen ska gå till.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2024 i fråga om 4 kap. 3 a och 6 b §§ och i övrigt den 1 januari 2023.

2. *Bestämmelserna i 4 kap. 3 a § första stycket* tillämpas första gången vid antagning till utbildning som börjar efter *utgången av juli 2024*.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.

2. *Lagen* tillämpas första gången vid antagning till utbildning som börjar efter *den 31 december 2027*.

1.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2026:000) om ändring i lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina

Härigenom föreskrivs att 16 § lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina i stället för lydelsen enligt lagen (2026:000) om ändring i den lagen ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt promemorian Utökade registerkontroller inom utbildningsväsendet och en ny grund för avskiljande av studenter *Föreslagen lydelse*

16 §

En förutsättning för att bli antagen till vissa lärarutbildningar och hälso- och sjukvårdsutbildningar är att den sökande inte förekommer i det register som förs enligt lagen (1998:620) om belastningsregister avseende vissa brott. En kontroll i registret får endast göras avseende sökande som ska erbjudas plats på en sådan utbildning.

En förutsättning för att bli antagen till utbildningar som leder till behörighet för vissa yrken inom skolväsendet eller hälso- och sjukvården är att den sökande inte förekommer i det register som förs enligt lagen (1998:620) om belastningsregister avseende vissa brott. En kontroll i registret får endast göras avseende sökande som ska erbjudas plats på en sådan utbildning.

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela ytterligare föreskrifter om vilka utbildningar och brott som avses i första stycket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § meddela ytterligare föreskrifter om hur registerkontrollen ska gå till.

1.3 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2026:000) om kontroll i belastningsregistret inför antagning till vissa högskoleutbildningar

Härigenom föreskrivs att 1–5 §§ förordningen (2026:000) om kontroll i belastningsregistret inför antagning till vissa högskoleutbildningar ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt promemorian Utökade registerkontroller inom utbildningsväsendet och en ny grund för avskiljande av studenter *Föreslagen lydelse*

1 §

I denna förordning finns det bestämmelser om den registerkontroll inför antagning till *vissa lärarutbildningar och hälso- och sjukvårdsutbildningar* som ska göras enligt 4 kap. 3 a § första stycket högskolelagen (1992:1434) och 16 § lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina.

I denna förordning finns det bestämmelser om den registerkontroll inför antagning till *utbildningar som leder till behörighet för vissa yrken inom skolväsendet eller hälso- och sjukvården* som ska göras enligt 4 kap. 3 a § första stycket högskolelagen (1992:1434) och 16 § lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina.

Med högskola avses i denna förordning både universitet och högskolor.

Med enskild utbildningsanordnare avses i denna förordning en enskild utbildningsanordnare som har tillstånd att utfärda vissa examina enligt lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda examina.

Lydelse enligt SOU 2021:83 *Föreslagen lydelse*

2 §

De *lärarutbildningar* som avses i 4 kap. 3 a § första stycket högskolelagen (1992:1434) är:

– utbildningar som leder till förskolläraryxamen, grundläraryxamen, ämnesläraryxamen eller yrkesläraryxamen, *med undantag för utbildning enligt förordningen (2011:689) om vissa behörighetsgivande examina för legitimation som lärare och förskollärare och om högskoleutbildningar för vidareutbildning av lärare och pedagogisk personal inom försko-*

De *utbildningar som leder till behörighet för vissa yrken inom skolväsendet* som avses i 4 kap. 3 a § första stycket högskolelagen (1992:1434) är:

– utbildningar som leder till förskolläraryxamen, grundläraryxamen, ämnesläraryxamen, yrkesläraryxamen, *specialläraryxamen, specialpedagogexamen eller studie- och yrkesvägledarexamen*, och

lan som leder till lärar- eller förskollärarexamen, och

– utbildningar enligt förordningen (2008:1101) om högskoleutbildning som kompletterar avslutad utländsk utbildning och som leder till behörighet som förskollärare, grundlärare, ämneslärare eller yrkeslärare.

– utbildningar enligt förordningen (2008:1101) om högskoleutbildning som kompletterar avslutad utländsk utbildning och som leder till behörighet som förskollärare, grundlärare, ämneslärare, yrkeslärare, *speciallärare, specialpedagog eller studie- och yrkesvägledare.*

3 §

De *hälso- och sjukvårdsutbildningar* som avses i 4 kap. 3 a § första stycket högskolelagen (1992:1434) är:

– utbildningar som leder till fysioterapeutexamen, läkarexamen, psykologexamen, röntgensjuksköterskeexamen eller sjuksköterskeexamen, och

– utbildningar enligt förordningen (2008:1101) om högskoleutbildning som kompletterar avslutad utländsk utbildning och som leder till *yrkeslegitimation enligt 4 kap. 2 § patientsäkerhetslagen (2010:659) för barnmorska, fysioterapeut, läkare, psykolog, röntgensjuksköterska eller sjuksköterska.*

De utbildningar som leder till behörighet för vissa yrken inom *hälso- och sjukvården* som avses i 4 kap. 3 a § första stycket högskolelagen (1992:1434) är:

– utbildningar som leder till *apotekarexamen, arbetsterapeutexamen, audionomexamen, barnmorskeexamen, biomedicinsk analytikerexamen, dietistexamen, fysioterapeutexamen, hälso- och sjukvårdskuratorexamen, logopedexamen, läkarexamen, optikerexamen, ortopedingenjörsexamen, psykologexamen, psykoterapeutexamen, receptarieexamen, röntgensjuksköterskeexamen, sjukhusfysikerexamen, sjuksköterskeexamen, tandhygienistexamen eller tandläkarexamen, och*

– *utbildningar som motsvarar utbildningar enligt förordningen (2008:1101) om högskoleutbildning som kompletterar avslutad utländsk utbildning och som leder till behörighet som apotekare, arbetsterapeut, audionom, barnmorska, biomedicinsk analytiker, dietist, fysioterapeut, hälso- och sjukvårdskurator, logoped, läkare, optiker, ortopedingenjör, psykolog, psykoterapeut, receptarie, röntgensjuksköterska, sjukhusfysiker, sjuksköterska, tandhygienist eller tandläkare.*

Lydelse enligt promemorian Utökade registerkontroller inom utbildningsväsendet och en ny grund för avskiljande av studenter

Föreslagen lydelse

4 §

De lärarutbildningar som avses i 16 § lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina är:

– utbildningar som leder till förskolläraryxamen, grundläraryxamen, ämnesläraryxamen eller yrkesläraryxamen, med undantag för utbildning som motsvarar utbildning enligt förordningen (2011:689) om vissa behörighetsgivande examina för legitimation som lärare och förskollärare och om högskoleutbildningar för vidareutbildning av lärare och pedagogisk personal inom förskolan som leder till lärar- eller förskolläraryxamen, och

– utbildningar som motsvarar utbildningar enligt förordningen (2008:1101) om högskoleutbildning som kompletterar avslutad utländsk utbildning och som leder till behörighet som förskollärare, grundlärare, ämneslärare eller yrkeslärare.

De utbildningar som leder till behörighet för vissa yrken inom skolväsendet som avses i 16 § lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina är:

– utbildningar som leder till förskolläraryxamen, grundläraryxamen, ämnesläraryxamen, yrkesläraryxamen, specialläraryxamen, specialpedagogexamen eller studie- och yrkesvägledarexamen, och

– utbildningar som motsvarar utbildningar enligt förordningen (2008:1101) om högskoleutbildning som kompletterar avslutad utländsk utbildning och som leder till behörighet som förskollärare, grundlärare, ämneslärare, yrkeslärare, speciallärare, specialpedagog eller studie- och yrkesvägledare.

5 §

De hälso- och sjukvårdsutbildningar som avses i 16 § lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina är:

– utbildningar som leder till fysioterapeutexamen, läkarexamen, psykologexamen, röntgen-sjuksköterskeexamen eller sjuksköterskeexamen, och

De utbildningar som leder till behörighet för vissa yrken inom hälso- och sjukvården som avses i 16 § lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina är:

– utbildningar som leder till apotekarexamen, arbetsterapeutexamen, audionomexamen, barnmorskeexamen, biomedicinsk analytikerexamen, dietistexamen, fysioterapeutexamen, hälso- och sjukvårdskuratorexamen, logopedexamen, läkarexamen, optiker-

– utbildningar enligt förordningen (2008:1101) om högskoleutbildning som kompletterar avslutad utländsk utbildning och som leder till *yrkeslegitimation enligt 4 kap. 2 § patientsäkerhetslagen (2010:659)* för barnmorska, fysioterapeut, läkare, psykolog, röntgensjuksköterska eller sjuksköterska.

examen, ortopedingenjörsexamen, psykologexamen, psykoterapeutexamen, receptarieexamen, röntgensjuksköterskeexamen, sjukhusfysikerexamen, sjuksköterskeexamen, tandhygienistexamen eller tandläkarexamen, och

– *utbildningar som motsvarar utbildningar enligt förordningen (2008:1101) om högskoleutbildning som kompletterar avslutad utländsk utbildning och som leder till behörighet som apotekare, arbetsterapeut, audionom, barnmorska, biomedicinsk analytiker, dietist, fysioterapeut, hälso- och sjukvårdskurator, logoped, läkare, optiker, ortopedingenjör, psykolog, psykoterapeut, receptarie, röntgensjuksköterska, sjukhusfysiker, sjuksköterska, tandhygienist eller tandläkare.*

1.4 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2026:000) om ändring i högskoleförordningen (1993:100)

Härigenom föreskrivs i fråga om högskoleförordningen (1993:100) dels att 7 kap. 2 § i stället för lydelsen enligt förordningen (2026:000) om ändring i den förordningen ska ha följande lydelse, dels att ikraftträdandebestämmelsen till förordningen (2026:000) om ändring i den förordningen ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SOU 2021:83

Föreslagen lydelse

7 kap. 2 §¹

För att bli antagen krävs det att sökanden har grundläggande behörighet och dessutom den särskilda behörighet som kan vara föreskriven.

I 5–8 §§ förordningen (2010:543) om anmälningsavgift och studieavgift vid universitet och högskolor finns det bestämmelser om att betalning av studieavgift i vissa fall är en förutsättning för antagning.

I 4 kap. 3 a § högskolelagen (1992:1434) finns det bestämmelser om att en förutsättning för att bli antagen till *vissa lärarutbildningar och hälso- och sjukvårdsutbildningar* är att den sökande inte förekommer i belastningsregistret avseende vissa brott.

I 4 kap. 3 a § högskolelagen (1992:1434) finns det bestämmelser om att en förutsättning för att bli antagen till *utbildningar som leder till behörighet för vissa yrken inom skolväsendet eller hälso- och sjukvården* är att den sökande inte förekommer i belastningsregistret avseende vissa brott.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2023 i fråga om 10 kap. 1 § och den 1 januari 2024 i fråga om 7 kap. 2 §.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2026.

¹ Senaste lydelse 2010:544.

2 Fler utbildningar bör omfattas av krav på belastningsregisterkontroll inför antagning

2.1 Förslag har lämnats om att belastningsregisterkontroll bör införas vid antagning till vissa utbildningar

Ett flertal högskoleutbildningar innebär att studenterna under utbildningen kommer i kontakt med personer i beroendeställning. För vissa av dessa utbildningar är det av särskild vikt att skydda barn, ungdomar och vissa patientgrupper. Högskolor och universitet har i dag ingen möjlighet att få kännedom om huruvida en sökande till sådana högskoleutbildningar har dömts för brott. Med undantag för utbildning till officersexamen vid Försvarshögskolan finns det inte heller något rättsligt stöd för att neka en student att antas till en högskoleutbildning på grund av att han eller hon har dömts för brott.

Flera universitet och högskolor samt andra intressenter har fört fram att bestämmelserna om och möjligheterna för avskiljande av studenter behöver utvidgas så att det även blir möjligt att avskilja uppenbart olämpliga studenter från högskoleutbildning.

Mot denna bakgrund fick en särskild utredare hösten 2020 i uppdrag att bl.a. ta ställning till om belastningsregisterkontroll bör ligga till grund för antagning till vissa högskoleutbildningar, lämna förslag som innebär ökade möjligheter för statliga universitet och högskolor att avskilja en student från högskoleutbildning samt lämna nödvändiga författningsförslag. Utredningen redovisade i oktober 2021 sitt uppdrag i betänkandet Belastningsregisterkontroll och avskiljande av studenter (SOU 2021:83), vari bl.a. förslag till kontroll av belastningsregistret och utökade möjligheter till avskiljande av studenter lämnas. Betänkandet har remitterats och remissvaren finns tillgängliga i Utbildningsdepartementet (U2021/04368). I april 2024 fick en utredare i uppdrag att bistå Utbildningsdepartementet med att bl.a. lämna förslag som rör införande av belastningsregisterkontroll inför antagning till vissa högskoleutbildningar hos enskilda utbildningsanordnare som omfattas av lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina (examenstillståndslagen) och förslag som innebär ökade möjligheter att avskilja studenter i högskolan. Promemorian Utökade registerkontroller inom utbildningsväsendet och en ny grund för avskiljande av studenter (U2025/01126), finns tillgänglig på regeringens webbplats (regeringen.se). Promemorian har remitterats och bereds för närvarande av Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet).

2.2 Tidigare förslags omfattning

I SOU 2021:83 föreslogs att belastningsregisterkontroll skulle vara en förutsättning för antagning till vissa högskoleutbildningar vid statliga universitet och högskolor. Det föreslogs att belastningsregisterkontroll endast ska få göras avseende sökande som ska erbjudas plats på en utbildning där avsaknad av förekomst i registret är en förutsättning för antagning. Universitets- och högskolerådet (UHR) samt universitet och högskolor ska enligt förslaget för sådan kontroll få tillgång till uppgifter ur belastningsregistret om huruvida en enskild förekommer eller inte förekommer för relevant brottslighet. Vidare föreslogs att det ska införas en ny avskiljande grund som motsvarar förslaget om nekad antagning på grund av förekomst i belastningsregistret. Det innebär att studenter på vissa lärarutbildningar och hälso- och sjukvårdsutbildningar ska kunna avskiljas om de förekommer i belastningsregistret avseende vissa brott. Utredningen lämnade också förslag om vilka lärarutbildningar som ska omfattas av kravet på belastningsregisterkontroll, vilka hälso- och sjukvårdsutbildningar som ska omfattas av kravet på belastningsregisterkontroll, och vilka uppgifter som belastningsregisterkontrollen ska omfatta. Det ingick inte i utredningens uppdrag att lämna förslag som omfattar enskilda utbildningsanordnare med tillstånd att utfärda examen enligt examenstillståndslagen.

I promemorian Utökade registerkontroller inom utbildningsväsendet och en ny grund för avskiljande av studenter föreslås att motsvarande krav ska gälla för antagning till högskoleutbildningar som anordnas av enskilda utbildningsanordnare som omfattas av examenstillståndslagen.

Vid remitteringen av SOU 2021:83 lämnade flera remissinstanser synpunkter i form av att fler utbildningar bör omfattas av krav på belastningsregisterkontroll inför antagning. Utbildningsdepartementet delar den uppfattningen och förslagen i denna promemoria kompletterar därför förslagen i ovan nämnda betänkande och promemoria. En utgångspunkt för de kompletterande förslagen i denna promemoria är därför att krav på belastningsregisterkontroll i samband med antagning till vissa utbildningar kommer att införas.

När det i denna promemoria hänvisas till ”utredningarna”, avses både utredningen som lämnade bestänkandet SOU 2021:83 och utredningen som lämnade promemorian Utökade registerkontroller inom utbildningsväsendet och en ny grund för avskiljande av studenter.

3 Nuvarande reglering

3.1 Allmänt om regleringen av högskoleverksamhet

Högskoleutbildning bedrivs av universitet och högskolor som antingen är statliga förvaltningsmyndigheter under regeringen eller enskilda utbildningsanordnare med tillstånd att utfärda examen enligt lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina (examenstillståndslagen). En enskild utbildningsanordnare kan vara exempelvis en stiftelse, en förening eller ett aktiebolag.

De statliga högskolornas verksamhet regleras huvudsakligen av högskolelagen (1992:1434), högskoleförordningen (1993:100), förordningen (1993:221) för Sveriges lantbruksuniversitet och förordningen (2007:1164) för Försvarshögskolan. Enligt 2 § examenstillståndslagen ska utbildningen hos enskilda utbildningsanordnare vila på vetenskaplig eller konstnärlig grund och på beprövad erfarenhet samt bedrivs så att den i övrigt uppfyller de krav som ställs på utbildning i 1 kap. högskolelagen. I bestämmelsen uppställs också krav på att utbildningen ska svara mot de särskilda krav som enligt förordningsbestämmelser gäller för olika examina vid de universitet och högskolor som omfattas av högskolelagen. De särskilda krav som avses finns i bilaga 2 till högskoleförordningen (examensordningen). I övrigt gäller inte högskolelagen eller högskoleförordningen för enskilda utbildningsanordnare.

3.2 Tillträde till högskoleutbildning

Bestämmelser om tillträde till statlig högskoleutbildning finns i högskolelagen och högskoleförordningen samt även i förordningen för Sveriges lantbruksuniversitet och förordningen för Försvarshögskolan. Högskolorna ska, så långt det kan ske med hänsyn till kvalitetskravet i 1 kap. 4 § högskolelagen, som studenter ta emot de sökande som uppfyller behörighetskraven för studierna (4 kap. 1 § högskolelagen). Den statliga högskola som anordnar en utbildning ska avgöra vilka behörighetsvillkor som ska gälla för att bli antagen till en utbildning, om inte annat följer av föreskrifter som meddelats av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer (4 kap. 2 § högskolelagen). Ett urval ska göras bland de sökande om inte alla behöriga sökande till en utbildning kan tas emot (4 kap. 3 § högskolelagen).

I 7 kap. högskoleförordningen finns närmare bestämmelser om tillträde till utbildning vid statliga högskolor. För att bli antagen krävs att sökanden förutom grundläggande behörighet även har sådan särskild behörighet som är föreskriven för antagning till vissa utbildningar. Om det finns särskilda

skäl får högskolan besluta om undantag från något eller några behörighetsvillkor (7 kap. 1–4 §§ högskoleförordningen).

Det finns inte någon författning som styr tillträde till utbildning som anordnas av enskilda utbildningsanordnare med tillstånd att utfärda examen enligt examenstillståndslagen.

3.3 Avskiljande från högskoleutbildning

Enligt 4 kap. 6 § första stycket högskolelagen får regeringen meddela föreskrifter om att en student tills vidare ska avskiljas från statlig högskoleutbildning i fall då studenten lider av psykisk störning, missbrukar alkohol eller narkotika, eller har gjort sig skyldig till allvarlig brottslighet. I 4 kap. 6 § andra stycket högskolelagen uppges att som ytterligare förutsättning för ett avskiljande gäller att det, till följd av något sådant förhållande, bedöms föreligga en påtaglig risk att studenten kan komma att skada annan person eller värdefull egendom under utbildningen.

Regeringen har meddelat föreskrifter om avskiljande från högskoleutbildning vid statliga högskolor i förordningen (2007:989) om avskiljande av studenter från högskoleutbildning. I förordningen anges att en student får avskiljas från högskoleutbildning under de villkor som anges i 4 kap. 6 § högskolelagen (2 §). Villkoren i 4 kap. 6 § högskolelagen måste alltså vara uppfyllda för att avskiljande ska få ske.

Frågor om avskiljande ska prövas av en gemensam nämnd för högskolan. Nämndens ordförande ska vara jurist och ha erfarenhet som domare. Nämndens beslut i avskiljandefrågor får överklagas till allmän förvaltningsdomstol av studenten och högskolan. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten. Ett beslut om avskiljande ska, om den som har avskilts begär det, omprövas efter två år (4 kap. 7 § högskolelagen).

Det finns inte någon författning som styr avskiljande från högskoleutbildning som anordnas av enskilda utbildningsanordnare med tillstånd att utfärda examen enligt examenstillståndslagen.

3.4 Allmänna bestämmelser om examina

Högskoleutbildning ska enligt högskolelagen ges på tre nivåer: grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå. För var och en av nivåerna finns en beskrivning av övergripande krav på utbildningen (1 kap. 7–9 a §§ högskolelagen). Omfattningen av högskoleutbildning anges i högskolepoäng där heltidsstudier under ett normalstudieår om 40 veckor motsvarar 60 högskolepoäng (6 kap. 2 § högskoleförordningen).

Examina ska avläggas på en av de tre nivåerna grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå (1 kap. 10 a § högskolelagen). Examina på avancerad nivå utgörs av generella examina, konstnärliga examina och yrkesexamina.

I vissa fall ställs krav på specifika kvalifikationer för att få rätt att utöva ett yrke i Sverige. Det är framför allt inom skolområdet och hälso- och

sjukvårdsområdet som det ställs krav på viss examen för att kunna få legitimation eller behörighet att utöva ett visst yrke.

4 För vilka utbildningar ska belastningsregisterkontroll vara en förutsättning för antagning?

4.1 Vilka utbildningar som leder till behörighet till vissa yrken inom skolväsendet ska omfattas av belastningsregisterkontroll?

Förslag: De utbildningar som leder till behörighet till yrken inom skolväsendet som ska omfattas av belastningsregisterkontroll är

- utbildningar som leder till förskollärarexamen, grundläraresexamen, ämnesläraresexamen, yrkesläraresexamen, specialläraresexamen, specialpedagogexamen, studie- och yrkesvägledarexamen, och
- utbildningar enligt förordningen om högskoleutbildning som kompletterar avslutad utländsk utbildning och som leder till behörighet som förskollärare, grundlärare, ämneslärare, yrkeslärare, speciallärare, specialpedagog eller studie- och yrkesvägledare.

Utredningarnas förslag överensstämmer delvis med förslagen i denna promemoria. Utredningarna föreslår inte att belastningsregisterkontroll ska krävas för antagning till utbildningar som leder till specialläraresexamen, specialpedagogexamen eller studie- och yrkesvägledarexamen. Vidare föreslår utredningarna att obehöriga lärare som antas till utbildningar enligt förordningen (2011:689) om vissa behörighetsgivande examina för legitimation som lärare och förskollärare och om högskoleutbildningar för vidareutbildning av lärare och pedagogisk personal inom förskolan som leder till lärar- eller förskolläraresexamen (VAL-förordningen) ska undantas från kravet på belastningsregisterkontroll inför antagning.

Remissinstanserna vid remittering av Belastningsregisterkontroll och avskiljande av studenter: Arbetsgivarverket, Blekinge tekniska högskola, Chalmers tekniska högskola AB, Försvarshögskolan, Gymnastik- och idrottshögskolan, Göteborgs universitet, Högskolan i Borås, Högskolan i Gävle, Högskolan Väst, Karolinska institutet, Kungl. Musikhögskolan i Stockholm, Kungl. Tekniska högskolan, Linköpings universitet, Linnéuniversitetet, Luleå tekniska universitet, Lunds universitet, Mälardalens universitet och Polismyndigheten tillstyrker förslaget. Malmö universitet framför att förslaget bör omfatta fler utbildningar och påpekar att om behovet är att skydda barn och unga och även särskilt utsatta personer från individer som gjort sig skyldiga till vissa vålds- och sexualbrott är det inte rimligt att endast utbildning som leder till lärar- eller förskolläraresexamen (eller vissa vårdutbildningar) omfattas. Även studie- och yrkesvägledarutbildningen och eventuellt

specialpedagogutbildningen bör omfattas eftersom de verkar i skolmiljö och på ett nära och intensivt sätt interagerar med barn och unga både i sin yrkesutövning och i sin verksamhetsförlagda utbildning.

Lärarnas Riksförbund framför att det bör övervägas om inte även studie- och yrkesvägledarutbildningen bör omfattas av förslagen. Studie- och yrkesvägledare är en yrkesgrupp som dagligen kommer i kontakt med barn och elever, inte minst genom enskilda vägledningssamtal inför fortsatta studier och yrkesval. Många elever, inte minst nyanlända och elever från studieovana hem, är beroende av god studie- och yrkesvägledning för att klara sig på en alltmer föränderlig arbetsmarknad och i ett komplext utbildningssystem. Studie- och yrkesvägledare kan därför, i likhet med lärare, ha ett stort inflytande på de individer man möter i skolan och i andra verksamheter, vilket ställer höga krav på personlig lämplighet.

Statens skolverk motsätter sig förslaget och hänvisar till att det är möjligt att arbeta som obehörig lärare i skolan och bli dömd för allvarlig brottslighet utan att huvudmannen får kännedom om detta. För antagning till speciallärare- och specialpedagogutbildningarna krävs avlagd examen från lärarutbildningarna eller motsvarande äldre examen samt krav på yrkeserfarenhet som lärare. Det finns inte krav på lärarlegitimation. Skolverket förordar därför att en belastningsregisterkontroll bör göras inför varje utbildning som kan leda till en statlig lärarlegitimation och att speciallärar- och specialpedagogutbildningarna bör omfattas av förslaget liksom obehöriga lärare som antas till utbildningar enligt VAL-förordningen.

Skälen för förslaget: Det är viktigt att barn och elever garanteras en trygg och säker skolgång. De vuxna som de kommer i kontakt med ska vara lämpliga för verksamheten.

I SOU 2021:83 framförs att sökande till specialpedagog- och speciallärarutbildningarna har antagits till och genomgått en lärarutbildning, och dessutom arbetat som lärare. Därmed har de enligt utredningen redan varit föremål för belastningsregisterkontroll inför anställning i skolan, inför verksamhetsförlagd utbildning i skolan och, med utredningens föreslagna system, även inför antagning till tidigare lärarutbildning. Det har alltså redan skett flera kontroller i belastningsregistret av sökande till speciallärar- och specialpedagogutbildningar. Enligt utredningens mening väger därför intressena som talar för en belastningsregisterkontroll inte tillräckligt tungt i fråga om dessa utbildningar. Utredningen anser därför att kravet att den sökande inte förekommer i belastningsregistret avseende vissa brott inte bör omfatta sådana utbildningar. Vidare anser utredningen att kravet att den sökande inte förekommer i belastningsregistret avseende vissa brott inte bör omfatta utbildningar enligt VAL-förordningen. Utredningen föreslår därför att det ska införas ett undantag för sökande till sådan utbildning.

Mot bakgrund av de synpunkter som har framförts av *Skolverket*, *Malmö universitet* och *Lärarnas riksförbund*, finns skäl att överväga om fler utbildningar bör omfattas av ett system med belastningsregisterkontroll inför antagning.

Det kan konstateras att syftet med att införa krav på belastningsregisterkontroll som en förutsättning för antagning till vissa utbildningar inom skolområdet är att skydda barn och elever, samt att öka

förutsebarheten för sökande och studenter. Även när det föreslagna systemet med belastningsregisterkontroll som förutsättning för att antas till vissa utbildningar införs, kommer den grupp som kan söka till specialpedagog- och speciallärarutbildningar till allra största del bestå av personer som har läst sin lärarutbildning innan systemet infördes. För att antas till speciallärar- och specialpedagogutbildningarna ställs krav på avlagd grundlärarexamen, ämneslärarexamen, yrkeslärarexamen, förskollärarexamen eller motsvarande äldre examen. Det ställs inte krav på lärarlegitimation. De skäl som presenteras i SOU 2021:83 för att införa en belastningsregisterkontroll vid antagningen till förskollärar-, grundlärar-, yrkeslärar- och ämneslärarutbildningarna bedöms mot denna bakgrund även vara giltiga för speciallärar- och specialpedagogutbildningarna. Mot denna bakgrund föreslår Utbildningsdepartementet att belastningsregisterkontroll även ska införas vid antagning till speciallärar- och specialpedagogutbildningarna.

Till skillnad från vad som föreslogs i SOU 2021:83, anser Utbildningsdepartementet, i likhet med *Skolverket*, att det inte finns skäl att undanta utbildningar enligt VAL-förordningen från systemet med belastningsregisterkontroll inför antagning. Skolverket påpekar i sitt remissvar att det är möjligt att arbeta som obehörig lärare i skolan och att bli dömd för ett brott utan att huvudmannen får kännedom om detta. Obehöriga lärare omfattas inte heller av samma regelverk som behöriga lärare där eventuell brottslighet kan uppmärksammas genom förordningen (2011:278) om underrättelse till Statens skolinspektion om domar i vissa brottmål. Mot denna bakgrund föreslår Utbildningsdepartementet att utbildningar enligt VAL-förordningen inte ska vara undantagna från kravet på belastningsregisterkontroll innan antagning.

Precis som *Lärarnas Riksförbund* påtalar i sitt remissvar är studie- och yrkesvägledare en yrkesgrupp som dagligen kommer i kontakt med barn och elever, inte minst genom enskilda vägledningssamtal inför fortsatta studier och yrkesval. Vidare finns, på samma sätt som för lärare, krav på att den som vill arbeta som studie- och yrkesvägledare i skolan ska uppvisa ett utdrag ur belastningsregistret inför anställning. De skäl som presenteras i SOU 2021:83 för att införa en belastningsregisterkontroll vid antagningen till förskollärar-, grundlärar-, yrkeslärar- och ämneslärarutbildningarna bedöms mot denna bakgrund även vara giltiga för utbildningen till studie- och yrkesvägledarexamen. Därför föreslår Utbildningsdepartementet att krav på belastningsregisterkontroll ska införas som en förutsättning för antagning till utbildning som leder till studie- och yrkesvägledarexamen.

Utbildningsdepartementets förslag innebär att belastningsregisterkontroll kommer att genomföras beträffande fler sökande till högskolan jämfört med utredningarnas förslag. Trots det ingrepp i den personliga integriteten som det kommer att innebära, bedöms skälen för att införa kontrollerna väga tyngre. I syfte att skydda barn och unga som befinner sig i t.ex. förskolan och skolan från övergrepp behöver integriteten för vuxna som vistas i verksamheten stå tillbaka något. Det är av största vikt att barn och elever garanteras en trygg och säker skolgång.

4.2 Vilka utbildningar som leder till behörighet för vissa yrken inom hälso- och sjukvården ska omfattas av belastningsregisterkontroll?

Förslag: De utbildningar som leder till behörighet för yrken inom hälso- och sjukvården som ska omfattas av belastningsregisterkontroll är

- utbildningar som leder till apotekarexamen, arbetsterapeutexamen, audionomexamen, barnmorskeexamen, biomedicinsk analytikerexamen, dietistexamen, fysioterapeutexamen, hälso- och sjukvårdskuratorexamen, logopedexamen, läkarexamen, optikerexamen, ortopedingenjörsexamen, psykologexamen, psykoterapeutexamen, receptarieexamen, röntgensjuksköterskeexamen, sjukhusfysikerexamen, sjuksköterskeexamen, tandhygienistexamen eller tandläkarexamen, och
- utbildningar enligt förordningen (2008:1101) om högskoleutbildning som kompletterar avslutad utländsk utbildning och som leder till behörighet som apotekare, arbetsterapeut, audionom, barnmorska, biomedicinsk analytiker, dietist, fysioterapeut, hälso- och sjukvårdskurator, logoped, läkare, optiker, ortopedingenjör, psykolog, psykoterapeut, receptarie, röntgensjuksköterska, sjukhusfysiker, sjuksköterska, tandhygienist eller tandläkare.

Utredningarnas förslag överensstämmer delvis med förslagen i denna promemoria. Utredningarna föreslår inte att utbildningar som leder till apotekarexamen, arbetsterapeutexamen, audionomexamen, barnmorskeexamen, biomedicinsk analytikerexamen, dietistexamen, hälso- och sjukvårdskuratorexamen, logopedexamen, optikerexamen, ortopedingenjörsexamen, psykoterapeutexamen, receptarieexamen, sjukhusfysikerexamen, tandhygienistexamen eller tandläkarexamen ska omfattas av krav på registerkontroll inför antagning. Utredningarna föreslår inte heller att utbildningar enligt förordningen (2008:1101) om högskoleutbildning som kompletterar avslutad utländsk utbildning och som leder till behörighet som apotekare, arbetsterapeut, audionom, barnmorska, biomedicinsk analytiker, dietist, hälso- och sjukvårdskurator, logoped, optiker, ortopedingenjör, psykoterapeut, receptarie, sjukhusfysiker, tandhygienist eller tandläkare ska omfattas av sådan kontroll.

Remissinstanserna vid remittering av Belastningsregisterkontroll och avskiljande av studenter: Arbetsgivarverket, Blekinge tekniska högskola, Försvarshögskolan, Gymnastik- och idrottshögskolan, Högskolan i Gävle, Högskolan Kristianstad, Högskolan Väst, Kungl. Musikhögskolan i Stockholm, Kungl. Tekniska högskolan, Mälardalens universitet, Linnéuniversitetet, Lunds universitet, Luleå tekniska universitet, Mälardalens universitet, Sveriges akademikers centralorganisation, Sveriges förenade studentkårer, Region Blekinge, Region Sörmland och Polismyndigheten tillstyrker förslaget. Göteborgs universitet påpekar att tandläkarutbildningen och psykoterapeututbildningen också bör omfattas av förslaget. Högskolan i Halmstad ifrågasätter förslaget och anser att alla de s.k. legitimationsutbildningarna borde omfattas av belast-

ningsregisterkontroll inför antagning så att det blir ett enhetligt och förutsebart system. *Karolinska institutet* framhåller att samtliga legitimationsyrken inom hälso- och sjukvården ska omfattas av kravet på belastningsregisterkontroll. Luleå tekniska universitet påpekar att det är viktigt att även arbetsterapeututbildningen omfattas av förslaget. Lunds universitet poängterar att regelverket skulle vara värdefullt även för övriga legitimationsgrundande utbildningar inom sjukvården och att de därmed bör ha kravet på belastningsregisterkontroll som en förutsättning för att bli antagen.

Socialstyrelsen ifrågasätter förslaget och poängterar att myndigheten vid prövningen av om legitimation ska utfärdas inte gör någon skillnad mellan de 22 olika yrkeskategorierna när det gäller att bedöma i vilken utsträckning ett allvarligt brott är ägnat att påverka förtroendet för en sökande. *Socialstyrelsen* anser att detta synsätt har stöd i patientsäkerhetslagen (2010:659) och har dessutom stöd i Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnds (HSAN) och domstolarnas praxis. *Socialstyrelsen* anser därför att det inte är motiverat att göra skillnad mellan de 22 reglerade hälso- och sjukvårdsyrkena på det sättet som utredningen föreslår.

Sveriges Läkareförbund påpekar att alla vårdutbildningar bör omfattas av belastningsregisterkontroll inför antagning.

Universitetskanslersämbetet anser att det bör övervägas om även antagning till psykoterapeututbildningen ska omfattas av belastningsregisterkontroll inför antagning med hänvisning till att de flesta som söker dessa utbildningar är socionomer och därför inte har genomgått en belastningsregisterkontroll inför antagningen till utbildning.

Skälen för förslaget: Utfärdandet av legitimation inom hälso- och sjukvården syftar bl.a. till att garantera att yrkesutövaren har sådana egenskaper att denne förtjänar allmänhetens förtroende. Det är vidare av särskild vikt att sårbara grupper inom vårdsektorn skyddas, t.ex. kan vissa patienter, barn, äldre personer och personer med funktionsnedsättning anses vara särskilt utsatta.

Mot bakgrund av de synpunkter som har framförts av vissa remissinstanser, bl.a. *Socialstyrelsen*, *Karolinska institutet*, *Lunds universitet* och *Sveriges läkarförbund* finns skäl att överväga om fler hälso- och sjukvårdsutbildningar bör omfattas av ett system med belastningsregisterkontroll inför antagning.

Socialstyrelsen har påtalat att myndigheten vid prövningen av om legitimation ska utfärdas inte gör någon skillnad mellan de olika yrkeskategorierna när det gäller att bedöma i vilken utsträckning ett allvarligt brott är ägnat att påverka förtroendet för en sökande. Mot denna bakgrund kan det ifrågasättas om det är motiverat att göra skillnad mellan de reglerade hälso- och sjukvårdsyrkena på det sätt som utredningen föreslår.

I SOU 2021:83 föreslogs att vissa hälso- och sjukvårdsutbildningar ska omfattas av belastningsregisterkontroll inför antagning. I betänkandet gjordes bedömningen att det måste finnas en tillräckligt stark anknytning mellan den aktuella utbildningen och viss senare yrkesutövning för att det ska finnas tillräckliga skäl för kontroll inför antagning samt att det ansetts befogat med belastningsregisterkontroll som ett villkor för yrkeslegitimation eller anställning.

Förslaget i denna promemoria innebär att samtliga högskoleutbildningar som leder till examina som ligger till grund för legitimation enligt 4 kap. 1 § patientsäkerhetslagen omfattas av systemet med belastningsregisterkontroll. Även utbildningen till psykologexamen, som tillsammans med praktisk tjänstgöring som psykolog enligt 3 kap. 9 § patientsäkerhetsförordningen (2010:1369) krävs för legitimation som psykolog, föreslås omfattas. Anledningen är att det, i likhet med vad Socialstyrelsen påtalar, inte bedöms finnas skäl att göra skillnad mellan de högskoleutbildningar som ligger till grund för reglerade hälso- och sjukvårdsyrken.

Detta förslag innebär att belastningsregisterkontroll kommer att göras av fler sökande till högskolan jämfört med utredningarnas förslag. Trots det ingrepp i den personliga integriteten som det kommer innebära bedöms skälen för att införa kontrollerna väga tyngre. Det är av största vikt att sårbara patientgrupper i hälso- och sjukvården skyddas. Det är viktigt att patienter och anhöriga känner förtroende för de personer de möter i hälso- och sjukvården. Skulle förtroendet för dessa personers lämplighet urholkas riskerar konsekvenserna att bli allvarliga, inte bara för de enskilda verksamheter som de verkar i utan även för samhället i stort. Tillgången till verksamhetsförlagd och verksamhetsintegrerad utbildning är av yttersta vikt för att högskolans hälso- och sjukvårdsutbildningar ska kunna bedrivas. För att studenter ska kunna träna på de praktiska förmågor som krävs för den kommande yrkesutövningen behöver det säkerställas att studenterna får möjlighet att vistas i hälso- och sjukvårdsverksamheterna. Även utifrån ett utbildningsperspektiv är det därför av stor vikt att det finns en acceptans och ett förtroende för studenterna när de vistas i hälso- och sjukvårdens verksamheter.

4.3 Följdändringar behöver göras i högskolelagen och examenstillståndslagen

Förslag: En förutsättning för att bli antagen till utbildningar som leder till behörighet för vissa yrken inom skolväsendet eller hälso- och sjukvården ska vara att den sökande inte förekommer i belastningsregistret avseende vissa brott.

Utredningarnas förslag överensstämmer huvudsakligen med förslaget, men utredningarna föreslår en språklig utformning som inte medger att andra utbildningar till yrken inom skolväsendet än lärarutbildningar kan omfattas av krav på belastningsregisterkontroll inför antagning.

Remissinstanserna vid remittering av Belastningsregisterkontroll och avskiljande av studenter: Ingen remissinstans lämnar synpunkter på det av utredningen valda uttrycket ”vissa lärarutbildningar och hälso- och sjukvårdsutbildningar”.

Skälen för förslaget: I denna remisspromemoria lämnas förslag, se avsnitt 4.1, om att även bl.a. utbildning som leder till studie- och yrkesvägledarexamen ska omfattas av systemet med belastningsregisterkontroll inför antagning. Det medför behov av att justera utformningen av den bestämmelse i högskolelagen (1992:1434) som föreslås i betänkandet

Belastningsregisterkontroll och avskiljande av studenter (SOU 2021:83) om att belastningsregisterkontroll är en förutsättning för antagning till vissa lärarutbildningar och hälso- och sjukvårdsutbildningar. Samma sak gäller det motsvarande förslaget till bestämmelse i lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina (examenstillståndslagen) som lämnades i promemorian Utökade registerkontroller inom utbildningsväsendet och en ny grund för avskiljande av studenter.

4.4 Avskiljande av studenter som dömts för vissa brott

I betänkandet Belastningsregisterkontroll och avskiljande av studenter (SOU 2021:83) föreslås att det ska införas en ny avskiljandegrund som motsvarar förslaget om nekad antagning till vissa utbildningar vid förekomst i belastningsregistret. De skäl som har motiverat förslaget om nekad antagning, dvs. intresset av enhetlighet och förutsebarhet, gör sig enligt utredningens mening gällande i lika stor utsträckning när en befintlig student på någon av dessa utbildningar döms för ett sådant brott som skulle ha inneburit nekad antagning. Studenten i fråga kommer, om utbildningen slutförs, inte att kunna få legitimation eller få anställning. Enligt utredningen är förutsättningarna för detta sannolikt sämre än om domen meddelats innan antagning, eftersom det begångna brottet kommer att ligga närmare i tiden för ansökan om legitimation eller anställning. Det finns enligt utredningen därför goda skäl för att införa en ny grund för avskiljande av studenter som motsvarar förslaget om nekad antagning på grund av förekomst i belastningsregistret.

Som framgår av avsnitten 4.1 och 4.2 föreslås i betänkandet att utbildningar som leder till behörighet för vissa yrken inom skolväsendet eller hälso- och sjukvården ska omfattas av bestämmelser om belastningsregisterkontroll. En följd av de förslag som lämnas i denna promemoria är att studenter på fler utbildningar än de som föreslås i SOU 2021:83 och i promemorian Utökade registerkontroller inom utbildningsväsendet och en ny grund för avskiljande av studenter omfattas av den föreslagna avskiljandegrunden. Det innebär att även studenter på utbildningar som leder till speciallärarexamen, specialpedagogexamen eller studie- och yrkesvägledarexamen eller utbildningar enligt VAL-förordningen ska kunna avskiljas om de förekommer i belastningsregistret avseende vissa brott. Detsamma gäller för studenter på utbildningar som leder till apotekarexamen, arbetsterapeutexamen, audionomexamen, barnmorskeexamen, biomedicinsk analytikerexamen, dietistexamen, hälso- och sjukvårdskuratorexamen, logopedexamen, optikerexamen, ortopedingenjörsexamen, psykoterapeutexamen, receptarieexamen, sjukhusfysikerexamen, tandhygienistexamen eller tandläkarexamen.

5 Ingen skyldighet för domstolar att meddela lärosäten om domar som kan leda till avskiljande enligt den nya avskiljandegrunden

Bedömning: Det bör inte införas en skyldighet för domstolar att underätta lärosäten om domar som kan leda till avskiljande från högskoleutbildning. Det bör inte heller införas någon ny möjlighet för lärosäten att inhämta uppgifter från belastningsregistret.

Utredningens förslag: Det förslag som lämnas i betänkandet Belastningsregisterkontroll och avskiljande av studenter (SOU 2021:83) skiljer sig från förslaget i denna promemoria. I betänkandet föreslås att det ska införas en underrättelseskyldighet för allmänna domstolar. Om en student på en utbildning som omfattas av den nya avskiljandegrunden döms för ett brott som ska kunna leda till avskiljande, ska domstolen enligt förslaget inom en vecka underrätta det universitet eller den högskola som tillhandahåller utbildningen om domen.

Remissinstanserna vid remittering av Belastningsregisterkontroll och avskiljande av studenter: Göteborgs universitet, Högskolan i Halmstad, Högskolan Väst, Kungl. Tekniska högskolan, Karolinska institutet, Lunds universitet, Sveriges akademikers centralorganisation, Sveriges universitets- och högskoleförbund, Umeå universitet, Uppsala universitet och Örebro universitet ifrågasätter om domstolarna verkligen kommer ha tillräcklig tillgång till information om vilka dömda personer som är studenter på relevanta läro- och hälso- och sjukvårdsutbildningar och vid vilka lärosäten. Om domstolar inte expedierar domar till rätt lärosäte finns uppenbar risk att lärosätena inte får underrättelse om aktuell brottslighet för alla individer som egentligen ska omfattas av den nya avskiljandegrunden. Högskolan i Borås befarar att domstolarna kan komma att belastas med uppgiften att utröna huruvida en dömd gärningsman är antagen till och bedriver studier vid ett visst lärosäte genom att kontakta alla lärosäten för att efterfråga om den dömda personen är student där. Detta innebär enligt högskolan en ökad arbetsbelastning både för domstolarna och för lärosätena samt en risk för att personuppgifter inte behandlas i enlighet med gällande regler. Karlstads universitet ifrågasätter förslaget då det inte framgår hur domstolarnas underrättelseskyldighet ska hanteras praktiskt. I princip alla som döms för brott av någon domstol i Sverige skulle kunna vara student vid något lärosäte. Domstolarna måste alltså för varje dömd brottsling (vissa brott) kontrollera om personen är student vid något lärosäte och meddela detta lärosäte att personen dömts. Det finns i dag inget system som kan hantera detta och inga rutiner som kan användas. Det måste lösas om förslagen ska vara möjliga att genomföra. Mälardalens universitet poängterar att om det

ska åligga domstolarna att underrätta det universitet eller den högskola som tillhandahåller utbildningen om domen, finns det en avsevärd risk att den enskilde studenten själv kan påverka huruvida det kommer till domstolens kännedom att vederbörande är student på någon av de utbildningar som omfattas av den nya avskiljandegrunden.

Högskolans avskiljandenämnd avstyrker förslaget och påpekar att det framstår som oklart hur en underrättelseskyldighet för domstolarna är genomförbar, dvs. om de omständigheter som domstolen skulle behöva ha kännedom om för att kunna fullgöra sin underrättelseskyldighet regelmässigt kommer att hämtas eller på annat sätt komma till domstolens kännedom.

Riksdagens ombudsmän (JO) anser att det kan finnas skäl att i det fortsatta lagstiftningsarbetet överväga hur det ska säkerställas att domstolen får tillgång till informationen om att den dömde är student alternativt om underrättelseskyldigheten bör läggas på en annan aktör. *Brottsförebyggande rådet (Brå)* ifrågasätter hur underrättelseskyldigheten ska fungera i praktiken. Brå har gjort ett flertal studier där myndigheten gått igenom domar för olika brott. I dessa domar har det inte, annat än undantagsvis, framgått att den misstänkte går någon form av utbildning. Om sådana uppgifter inte registreras torde de nya reglerna bli ett slag i luften.

Domstolsverket avstyrker förslaget att domstolar ska åläggas en underrättelseskyldighet eftersom det inte bedöms finnas förutsättningar för domstolarna att fullgöra sådan skyldighet med hög kvalitet. Den främsta anledningen är att det inte alltid finns information om den åtalades sysselsättning i målen. Myndigheten pekar även på flera praktiska problem som rör den administrativa hanteringen. Frågan om den nu föreslagna expedieringsskyldigheten måste även enligt Domstolsverket sättas i ett större sammanhang. Det finns många olika författningar som reglerar när och hur domstolar ska underrätta annan myndighet om vissa avgöranden. Domstolsverket får ibland information om att det finns problem kopplade till domstolarnas expedieringsskyldigheter. En av anledningarna till detta kan vara att uppgift om den åtalades yrke saknas i målet.

Vänersborgs tingsrätt anför att det bör utredas om denna och all annan underrättelseskyldighet till arbetsgivare och lärosäten på grund av fällande domar i brottmål i stället bör läggas på Åklagarmyndigheten.

Skälen för bedömningen: För att lärosäten ska kunna avskilja studenter på vissa utbildningar på grund av brottslighet, behöver de känna till fällande domar mot de studerande. Utredningen om belastningsregisterkontroll och avskiljande av studenter konstaterade i SOU 2021:83 att universitet och högskolor inte har tillgång till uppgifter i belastningsregistret och tycker inte heller att det är lämpligt att de ska ges sådan tillgång för att löpande kunna kontrollera om studenter har dömts för något brott. Utredningen föreslår i stället att domstolar ska bli skyldiga att underrätta det lärosäte som tillhandahåller utbildningen om domen. Liknande underrättelseskyldigheter finns bland annat beträffande vissa domar avseende legitimerade lärare och förskollärare i 1 § förordningen om underrättelse till Statens skolinspektion om domar i vissa brottmål och beträffande vissa domar avseende den som innehar legitimation för hälso- och sjukvårdsyrke i 1 § förordningen (1982:117) om underrättelse till Inspektionen för vård och omsorg och Socialstyrelsen om domar i vissa

brottmål. Utredningen konstaterar att förslaget inte innebär ett vattentätt system, eftersom det krävs att domstolen känner till att den dömda är student på en sådan utbildning som omfattas av avskiljandegrunden. Den ansåg dock att detta alternativ var att föredra framför att ge lärosätena tillgång till belastningsregistret.

Som bl.a. *Domstolsverket*, *Göteborgs universitet* och *Sveriges universitets- och högskoleförbund* har påpekat så finns det flera skäl som talar emot förslaget att ålägga allmänna domstolar en skyldighet att underrätta lärosäten om att en person som är student på vissa utbildningar döms för ett sådant brott som ska kunna leda till avskiljande.

Det finns en uppenbar risk att det inte framkommer uppgifter i brottmålet om att den tilltalade är en student på en sådan utbildning som ska kunna leda till avskiljande och vid vilket lärosäte som studierna i sådana fall bedrivs. Även om frågan om den tilltalades sysselsättning skulle behandlas under rättegången finns det inga möjligheter för domstolen att kontrollera om de uppgifter som lämnas är korrekta. Som *Domstolsverket* och *Karlstad universitet* har påpekat, är det redan i dag en utmaning för domstolarna att uppfylla sådan expedieringsskyldighet till olika myndigheter och andra organ som påkallas av den dömdes sysselsättning. Utredningens förslag är mer tyngande för domstolarna än nuvarande bestämmelser om underrättelseskyldighet, eftersom det inte bara krävs att den dömdes sysselsättning utreds, utan också vid vilket lärosäte som studierna bedrivs. Den föreslagna underrättelseskyldigheten riskerar därför – trots att den innebär en omfattande administrativ börda för de allmänna domstolarna – att inte leda till att lärosäten faktiskt får kunskap om att deras studenter begått sådana brott som kan leda till avskiljande. Mot denna bakgrund bör inte utredningens förslag om underrättelseskyldighet för allmänna domstolar genomföras.

Utbildningsdepartementet anser inte heller att det är lämpligt att som *Vänersborgs tingsrätt* föreslår ålägga Åklagarmyndigheten en sådan underrättelseskyldighet. Som regel bör uppgiften att underrätta om ett fattat beslut utföras av den instans som fattat beslutet och det skulle vara svårt även för Åklagarmyndigheten att utreda om den åtalade studerar på en sådan utbildning som omfattas av kravet på belastningsregisterkontroll samt i sådana fall vid vilket lärosäte.

Frågan är då om lärosätena bör få tillgång till uppgifter om att studenter på de aktuella utbildningarna begått brott på något annat sätt, exempelvis genom att lärosäten ges möjlighet att inhämta uppgifter från belastningsregistret för detta ändamål. Utbildningsdepartementet instämmer i utredningens bedömning att det inte är lämpligt att lärosäten ska ges sådan tillgång för att löpande kunna kontrollera om studenter har dömts för något brott. En sådan ordning skulle som utredningen konstaterar innebära ett långt större integritetsintrång än vad som kan anses motiverat. Som beskrivits närmare i avsnitt 3.3 finns det redan i dag möjlighet att avskilja studenter som har gjort sig skyldiga till allvarlig brottslighet. Lärosäten har inte heller avseende den avskiljandegrunden möjlighet att inhämta uppgifter från belastningsregistret om att en student blivit dömd för brott. Det har dock inte framkommit att detta utgör något stort problem. Lärosäten får uppgifter om fällande domar som meddelas under den tid som utbildningen pågår på andra sätt, exempelvis för att en student blivit nekad

verksamhetsförlagd utbildning. Det kan också förekomma att medstudenter eller personal uppmärksammar lärosätet om att studenten blivit dömd för brott, eller att domen har uppmärksammats i media. Högskolans ansvarsnämnd har också enligt 11 § förordningen (1999:1134) om belastningsregister rätt att få uppgifter om brott som lett till någon annan påföljd än penningböter, i fråga om den som nämnden vid prövning enligt högskolelagen överväger att avskilja från utbildningen. Mot denna bakgrund anser inte Utbildningsdepartementet att det bör införas någon möjlighet för lärosäten att inhämta uppgifter från belastningsregistret.

6 Behandlingen av personuppgifter är förenlig med dataskyddsregleringen

Bedömning: Den utökade belastningsregisterkontrollen är förenlig med dataskyddsregleringen.

Skälen för bedömningen

Det finns EU-rättsliga och nationella bestämmelser om personuppgiftsbehandling

Bestämmelser om personuppgiftsbehandling finns i EU:s dataskyddsförordning, dvs. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), som i alla delar är bindande och direkt tillämplig i samtliga EU:s medlemsländer. Förordningen utgör den generella regleringen av personuppgifter inom EU. Den kompletteras i Sverige av bland annat lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning, här benämnd dataskyddslagen. Utredningen om belastningsregisterkontroll och avskiljande av studenter har bedömt att den personuppgiftsbehandling som motiveras av förslagen på belastningsregisterkontroll inför antagning till vissa utbildningar är sådan att den omfattas av dataskyddsförordningens tillämpningsområde (SOU 2021:83 s. 112–113). Även den personuppgiftsbehandling som följer av förslagen i denna promemoria kommer att omfattas av förordningens tillämpningsområde.

Behandling av personuppgifter får enligt EU:s dataskyddsförordning bara ske om det finns en lämplig rättslig grund. De rättsliga grunderna regleras i artikel 6.1 och är samtycke (artikel 6.1 a), avtal (artikel 6.1 b), rättslig förpliktelse (artikel 6.1 c), skydd av vissa intressen (artikel 6.1 d), uppgift av allmänt intresse eller myndighetsutövning (artikel 6.1 e) och intresseavvägning (artikel 6.1 f). Flera rättsliga grunder kan vara tillämpliga avseende en och samma behandling. Om personuppgiftsbehandling utförs med stöd av rättslig förpliktelse, allmänt intresse eller myndighetsutövning måste den rättsliga grunden enligt artikel 6.3 vara fastställd i unionsrätten eller i nationell rätt.

Vid behandling av personuppgifter gäller ett antal grundläggande principer som slås fast i artikel 5 i EU:s dataskyddsförordning. Bland annat ska personuppgifterna behandlas på ett lagligt, korrekt och öppet sätt i förhållande till den registrerade. Uppgifterna ska samlas in för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål och inte senare behandlas på ett sätt som är oförenligt med dessa ändamål. Uppgifterna ska också vara adekvata, relevanta och inte för omfattande i förhållande till de ändamål för vilka de behandlas. Förordningen innehåller också en rad andra krav på den personuppgiftsansvarige. Denna ska genomföra lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att säkerställa och kunna visa att behandlingen utförs i enlighet med dataskyddsförordningen, liksom lämpliga strategier för dataskydd (artikel 24). Den personuppgiftsansvarige är också skyldig att följa principerna om inbyggt dataskydd och dataskydd som standard (artikel 25) samt att föra ett register över den personuppgiftsbehandling som utförs (artikel 30). Dessutom ställs en rad säkerhetskrav på den personuppgiftsansvarige (artikel 32).

Behandling av personuppgifter som rör fällande domar i brottmål och överträdelser eller därmed sammanhängande säkerhetsåtgärder (lagöverträdelser) får enligt artikel 10 i EU:s dataskyddsförordning endast utföras under kontroll av myndighet eller då behandling är tillåten enligt unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt, där lämpliga skyddsåtgärder för de registrerades rättigheter och friheter fastställs. I 3 kap. 8 § dataskyddslagen har förtydligats att detta innebär att myndigheter får behandla den typen av uppgifter. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan dessutom föreskriva att andra än myndigheter får behandla personuppgifter som rör lagöverträdelser. Enligt 5 § förordningen (2018:219) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning får personuppgifter som rör lagöverträdelser behandlas av andra än myndigheter om behandlingen är nödvändig för att rättsliga anspråk ska kunna fastställas, göras gällande eller försvaras eller en rättslig förpliktelse enligt lag eller förordning ska kunna fullgöras.

Förslaget om utökad registerkontroll innebär att fler personuppgifter kommer behandlas

Det förslag om belastningsregisterkontroll som krav för antagning till vissa högskoleutbildningar som lämnades i SOU 2021:83 innebär att kontroll endast ska göras av sökande som ska erbjudas plats på en utbildning. Det innebär att kontrollen ska göras efter det att den sökandes behörighet har bedömts och urvalet har genomförts men innan beslut om antagning har fattats. Kontrollen ska ske genom att Universitets- och högskolerådet (UHR) och statliga lärosäten som bedriver sådan utbildning som kräver belastningsregisterkontroll inhämtar uppgifterna i belastningsregistret från Polismyndigheten. UHR ska enligt förslaget kunna inhämta uppgifterna elektroniskt. Uppgifterna ska enligt förslaget begränsas till om den sökande förekommer eller inte förekommer i belastningsregistret avseende de aktuella brotten. Det kommer alltså inte framgå vilket eller vilka brott som är aktuella i det enskilda fallet. Inte heller sådana uppgifter som tidpunkt för brottet eller utdömd påföljd kommer att framgå (SOU 2021:83).

I promemorian Utökade registerkontroller inom utbildningsväsendet och en ny grund för avskiljande av studenter lämnades förslag på att även

utbildningar som anordnas av enskilda utbildningsanordnare som omfattas av examenstillståndslagen ska omfattas av kravet på belastningsregisterkontroll inför antagning.

I denna promemoria föreslås att sökande och studenter på fler utbildningar som leder till yrken inom skolväsendet och hälso- och sjukvården ska omfattas av krav på belastningsregisterkontroll. Förslaget innebär att personuppgifter om fler personer kommer att behandlas av dels Polismyndigheten i samband med utlämnande av belastningsregisteruppgifter till UHR och lärosätena, dels av UHR och lärosätena i samband med antagning till de högskoleutbildningar som omfattas av kravet på belastningsregisterkontroll. Efter antagningen kan också uppgifter om nekad antagning på grund av förekomst i belastningsregistret komma att registreras i antagningssystemet. Uppgift om huruvida en sökande är dömd eller inte för vissa brott, utgör en uppgift om lagöverträdelse enligt artikel 10 i EU:s dataskyddsförordning.

Det finns rättsliga grunder för personuppgiftsbehandlingen

Den behandling som Polismyndigheten utför för att lämna ut uppgifter är nödvändig för att myndigheten ska kunna fullgöra en rättslig förpliktelse som följer av författning. UHR:s och lärosätenas behandling av personuppgifter i samband med antagningen är nödvändig både för att utföra en uppgift av allmänt intresse och för att kunna fullgöra en rättslig förpliktelse. Även den personuppgiftsbehandlingen kommer att följa av författning. Sammantaget innebär detta att den personuppgiftsbehandling som berörda myndigheter och enskilda utbildningsanordnare kommer att utföra för genomförandet av belastningsregisterkontrollerna uppfyller kravet på rättslig grund i artikel 6 i EU:s dataskyddsförordning.

Det finns stöd för att behandla uppgifter om lagöverträdelser

Som tidigare konstaterats kommer uppgift om huruvida en sökande förekommer i belastningsregistret eller inte avseende vissa brott att utgöra en uppgift om lagöverträdelse enligt artikel 10 i EU:s dataskyddsförordning. Detsamma gäller en uppgift om att en sökande har nekats antagning på grund av att denne dömts för vissa brott.

EU:s dataskyddsförordningen innehåller särskilda bestämmelser om behandling av personuppgifter om lagöverträdelser (artikel 10). Behandling av sådana personuppgifter får endast utföras under kontroll av en myndighet eller då behandling är tillåten enligt unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt, där lämpliga skyddsåtgärder för de registrerades rättigheter och friheter fastställs. I dataskyddslagen finns en föreskriftsrätt för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela ytterligare föreskrifter om i vilka fall andra än myndigheter får behandla sådana personuppgifter som avses i artikel 10 i EU:s dataskyddsförordning (3 kap. 9 §). I 5 § förordningen (2018:219) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning föreskrivs att personuppgifter som avses i artikel 10 i EU:s dataskyddsförordning får behandlas av andra än myndigheter om behandlingen är nödvändig för att rättsliga anspråk ska kunna fastställas, göras gällande eller försvaras, eller en rättslig förpliktelse enligt lag eller förordning ska kunna fullgöras.

Eftersom Polismyndigheten, UHR och de statliga lärosätena utgör myndigheter kan de behandla uppgifter om lagöverträdelser. För de enskilda utbildningsanordnarna kommer det med förslaget om att i lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina (examenstillståndslagen) införa en skyldighet för enskilda utbildningsanordnare att genomföra belastningsregisterkontroller vid antagning till vissa utbildningar också att finnas stöd för att behandla sådana uppgifter. Den personuppgifts-behandling som de enskilda utbildningsanordnarna utför vid en belastningsregisterkontroll inför antagning kommer därmed att vara nödvändig för att fullgöra en sådan rättslig förpliktelse som avses i artikel 6.1 c i dataskyddsförordningen. Den rättsliga förpliktelsen kommer vara fastställd i nationell rätt och syftet med behandlingen kommer också att framgå av den rättsliga grunden på det sätt som krävs enligt artikel 6.3. Den behandling av personuppgifter som är nödvändig vid en belastningsregisterkontroll kommer således att kunna ske med stöd av den rättsliga grunden rättslig förpliktelse. Detta innebär att de enskilda utbildningsanordnarna med stöd av 5 § förordningen med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning kommer att kunna utföra nödvändig behandling av sådana personuppgifter som avses i artikel 10 i dataskyddsförordningen. Det behövs inte någon ytterligare reglering avseende detta.

Behandlingen av personuppgifter uppfyller dataskyddsförordningens och övriga relevanta regelverks krav på proportionalitet

Respekten för individens självbestämmande och integritet är grundläggande i en demokrati. Det är viktigt att göra en noggrann analys av om de förslag som lämnas är förenliga med bestämmelserna om skyddet för den personliga integriteten vid behandling av personuppgifter. När ett intrång i den personliga integriteten ska bedömas måste en avvägning göras utifrån berörda intressen. Vid en sådan avvägning ska hänsyn tas till syftet med och behovet av vad det aktuella intrånget kan förväntas innebära. Det ska ställas mot den inverkan som intrånget har för den enskilde. Integritetsintrånget ska inte vara större än nödvändigt utifrån vad som ska uppnås med behandlingen. I denna bedömning ska behovet av eventuella kompletterande säkerhetsåtgärder vägas in.

Utöver dataskyddsregleringen finns det skyddsreglering för den personliga integriteten både i regeringsformen och i olika internationella rättsakter. Var och en är gentemot det allmänna skyddad mot betydande intrång i den personliga integriteten, om det sker utan samtycke och innebär övervakning eller kartläggning av den enskildes personliga förhållanden (2 kap. 6 § andra stycket regeringsformen). Inskränkningar i detta skydd får endast göras genom lag och bara för att tillgodose ändamål som är godtagbara i ett demokratiskt samhälle (2 kap. 20 och 21 §§ regeringsformen). I propositionen En reformerad grundlag framhålls att det är naturligt att det läggs stor vikt vid uppgifternas karaktär vid bedömningen av hur ingripande intrånget kan anses vara i samband med insamling, lagring och bearbetning eller utlämnande av uppgifter om enskildas personliga förhållanden. Ju känsligare uppgifterna är, desto mer ingripande anses det allmännas hantering av uppgifterna normalt vara. Vid bedömningen av intrångets karaktär är det också naturligt att stor vikt läggs

vid ändamålet med behandlingen. En hantering som syftar till att utreda brott kan enligt förarbetena normalt anses vara mer känslig än t.ex. en hantering som uteslutande sker för att ge en myndighet underlag för förbättringar av kvaliteten i handläggningen. Mängden uppgifter kan också vara en betydelsefull faktor i sammanhanget (prop. 2009/10:80 s. 183).

Av regeringsformen framgår vidare att lag eller annan föreskrift inte får meddelas i strid med Sveriges åtaganden på grund av den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen). Enligt Europakonventionen har var och en rätt till skydd för sitt privat- och familjeliv, sitt hem och sin korrespondens (artikel 8). Inskränkningar i dessa rättigheter får endast göras med stöd av lag och om det i ett demokratiskt samhälle är nödvändigt för vissa i artikeln uppräknade ändamål, bl.a. hänsyn till den allmänna säkerheten och förebyggande av oordning och brott.

Avgörande för frågan om registerkontrollen ska utökas till att omfatta fler utbildningar är avvägningen mellan å ena sidan de skäl som talar för en sådan utökning och å andra sidan skyddet för den personliga integriteten. En uppgift om att en viss person dömts för vissa brott är integritetskänslig. De flesta vill inte att en sådan uppgift om dem ska spridas. Att fler utbildningar kommer att omfattas av kravet på obligatorisk belastningsregisterkontroll, innebär att fler sökande till utbildningar kommer att omfattas av kontrollen. Det ska i detta sammanhang erinras om att det är frivilligt för den enskilde att ansöka till en viss utbildning. Om någon förekommer i belastningsregistret avseende ett sådant brott som innebär att den sökande inte kan antas till utbildningen, kan denne välja att inte göra någon ansökan. I sådana fall kommer inga uppgifter att behandlas av UHR eller lärosäten. Det bör även beaktas att det av belastningsregisterutdraget inte kommer framgå vilka brott en sökande gjort sig skyldig till utan endast om sökande förekommer eller inte förekommer i registret för relevant brottslighet. Integritetsriskerna för den enskilde får därmed anses vara begränsade.

Syftet med den föreslagna regleringen är bland annat att skydda barn, elever, patienter och andra sårbara grupper inom skolväsendet samt vård- och omsorgssektorn mot att bli utsatta för brott eller annat olämpligt beteende från personer som de är beroende av. Det är också viktigt att skydda förtroendet för sådana centrala funktioner i samhället som är särskilt beroende av allmänhetens förtroende för att kunna fungera på ett tillfredsställande sätt. Belastningsregisterkontroll i samband med antagning till vissa utbildningar kommer också att leda till en rimlig, enhetlig och förutsebar reglering. Det är viktigt att en person som dömts för vissa brott, och därför inte kommer att få en legitimation eller anställning efter slutförd utbildning, inte heller kan antas till utbildningen. De förslag som redan har lämnats i SOU 2021:83 och i promemorian Utökade registerkontroller inom utbildningsväsendet och en ny grund för avskiljande av studenter innebär en omfattande belastningsregisterkontroll av sökande till vissa utbildningar. I förhållande till de förslagen är den utökning av kontrollen som nu föreslås, och därmed inskränkningen i den personliga integriteten, förhållandevis begränsad. Den personuppgiftsbehandling som blir en nödvändig följd av förslaget syftar till att tillgodose ett allmänt intresse som rättfärdigar en inskränkning av den personliga integriteten. Det integritets-

intrång som behandlingen innebär får därmed anses stå i rimlig proportion till den nytta som förslaget innebär. Mot bakgrund av det ovan sagda gör Utbildningsdepartementet också bedömningen att det inte är fråga om ett sådant betydande intrång i den personliga integriteten som innebär övervakning eller kartläggning av den enskildes personliga förhållanden som avses i 2 kap. 6 § andra stycket regeringsformen. Att en förutsättning för att bli antagen till vissa utbildningar som leder till behörighet för vissa yrken inom skolväsendet eller hälso- och sjukvården ska vara att den sökande inte förekommer i belastningsregistret och att en kontroll därför ska genomföras föreslås regleras i lag, men regeringen föreslås få meddela ytterligare föreskrifter om vilka utbildningar och brott som detta ska gälla för.

Av principerna för behandling av personuppgifter i dataskyddsförordningen framgår att uppgifterna ska behandlas på ett lagligt, korrekt och öppet sätt i förhållande till den registrerade (artikel 5.1 a). Även de grundläggande principerna om ändamålsbegränsning, uppgiftsminimering och lagringsminimering (artikel 5.1 b, 5.1 c och 5.1 e i dataskyddsförordningen) ska tillämpas.

Sammantaget bedöms att den personuppgiftsbehandling som de nya bestämmelserna kan ge upphov till är förenlig med dataskyddsförordningen och dataskyddslagen och att övriga proportionalitetskrav är uppfyllda. Det bedöms inte finnas behov av ytterligare dataskyddsreglering.

7 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Förslag: Lag- och förordningsändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2026 och tillämpas första gången inför antagningen till utbildning som börjar efter den 31 december 2027.

Skälen för förslaget: Ikraftträdandet bör harmonisera med förslagen i promemorian Utökade registerkontroller inom utbildningsväsendet och en ny grund för avskiljande av studenter. Bestämmelserna om att sökande till vissa högskoleutbildningar ska kontrolleras och nekas antagning om de förekommer i belastningsregistret för vissa brott ska tillämpas vid antagning till utbildning som börjar från och med vårterminen 2028.

8 Konsekvenser

I SOU 2021:83 beskrivs konsekvenserna av att införa belastningsregisterkontroll som förutsättning för antagning till vissa utbildningar. Även konsekvenserna av en ny avskiljandegrund som motsvarar belastningsregisterkontrollen beskrivs i betänkandet. Konsekvenserna av att införa krav på sådan belastningsregisterkontroll även för vissa utbildningar som anordnas

av enskilda utbildningsanordnare redovisas i promemorian Utökade registerkontroller inom utbildningsväsendet och en ny grund för avskiljande av studenter. De konsekvenser som redovisas nedan avser de förslag som lämnas i denna promemoria, nämligen att sökande och studenter på fler utbildningar ska omfattas av sådana krav på belastningsregisterkontroll. För beskrivning av konsekvenser av övriga förslag hänvisas till tidigare nämnda betänkande och promemoria.

8.1.1 Vilka problem syftar förslagen till att lösa?

Ett flertal högskoleutbildningar innebär att studenterna under utbildningen kommer i kontakt med personer i beroendeställning. För vissa av dessa utbildningar är det av särskild vikt att skydda barn, ungdomar och vissa patientgrupper. Med undantag för utbildning till officersexamen vid Försvarshögskolan finns det i dag inte någon möjlighet att neka en student som dömts för brott att antas till en högskoleutbildning, trots att denne på grund av förekomst i belastningsregistret avseende vissa brott kan komma att antingen nekas plats på verksamhetsförlagd utbildning eller senare nekas att få legitimation eller anställning inom det yrke som utbildningen ska leda till. Förslagen syftar till att skydda barn och elever i skolan och förskolan samt sårbara patientgrupper i hälso- och sjukvården.

8.1.2 Vad händer om ingen åtgärd vidtas?

Förslagen i denna promemoria utgår ifrån och kompletterar förslag som lämnas i betänkandet SOU 2021:83 och i promemorian Utökade registerkontroller inom utbildningsväsendet och en ny grund för avskiljande av studenter. Utgångspunkten för denna promemoria är att förslagen i betänkandet och promemorian kommer att genomföras även om de åtgärder som föreslås i denna promemoria inte vidtas. Det skulle innebära att systemet med belastningsregisterkontroll endast omfattar de utbildningar som föreslås i SOU 2021:83 och promemorian om utökade registerkontroller.

8.1.3 Alternativa lösningar

Den fråga som behandlas i denna promemoria är huruvida fler högskoleutbildningar än de som föreslagits i betänkandet SOU 2021:83 och i promemorian Utökade registerkontroller inom utbildningsväsendet och en ny grund för avskiljande av studenter ska omfattas av det föreslagna systemet med belastningsregisterkontroll inför antagning till högskoleutbildningar. Grundförutsättningen är därmed det förslag som lämnats i tidigare nämnda betänkande och promemoria.

En alternativ lösning hade kunnat vara att avgränsa förslaget om att ytterligare utbildningar ska omfattas av belastningsregisterkontroll till ett urval av de utbildningar som föreslås i avsnitt 4.1 och avsnitt 4.2 i denna promemoria. Mot bakgrund av de skäl för förslagen som redovisas i de avsnitten är dock bedömningen att ett sådant urval skulle leda till ett

inkonsekvent system för den enskilde samt ett sämre skydd för barn, elever och patienter.

8.1.4 Ekonomiska konsekvenser

Kostnader för staten

Att systemet med belastningsregisterkontroll inför antagning kommer att innebära ökade kostnader för UHR konstateras i SOU 2021:83. I betänkandet framgår att utredningens förslag även kommer att innebära vissa kostnadsökningar för Polismyndigheten samt för de statliga universiteten och högskolorna. I betänkandet föreslås ökade medel till UHR samtidigt som kostnaderna för Polismyndigheten samt universitet och högskolor bedöms rymmas inom myndigheternas anslag. I SOU 2021:83 uppskattas UHR:s kostnader för administrativa åtgärder, systemutveckling och informationsinsatser till ca 3,5 miljoner kronor.

De förslag som lämnas i denna promemoria bedöms leda till något ökade kostnader för UHR samt universitet och högskolor. Kostnaderna för lärosätena bedöms rymmas inom befintliga anslag. UHR:s kostnader för att införa belastningskontroller bedöms uppgå till 4,8 miljoner kronor. Detta innefattar även personalkostnader.

Kostnader för företag och andra enskilda

I promemorian Utökade registerkontroller inom utbildningsväsendet och en ny grund för avskiljande av studenter lämnas förslag om att även enskilda utbildningsanordnare ska omfattas av regelverket om belastningsregisterkontroll inför antagning till vissa högskoleutbildningar. Förslagen i denna promemoria innebär att fler utbildningar, och därmed fler sökande, ska omfattas av kontrollerna. Kostnaderna förväntas dock inte bli större än att de rymms inom de bidrag som berörda enskilda utbildningsanordnare får från anslaget 2:63 *Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet* inom utgiftsområde 16.

8.1.5 Konsekvenser för olika aktörer

Konsekvenser för sökande och studenter

Förslagen i denna promemoria innebär att en belastningsregisterkontroll ska göras av samtliga sökande som ska erbjudas plats på sådana utbildningar som omfattas av regleringen. Den instans som utför kontrollen kommer endast att få besked om huruvida den sökande förekommer i belastningsregistret för något av de relevanta brotten eller inte. En belastningsregisterkontroll är emellertid ett intrång i den personliga integriteten oavsett om den kontrollerade personen förekommer i registret eller inte.

Det är svårt att exakt uppskatta hur många som kommer att omfattas av kontrollerna då det är avhängigt hur många studenter som lärosätena antar respektive termin. Av högskoleutbildningarna inom hälso- och sjukvårdsområdet samt skolområdet antas en majoritet av studenterna till de utbildningarna som omfattas av förslaget i SOU 2021:83 och promemorian om

registerkontroll. Till vårterminen 2024 och höstterminen 2024 antogs sammanlagt ca 36 800 sökande till dessa utbildningar i det första urvalet. Vidare fick ytterligare ca 5 300 sökande som inte antagits i den första antagningsomgången besked om att de antagits i den andra antagningsomgången. För de utbildningar som tillkommer genom förslag i denna promemoria var antalet ca 9 700 respektive 1 500. Det kan därmed konstateras att förslagen i denna promemoria innebär att kontroller kommer att göras av fler personer jämfört med de förslag som lämnas i SOU 2021:83 och promemorian om registerkontroll.

Det ska samtidigt nämnas att de förslag som lämnas i denna promemoria, tillsammans med förslagen i SOU 2021:83 och i promemorian Utökade registerkontroller inom utbildningsväsendet och en ny grund för avskiljande av studenter, kommer att innebära en ökad förutsebarhet för den enskilde. I betänkandet framförs att det i dag inte finns någon möjlighet att neka en brottsbelastad student att antas till en högskoleutbildning, trots att denne på grund av förekomst i belastningsregistret avseende vissa brott kan komma att antingen nekas plats på verksamhetsförlagd utbildning eller senare nekas att få legitimation eller anställning inom det yrke som utbildningen ska leda till. Det gäller även för de utbildningar som omfattas av förslagen i denna promemoria.

Förslagen innebär att utbildningsplatser kan erbjudas till studenter som har förutsättningar att fullfölja utbildningen samt att verka inom det yrke som utbildningen ska leda till.

Sammantaget bedöms skälen för att införa belastningsregisterkontroll inför antagning till de utbildningar som föreslås i denna promemoria väga upp det integritetsintrång som kontrollerna innebär för den enskilde.

Konsekvenser för lärosäten

Ett lärosäte har i dag inte något rättsligt stöd för att neka en student att antas till en högskoleutbildning på grund av att han eller hon har dömts för brott. Däremot kan en skolhuvudman eller en region neka en student att tas emot till verksamhetsförlagd utbildning om det kommit till deras kännedom att den sökande har en anteckning om viss typ av brott i belastningsregistret. Studenten kan därmed inte slutföra sin utbildning men lärosätet kan inte enbart på den grunden avskilja studenten. Lärosätet kan inte heller avskilja en student i de fall då det går att förutse att Socialstyrelsen inte kommer att utfärda legitimation för studenten för det aktuella yrket. Detta leder till att studenten inte har möjlighet att uppfylla kraven för examen samtidigt som lärosätet har utbildningsansvar för studenten.

Förslagen i denna promemoria innebär att flera utbildningar inom skolområdet och hälso- och sjukvårdsområdet ska omfattas av en ordning med belastningsregisterkontroll inför antagning till utbildningarna. Detta innebär även att fler lärosäten kan omfattas av systemet med belastningsregisterkontroll. T.ex. bedrivs utbildning till psykoterapeutexamen vid vissa mindre enskilda utbildningsanordnare.

Förslagen bedöms leda till att lärosätena kan erbjuda utbildningsplatser till sökande som har en faktisk möjlighet att slutföra utbildningen samt att utöva yrket. En konsekvens av förslagen är att statliga lärosäten också

kommer att kunna begära att en student som under pågående utbildning döms för brott ska avskiljas från utbildningen.

Konsekvenser för kommuner och regioner

Förslagen bedöms inte innebära medföra några nya åtaganden för kommuner eller regioner. Förslagen bedöms inte heller innebära några inskränkningar i den kommunala självstyrelsen.

8.1.6 Övriga konsekvenser

Konsekvenser för Sveriges medlemskap i Europeiska unionen

Förslaget innebär att bland annat Polismyndigheten, UHR och statliga universitet och högskolor samt enskilda utbildningsanordnare kommer att behandla personuppgifter. Frågorna om personuppgiftsbehandling regleras i EU-rätten genom EU:s dataskyddsförordning. Den personuppgiftsbehandling som kommer att vara nödvändig med anledning av förslagen bedöms vara förenlig med EU-rätten, se avsnitt 6.

Konsekvenser för barns och ungas rättigheter

Enligt FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) har alla barn samma rättigheter och lika värde (artikel 2). Konventionen fastslår också att vad som bedöms vara barnets bästa ska beaktas i första hand vid alla åtgärder som rör barn samt att alla barn har rätt att uttrycka sin mening i frågor som berör dem (artiklarna 3 och 12). Barn har enligt konventionen också rätt till utbildning (artikel 28). I skollagen anges att barnets bästa ska vara utgångspunkten i all utbildning och annan verksamhet enligt den lagen som rör barn (1 kap. 10 §). Förslagen i denna promemoria har utformats med utgångspunkt i principen om barnets bästa. Förslagen bedöms öka barns och ungas skydd mot att utsättas för brott eller annat olämpligt beteende från personer som är verksamma inom hälso- och sjukvården, skolväsendet eller annan pedagogisk verksamhet.

Konsekvenser för personer med funktionsnedsättning

Barn och vuxna med funktionsnedsättning kan vara i en särskild beroendeställning till personer som t.ex. genomför sin verksamhetsförlagda utbildning inom hälso- och sjukvården samt skolväsendet. Förslagen i denna promemoria innebär att barn och vuxna med funktionsnedsättning kan få ett utökat skydd och därmed känna sig trygga i förhållande till personer som de kommer i kontakt med i förskolans, skolans och hälso- och sjukvårdens verksamheter.

Konsekvenser för jämställdheten

Förslagen är könsneutralt utformade och förväntas därför inte få några konsekvenser för jämställdheten mellan kvinnor och män. Även med bestämmelser som gäller lika för alla kan emellertid olika grupper påverkas av dem i olika utsträckning. Höstterminen 2023 var kvinnor i majoritet bland de registrerade studenterna på utbildningarna som berörs av för-

slagen. Andelen kvinnor varierade mellan 58 procent och 100 procent av de registrerade studenterna på utbildningarna. Det är därmed fler kvinnor än män som studerar på de utbildningar som omfattas av förslagen. Det innebär att fler kvinnor än män sannolikt kommer att omfattas av belastningsregisterkontroll inför antagning.

Det är däremot svårare att dra några slutsatser gällande könsfördelningen bland de barn, unga och patienter som studenterna kan komma i kontakt med under sin utbildning. Såväl flickor som pojkar, kvinnor som män kan till följd av förslagen i högre utsträckning få ett utökat skydd och därmed känna sig trygga i förhållande till personer som de kommer i kontakt med i förskolans, skolans och hälso- och sjukvårdens verksamheter.

Konsekvenser för de integrationspolitiska målen och målet för regeringens politik mot utanförskap

Målet för integrationspolitiken är bl.a. att utrikes födda kvinnor och män ska ha samma skyldigheter, rättigheter och möjligheter som den övriga befolkningen att leva ett fritt, värdigt och självständigt liv inom samhällsgemenskapen. Integrationspolitiken ska bidra till social och kulturell, ekonomisk, språklig och demokratisk integration samt att genom utbildning förbättra förutsättningarna för flickor och pojkar med utländsk bakgrund. Förslagen i denna promemoria innebär att patienter, barn och unga, oavsett etnisk och kulturell bakgrund, i högre utsträckning än i dag kan få ett utökat skydd och därmed känna sig trygga i förhållande till personer som de kommer i kontakt med i förskolans, skolans och hälso- och sjukvårdens verksamheter.

9 Författningskommentar

9.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2026:000) om ändring i högskolelagen (1992:1434)

4 kap. Studenterna

3 a § En förutsättning för att bli antagen till *utbildningar som leder till behörighet för vissa yrken inom skolväsendet eller hälso- och sjukvården* är att den sökande inte förekommer i det register som förs enligt lagen (1998:620) om belastningsregister avseende vissa brott. En kontroll i registret får endast göras avseende sökande som ska erbjudas plats på en sådan utbildning.

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela ytterligare föreskrifter om vilka utbildningar och brott som avses i första stycket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela ytterligare föreskrifter om hur registerkontrollen ska gå till.

Paragrafen innehåller bestämmelser om att en förutsättning för antagning till vissa utbildningar hos statliga högskolor och universitet är att den sökande inte förekommer i belastningsregistret avseende vissa brott och om i vilket skede av antagningen som registerkontroll får göras.

Ändringen i *första stycket* innebär att belastningsregisterkontroll ska vara ett krav för antagning till utbildningar som leder till behörighet för vissa yrken inom skolväsendet eller hälso- och sjukvården och är en följd av att det i promemorian föreslås att fler utbildningar ska omfattas av belastningsregisterkontroll inför antagning.

Övervägandena finns i avsnitt 4.3.

9.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2026:000) om ändring i lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina

16 § En förutsättning för att bli antagen till *utbildningar som leder till behörighet för vissa yrken inom skolväsendet eller hälso- och sjukvården* är att den sökande inte förekommer i det register som förs enligt lagen (1998:620) om belastningsregister avseende vissa brott. En kontroll i registret får endast göras avseende sökande som ska erbjudas plats på en sådan utbildning.

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela ytterligare föreskrifter om vilka utbildningar och brott som avses i första stycket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela ytterligare föreskrifter om hur registerkontrollen ska gå till.

Paragrafen innehåller bestämmelser om att en förutsättning för antagning till vissa utbildningar hos enskilda utbildningsanordnare som har tillstånd

att utfärda examen är att den sökande inte förekommer i belastningsregistret avseende vissa brott och om i vilket skede av antagningen som registerkontroll får göras.

Ändringen i *första stycket* innebär att belastningsregisterkontroll ska vara ett krav för antagning till utbildningar som leder till behörighet för vissa yrken inom skolväsendet eller hälso- och sjukvården och är en följd av att det i promemorian föreslås att fler utbildningar ska omfattas av belastningsregisterkontroll inför antagning.

Övervägandena finns i avsnitt 4.3.

Umeå kommun

Protokollsutdrag

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens arbetsutskott

2025-12-03

§ 92

Diariennr: SK-2025/00622

Yttrande om remiss från

Utbildningsdepartementet: Registerkontroll inför antagning till vissa högskoleutbildningar - U2025/01933

Arbetsutskottets beslut

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden föreslås besluta att ställa sig bakom yttrande nedan avseende promemoria om registerkontroll för antagning till vissa högskoleutbildningar.

Förslag till beslut

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslutar att ställa sig bakom yttrande nedan avseende promemoria om registerkontroll för antagning till vissa högskoleutbildningar.

Ärendebeskrivning

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden (GVN) har från Kommunstyrelsen fått i uppdrag att inkomma med eget yttrande till Utbildningsdepartementet över promemoria "Registerkontroll inför antagning till vissa högskoleutbildningar".

Promemorian föreslår att belastningsregisterkontroll ska vara ett krav för antagning till vissa högskoleutbildningar. Målet är att skydda barn, elever och sårbara patientgrupper från personer som dömts för vissa brott.

Vidare beskrivs att studenter på utbildningarna ska kunna avskiljas om de under utbildningen begår ett brott som kan leda till nekad antagning. Det föreslås även att det inte bör införas en skyldighet för domstolar att underrätta universitet och högskolor om domar avseende brott som kan leda till avskiljande samt att det inte bör införas möjlighet för lärosäten att inhämta uppgifter från belastningsregistret.

Förslagen i aktuell promemoria kompletterar de tidigare utredningarna; "Belastningsregisterkontroll och avskiljande av studenter" (SOU

Umeå kommun**Protokollsutdrag**

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens arbetsutskott

2025-12-03

2021:83) och promemorian ”Utökade registerkontroller inom utbildningsväsendet och en ny grund för avskiljande av studenter” (U2025/01126).

Ny lagstiftning föreslås träda i kraft 1 juli 2026 med tillämpning vid antagning till utbildning som börjar efter 31 december 2027.

Sammanfattning

Barn och unga är särskilt sårbara och befinner sig ofta i beroendeställning gentemot vuxna i deras omgivning, särskilt inom skolväsendet och hälso- och sjukvården. Det är av yttersta vikt att dessa miljöer är trygga och att de vuxna som barn och unga kommer i kontakt med är lämpliga och pålitliga. Förslagen i promemorian syftar till att förstärka detta skydd genom att införa belastningsregisterkontroller vid antagning till relevanta utbildningar. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden stödjer promemorians förslag.

Övergripande synpunkter**Utökning av utbildningar som omfattas av belastningsregisterkontroll**

Nämnden stödjer förslaget att fler utbildningar, inklusive speciallärare-, specialpedagog- och studie- och yrkesvägledarutbildningar, samt samtliga legitimationsgrundande utbildningar inom hälso- och sjukvården, ska omfattas av belastningsregisterkontroll.

Förslagen bidrar till en förutsägbarhet där individer som inte är lämpliga för yrken inom skola eller hälso- och sjukvård kan identifieras i ett tidigt skede. Detta minskar risken för att barn och unga utsätts för olämpligt beteende.

Avskiljande av studenter

I förslag till ny lagstiftning planeras för att införa en avskiljandegrund för studenter som döms för brott. Detta bedöms rimligt med tanke på att dessa individer inte ska kunna erhålla legitimation eller anställning efter genomgången utbildning.

Underrättelseskyldighet för domstolar

Tidigare remissinstanser har uttryckt farhågor om den praktiska genomförbarheten av domstolarnas underrättelseskyldighet. Att

Umeå kommun

Protokollsutdrag

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens arbetsutskott

2025-12-03

säkerställa att domstolar har rätt information om studentens lärosäte och utbildning är utmanande. Förslaget har resulterat i att lärosätena inte ska ha möjlighet att inhämta uppgifter via belastningsregistret

Personuppgiftsbehandling

Utökningen av belastningsregisterkontroller bedöms vara förenlig med dataskyddsregleringen, men det blir viktigt att säkerställa att hanteringen av dessa uppgifter sker med stor noggrannhet och respekt för den personliga integriteten.

Ekonomiska och administrativa konsekvenser

Ingen påverkan på huvudmannens verksamhet i form av nya åtaganden eller inskränkningar bedöms uppstå.

Summering

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden stödjer de föreslagna förändringarna. Barn och elever ska garanteras en trygg och säker skolgång. Förslagen i promemorian är ett steg i rätt riktning för att stärka skyddet för barn och unga mot brott och olämpligt beteende. Genom att tydligt koppla antagningskraven till belastningsregisterkontroller, säkerställs att personer som kan utgöra en risk inte ges möjlighet att utbilda sig till yrken där de kan komma att påverka barns och ungas säkerhet och välmående. Förslaget bedöms stärka skydden i enlighet med barnkonventionen.

Beslutsunderlag

Bilaga: Registerkontroll inför antagning till vissa högskoleutbildningar (U2025/01933)

Beredningsansvarig

Åsa Bergström, HR-chef

Beslutet ska skickas till

u.remissvar@regeringskansliet.se med kopia till

u.uh.remissvar@regeringskansliet.se senast 8 januari 2026

Ange diarienummer U2025/01933 och remissinstansens namn i ämnesraden på e-postmeddelandet.

Ksdiarium, märk ämnesraden med dnr KS-2025/00903

Umeå kommun

Protokollsutdrag

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens arbetsutskott

2025-12-03

Yrkanden

Socialdemokraterna för bifall till tjänsteskrivelsens förslag.

Inga motyrkanden finns.

Propositionsordning

Ordföranden prövar tjänsteskrivelsens förslag och finner att arbetsutskottet beslutar att bifalla tjänsteskrivelsen.

Tjänsteskrivelse

2025-10-27

Gymnasie- och
vuxenutbildningsnämndens
arbetsutskott

Diariennr: SK-2025/00603

Yttrande om remiss från Kommunstyrelsen - Mål och riktlinjer för arbetet med nationella minoriteter och urfolket samerna

Förslag till beslut

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslutar att ställa sig bakom förslag till remissyttrande till kommunstyrelsen gällande internremissen *"Mål och riktlinjer – för arbetet med nationella minoriteter och urfolket samerna"* enligt nedan.

Ärendebeskrivning

Umeå kommun har tagit fram ett förslag till mål och riktlinjer för arbetet med Sveriges nationella minoriteter – judar, romer, sverigefinnar, tornedalingar och urfolket samerna – i syfte att tydliggöra kommunens ansvar enligt gällande lagstiftning. Arbetet utgår från en rad lagar, bland annat lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk, språklagen (2009:600) samt lagen (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket. Tillsammans reglerar dessa lagar kommunens skyldigheter att skydda och främja de nationella minoriteternas rättigheter, språk och kultur, samt att säkerställa samernas ställning som urfolk.

Enligt lagstiftningen ska kommunen också anta mål och riktlinjer för sitt minoritetspolitiska arbete och informera minoriteterna om deras rättigheter. För att avgöra vem som tillhör en nationell minoritet tillämpas principen om självidentifikation, vilket innebär att individen själv avgör om hen tillhör någon av de nationella minoritetsgrupperna.

De föreslagna målen och riktlinjerna ska fungera som ett kommunövergripande styrdokument som vägleder nämnder och förvaltningar i det praktiska arbetet, samt i hur dialog, samråd och konsultation ska genomföras i enlighet med lagens intentioner. I dokumentet framgår även vilka minoritetsspråk som omfattas – finska,

Tjänsteskrivelse

Dnr: SK-2025/00603

meänkieli, samiska språken, romani chib och jiddisch – i enlighet med lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk.

Kommunstyrelsen har remitterat dokumentet till samtliga nämnder, bolag och berörda aktörer för synpunkter.

Yttrande

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden välkomnar att mål och riktlinjer tas fram som ett kommunövergripande styrdokument. En tydlig och samordnad styrning av kommunens minoritetspolitiska arbete är nödvändig för att säkerställa likvärdig tillgång till utbildning, vård och omsorg samt för att uppfylla lagstadgade krav på delaktighet, samråd och konsultation.

Dokumentets ambition att kombinera rättsliga skyldigheter med praktiska genomförandeförslag bedöms vara en god utgångspunkt för kommunens fortsatta arbete.

Konsultation och rättssäkerhet

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden föreslår att dokumentet *Mål och riktlinjer för arbetet med nationella minoriteter och urfolket samerna* kompletteras så att bilagorna (checklistorna) infogas i samma dokument och att hänvisning till dem görs i den löpande texten.

Vidare föreslår nämnden att varje checklista förses med en kort beskrivning av dess syfte, lagstöd och användningsområde. Det bör framgå att samråd, enligt lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk, gäller för samtliga nationella minoriteter, medan konsultation, enligt lagen (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket, är en särskild och mer formell process som endast gäller det samiska folket som urfolk. Ett förtydligande kring skillnaden mellan samråd och konsultation skulle öka dokumentets vägledande värde för nämnder och förvaltningar.

Samverkan och styrning

Nämnden föreslår att avsnittet *Styrning, genomförande och uppföljning* kompletteras med att samverkansgruppen även ska bestå av representanter från Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen, för att säkerställa att minoritetsperspektivet integreras i hela kedjan från utbildning till etablering.

Vidare föreslår nämnden att formuleringen ”ska anställas samordnare” ersätts med ”kommunen har samordnare med särskilt uppdrag”.

Tjänsteskrivelse

Dnr: SK-2025/00603

Sammanfattning

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ställer sig positiv till förslaget till mål och riktlinjer för arbetet med nationella minoriteter och urfolket samerna, men föreslår att dokumentet kompletteras med de förtydliganden och åtgärder som redovisas i yttrandet.

Beslutsunderlag

Bilaga 1: Mål och riktlinjer för arbetet med nationella minoriteter och urfolket samerna

Bilaga 2: Checklista för samråd med nationella minoriteter

Bilaga 3: Checklista för konsultation med urfolket samerna

Beredningsansvariga

Helén Andersson, verksamhetschef

Anna Persson, utbildningsstrateg

Beslutet ska skickas till

ksdiarium@umea.se, märk ämnesraden med KS-2025/00374
senast 10 januari 2026

Nicklas Wallmark

gymnasie- och arbetsmarknadsdirektör

Mål och riktlinjer

– för arbetet med nationella minoriteter och urfolket samerna

Innehåll

Inledning.....	3
Syftet och målsättning	3
Rättslig reglering	3
Europarådets ramkonvention	3
Nationell lagstiftning	4
Umeå kommuns arbete med nationella minoriteter.....	5
Styrning, genomförande och uppföljning	6
Källor.....	7

Bilaga 1: Checklista för konsultation enligt lag 2022:66

Bilaga 2: Checklista för samrådet enligt lag 2009:724

Inledning

Enligt lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk ansvarar Umeå kommun för att anta mål och riktlinjer för kommunens minoritetspolitiska arbete samt att informera de nationella minoriteterna om deras rättigheter och lagens innehåll.

I Umeå kommuns mål och riktlinjer för arbetet med Sveriges fem nationella minoriteter framgår hur kommunen ska arbeta för att tillgodose de nationella minoriteternas rättigheter i relation till gällande lagstiftning. De nationella minoriteterna utgörs av judar, romer, sverigefinnar, tornedalingar och urfolket samer. De nationella minoritetsspråken är jiddisch, romani chib, finska, meänkieli och de samiska språken.

För att avgöra vem som tillhör en nationell minoritet i Sverige tillämpas principen om självidentifikation. Denna innebär att det är individen som själv bestämmer om hen tillhör någon av de nationella minoritetsgrupperna eller inte.

Syftet och målsättning

Syftet med mål och riktlinjerna är att säkerställa de nationella minoriteternas och urfolket samernas rättigheter inom förvaltningsområdet.

Mål och riktlinjer ska vara vägledande för kommunens nämnder, förvaltningar och verksamheter i att efterfölja lagstiftningen och därmed säkerställa skyddet för att främja de nationella minoriteterna och urfolket samernas rättigheter.

Målet är att utveckla och säkerställa hållbara arbetsformer för det nationella minoritetsarbetet inom Umeå kommun i samverkan med de nationella minoriteterna och urfolket samerna. För att nå målet förutsätts dialog med de nationella minoriteterna inom förvaltningsområdet genom bland annat samråd och konsultation i enlighet med gällande lagstiftning.

Rättslig reglering

Europarådets ramkonvention

Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter utgör ett centralt styrdokument när det gäller insatser kopplade till nationella minoritetsgrupper. I ramkonventionen framgår att skyddet av de nationella minoriteternas rättigheter ska betraktas som en viktig del i att realisera de mänskliga rättigheterna. Av minoritetslagen framgår att Sverige har gjort åtaganden om att leva upp till bestämmelserna i ramkonventionen för de nationella minoriteterna och urfolket samerna. Det innebär att minoritetslagen ska tolkas och tillämpas i enlighet med ramkonventionens bestämmelser om mänskliga rättigheter för nationella minoriteter. Syftet med bestämmelserna är att personer som tillhör nationella minoriteter ska uppnå effektiv jämlikhet med personer som tillhör majoriteten (artikel 4.2 ramkonventionen).

Sverige ratificerade Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter och den europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk år 1999. År 2000 utsågs minoritetspolitiken till specifikt politikområde i Sverige. Under 2009 lades en ny minoritetspolitisk strategi fram av regeringen med fokus på bevarande av minoritetsspråken, förstärkning av de nationella minoriteternas inflytande och aktivt arbete för att motverka utsatthet och diskriminering.

Nationell lagstiftning

Lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk och språklagen (2009:600) anger vilka de nationella minoriteterna och minoritetsspråken är samt de nationella minoriteternas rättigheter. Enligt lagen (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket är Umeå kommun ansvarig för att konsultera urfolket samer innan beslut fattas som kan få särskild betydelse för samerna. Regeringen, statliga förvaltningsmyndigheter, regioner och kommuner ska konsultera samiska företrädare innan beslut fattas i ärenden som kan få särskild betydelse för samerna.

Det finns även bestämmelser om nationella minoriteter i skollagen (2010:800) och i socialtjänstlagen (2025:400) samt i förordningen (2009:1299) om nationella minoriteter och minoritetsspråk. Vidare utgör diskrimineringslagen (2008:567) och barnkonventionen en viktig del i arbetet med att säkerställa de nationella minoriteternas och urfolket samernas rättigheter.

Enligt lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk ansvarar Umeå kommun för att anta mål och riktlinjer för kommunens minoritetspolitiska arbete samt att informera de nationella minoriteterna om deras rättigheter och lagens innehåll.

Umeå kommun ingår i förvaltningsområde för finska, meänkieli och samiska och i enlighet med gällande lagstiftning har kommunen ett särskilt ansvar för de minoritetsspråk som ingår i förvaltningsområdet.

Av lagstiftningen framgår att Umeå kommun har ett ansvar för:

- att motverka diskriminering av och utsatthet för de nationella minoriteterna i enlighet med diskrimineringslagen (2008:567).
- att skydda och främja de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sitt språk och sin kultur i enlighet med lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724) samt språklagen (2009:600).
- att ge de nationella minoriteterna möjlighet till inflytande och delaktighet i frågor som berör dem i enlighet med lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724).
- att främja utvecklingen av barns kulturella identitet och användningen av minoritetsspråket i enlighet med lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724).
- att genomföra samråd med de nationella minoriteterna utifrån en strukturerad dialog att i syfte att kunna beakta deras synpunkter och behov i myndighetens

beslutsfattande i enlighet med lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724).

- att särskilt främja barns och ungas möjligheter till inflytande och samråd i frågor som berör dem och anpassa formerna för detta till deras förutsättningar i enlighet med lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724).
- att erbjuda äldreomsorg och förskola helt eller i väsentlig del på de nationella minoritetsspråk som Umeå kommun ingår förvaltningsområde för i enlighet med lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724).

Umeå kommuns arbete med nationella minoriteter

Framtagande av mål och riktlinjer för Umeå kommuns arbete med att säkerställa de nationella minoriteternas rättigheter sker dels genom konsultation med urfolket samerna, dels genom samråd med minoriteterna i enlighet med bestämmelserna om konsultation om frågor som rör det samiska folket (2022:66) samt lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724).

- Riktlinjerna gäller för samtliga nämnder, förvaltningar och verksamheter inom Umeå kommun.
- Riktlinjerna omfattar alla folkbokförda medborgare i Umeå kommun som identifierar sig med någon av de nationella minoriteterna och urfolket samerna (så kallad självidentifikation).

Umeå kommun verkar vidare för att tillsammans med de nationella minoriteterna utveckla formerna för strukturerad dialog genom samråd. Ett syfte med samråden är att ta reda på vilka behov de nationella minoriteterna har så att kommunen aktivt kan främja de nationella minoriteterna möjlighet att bevara sina språk och kulturer. Ett särskilt viktigt område för Umeå kommun är att främja barn och ungas möjlighet till inflytande i frågor som berör dem i egenskap av nationell minoritet och anpassa samrådsformerna till målgruppen.

Utifrån att Umeå kommun ingår i förvaltningsområde för finska, meänkieli och samiska innebär det att kommunen har särskilda skyldigheter vad gäller att informera om förskoleplats samt bistånd inom äldreomsorgen på de nationella minoritetsspråken. Umeå kommun ska inom ramen för sådan service och omsorg som erbjuds även beakta äldres behov av att upprätthålla sin kulturella identitet.

Vidare ska kommunen erbjuda förskola och äldreomsorg på något av de tre nationella minoritetsspråken finska, samiska språken och meänkieli.

De nationella minoriteterna har förstärkta rättigheter avseende modersmålsundervisning som regleras i skollagen (2010:800). Rätten innebär att det inte finns krav på förkunskaper eller att språket används dagligen. Umeå kommun är som skolhuvudman skyldig att anordna modersmålsundervisning om en elev efterfrågar undervisning på sitt minoritetsspråk. Umeå kommun har därmed skyldighet att erbjuda

barn tillhörande de nationella minoriteterna modersmålsundervisning samt att informera vårdnadshavare om denna rättighet.

Mål och riktlinjerna innebär vidare att:

- Samtliga nämnder, förvaltningar och verksamheter ska ge de nationella minoriteterna och urfolket samerna möjlighet till inflytande i frågor som berör dem, och så långt som möjligt samråda med minoriteterna i sådana frågor.
- Samtliga nämnder, förvaltningar och verksamheter ska i enlighet med lagen (2022:66) om konsultation i frågor som det samiska folket, konsultera urfolket samer i ärenden som kan få särskild betydelse för dem.
- Samtliga nämnder, förvaltningar och verksamheter ska främja de nationella minoriteternas möjlighet att behålla och utveckla sitt språk och sin kultur.

Styrning, genomförande och uppföljning

Mål och riktlinjerna för det nationella minoritetsarbetet beslutas av Umeå kommuns kommunstyrelse. Nämnderna har inom sina respektive områden ett ansvar för att verksamheten bedrivs enligt bestämmelser i lag och annan författning liksom kommunens mål och riktlinjer för arbetet med de nationella minoriteterna och urfolket samerna. Kommunstyrelsen ansvarar för att ha uppsikt över att så sker.

I arbetet med att säkerställa att lagstiftningen följs har kommunstyrelsen beslutat att det inom Umeå kommun ska anställas samordnare med ett specifikt uppdrag att verka för att det inom Umeå kommun bedrivs ett aktivt arbete i enlighet med lagstiftningen och beslutad riktlinje. I och med att kommunen ingår i förvaltningsområde för finska, meänkieli och samiska har kommunstyrelsen fastslagit att det ska finnas en samverkansgrupp i syfte att beakta att de särskilda rättigheterna som följer med minoriteterna enligt lagen (2009:724) om minoriteter och minoritetsspråken efterlevs. Samverkansgruppen består av representanter från utbildningsförvaltningen, äldreomsorgsförvaltningen, fritidsförvaltningen och kulturförvaltningen. Samverkansgruppen leds av samordnarna.

Samordnarna ansvarar för att dokumentation som begärs in av de uppföljande myndigheterna, Länsstyrelsen (MUFC 2026-01-01) och Sametinget, inkommer till respektive myndighet.

Uppföljning av riktlinjernas följsamhet görs vid ett tillfälle per år. Samordnarna leder detta arbete.

Översyn av riktlinjerna genomförs av kommunstyrelsen i slutet av varje mandatperiod för att identifiera om det finns behov av revidering. Lagändringar och organisationsförändringar som berör riktlinjerna kan medföra ett behov av revidering inom en mandatperiod.

Översyn, samt eventuell revidering, görs i samråd med de nationella minoriteterna.

Källor

Lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724)

Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter (SÖ 2000:2)

Europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk (SÖ 2000:3)

Språklagen (2009:600)

Förordningen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:1299)

Skollagen (2010:800)

Socialtjänstlagen (2025:400)

Bibliotekslagen (2013:801)

Propositionen (2017/18:199) En stärkt minoritetspolitik

Propositionen (2008/2009:158) Från erkännande till egenmakt

Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30)

Lag om konsultation i frågor som rör det samiska folket (2022:66)

Lag om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter (2018:1197)

Diskrimineringslagen (2008:567)

Dokumentansvarig: Minoritetssamordnare, Strategisk utveckling	Dokumentdatum: 2025-06-27
Godkänd av: Magnus Burvall (ej godkänt än)	Reviderad: 2025-08-06

Checklista för samråd med nationella minoriteter

1. Planering och förberedelser inför samråd

Kontrollpunkt	Ja / Nej / Ej aktuellt	Kommentar / Ansvar
Har datum och lokal för samrådet fastställts (andra tisdagen i september, eftermiddag)?		
Har marknadsföring och information om samrådet gått ut i god tid via interna och externa kanaler?		
Har minoritetssamordnarna skickat kallelser tillsammans med kommunikationsfunktionen?		
Finns utsedda kontaktpersoner inom varje förvaltning/nämnd med kunskap om minoritetslagarna?		
Är dessa kontaktpersoner inbjudna till och förberedda på sin roll i samrådet?		
Har nödvändig utrustning för samrådet förberetts		

(möblering, pennor, blanketter, informationsmaterial, presentkassar)?		
Har personer som ska leda dialogerna utbildats i ett lyssnande och utforskande arbetssätt?		
Har deltagare från kommunen fått introduktion om syfte och roll i samrådet?		

2. Genomförande av samråd

Kontrollpunkt	Ja / Nej / Ej aktuellt	Kommentar / Ansvar
Finns bord/platser för varje verksamhet/nämnd bemannade av både tjänstepersoner och politiker?		
Finns en fysisk förslagslåda tillgänglig?		
Finns det utsedda personer vid varje bord som noterar behov, önskemål och frågor från deltagarna?		
Har deltagarna möjlighet till utcheckning/reflektion i slutet av mötet?		
Har dokumentation (minnesanteckningar/protokoll) skett enligt rutin?		

3. Efter samråd – uppföljning och återkoppling

Kontrollpunkt	Ja / Nej / Ej aktuellt	Kommentar / Ansvar
Har samtliga deltagare fått ta del av minnesanteckningarna med möjlighet att föreslå justeringar?		
Har inkomna synpunkter sammanställts av minoritetssamordnarna och förmedlats till ansvarig verksamhet?		
Har återkoppling skett direkt till deltagarna (t.ex. via e-post eller nyhetsbrev)?		
Har samlad rapport publicerats på kommunens webbplats?		
Har varje kontaktperson i förvaltning/nämnd återrapporerat till sin enhet?		
Har en intern och extern utvärdering av samrådet genomförts (vad fungerar bra/mindre bra)?		
Har samrådets innehåll, metod och resultat analyserats för förbättringar till nästa gång?		

Dokumentansvarig: Minoritetssamordnare, Strategisk utveckling	Dokumentdatum: 2025-06-27
Godkänd av: Magnus Burvall (ej godkänt än)	Reviderad: 2025-06-27

Checklista för konsultation med urfolket samerna

Kontrollpunkt	Ja	Nej	Kommentar	Ansvar
Krävs konsultation?				
- Initiera konsultation - Skicka konsultationsförfråga via e-post till alla parter i ärendet - Samebyarna bör även kontaktas via telefon			Måste anges i e-post: - Rubrik: Konsultationsförfrågan - Kontaktuppgifter till ansvarig tjänsteperson/handläggare. - En skälig svarstid, som huvudregel minst en månad, men kan justeras utifrån ärendets komplexitet. - Relevanta och översiktliga handlingar (t.ex. beslutsunderlag, ansökningar, ärendebeskrivning).	
Sametinget (obligatorisk part)				
SSR (Svenska Samernas Riksförbund)				

Samebyar				
Föreningar				
Genomförande av konsultation			Boka ett möte (digitalt, fysiskt eller hybrid – anpassa efter parternas önskemål). Om fler möten krävs bokas detta under sittande möte. Konsensus krävs inte, men allas synpunkter ska dokumenteras och beaktas vid beslut.	
Dokumentation			Dokumentera hela konsultationsförfarandet noggrant: - Från inledande förfrågan till avslut. - Inkludera alla synpunkter, även vid oenighet. - Ange om konsultation initierats av samiska företrädare.	
Efter avslutad konsultation			- Fatta beslut med hänsyn till de dokumenterade synpunkterna. - Diarieför hela dokumentationen. - Skicka dokumentationen till berörda parter. Om Sametinget inte svarar inom tidsfristen, eller avstår konsultation, kan ärendet handläggas enligt t.ex. förvaltningslagen. Detta utesluter dock inte konsultation med andra samiska företrädare.	

Observera			Om konsultation skett utan att Sametinget deltagit, ska detta meddelas till Sametinget.	
------------------	--	--	---	--

Checklistan är ett komplement till Umeå kommuns riktlinjer för lag (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket.

Rätten till konsultation är en grupprättighet och kan inte appliceras i enskilt ärende, tex frågor som går under lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk.

Denna checklista bör även användas om Urfolket begär konsultation.

Om osäkerhet kring ärendet finns, kontakta sametinget (kansli@sametinget.se 0980-780 30)

En komplett lista över kontaktuppgifter och samiska företrädare som SSR, samebyar och föreningar finns i riktlinjer för konsultation.

Umeå kommun

Protokollsutdrag

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens arbetsutskott

2025-12-03

§ 93

Diariennr: SK-2025/00603

Yttrande om remiss från Kommunstyrelsen - Mål och riktlinjer för arbetet med nationella minoriteter och urfolket samerna

Arbetsutskottets beslut

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden föreslås besluta att ställa sig bakom förslag till remissyttrande till kommunstyrelsen gällande internremissen *”Mål och riktlinjer – för arbetet med nationella minoriteter och urfolket samerna”* enligt nedan.

Förslag till beslut

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslutar att ställa sig bakom förslag till remissyttrande till kommunstyrelsen gällande internremissen *”Mål och riktlinjer – för arbetet med nationella minoriteter och urfolket samerna”* enligt nedan.

Ärendebeskrivning

Umeå kommun har tagit fram ett förslag till mål och riktlinjer för arbetet med Sveriges nationella minoriteter – judar, romer, sverigefinnar, tornedalingar och urfolket samerna – i syfte att tydliggöra kommunens ansvar enligt gällande lagstiftning. Arbetet utgår från en rad lagar, bland annat lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk, språklagen (2009:600) samt lagen (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket. Tillsammans reglerar dessa lagar kommunens skyldigheter att skydda och främja de nationella minoriteternas rättigheter, språk och kultur, samt att säkerställa samernas ställning som urfolk.

Enligt lagstiftningen ska kommunen också anta mål och riktlinjer för sitt minoritetspolitiska arbete och informera minoriteterna om deras rättigheter. För att avgöra vem som tillhör en nationell minoritet

Umeå kommun**Protokollsutdrag**

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens arbetsutskott

2025-12-03

tillämpas principen om självidentifikation, vilket innebär att individen själv avgör om hen tillhör någon av de nationella minoritetsgrupperna.

De föreslagna målen och riktlinjerna ska fungera som ett kommunövergripande styrdokument som vägleder nämnder och förvaltningar i det praktiska arbetet, samt i hur dialog, samråd och konsultation ska genomföras i enlighet med lagens intentioner. I dokumentet framgår även vilka minoritetsspråk som omfattas – finska, meänkieli, samiska språken, romani chib och jiddisch – i enlighet med lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk.

Kommunstyrelsen har remitterat dokumentet till samtliga nämnder, bolag och berörda aktörer för synpunkter.

Yttrande

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden välkomnar att mål och riktlinjer tas fram som ett kommunövergripande styrdokument. En tydlig och samordnad styrning av kommunens minoritetspolitiska arbete är nödvändig för att säkerställa likvärdig tillgång till utbildning, vård och omsorg samt för att uppfylla lagstadgade krav på delaktighet, samråd och konsultation.

Dokumentets ambition att kombinera rättsliga skyldigheter med praktiska genomförandeförslag bedöms vara en god utgångspunkt för kommunens fortsatta arbete.

Konsultation och rättssäkerhet

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden föreslår att dokumentet *Mål och riktlinjer för arbetet med nationella minoriteter och urfolket samerna* kompletteras så att bilagorna (checklistorna) infogas i samma dokument och att hänvisning till dem görs i den löpande texten.

Vidare föreslår nämnden att varje checklista förses med en kort beskrivning av dess syfte, lagstöd och användningsområde. Det bör framgå att samråd, enligt lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk, gäller för samtliga nationella minoriteter, medan konsultation, enligt lagen (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket, är en särskild och mer formell process som endast gäller det samiska folket som urfolk. Ett förtydligande kring skillnaden mellan samråd och konsultation skulle öka dokumentets vägledande värde för nämnder och förvaltningar.

Umeå kommun

Protokollsutdrag

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens arbetsutskott

2025-12-03

Samverkan och styrning

Nämnden föreslår att avsnittet *Styrning, genomförande och uppföljning* kompletteras med att samverkansgruppen även ska bestå av representanter från Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen, för att säkerställa att minoritetsperspektivet integreras i hela kedjan från utbildning till etablering.

Vidare föreslår nämnden att formuleringen ”ska anställas samordnare” ersätts med ”kommunen har samordnare med särskilt uppdrag”.

Sammanfattning

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ställer sig positiv till förslaget till mål och riktlinjer för arbetet med nationella minoriteter och urfolket samerna, men föreslår att dokumentet kompletteras med de förtydliganden och åtgärder som redovisas i yttrandet.

Beslutsunderlag

Bilaga 1: Mål och riktlinjer för arbetet med nationella minoriteter och urfolket samerna

Bilaga 2: Checklista för samråd med nationella minoriteter

Bilaga 3: Checklista för konsultation med urfolket samerna

Beredningsansvariga

Helén Andersson, verksamhetschef

Anna Persson, utbildningsstrateg

Beslutet ska skickas till

ksdiarium@umea.se, märk ämnesraden med KS-2025/00374

senast 10 januari 2026

Yrkanden

Socialdemokraterna för bifall till tjänsteskrivelsens förslag.

Inga motyrkanden finns.

Propositionsordning

Ordföranden prövar tjänsteskrivelsens förslag och finner att arbetsutskottet beslutar att bifalla tjänsteskrivelsen.

Tjänsteskrivelse

2025-11-19

Gymnasie- och
vuxenutbildningsnämndens
arbetsutskott

Diariennr: SK-2025/00674

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden - årshjul 2026

Förslag till beslut

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslutar att godkänna förslag till årshjul för 2026 enligt bilaga 1.

Ärendebeskrivning

För att säkerställa en strukturerad och förutsägbar planering av nämndens arbete under året har nämnden ett fastställt årshjul. Årshjulet ger en översikt över återkommande ärenden, strategiska planeringspunkter samt tidpunkter för uppföljning och rapportering. Genom att fastställa årshjulet skapas förutsättningar för effektiv styrning och uppföljning av nämndens verksamhet.

Revideringen syftar till att öka följsamheten mot styrande dokument, förbättra samordningen med övriga rapporteringsprocesser samt säkerställa kontinuerlig återkoppling till nämnden.

Justering av tidpunkter för uppföljning och rapportering

Ombudgetering av investeringsmedel föreslås flyttas från januari till februari för att samordnas med årsbokslutet. Likaså uppföljning av kompetensförsörjningsplan och handlingsplan för arbetsmiljö och aktiva åtgärder som då fortsättningsvis kommer att inkluderas i årsbokslutet.

Årsrapporten avseende GDPR föreslås på grund av utrymmesskäl att tidigareläggas från februari till januari, medan kvalitetsrapporten för vuxenutbildningen flyttas från februari till mars. Den senare kommer från och med 2026 även innehålla uppföljning av privata utförare, vilket är i linje med beslut från Kommunfullmäktige 2025-08-25 avseende riktlinjer för styrning och uppföljning privata utförare.

Information om elevhälsan och dess arbete flyttas från maj till april.

Tjänsteskrivelse

Dnr: SK-2025/00674

Fördjupad uppföljning av verksamhetsplanen

Utöver de uppföljningsanvisningar som fastställts av Kommunfullmäktige föreslås att T1 även inkluderar uppföljning av nämnduppdrag, vilket säkerställer att uppdrag och åtaganden i verksamhetsplanen följs upp med återkommande statusavstämningar och därmed återrapporteras löpande till nämnden.

För att undvika ett alltför detaljerat årshjul utgår information om styrkortsvärden i maj respektive september. Dessa värden kommer istället att avrapporteras inom ramen för kvalitetsrapporten samt i delårs- och helårsbokslutet.

Revisorsdialog

Den årliga revisorsdialogen med nämnden utgår, eftersom kommunrevisionens grundläggande granskning numera endast innefattar dialog med presidiet.

Rapport från programråd

I samband med ledamöternas halvårsvisa rapportering från respektive programråd lämnar förvaltningen återkoppling i juni avseende måluppfyllelse enligt styrkortet.

Temanämnder

Det föreslås att två temanämnder inriktas mot gymnasieskolan, en mot arbetsmarknad och integration samt en mot vuxenutbildning.

Beslutsunderlag

Bilaga 1: Årshjul GVN 2026 – förslag

Bilaga 2: Årshjul GVN 2025

Beredningsansvariga

Stina Andersson, kanslichef

Cathrin Backman Löfgren, utbildningsstrateg

Annelie Holmlund, nämndsekreterare

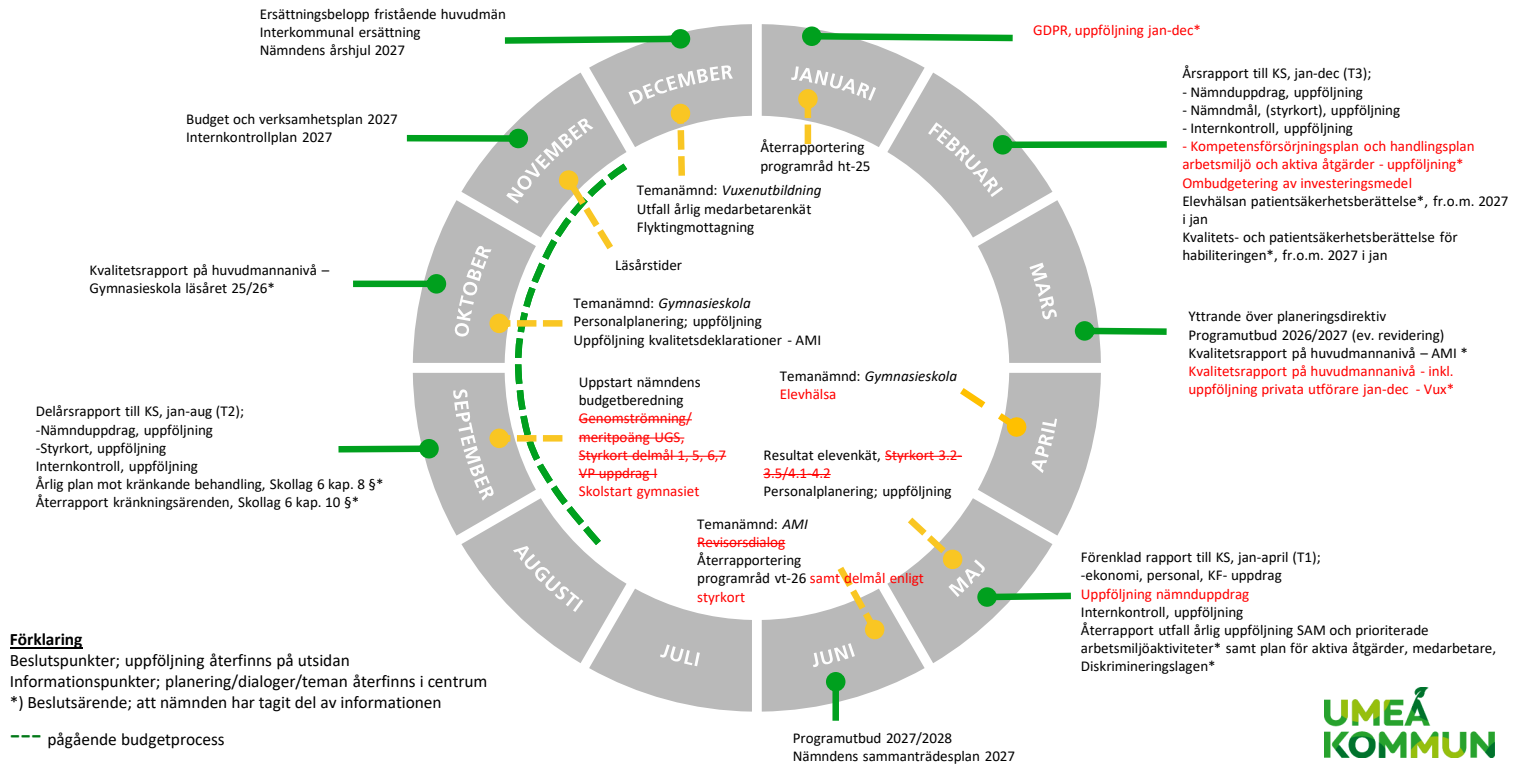
Beslutet ska skickas till

Berörda chefer

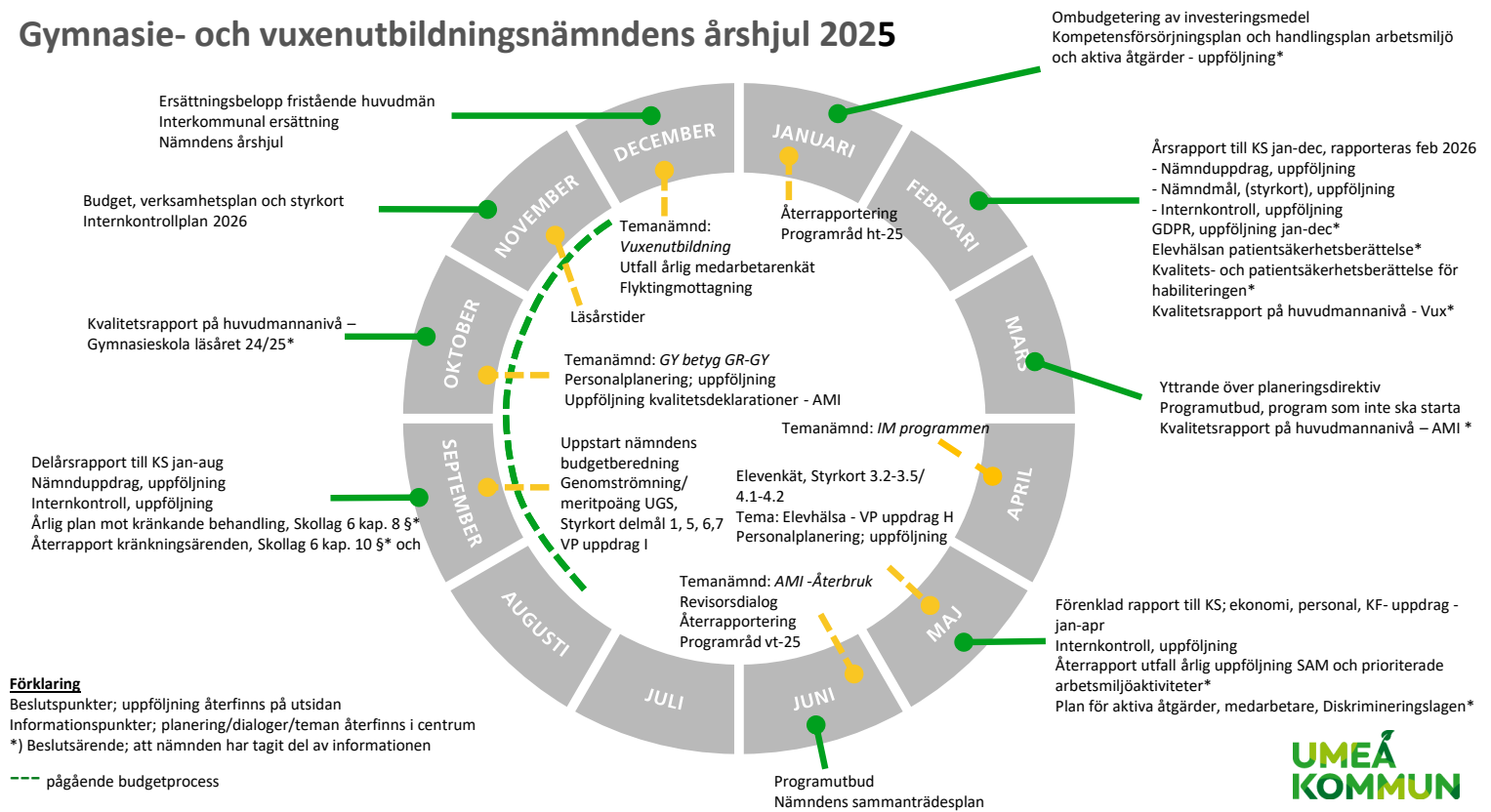
Nicklas Wallmark

gymnasie- och arbetsmarknadsdirektör

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens årshjul 2026 - förslag

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens årshjul 2025

Umeå kommun

Protokollsutdrag

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens arbetsutskott

2025-12-03

§ 94

Diariennr: SK-2025/00674

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden - årshjul 2026**Arbetsutskottets beslut**

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden föreslås besluta att godkänna förslag till årshjul för 2026 enligt bilaga 1.

Förslag till beslut

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslutar att godkänna förslag till årshjul för 2026 enligt bilaga 1.

Ärendebeskrivning

För att säkerställa en strukturerad och förutsägbar planering av nämndens arbete under året har nämnden ett fastställt årshjul. Årshjulet ger en översikt över återkommande ärenden, strategiska planeringspunkter samt tidpunkter för uppföljning och rapportering. Genom att fastställa årshjulet skapas förutsättningar för effektiv styrning och uppföljning av nämndens verksamhet.

Revideringen syftar till att öka följsamheten mot styrande dokument, förbättra samordningen med övriga rapporteringsprocesser samt säkerställa kontinuerlig återkoppling till nämnden.

Justering av tidpunkter för uppföljning och rapportering

Ombudgetering av investeringsmedel föreslås flyttas från januari till februari för att samordnas med årsbokslutet. Likaså uppföljning av kompetensförsörjningsplan och handlingsplan för arbetsmiljö och aktiva åtgärder som då fortsättningsvis kommer att inkluderas i årsbokslutet.

Årsrapporten avseende GDPR föreslås på grund av utrymmesskäl att tidigareläggas från februari till januari, medan kvalitetsrapporten för vuxenutbildningen flyttas från februari till mars. Den senare kommer från

Umeå kommun**Protokollsutdrag**

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens arbetsutskott

2025-12-03

och med 2026 även innehålla uppföljning av privata utförare, vilket är i linje med beslut från Kommunfullmäktige 2025-08-25 avseende riktlinjer för styrning och uppföljning privata utförare.

Information om elevhälsan och dess arbete flyttas från maj till april.

Fördjupad uppföljning av verksamhetsplanen

Utöver de uppföljningsanvisningar som fastställts av Kommunfullmäktige föreslås att T1 även inkluderar uppföljning av nämnduppdrag, vilket säkerställer att uppdrag och åtaganden i verksamhetsplanen följs upp med återkommande statusavstämningar och därmed återrapporteras löpande till nämnden.

För att undvika ett alltför detaljerat årshjul utgår information om styrkortsvärden i maj respektive september. Dessa värden kommer istället att avrapporteras inom ramen för kvalitetsrapporten samt i delårs- och helårsbokslutet.

Revisorsdialog

Den årliga revisorsdialogen med nämnden utgår, eftersom kommunrevisionens grundläggande granskning numera endast innefattar dialog med presidiet.

Rapport från programråd

I samband med ledamöternas halvårsvisa rapportering från respektive programråd lämnar förvaltningen återkoppling i juni avseende måluppfyllelse enligt styrkortet.

Temanämnder

Det föreslås att två temanämnder inriktas mot gymnasieskolan, en mot arbetsmarknad och integration samt en mot vuxenutbildning.

Beslutsunderlag

Bilaga 1: Årshjul GVN 2026 – förslag

Bilaga 2: Årshjul GVN 2025

Umeå kommun

Protokollsutdrag

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens arbetsutskott

2025-12-03

Beredningsansvariga

Stina Andersson, kanslichef

Cathrin Backman Löfgren, utbildningsstrateg

Annelie Holmlund, nämndsekreterare

Beslutet ska skickas till

Berörda chefer

Yrkanden

Socialdemokraterna för bifall till tjänsteskrivelsens förslag.

Inga motyrkanden finns.

Propositionsordning

Ordföranden prövar tjänsteskrivelsens förslag och finner att arbetsutskottet beslutar att bifalla tjänsteskrivelsen.

Tjänsteskrivelse

2025-11-04

Gymnasie- och
vuxenutbildningsnämndens
arbetsutskott

Diariennr: SK-2025/00640

Beslut att utse skolchef för gymnasie- och vuxenutbildning - Skollagen (2010:800) 2 kap. 8a §

Förslag till beslut

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslutar att utse gymnasie- och arbetsmarknadsdirektör till skolchef för alla skolformer inom nämndens ansvarsområde.

Ärendebeskrivning

Enligt Skollag 2 kap. 8 a § ska huvudmannen utse en skolchef som ska biträda huvudmannen med att tillse att de föreskrifter som gäller för utbildningen följs i huvudmannens verksamhet inom skolväsendet. Lag (2018:608).

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden fattade 2019-04-24 (§ 50) beslut om att utse utbildningsdirektör till skolchef.

Med anledning av kommunfullmäktiges beslut (2025-04-28 § 81) att från och med 1 januari 2026 dela utbildningsförvaltningen i två separata förvaltningar förändras organisationen inom den blivande gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen. Därför föreslås nämnden utse gymnasie- och arbetsmarknadsdirektör till skolchef för nämndens skolverksamheter; anpassad gymnasieskola, gymnasieskola och kommunal vuxenutbildning.

Beredningsansvarig

Annelie Holmlund, nämndsekreterare

Beslutet ska skickas till

Ks diarium

Stina Andersson
kanslichef

Umeå kommun

Protokollsutdrag

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens arbetsutskott

2025-12-03

§ 96

Diariennr: SK-2025/00640

Huvudmannens utseende av skolchef för gymnasie- och vuxenutbildning - Skollagen (2010:800) 2 kap. 8a §

Arbetsutskottets beslut

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden föreslås besluta att utse gymnasie- och arbetsmarknadsdirektör till skolchef för alla skolformer inom nämndens ansvarsområde.

Förslag till beslut

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslutar att utse gymnasie- och arbetsmarknadsdirektör till skolchef för alla skolformer inom nämndens ansvarsområde.

Ärendebeskrivning

Enligt Skollag 2 kap. 8 a § ska huvudmannen utse en skolchef som ska biträda huvudmannen med att tillse att de föreskrifter som gäller för utbildningen följs i huvudmannens verksamhet inom skolväsendet. Lag (2018:608).

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden fattade 2019-04-24 (§ 50) beslut om att utse utbildningsdirektör till skolchef.

Med anledning av kommunfullmäktiges beslut (2025-04-28 § 81) att från och med 1 januari 2026 dela utbildningsförvaltningen i två separata förvaltningar förändras organisationen inom den blivande gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen. Därför föreslås nämnden utse gymnasie- och arbetsmarknadsdirektör till skolchef för nämndens skolverksamheter; anpassad gymnasieskola, gymnasieskola och kommunal vuxenutbildning.

Umeå kommun

Protokollsutdrag

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens arbetsutskott

2025-12-03

Beredningsansvarig

Annelie Holmlund, nämndsekreterare

Beslutet ska skickas till

Ks diarium

Yrkanden

Socialdemokraterna för bifall till tjänsteskrivelsens förslag.

Inga motyrkanden finns.

Propositionsordning

Ordföranden prövar tjänsteskrivelsens förslag och finner att arbetsutskottet beslutar att bifalla tjänsteskrivelsen.

Tjänsteskrivelse

2025-11-20

Gymnasie- och
vuxenutbildningsnämndens
arbetsutskott

Diariennr: SK-2025/00728

Återrapport uppdrag M

Förslag till beslut

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslutar att nämnden har tagit del av återrapport avseende process för arbetet med verksamhetens investeringar samt att uppdrag M därmed anses genomfört.

Ärendebeskrivning

I gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens verksamhetsplan för 2025 ingår ett uppdrag till förvaltningen, uppdrag M, *Ta fram en process för arbetet med verksamhetens investeringar som innebär att olika finansieringsalternativ, inklusive bland annat leasing eller extern finansiering, värderas vid genomförandet av större investeringar.*

Med anledning av detta uppdrag redovisas processen för arbetet med verksamhetens investeringar, samt en beskrivning av redovisningsregler, policy och riktlinjer som nämnden behöver förhålla sig till vad gäller investeringar. Återrapport sker genom muntlig presentation i enlighet med bilaga.

Beslutsunderlag

Bilaga: presentation av uppdrag M

Beredningsansvarig

Sofia Öberg, ekonomichef

Nicklas Wallmark
gymnasie- och arbetsmarknadsdirektör

Återrapportering Uppdrag M

Sofia Öberg
ekonomichef
Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen

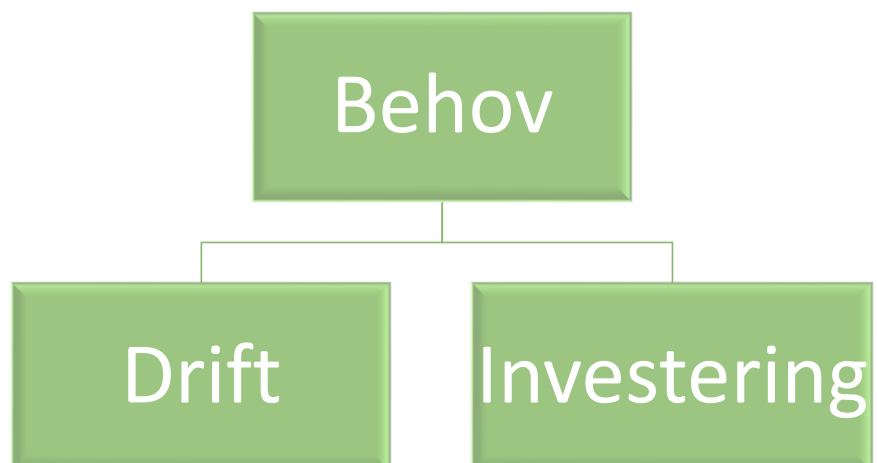

Uppdrag M

”Ta fram en process för arbetet med verksamhetens investeringar som innebär att olika finansieringsalternativ, inklusive bland annat leasing eller extern finansiering, värderas vid genomförandet av större investeringar”

Skillnad på drift och investering

Kan vi hyra/leasa istället?

- Redovisningsregler
- KFs finanspolicy
- Regler för och riktlinjer för finansiell verksamhet och KS delegationsordning

KS delegationsordning KS-2025/00090

14.	Beslut om affärsuppgörelse för Umeå kommuns räkning avseende upplåning (inklusive leasing), utlåning, derivater och likviditetsförvaltning i enlighet med "Regler och riktlinjer för finansiell verksamhet"	Ekonomidirektör Portföljförvaltare Finanschef Budgetchef	Anmälan till nämnd (via månatlig finansrapport)
-----	--	---	---

GVNs process för reinvesteringar

- Kommunfullmäktige fattar beslut om investeringsramar för GVN.
- Behov inkommer från verksamheterna och sammanställs av investeringsansvarig.
- Dialog mellan investeringsansvarig och ekonomienheten GVN för att säkerställa att behoven avser investeringar i enlighet med redovisningsregler och Umeå kommuns ekonomistyrregler. Samt bedömning om annat finansieringsalternativ än köp är ekonomiskt fördelaktigt.
- Beslut i ledningsgrupp om prioritering av reinvesteringsmedel.

Umeå kommun

Protokollsutdrag

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens arbetsutskott

2025-12-03

§ 98

Diariennr: SK-2025/00728

Återrapport uppdrag M**Arbetsutskottets beslut**

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden föreslås besluta att nämnden har tagit del av återrapport avseende process för arbetet med verksamhetens investeringar samt att uppdrag M därmed anses genomfört.

Förslag till beslut

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslutar att nämnden har tagit del av återrapport avseende process för arbetet med verksamhetens investeringar samt att uppdrag M därmed anses genomfört.

Ärendebeskrivning

I gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens verksamhetsplan för 2025 ingår ett uppdrag till förvaltningen, uppdrag M, *Ta fram en process för arbetet med verksamhetens investeringar som innebär att olika finansieringsalternativ, inklusive bland annat leasing eller extern finansiering, värderas vid genomförandet av större investeringar.*

Med anledning av detta uppdrag redovisas processen för arbetet med verksamhetens investeringar, samt en beskrivning av redovisningsregler, policy och riktlinjer som nämnden behöver förhålla sig till vad gäller investeringar. Återrapport sker genom muntlig presentation i enlighet med bilaga.

Beslutsunderlag

Bilaga: presentation av uppdrag M

Beredningsansvarig

Sofia Öberg, ekonomichef

Umeå kommun

Protokollsutdrag

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens arbetsutskott

2025-12-03

Propositionsordning

Ordföranden prövar tjänsteskrivelsens förslag och finner att arbetsutskottet beslutar att bifalla tjänsteskrivelsen.

Tjänsteskrivelse

2025-11-25

Gymnasie- och
vuxenutbildningsnämndens
arbetsutskott

Diariennr: SK-2025/00677

Programstruktur för ny gymnasieskola

Förslag till beslut

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslutar att:

- vid höstterminens start 2027 flytta Dragonskolans idrottsgymnasium till nuvarande Vasaskolans lokaler.
- vid höstterminens start 2027 flytta Dragonskolans naturvetenskapliga program till nuvarande Vasaskolans lokaler.

Ärendebeskrivning

Umeå kommun behöver utöka sina elevplatser på gymnasiet på grund av att ett ökat antal elever börjar gymnasieskolan de närmsta åren. I dag är det fullt på de kommunala gymnasieskolorna och en allt mindre andel av eleverna får inte sina förstahandsval till sökt program. För att öka antal elevplatser har ombyggnation och nybyggnation av tidigare Vasaskolan påbörjats.

Vasaskolan är centralt placerad i Umeå nära Vasaplan. När den nya gymnasieskolan är färdigställd till höstterminen 2027 kommer den rymma 675 elever. Skolan byggs för högskoleförberedande program som inte behöver andra specialsalar än labbsalar.

För att kunna ge information till elever på grundskolan inför besöksveckor behöver den nya skolans programstruktur fastslås.

Inför beslut om programstruktur på Umeås kommunala gymnasieskolor läsåret 2027/2028 har gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden vid budgetupptakt 2024 och 2025 getts möjlighet att diskutera tänkbara scenarier utifrån Vasaskolans planerade ombyggnation till ny gymnasieskola.

Tjänsteskrivelse

Dnr: SK-2025/00677

Förvaltningen har i samråd med rektorer arbetat med olika förslag till programstruktur på den nya gymnasieskolan. De utgångspunkter som varit i fokus för diskussionerna är följande:

- Öka andel elever som kan få sitt förstahandsval.
- Öka naturvetenskapliga programmets attraktivitet.
- Variation av programutbud.
- Jämn könsfördelning.
- Dimensioneringsutredningens rekommendationer.

Inför beslut om programstruktur på den nya gymnasieskolan, som innebär flytt av befintliga program och elever från årskurs 2 och 3 från andra kommunala gymnasieskolor inom Umeå kommun, har en barnkonsekvensanalys genomförts för att säkerställa att de som berörs, våra elever i gymnasiet, getts möjlighet att komma med synpunkter. En barnkonsekvensanalys är en prövning av barnets bästa i enlighet med artikel 3 i barnkonventionen och utifrån ett barnrättsperspektiv ses barn som bärare av rättigheter. En barnkonsekvensanalys ska säkerställa att barnets bästa är en utgångspunkt och att elevernas rättigheter och åsikter beaktas. Den metod som används för att inhämta synpunkter från elever på gymnasiet är enkätfrågor till slumpmässigt utvalda klasser samt fysiska möten med elevkårer från Umeås kommunala gymnasieskolor. 188 elever samt elevkårerna på Dragonskolan och Midgårdsskolan har getts möjlighet att komma med synpunkter kring en skolflytt för årskurs två och tre inför barnkonsekvensanalysen, se bilaga.

Förvaltningens förslag tar hänsyn till elevernas synpunkter som framkommer i barnkonsekvensanalysen. Midgårdsskolans elever i årskurs två och tre bör få avsluta sin skolgång på Midgårdsskolan. Då tas hänsyn till elevernas blockläsningsschema samt att man i många fall valt Midgårdsskolan på grund av den miljö och kultur som skolan erbjuder.

Dragonskolan är en stor skola med många olika kulturer och eleverna verkar i högre utsträckning än på Midgårdsskolan valt program före skola. Eleverna identifierar sig mer med sitt program än med skolan som helhet. En flytt av program från Dragonskolan kommer inte påverka schemat eller kulturen/miljön utifrån barnkonsekvensanalysen.

Tjänsteskrivelse

Dnr: SK-2025/00677

Det eleverna lyfter fram är vikten av att klasserna fortsatt är sammanhållna och att lärare följer med. Trivseln och miljön är viktig och här finns möjligheter för nya skolans ledning att tidigt involvera eleverna som ska flytta för att tillsammans skapa en gemensam kultur på den nya skolan. Eleverna vill få information om den nya skolan och kanske även ges möjlighet att tycka till om elevutrymmen.

De frågor som man, utifrån barnkonventionen, bör ta ställning till inför beslut av mer genomgripande förändringar som att flytta årskurs två och tre till en ny gymnasieskola:

1. *Har man undersökt vilka barn som kan diskrimineras av en flytt av gymnasieprogram/ att inte kunna slutföra sin gymnasietid på samma skola*

Ja, och i förslag till beslut har hänsyn tagits till detta.

2. *Innebär beslutet om de föreslagna programmen att barnets bästa har tagits hänsyn till?*

Ja, utifrån att elevernas synpunkter har beaktats.

3. *Har barn getts möjlighet att uttrycka sin åsikt och har deras åsikt beaktats?*

Ja, 188 elever har svarat på enkäten där även egna synpunkter kunde tas med. Elevkårerna på Midgårdsskolan och Dragonskolan har fått lämna sina synpunkter.

Förvaltningens förslag till beslut är att Dragonskolans idrottsgymnasium med alla program; barn- och fritidsprogrammet, ekonomiprogrammet, samhällsvetenskapsprogrammet och naturvetenskapsprogrammet samt naturvetenskapligt program flyttar alla årskurs 2 och 3 och motsvarande årskurs 1 påbörjar sina studier vid den nya gymnasieskolan (nuvarande Vasaskolan) höstterminen 2027.

Beslut kring Midgårdsskolans programutbud inför läsåret 2027/2028 ses över inför nämndens samlade beslut om programutbud hösten 2026.

Tjänsteskrivelse

Dnr: SK-2025/00677

Beslutsunderlag

Bilaga: Barnkonsekvensanalys inför beslut om programstruktur för ny gymnasieskola

Beredningsansvariga

Pontus Clarin, verksamhetschef

Cathrin Backman Löfgren, utbildningsstrateg

Nicklas Wallmark

gymnasie- och arbetsmarknadsdirektör

Barnkonsekvensanalys - inför beslut om programstruktur för ny gymnasieskola

Dokumenttyp: Barnkonsekvensanalys	
Dokumentansvarig: Cathrin Backman Löfgren, utbildningsstrateg	Datum: 2025-11-25
Godkänd av: Nicklas Wallmark, gymnasie- och arbetsmarknadsdirektör	DNR: SK 2025/00677

Innehåll

Inledning.....	3
Bakgrund	4
Metod och genomförande	4
Aktuell lagstiftning och artiklar i barnkonventionen	4
Resultat.....	6
Enkäten.....	6
Intervjuer med elevkårer.....	12
Analys	14
Slutsatser och rekommendationer.....	14
Referenser	16
Bilagor.....	17

Inledning

Umeå kommun har påbörjat ombyggnation och nybyggnation av tidigare Vasaskolan som är centralt placerad i Umeå nära Vasaplan. När den nya gymnasieskolan är färdigställd till höstterminen 2027 kommer några gymnasieprogram att flytta dit med årskurs 2 och 3 samt att årskurs 1 börjar där höstterminen 2027. Den nya skolan kommer att rymma 675 elever.

Inför beslut om programstruktur på den nya gymnasieskolan, som innebär flytt av befintliga program och elever från årskurs 2 och 3 från andra kommunala gymnasieskolor inom Umeå kommun, behöver en barnkonsekvensanalys genomföras för att säkerställa att de som berörs, våra elever i gymnasiet, har getts möjlighet att komma med synpunkter. En barnkonsekvensanalys är en prövning av barnets bästa i enlighet med artikel 3 i barnkonventionen och utifrån ett barnrättsperspektiv ses barn som bärare av rättigheter. Det är viktigt att gymnasieelever känner sig hörda och delaktiga inför ett skolbyte, särskilt vid en flytt. En barnkonsekvensanalys ska säkerställa att barnets bästa är en utgångspunkt och att elevernas rättigheter och åsikter beaktas.

Den metod som används för att inhämta synpunkter från elever på gymnasiet är enkätfrågor till slumpmässigt utvalda klasser samt fysiska möten med elevkårer från Umeås kommunala gymnasieskolor.

Figur 1: Barnkonsekvensanalys

Barnkonventionen Artikel	Fokusområde vid skolflytt	Åtgärder som ska analyseras
Artikel 3 Barnets bästa	Helhetsbedömning av konsekvenser på kort och lång sikt.	Positiva och negativa konsekvenser för elevens välbefinnande och framtid.
Artikel 12 Barnets röst	Elevens rätt att uttrycka sin åsikt och få den beaktad.	Eleven får lyfta fram hens synpunkter och farhågor.
Artikel 28 Rätt till utbildning	Kontinuitet och kvalitet i utbildningen.	Säkerställa att eleven får rätt stöd i sin utbildning.

Bakgrund

Umeå kommun behöver utöka sina elevplatser på grund av ökat antal elever som kommer börja på gymnasieskolan de närmsta åren. I dag är det fullt på de kommunala gymnasieskolorna och alla elever får inte sina förstahandsval. För att öka antal elevplatser har ombyggnation och nybyggnation av tidigare Vasaskolan påbörjats. Vasaskolan är centralt placerad i Umeå nära Vasaplan. När den nya gymnasieskolan är färdigställd till höstterminen 2027 kommer den rymma 675 elever. Skolan byggs för högskoleförberedande program som inte behöver andra specialsalar än labbsalar. Förslaget som finns är att några befintliga gymnasieprogram från Dragonskolan och Midgårdsskolan ska flytta till den nya skolan med årskurs 2 och 3 samt att årskurs 1 börjar sin utbildning där höstterminen 2027.

Metod och genomförande

Två metoder har använts för att få elevers synpunkter på ett byte av skola. En enkät (bilaga 1) har besvarats av sammanlagt 188 elever som i dag går årskurs 1 på samhällsvetenskapsprogrammet och naturvetenskapsprogrammet på Midgårdsskolan och Dragonskolan samt två klasser från ekonomiprogrammet på Dragonskolan. Antal deltagare mellan programmen är jämnt fördelat. Könsfördelning är 58 procent tjejer, 38,3 procent killar och 3,7 procent som inte vill ange svar. Nya skolan är planerad för högskoleförberedande program. Valet att inte låta elever från estetiska programmet och teknikprogrammet delta i undersökningen bottnar i programmens behov av specialsalar som inte går att erbjuda på den nya skolan.

Enkäten har ett försättsblad som informerar om enkätens innehåll, kort om barnkonventionen samt när beslut tas och att återkoppling ska ske, se bilaga 1.

Elevdialog har genomförts med elevkårerna på Dragonskolan och Midgårdsskolan med utgångspunkt i ett antal frågor, se bilaga 2. Dialogen har genomförts av en av förvaltningens strateger. I början av dialogmötena har ett bildspel visats som kortfattat presenterar barnkonventionen och några bilder på den nya skolan. Återkoppling kommer ske när beslut är fattat.

Aktuell lagstiftning och artiklar i barnkonventionen

En barnkonsekvensanalys innebär en prövning av barnets bästa. I delar av Skollagens (2010:800) första kapitel återfinns Barnkonventionens grundprinciper. I 10 § står det att i all utbildning och annan verksamhet enligt denna lag som rör barn ska barnets bästa vara

utgångspunkt för alla beslut och åtgärder som rör barn. Med barn avses varje människa under 18 år. I första kapitlet i skollagen 4 § står vidare att hänsyn ska tas till barns och elevers olika behov i utbildningen samt att skolan ska sträva efter att uppväga skillnader i elevers förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Skollagen är tydlig i att elever har rätt till inflytande över sin utbildning och arbetsmiljö. Delaktighet och inflytande skapar större förståelse och acceptans för de beslut som fattas. Barnkonventionen som är inkorporerad i Skollagen beskriver att barn har rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör barnet. Hänsyn ska tas till barnets åsikter, utifrån barnets ålder och mognad.

De fyra grundläggande principerna i Barnkonventionen som är vägledande är artiklarna 2, 3, 6 och 12. Varje princip har en självständig betydelse, och ska vara vägledande vid tolkning och tillämpning av de övriga bestämmelserna i barnkonventionen och bidrar till att förstå skollagens intentioner. I föreliggande barnkonsekvensanalys är följande artiklar i fokus:

Principen om barnets bästa innebär bland annat att när ett enskilt barn eller en grupp barn kommer att påverkas av ett beslut, måste beslutsprocessen innehålla en utvärdering av eventuella positiva eller negativa konsekvenser för barnet eller barnen. I beslutet ska beslutsfattaren dessutom motivera på vilket sätt hänsyn har tagits till barnets bästa, det vill säga vad som beslutsfattaren ansett vara barnets bästa, vilka kriterier detta grundas på och hur barnets intressen vägts mot andra intressen.

Artikel 12 kräver inte enbart att barnet ska få uttrycka sina åsikter, utan åsikterna ska dessutom anses ha betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad. Barnet har en rättighet att fritt framföra sina åsikter utan påtryckningar. Vilken vikt åsikten ska få beror på en bedömning av ålder och mognad som enbart kan göras efter att barnet har kommit till tals. Gällande skolflytt är gymnasieeleverna nästan vuxna och är mogna att själv ta beslut om till exempel vilket gymnasieprogram de väljer att gå. Utifrån detta har inte vårdnadshavare medverkat i barnkonsekvensanalysen.

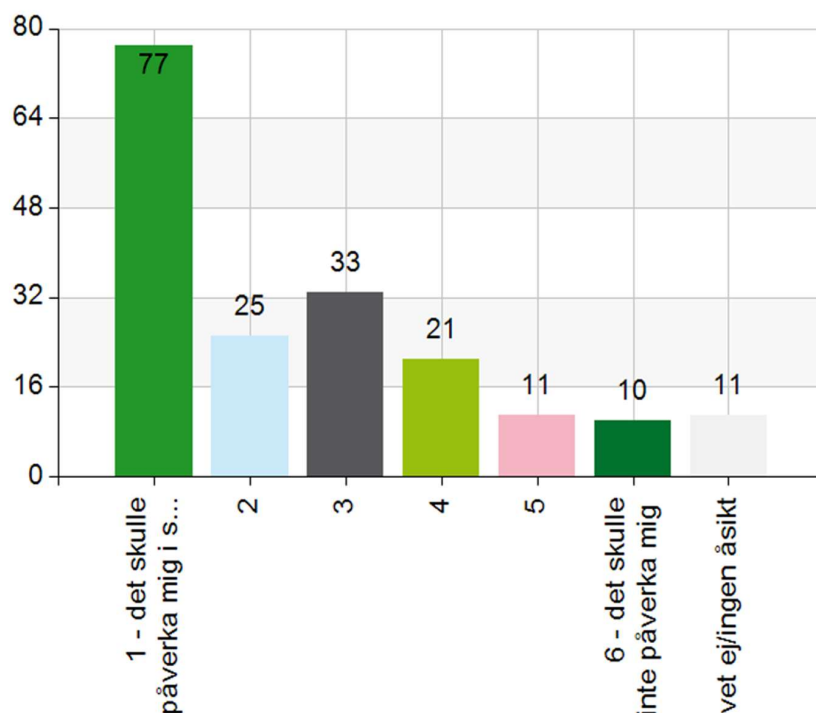
Resultat

Enkäten

Enkäten består av flervalsfrågor samt möjlighet för eleverna att utveckla sina åsikter med fritextsvar. (se bilaga 1) Första frågan lyder: Tror du att ett byte av skola skulle påverka dig? Ange 1–6 där 1 innebär att en skolflytt påverkar dig i stor utsträckning och 6 att en skolflytt inte skulle påverka dig.

Diagrammet nedan visar att 77 elever tycker att en skolflytt skulle påverka dem negativt. Resten av eleverna har spridda åsikter kring flytten. I enkäten fanns möjlighet att utveckla hur man tror att en flytt skulle påverka en. Elevsvaren lyfter fram både nackdelar med att flytta och fördelar med att byta skola i sina mer utvecklade svar.

Elevsvar: Tror du att ett byte av skola skulle påverka dig?

De nackdelar eleverna lyfter fram är förlust av sina sociala nätverk. Man kanske tappar sina gamla vänner och måste börja om och lära känna nya och det upplevs som stressande. En annan farhåga är att trivsel och trygghet kommer försämrats. Många känner idag en stark samhörighet

till sin nuvarande skola och är rädd för en mindre accepterande miljö i den nya skolan. Det är främst elever som går på Midgårdsskolan som lyfter fram miljön och gemenskapen. Praktiska problem som lyfts fram är att vissa kan få en något längre resväg och att det kan vara problem att hitta parkeringar. Pedagogiska konsekvenser som kommer upp är byte av lärare och att de individuella kurser man vill gå inte ges på den nya skolan:

Jag har valt skolan för kulturen och känslan här, inte bara programmet.

En skillnad som lyfts fram är schemaskillnaderna, Midgårdsskolan har blockschema och Dragonskolan har traditionellt schema och en farhåga är att byta från eller till blockschema i årskurs 2 och årskurs 3 kan leda till sämre skolresultat. Synpunkter framkommer att det kan vara extra negativt att flytta inför årskurs 3. Återkommande krav är att inte flytta årskurs 3:

Att bli flyttad i trean skulle knäcka min motivation.

Andra synpunkter som främst nämns i samband med Midgårdsskolan är att elever har valt sin skola av en anledning till exempel värderingar, kultur, gemenskap och skoltraditioner. Flera lyfter också fram att ett skolbyte skulle leda till stress, oro, och ökad risk för avhopp. Många förespråkar valfrihet att få välja att stanna kvar eller byta skola.

Eleverna föreslår att om en flytt sker i årskurs 2 och 3 att nuvarande klasser och lärare behålls (så långt det är möjligt). Säkerställ att man kan få de individuella val som den skola man går på erbjuder. Midgårdsskolans elever vill behålla sina blockscheman.

Det finns som redovisats ovan negativa känslor kring skolflytt men det uttrycks också många positiva aspekter på en skolflytt. En förklaring till det kan vara att vissa ser praktiska fördelar; skolvägen blir kortare, nya möjligheter med en ny skola, nya människor att lära känna. Några tycker inte att det kommer påverka dem så mycket.

Det finns också en grupp som inte tycker det spelar så stor roll: "tror inte det skulle påverka mig så mycket", bara jag får gå kvar i min klass, ha kvar mina lärare och ett bra schema. Någon skriver att: *Min uppfattning är att det skulle vara mer positivt än negativt.*

Sammanfattning av positiva åsikter om skolflytt:

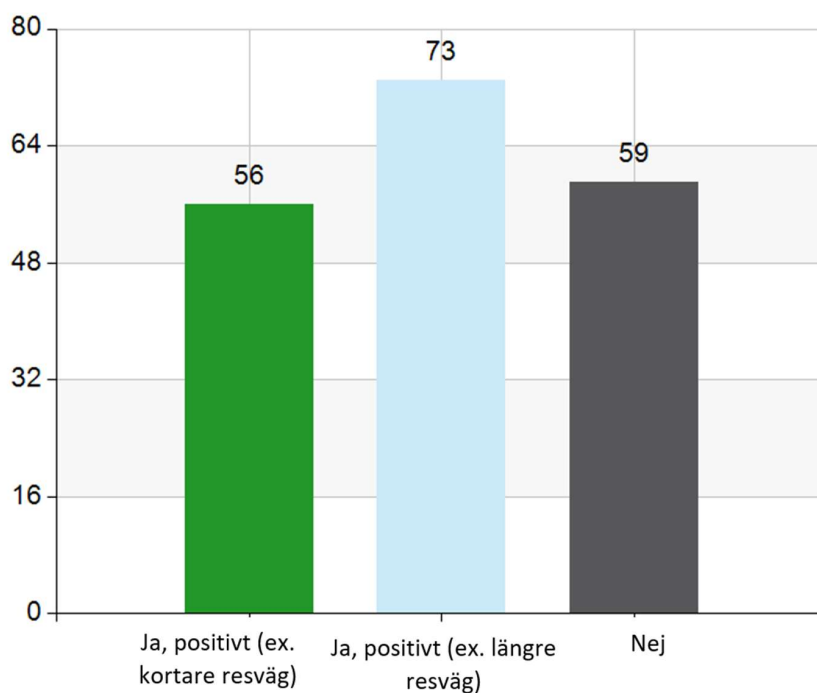
- Närmare till skolan
- Ny miljö – spännande
- Bättre lokaler

Sammanfattning av negativa åsikter om skolflytt:

- Längre skolväg
- Samhörighet och trygghet försvinner behöver börja om socialt
- Förändrade relationer till lärare
- Tappar aktivt skolval
- Ny skolmiljö
- Flytta inför årskurs 3

Enkätens nästa fråga behandlar resvägen till skolan och om den kommer att påverkas vid ett skolbyte. Här fanns det tre alternativ att välja mellan; ja, nej, ingen större förändring. Som diagrammet nedan visar är skillnaden liten mellan de olika alternativen.

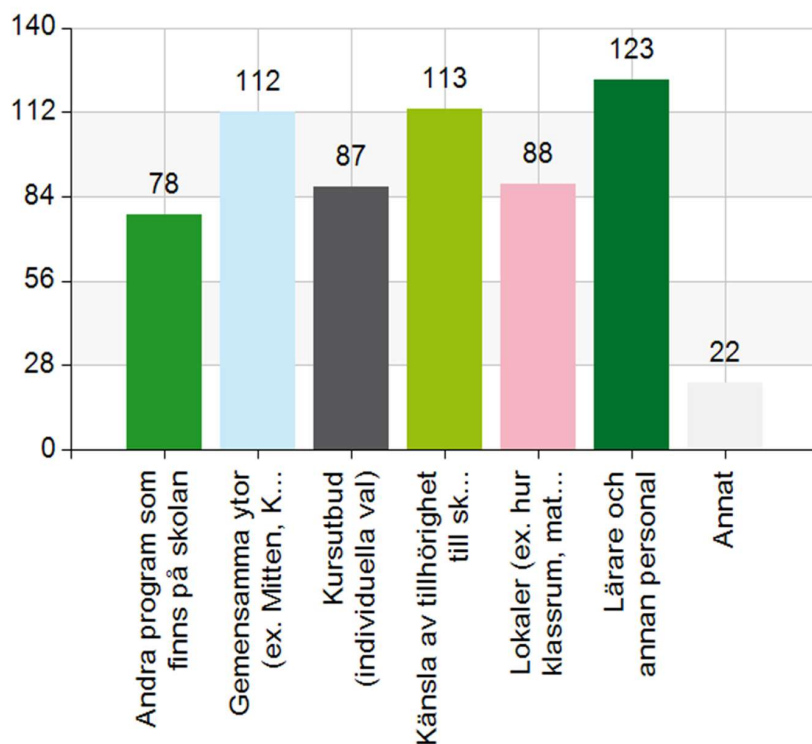
Elevsvar: Skulle din resväg förändras om ditt gymnasieprogram skulle flytta till den nya skolan i centrala Umeå?

Nästa fråga: "Vad är viktigt för att du ska trivas på en skola?" Frågan behandlar trivsel på skolan. Här kan eleverna välja upp till fyra alternativ varav ett ger möjlighet att skriva ett eget svar. Nedan presenteras svarsalternativen med antal och procent samt ett diagram.

Elevsvar 3: Vad är viktigt för att du ska trivas på en skola?

Namn	Antal	%
Andra program som finns på skolan	78	41,5
Gemensamma ytor (ex. Mittent, Kaffan)	112	59,6
Kursutbud (individuella val)	87	46,3
Känsla av tillhörighet till skolan	113	60,1
Lokaler (ex. hur klassrum, matsal m.m.)	88	46,8
Lärare och annan personal	123	65,4
Annat	22	11,7
Total	623	331,4

De alternativ som får flest svar är lärare och annan personal (65,4%), känsla av tillhörighet till skolan (60,1%) samt gemensamma ytor (59,6%). De andra alternativen är ganska jämnt fördelade.

Fritextsvaren har 22 elever av 188 valt att använda sig av och där framkommer att man har kompisar som går andra program på den nuvarande skolan som man kommer sakna, god mat, gemenskap och andra program som finns på skolan nämns också.

Den sista frågan till eleverna är: "Vad skulle du vilja att de som bestämmer tänker på innan de fattar beslut?". Här ges eleverna möjlighet att skriva ett eget svar. 168 elever har valt att svara på frågan. Några med en tumme upp eller kortfattat svar som nej, jag vill inte byta och några skriver långa svar. Nedan ett av flera liknande svar:

*Jag valde Midgård för att gå på Midgård, inte för att bli flyttad ner till centrum.
Jag valde Midgård för att ha det Estetiska runt omkring mig och för att ha
möjlighet till de estetiska tillvalen. Jag har bra lärare här och trivs. Måste jag
byta skola kommer jag byta program för att komma tillbaka till Midgård. Från
min klass är det många som säger att de inte skulle gå till skolan om vi skulle bli
flyttade, inklusive jag. Jag tänker för fan inte bli flyttad till Dragonskolan 2.0.
Jag skulle få längre väg till skolan och därmed behöva kliva upp tidigare och
vara tröttare på skoldagen. Jag skulle ha svårare att ta mig hem då jag skulle gå
i skolan längre bort från min pappas jobb. Det kommer påverka våra tillval och
förstöra vår mentala hälsa. JAG TÄNKER FAN INTE BLI FLYTTAD!*

Här kommer en sammanfattning av övrigt som eleverna lyfter fram i sina svar på frågan. De önskar valfrihet och delaktighet och vill inte bli tvingade att byta skola utan ges möjlighet att välja och att valet ska utgå från elevernas behov. De vill få information tidigt och få förklaringar varför beslutet tas.

Årskurs två och tre bör inte flytta utan man bör börja med årskurs 1. Vid en skolflytt bör klasserna hållas ihop. En skolflytt kan påverka prestation, motivation, öka stressen och påverka slutbetyg negativt.

Midgårdsskolans och Dragonskolans olika kulturer och profiler lyfts fram och att val av skola sker utifrån de program och den miljö som skolan har. Social trygghet och gemenskap lyfts fram av många som går på Midgård och som har valt sin skola för gemenskap och miljön. Trivsel och elevers mående betonas. Det är jobbigt med förändring för många och speciellt elever med NPF-problematik.

Det finns starka negativa känslomässiga synpunkter på en skolflytt av pågående årskurser. Många elever uttrycker en stark tillhörighet till sin skola och här är det Midgårdsskolan som omnämns. Skolans estetiska kultur och acceptans lyfts fram:

*Jag har valt skolan för kulturen och känslan här, inte bara programmet.
Blanda INTE draggen med midgård.*

Positiva aspekter som lyfts fram är kortare resväg till skolan, nya fräscha lokaler, skolmaten måste vara bra. Det ska finnas sittplatser och miljön ska vara trivsamt. Scheman, till exempel om man har blockschema behöver den schemaformen fortsätta även vid en flytt. En förändring är okej om klassen och lärare följer med samt att redan valda individuella val kan säkerställas:

Det är en jättebra idé. Tycker att idrottsgymnasiet på draggen borde få en helt egen skola.

För att behålla trygghet uttrycker många att det är viktigt att klassen hålls ihop och att lärare kan följa med. Tillgång till aktiviteter på raster lyfts fram som något som kan skapa gemenskap hos eleverna och resulterar i att man lär känna varandra och blir vänner. Trivsel kan öka motivation och studieresultat.

Intervjuer med elevkårer

Vid möten med elevkårsrepresentanter från Midgårdsskolan och Dragonskolan utgick samtalet från nedanstående rubriker, i bilaga 2 återfinns frågorna. Samtalen genomfördes den 6/11 och 21/11. Efter samtalen har elevkåren haft möjlighet att komplettera sina svar. Återkoppling sker när beslut är fattat. M= Midgårdsskolan och D=Dragonskolan

Skolmiljö och lärande

M: Midgårdsskolans kultur och miljö lyftes vid flera tillfällen och att man har valt skolan för man vill vara en del av den miljön och kulturen. Det går att prata med alla. Individuella val-utbudet är annorlunda och skolan har en helt annan struktur med blockschema och hur många kurser man läser samtidigt. Elevkåren menar att det kommer vara svårt att gå från blockläsning till vanligt schema i årskurs 2 och 3.

D: Dragonskolan ses som en öppen skola med breda korridorer, stora klassrum. Man har sin hemvist programvis och lär känna varandra över årskursgränserna, samma program – samma intressen. Det skapar trygghet. "Mitten" med sociala ytor är viktig del av skolan. Skolflytt ses som något positivt. Bra med miljöombyte. Viktigt att skapa delaktighet och samhörighet inför flytt.

Både M och D visar på risken att man har kompisar som går ett annat program som inte flyttar och att man inte kommer inte kunna träffa sina vänner under skoldagen. Därför påpekar elevkårerna att samhörighet bland de som flyttar måste stärkas. De tror inte att studieron kommer påverkas och inte heller att fler skulle välja att avbryta sina studier.

Trygghet och relationer

M: Elevkåren tror det är estetämnen som är skapande, visar upp, vågar, blottar sig och peppar varandra något som sprider sig till de andra programmen (SA,NA) och som bidrar till entrygghetsskapande kultur på Midgårdsskolan.

D: Viktigt att det är öppet och ljus, inga prång, stora klassrum. Klasserna som flyttar behöver stärka relationerna, stärka programmens vi-känsla. Trygghet – låst skola, övervakningskameror och en bemannad reception som kan hälsa välkommen.

Båda elevkårerna lyfter fram trygghet och att skolan ska kännas öppen, fönster är viktigt.

Resväg och tillgänglighet

Båda elevkårerna ser inga problem med resvägen. Skolan är placerad i centrum där bussarna stannar. Finns också parkeringshus i närheten om man behöver parkera sitt fordon.

Delaktighet och inflytande

Båda elevkårerna säger att de inte fått någon information om nya skolan förrän vid tillfället för fokusintervjuerna. De tycker att de borde fått vara med tidigare redan under planeringsstadiet. Inför skolstart vill de gärna vara med och fundera kring inomhusmiljön, sociala platser, aktiviteter med mera.

D: Dragonskolans elevkår föreslår att inför skolstart skapas en elevkår med representanter från de klasser som ska flytta som kan få föra fram klassernas synpunkter och hjälpa till att till exempel ta fram aktiviteter inför skolstart. Viktigt att information kommer ut till de som berörs och framtida elever.

Reflektioner

M: Positivt med en ny skola och nya lokaler. Negativt att tappa kompisar och lärare, att anpassa sig till något nytt. Tappa kulturen på Midgård och blockläsning.

D: Positivt med miljöombyte, speciellt om man inte trivs på Dragon. Nytt för alla, spännande, nya möjligheter. NA+EK+SA har mycket gemensamt som inte nyttjas idag för man är för långt ifrån varandra. I den nya skolan kommer det finnas större möjligheter att samverka mellan program.

Tror att det kan bli en statusskola som konkurrerar med Minerva och att fler kommer söka till teoretiska program med risk för social segregation. Viktigt att skolans image blir tydlig från början.

Bra att flytta program, så man väljer program och inte skola. Tycker inte att bara årskurs 1 ska börja på den nya skolan och fyllas på allt eftersom. Då blir det en tom skola och det är inte bra.

Övriga synpunkter

Båda elevkårerna önskar återkoppling när beslut är taget.

Analys

188 elever och elevkårerna på Dragonskolan och Midgårdsskolan har getts möjlighet att komma med synpunkter kring en skolflytt för årskurs två och tre.

Många elever påtalar vikten av att klasser hålls ihop och att lärare följer med till den nya skolan.

Elever från Midgårdsskolan ger i enkäten uttryck för stor oro att årskurs två och tre ska flytta till den nya skolan. De argument som framförs är förlorad samhörighet, trygghet, ökad stress, ångest och risk för avhopp. Eleverna menar att Midgårdsskolans kultur är speciell med de estetiska programmen vars kreativa kultur även inspirerar andra program. Elevkåren på Midgård uttalade sig liknande. Midgårdsmodellen med blockläsning i stället för traditionellt schema och att byta schemamodell i årskurs tre uttrycker många som problematiskt och oroväckande. Den förändringen tror man kan komma att påverka elevernas examensresultat. Förslag som många lyfter fram är att bara låta årskurs ett börja på den nya skolan och årskurs 2 och 3 går kvar på Midgård.

Eleverna uttalar också att det är viktigt att klasserna hålls ihop och att lärare och annan personal följer med vid flytten. Samt att man vill få information om den nya skolan och kanske även ges möjlighet att tycka till om elevutrymmen.

Dragonskolan är en stor skola med många olika kulturer och eleverna verkar i högre utsträckning än Midgårdsskolan valt program före skola. Man identifierar sig mer med sitt program än med skolan som helhet. Det finns inga tydliga åsikter från Dragonskolans elever som från Midgårdsskolans.

Slutsatser och rekommendationer

Elevkårerna på de två skolorna samt 188 elever har varit delaktiga i barnkonsekvensanalysen. Elevkårerna har deltagit i fokusintervjuer. De sex deltagande klasserna har svarat på en enkät med möjlighet att lämna egna synpunkter på en eventuell skolflytt.

De rekommendationer som förvaltningen gör utifrån elevernas synpunkter i barnkonsekvensanalysen är att hänsyn bör tas till Midgårdsskolans elever i årskurs två och tre så att de får avsluta sin skolgång på Midgårdsskolan. Då tas hänsyn till elevernas

blockläsningsschema samt att man i många fall valt Midgårdsskolan på grund av den miljö och kultur som skolan erbjuder. Rekommendationen är utifrån en bedömning av barnets bästa och utifrån barnets perspektiv.

En flytt av program från Dragonskolan kommer inte påverka schemat eller kulturen/miljön utifrån barnkonsekvensanalysens underlag. Det som många lyfter fram är vikten av att klasserna fortsatt är sammanhållna och att lärare följer med.

Trivseln och miljön är viktig och här finns möjligheter för skolledningen att tidigt involvera eleverna som ska flytta in kring hur de vill att sociala ytor ska möbleras och hur ska vi göra för att skapa en gemensam kultur på den nya skolan.

När större förändringar sker som rör barn och unga ska en barnkonsekvensanalys genomföras. Barnkonventionens grundprinciper 2, 3, 6 och 12 bör finnas med i analysen. Av betydelse är att barnets perspektiv beaktas.

Den rekommendation som barnkonsekvensanalysen ger till förslag från vilka skolor flytt kommer att ske beaktar elevers synpunkter och uppfattningar och uppfyller barnkonventionens värden. De frågor som man, utifrån barnkonventionen, bör ta ställning till inför beslut av mer genomgripande förändringar som att flytta årskurs två och tre till en ny gymnasieskola:

1. *Har man undersökt vilka barn som kan diskrimineras av en flytt av gymnasieprogram/ att inte kunna slutföra sin gymnasietid på samma skola*

Ja, och i rekommendationer har hänsyn tagits till detta.

2. *Innebär beslutet om de föreslagna programmen att barnets bästa har tagits hänsyn till?*

Ja utifrån att elevernas synpunkter har beaktats.

3. *Har barn getts möjlighet att uttrycka sin åsikt och har deras åsikt beaktats?*

Ja, 188 elever har svarat på enkäten där även egna synpunkter kunde tas med. Elevkårerna på Midgårdsskolan och Dragonskolan har fått lämna sina synpunkter.

Eleverna och elevkårerna kommer att få återkoppling när beslutet är taget.

Referenser

Barnkonventionen, UNICEF, [Barnkonventionen - UNICEF Sverige | unicef.se](https://www.unicef.se/barnkonventionen)

Lundin Karphammar, Marie, *Implementering av barnkonventionen – med hjärta och hjärna*, Studentlitteratur (2019, 2022).

Skollagen (2010:800).

Åhl, Cecilia, Karlsson, Jonas & Ingeström, Shanti, *Handbok för barns delaktighet och inflytande. Teori och praktik för nyfikna läsare som vill lära sig mer om värdet av barnets perspektiv*, UNICEF, Sverige (2020).

Bilagor

Bilaga 1: Enkät

Elevinflytande inför ny gymnasieskola

Umeå kommun har påbörjat om- och nybyggnation av en ny gymnasieskola som är centralt placerad i Umeå nära Vasaplan. Den nya skolan rymmer 675 elever och är klar till höstterminen 2027. När skolan är färdigställd kommer hela årskurser från några av de högskoleförberedande programmen på de kommunala gymnasieskolorna att flytta dit. I nuläget har inte beslut tagits kring vilka program som berörs.

Det är viktigt att gymnasieelever känner sig hörda och delaktiga. Enligt Barnkonventionen ska en så kallad barnkonsekvensanalys genomföras för att säkerställa att barns och ungas bästa är en utgångspunkt och att era rättigheter och åsikter beaktas inför en eventuell skolflytt.

Du får därför i den här enkäten möjlighet att lämna synpunkter på att högskoleförberedande program kommer att flytta från sin nuvarande skola till den nya gymnasieskolan. Fokusgrupper och elevkårer kommer också ges möjlighet att lämna synpunkter.

Era synpunkter kommer att medfölja handlingarna inför Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens beslut i frågan.

Enkäten är anonym och kan besvaras fram till och med fredag 14 november kl. 12.00.

Vilket kön identifierar du dig som?

- ☐ Kille
- ☐ Tjej
- ☐ Vill inte uppge

Jag är elev på:

- ☐ Ekonomiprogrammet
- ☐ Naturvetenskapsprogrammet
- ☐ Samhällsvetenskapsprogrammet

Tror du att ett byte av skola skulle påverka dig?

Ange 1-6 där 1 innebär att en skolflytt påverkar dig i stor utsträckning och 6 att en skolflytt inte skulle påverka dig.

- ☐ 1 - det skulle påverka mig i stor utsträckning
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☐ 5
- ☐ 6 - det skulle inte påverka mig
- ☐ vet ej/ingen åsikt

Utveckla gärna hur du tror att en skolflytt påverkar dig:

Skulle din resväg förändras om ditt gymnasieprogram skulle flytta till den nya skolan i centrala Umeå?

- ☐ Ja, min resväg skulle förändras positivt (ex. kortare restid)
- ☐ Ja, min resväg skulle förändras negativt (ex. längre restid)
- ☐ Det skulle inte innebära någon större förändring

Vad är viktigt för att du ska trivas på en skola?

Du kan välja upp till fyra alternativ.

- ☐ Andra program som finns på skolan
- ☐ Gemensamma ytor (ex. Mitten, Kaffan)
- ☐ Kursutbud (individuella val)
- ☐ Känsla av tillhörighet till skolan
- ☐ Lokaler (ex. hur klassrum, matsal m.m.)
- ☐ Lärare och annan personal
- ☐ Annat

Vad skulle du vilja att de som bestämmer tänker på innan de fattar beslut?

Bilaga 2

Intervjufrågor till elevkårerna

Syfte: Att förstå hur en eventuell skolflytt kan påverka elevernas vardag, lärande, trygghet och delaktighet.

1. Skolmiljö och lärande

Vad fungerar bra i skolans nuvarande lokaler?

Hur tror ni att en flytt skulle påverka er/elevs studiero och motivation?

Vad är viktigt att tänka på inför flytt?

Vad är viktigt att tänka på i en ny skolmiljö?

2. Trygghet och relationer

Hur påverkar lokalerna och omgivningen tryggheten?

Hur tror ni att en flytt skulle påverka relationerna mellan elever och mellan elever och personal?

3. Resväg och tillgänglighet

Hur skulle en flytt påverka er vardag?

Vad behöver fungera för att en längre resväg ska kännas okej?

4. Delaktighet och inflytande

Har ni fått tillräcklig information om den planerade flytten?

Har ni fått möjlighet att påverka?

Hur vill ni bli informerade och involverade framöver?

5. Reflektioner

Vad känns positivt med en eventuell flytt?

Vad känns oroligt eller svårt?

Har ni några konkreta förslag på hur flytten kan göras så bra som möjligt för eleverna?

6. Övriga synpunkter

Umeå kommun**Protokollsutdrag**

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens arbetsutskott

2025-12-03

§ 99

Diariennr: SK-2025/00677

Programstruktur för ny gymnasieskola**Arbetsutskottets beslut**

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden föreslås besluta att:

- vid höstterminens start 2027 flytta Dragonskolans idrottsgymnasium till nuvarande Vasaskolans lokaler.
- vid höstterminens start 2027 flytta Dragonskolans naturvetenskapliga program till nuvarande Vasaskolans lokaler.

Förslag till beslut

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslutar att:

- vid höstterminens start 2027 flytta Dragonskolans idrottsgymnasium till nuvarande Vasaskolans lokaler.
- vid höstterminens start 2027 flytta Dragonskolans naturvetenskapliga program till nuvarande Vasaskolans lokaler.

Ärendebeskrivning

Umeå kommun behöver utöka sina elevplatser på gymnasiet på grund av att ett ökat antal elever börjar gymnasieskolan de närmsta åren. I dag är det fullt på de kommunala gymnasieskolorna och en allt mindre andel av eleverna får inte sina förstahandsval till sökt program. För att öka antal elevplatser har ombyggnation och nybyggnation av tidigare Vasaskolan påbörjats.

Vasaskolan är centralt placerad i Umeå nära Vasaplan. När den nya gymnasieskolan är färdigställd till höstterminen 2027 kommer den rymma 675 elever. Skolan byggs för högskoleförberedande program som inte behöver andra specialsalar än labbsalar.

För att kunna ge information till elever på grundskolan inför besöksveckor behöver den nya skolans programstruktur fastslås.

Umeå kommun**Protokollsutdrag**

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens arbetsutskott

2025-12-03

Inför beslut om programstruktur på Umeås kommunala gymnasieskolor läsåret 2027/2028 har gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden vid budgetupptakt 2024 och 2025 getts möjlighet att diskutera tänkbara scenarier utifrån Vasaskolans planerade ombyggnation till ny gymnasieskola.

Förvaltningen har i samråd med rektorer arbetat med olika förslag till programstruktur på den nya gymnasieskolan. De utgångspunkter som varit i fokus för diskussionerna är följande:

- Öka andel elever som kan få sitt förstahandsval.
- Öka naturvetenskapliga programmets attraktivitet.
- Variation av programutbud.
- Jämn könsfördelning.
- Dimensioneringsutredningens rekommendationer.

Inför beslut om programstruktur på den nya gymnasieskolan, som innebär flytt av befintliga program och elever från årskurs 2 och 3 från andra kommunala gymnasieskolor inom Umeå kommun, har en barnkonsekvensanalys genomförts för att säkerställa att de som berörs, våra elever i gymnasiet, getts möjlighet att komma med synpunkter. En barnkonsekvensanalys är en prövning av barnets bästa i enlighet med artikel 3 i barnkonventionen och utifrån ett barnrättsperspektiv ses barn som bärare av rättigheter. En barnkonsekvensanalys ska säkerställa att barnets bästa är en utgångspunkt och att elevernas rättigheter och åsikter beaktas. Den metod som används för att inhämta synpunkter från elever på gymnasiet är enkätfrågor till slumpmässigt utvalda klasser samt fysiska möten med elevkårer från Umeås kommunala gymnasieskolor. 188 elever samt elevkårerna på Dragonskolan och Midgårdsskolan har getts möjlighet att komma med synpunkter kring en skolflytt för årskurs två och tre inför barnkonsekvensanalysen, se bilaga.

Förvaltningens förslag tar hänsyn till elevernas synpunkter som framkommer i barnkonsekvensanalysen. Midgårdsskolans elever i årskurs två och tre bör få avsluta sin skolgång på Midgårdsskolan. Då tas hänsyn till elevernas blockläsningsschema samt att man i många fall valt Midgårdsskolan på grund av den miljö och kultur som skolan erbjuder.

Umeå kommun**Protokollsutdrag**

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens arbetsutskott

2025-12-03

Dragonskolan är en stor skola med många olika kulturer och eleverna verkar i högre utsträckning än på Midgårdsskolan valt program före skola. Eleverna identifierar sig mer med sitt program än med skolan som helhet. En flytt av program från Dragonskolan kommer inte påverka schemat eller kulturen/miljön utifrån barnkonsekvensanalysen.

Det eleverna lyfter fram är vikten av att klasserna fortsatt är sammanhållna och att lärare följer med. Trivseln och miljön är viktig och här finns möjligheter för nya skolans ledning att tidigt involvera eleverna som ska flytta för att tillsammans skapa en gemensam kultur på den nya skolan. Eleverna vill få information om den nya skolan och kanske även ges möjlighet att tycka till om elevutrymmen.

De frågor som man, utifrån barnkonventionen, bör ta ställning till inför beslut av mer genomgripande förändringar som att flytta årskurs två och tre till en ny gymnasieskola:

1. *Har man undersökt vilka barn som kan diskrimineras av en flytt av gymnasieprogram/ att inte kunna slutföra sin gymnasietid på samma skola*

Ja, och i förslag till beslut har hänsyn tagits till detta.

2. *Innebär beslutet om de föreslagna programmen att barnets bästa har tagits hänsyn till?*

Ja, utifrån att elevernas synpunkter har beaktats.

3. *Har barn getts möjlighet att uttrycka sin åsikt och har deras åsikt beaktats?*

Ja, 188 elever har svarat på enkäten där även egna synpunkter kunde tas med. Elevkårerna på Midgårdsskolan och Dragonskolan har fått lämna sina synpunkter.

Förvaltningens förslag till beslut är att Dragonskolans idrottsgymnasium med alla program; barn- och fritidsprogrammet, ekonomiprogrammet, samhällsvetenskapsprogrammet och naturvetenskapsprogrammet samt naturvetenskapligt program flyttar alla årskurs 2 och 3 och motsvarande årskurs 1 påbörjar sina studier vid den nya gymnasieskolan (nuvarande Vasaskolan) höstterminen 2027.

Umeå kommun**Protokollsutdrag**

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens arbetsutskott

2025-12-03

Beslut kring Midgårdsskolans programutbud inför läsåret 2027/2028 ses över inför nämndens samlade beslut om programutbud hösten 2026.

Beslutsunderlag

Bilaga: Barnkonsekvensanalys inför beslut om programstruktur för ny gymnasieskola

Beredningsansvariga

Pontus Clarin, verksamhetschef

Cathrin Backman Löfgren, utbildningsstrateg

Propositionsordning

Ordföranden prövar tjänsteskrivelsens förslag och finner att arbetsutskottet beslutar att bifalla tjänsteskrivelsen.

Tjänsteskrivelse

2025-11-20

Gymnasie- och
vuxenutbildningsnämndens
arbetsutskott

Diariennr: SK-2024/00612

Utvärdering idéburet offentligt partnerskap (IOP) - Röda Korset - Samhällsguider - 2025-2026

Förslag till beslut

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslutar att godkänna utvärdering av *Idéburet offentligt partnerskap (IOP) med Röda Korset 2025-2026 avseende samhällsguider för skyddsbehövande från Ukraina i boenden anordnade av Umeå kommun, samt folkbokförda som anvisats till kommunen och inom målgruppen egenbosatta i Umeå kommun* enligt bilagt underlag.

Ärendebeskrivning

Sedan 2022 har Umeå kommun samverkat med Röda Korset Umeåkretsen kring samhällsguidning för målgruppen skyddsbehövande från Ukraina, både barn och vuxna med tillfälliga uppehållstillstånd och numera även folkbokförda, inom ramen för ett Idéburet offentligt partnerskap (IOP). Se bilaga 1. Arbetet har organiserats på såväl operativ som strategisk nivå och med anställning av samhällsguider som arbetat med individuellt stöd, gruppstöd och samverkan med externa aktörer; exempelvis civilsamhället, myndigheter, kommun och privata aktörer. Samhällsguiderna har främst gett stöd i frågor om vård och omsorg, kontakt med myndigheter, samhällsorientering, boendefrågor, skola och fritid. Partnerskapet har en utgångspunkt i empowerment med ett individuellt fokus. Detta för att skyddsbehövande ska ges förutsättningar att så tidigt som möjligt få ett självständigt och meningsfullt liv i Umeå.

Utvärderingen av IOP visar att målgruppen gynnas av samverkan mellan Umeå kommun och Röda Korset. Samverkan innebär att målgruppen introduceras i hur samhället i Sverige fungerar, vilka möjligheter och utmaningar som väntar och vilka rättigheter och skyldigheter invånare i Umeå och Sverige har. Målgruppen har därmed också ökade möjligheter och bättre beredskap för en lyckad etablering. Ett informationsmaterial har arbetats fram för målgruppen att ta del av under det första året. Materialet utvecklas kontinuerligt för att på bästa sätt möta målgruppens behov av information/vägledning. Röda Korset och Umeå kommun hjälps åt kring omvärldsbevakning och har tillsammans fortsatt med samverkansmöten på

Tjänsteskrivelse

Dnr: SK-2024/00612

såväl operativ som strategisk nivå för att våra verktyg i etableringen ska bli så effektiva och välfungerande som möjligt.

Bakgrund

Med anledning av den ryska invasionen i Ukraina 24 februari 2022 aktiverades EU:s massflyktsdirektiv 4 mars 2022. Massflyktsdirektivet har förlängts i omgångar och gäller fram till 4 mars 2027. Vad som händer därefter är i nuläget oklart.

Enligt Lag (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. (LMA) som trädde i kraft 1 juli 2022 får Migrationsverket anvisa en kommun att ordna boendet för personer med uppehållstillstånd med tillfälligt skydd.

Kommunerna ges befogenhet att anordna boenden för dessa personer.

Under 2024 började nya regler för folkbokföring för personer från Ukraina att gälla, vilka innebär att de kan nu bli folkbokförda redan efter ett år i Sverige. När en person som har uppehållstillstånd med tillfälligt skydd enligt massflyktsdirektivet blir folkbokförd, upphör personen att omfattas av LMA. I samband med folkbokföring har personen rätt till bosättning och kan anvisas av Migrationsverket till kommunen enligt Lag (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning. De allra flesta folkbokförda som anvisats till Umeå kommun har tidigare varit anvisad enligt LMA, men det förekommer även anvisningar från andra delar av landet.

Överenskommelsen mellan Umeå kommun och Röda Korset Umeåkretsen om ett Idéburet offentligt partnerskap (IOP) skapar förutsättningar för att möta behov hos de skyddsbehövande från Ukraina och att de bereds möjligheter för inkludering i samhällslivet. Överenskommelsen är tidsbegränsad fr o m 2025-03-05 t o m 2026-03-04, med option att efter utvärdering förlängas. Partnerskapet har nu utvärderats, se bilaga 2.

Beslutsunderlag

Bilaga 1: IOP Röda Korset Umeåkretsen och Umeå kommun 2025-2026

Bilaga 2: Utvärderingsrapport IOP Röda Korset Umeåkretsen och Umeå kommun 2025-2026

Beredningsansvariga

Helén Andersson, verksamhetschef

Katarina Sjöström, enhetschef

Helén Burstedt, enhetschef

Tjänsteskrivelse

Dnr: SK-2024/00612

Beslutet ska skickas till

Helén Andersson, verksamhetschef Arbetsmarknads- och
integrationsavdelningen

Nicklas Wallmark
gymnasie- och arbetsmarknadsdirektör

Idéburet Offentligt Partnerskap (IOP) Umeå kommun och Röda Korset Umeåkretsen om samhällsguider år 2025–2026

Idéburet Offentligt Partnerskap (IOP) Umeå kommun och Röda Korset Umeåkretsen, samhällsguider riktat till ukrainska skyddsbehövande år 2025–2026

Bakgrund

EU:s Massflyktsdirektiv

Massflyktsdirektivet aktiverades den 4 mars 2022, efter Rysslands invasion av Ukraina och har förlängts tre gånger i Sverige sedan dess. Den senaste förlängningen gäller till och med den 4 mars 2026. Massflyktsdirektivet innebär att ukrainska medborgare eller de som har skyddsstatus i Ukraina som har lämnat landet kan få ett tidsbegränsat uppehållstillstånd i Sverige. En person som har sökt eller beviljats uppehållstillstånd enligt massflyktsdirektivet har rätt att få hjälp med kost och logi, rätt att arbeta, rätt att söka grundläggande vård, rätt till skolgång för barn och visst ekonomiskt bistånd i Sverige.

Nära 70 000 ukrainska medborgare har, enligt Migrationsverket, blivit beviljade skydd enligt massflyktsdirektivet i Sverige sedan den ryska invasionen inleddes den 24 februari 2022, vilka utgörs av 70% vuxna och 30% barn i familj och ensamkommande barn. Enligt Migrationsverkets huvudscenarió bedöms 12 000 personer från Ukraina söka skydd i Sverige under 2025. Prognosen är dock mycket osäker och beror på hur kriget i Ukraina utvecklas. Vad som händer med massflyktsdirektivet efter 4 mars 2026 är i nuläget oklart.

Förändrad lagstiftning

Efter ändringar i lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. (LMA) ansvarar Sveriges kommuner sedan 1 juli 2022 för att ordna boende åt de skyddsbehövande som fått uppehållstillstånd enligt massflyktsdirektivet. Migrationsverket får anvisa skyddsbehövande till kommunerna enligt utgångspunkten att anvisningarna ska fördelas jämnt mellan kommunerna. Migrationsverket har huvudansvaret för mottagandet av skyddsbehövande enligt massflyktsdirektivet, men anvisar till kommuner som då får ansvaret för anskaffning och drift av boendet. I förordning (2017:193) om statlig ersättning för asylsökande m.fl. anges fördelningstal för skyddsbehövande enligt massflyktsdirektivet som ska anvisas till kommunerna och den ersättning som utgår till kommunerna för detta. Sedan lagen trädde i kraft har Umeå kommun tagit emot och ordnat boende för nära 280 skyddsbehövande vuxna och barn från Ukraina.

Utskrivning från LMA och anvisning till kommun

När en person som har uppehållstillstånd med tillfälligt skydd enligt massflyktsdirektivet blir folkbokförd, upphör personen att omfattas av LMA. Han eller hon har då inte heller längre rätt till bistånd (ex. ekonomiskt, boende) enligt den lagen.

I samband med folkbokföring har personen rätt till bosättning och kan anvisas av Migrationsverket till kommunen enligt Lag (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning. De allra flesta folkbokförda personer som anvisats till Umeå kommun har tidigare varit anvisad enligt LMA, men det förekommer även anvisningar från andra delar av landet.

Idéburet Offentligt Partnerskap (IOP) Umeå kommun och Röda Korset Umeåkretsen om samhällsguider år 2025–2026

Erfarenheter från Idéburet Offentligt Partnerskap (IOP) Umeå kommun och Röda Korset Umeåkretsen från åren 2022-2024

Under våren 2022 togs en kontakt mellan Umeå kommun och Röda Korset Umeåkretsen kring att samarbeta med mottagandet av skyddsbehövande från Ukraina i Umeå. Arbetet organiserades under 2022–2023 i den första överenskommelsen om Idéburet Offentligt Partnerskap mellan Röda Korset Umeåkretsen och Umeå kommun, med anställning av 3 personer som ansvarade för Röda Korsets roll inom partnerskapet och med ideella frivilliga som ett komplement. Eftersom behoven såg väldigt varierande ut och var oregelbundna så blev det svårt att organisera frivilliga som ett komplement, vilket därmed minskades för att göra stödet mer effektivt.

Efter utvärdering av överenskommelsen tecknades en ny överenskommelse i december 2023 för att gälla under perioden 1 januari 2024 – 4 mars 2025. Överenskommelsen utvärderades och beslutades av Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden i december 2024, även om överenskommelsen sträcker sig till 4 mars 2025, se bilaga 1. Under båda partnerskapsperioderna har Röda Korset Umeåkretsen beviljats ekonomiskt stöd från Svenska Röda Korset för att förstärka samhällsguidningen med personella resurser. Samhällsguiderna har arbetat med individuellt stöd, gruppstöd och samverkan med externa aktörer; exempelvis civilsamhället, myndigheter, kommun och privata aktörer. De har främst gett stöd i frågor om vård och omsorg, kontakt med myndigheter, samhällsorientering, boendefrågor, skola och fritid. Genom en ständig behovsinventering så har gemensamma frågor och utmaningar lyfts, där Samhällsguiderna har kommunicerat information brett genom både fysiska och digitala forum till ukrainska skyddsbehövande.

Samhällsguidernas arbete är mestadels förlagt till ett infocenter i det största kommunala boendet, men de finns också tillgängliga i Röda Korsets kontorslokaler i centrala Umeå för ukrainare som bor på andra områden. Under tiden har andra verksamheter vuxit fram i boendet, något som har noga värderats gentemot att boendet är en hemmiljö för skyddsbehövande som bor där. Genom samtal med Rädda Barnen och med Barnkonventionen i åtanke har en barnverksamhet startats upp i anslutning till en barnsäker plats. I anslutning till detta behov så startades även föräldrastöd i samverkan på boendet. Dessa verksamheter finns fortfarande kvar.

Partnerskapets utgångspunkt är ”empowerment” med ett individuellt fokus, i syfte att exempelvis stärka individens självbestämmande och delaktighet i samhället. Detta för att skyddsbehövande ska ges förutsättningar att så tidigt som möjligt ha ett självständigt och meningsfullt liv i Umeå. Parterna lägger stor vikt i att gemensamt identifiera strukturella och instrumentella utmaningar för gruppen där vi gemensamt arbetat med fokus på att lösa utmaningarna.

Mot bakgrund av att massflyktsdirektivet har förlängts till 4 mars 2026 och att lagstiftning förändrats som innebär att ukrainare som vistats i Sverige tillräckligt lång tid för att folkbokföra sig, har samarbetet mellan Umeå kommun och Röda Korset Umeåkretsen vidareutvecklats, för att ännu bättre tillgodose de behov av samhällsguidning som skyddsbehövande från Ukraina har gett uttryck för.

Idéburet Offentligt Partnerskap (IOP) Umeå kommun och Röda Korset Umeåkretsen om samhällsguider år 2025–2026

Inom Arbetsmarknad- och Integrationsavdelningen i Umeå kommun finns både Mottagningsfunktionen som ansvarar för mottagningen av skyddsbehövande från Ukraina och Integrationsenheten som ansvarar för mottagningen av flyktingar från hela världen, inklusive folkbokförda ukrainare. Under stora delar av 2024 har samhällsguiderna och Umeå kommun arbetat med informationsinsatser gällande folkbokföringsprocessen till skyddsbehövande ukrainare i kommunen för att stötta dem i de frågor som varit särskilt utmanande och svåra att förstå och hantera.

Fortsatt samarbete mellan Umeå kommun och Röda Korset Umeåkretsen

Syftet med detta IOP är att stärka upp mottagandet av skyddsbehövande från Ukraina så att de kan finna en meningsfull plats i Umeå. Umeå kommun ansvarar för lagstadgade uppgifter kopplat bland annat till boende och Röda Korsets insats kan ses som ett komplement som kan bistå med medmänskligt stöd till skyddsbehövande i frågor de har. Här handlar det om vägledning rörande tillgång till skola och utbildning, vård och omsorg, arbete och fritid.

Som samverkanspart till Umeå kommun ska Röda Korset sträva efter att identifiera hinder och utmaningar för att finna lämpliga på lösningar på problem. Målet är att uppnå ett likvärdigt och trygghetsskapande bemötande av människor på flykt där behoven står i centrum och där alla aktörer ska arbeta för skyddsbehövandes upplevelse av självbestämmande i sitt liv.

Riksdagen har beslutat om nya regler för folkbokföring av personer med tillfälligt skydd enligt massflyktsdirektivet. De nya reglerna trädde i kraft den 1 november 2024 och innebär att den som har tillfälligt skydd enligt massflyktsdirektivet, måste anmäla sig till Skatteverket för folkbokföring senast fyra veckor från det datum som personen har haft uppehållstillstånd i ett år.

I samband med folkbokföring har personen rätt till bosättning. När Migrationsverket anvisar folkbokförda ukrainare till Umeå kommun, så får Integrationsenheten inom Arbetsmarknad- och Integrationsavdelningen ansvar för mottagandet, boende och vidare samverkan kring etableringsinsatser. Här ser parterna stora vinster för framför allt målgruppen ukrainare, men också för Umeå kommun att utveckla och fördjupa samarbetet som påbörjats under 2024.

Under det första året som skyddsbehövande från Ukraina är anvisade till Umeå kommun med stöd av massflyktsdirektivet, avser parterna att på ett strukturerat sätt skapa förutsättningar för att individuella behov av samhällsguidning, antingen som folkbokförd eller annan situation, kan tillgodoses. Parterna utgår från att övergången för individerna från anvisad till kommunen enligt LMA till att vara folkbokförd kan underlättas genom strukturerad samverkan.

Målgrupper

1. Primärt inom IOP: Ukrainska skyddsbehövande i boenden anordnade av Umeå kommun, samt folkbokförda som anvisats till kommunen.

Idéburet Offentligt Partnerskap (IOP) Umeå kommun och Röda Korset Umeåkretsen om samhällsguider år 2025–2026

2. Sekundärt inom IOP, i mån av tid: Ukrainska skyddsbehövande med eget boende som uppehåller sig i Umeå kommun, samt de som folkbokförts.

Introduktion

Den första tiden i Umeå, under LMA, kan ses som en introduktionstid. Integration och Röda Korset använder sig av gemensamt material under nyanländ persons första tid i staden. Arbetet struktureras med stöd av material som finns framtaget och sammanställt i den så kallade "Pärmen". Den innehåller viktig samhällsinformation på både lätt svenska och modersmål.

För att möjliggöra att nyanlända personer förstår hur det fungerar att bo i en bostad, så används information ur materialet "Boskola". Integration och Röda Korsets samarbete gynnar målgruppens etablering i det svenska samhället på väg till samhällsmedborgare i Umeå, genom kunskap. Samarbetet gynnar varje individs resa mot egenförsörjning.

För att minska risken att relevant information inte förmedlas, påbörjas ett samarbete mellan avlämnande samhällsguider, mottagande integrationskonsulenter och individer i övergång från LMA till folkbokförd och utskriven från LMA. Så kallade "överföringsmöten". Röda Korsets deltagande vid överföringsmöten förutsätter individens samtycke och utgår ifrån individens behov.

Självbestämmande och delaktighet i samhället

I kontakten med skyddsbehövande från Ukraina strävar partnerskapet efter att de som söker stöd ska kunna klara sig själv i allt större utsträckning. Här handlar det om att skyddsbehövande ska få en ökad kontroll att utöva sina rättigheter och skyldigheter. Genom att bistå med verktyg och resurser som är till parternas förfogande verkar vi för en demokratisk självorganisering (där föreningsmodellen kan stå som grund) och en ökad känsla av självbestämmande.

Forum för dialog

För att möjliggöra samarbete kring målgruppen planeras återkommande forum där inblandade parter träffas för att underlätta och utveckla samarbetet. Möjlighet finns till att identifiera uppkomna situationer och områden där samarbete, samlad och gemensam information gynnar målgruppen.

Därutöver anser parterna att information till och dialog med föreningar och organisationer i civila samhället, skapar förutsättningar för att möta behov hos de skyddsbehövande från Ukraina och att de bereds möjligheter för inkludering i samhällslivet. Detta kommer partnerskapet att arbeta tillsammans med för att utveckla och genomföra.

IOP kännetecknas av

Röda Korsets samhällsguider för ukrainska skyddsbehövande, i form av ett IOP mellan Umeå kommun och Röda Korset, syftar till att uppnå ett gemensamt allmännyttigt mål. Både kommunen och Röda Korset bidrar med resurser, och samarbetet bygger på insikten om att

Idéburet Offentligt Partnerskap (IOP) Umeå kommun och Röda Korset Umeåkretsen om samhällsguider är 2025–2026

det behövs flera perspektiv och flera olika typer av medel för att lösa problem. Detta partnerskap bygger vidare på gemensamma erfarenheter från flyktingsituationen 2015–2016 då Umeå kommun och Röda Korset samverkade och Röda Korset tog ett ansvar för att stödja de kommunala boendena med volontärer, samt de två föregående överenskommelserna mellan parterna om samhällsguidning.

Fokus ligger på frågor där det inte finns några färdiga lösningar eller tjänster som kan inhandlas av kommersiella aktörer. Röda Korset som förening har inga ekonomiska intressen i samarbetet. Röda Korset vill bidra med samhällsguidning och stöd i kontakt med andra organisationer (såväl myndigheter som privata aktörer); erfarenhet och särskild kompetens som kris- och katastroforganisation; befintliga nätverk i Umeå inom förenings- och näringsliv; möteslokaler samt operativa och administrativa resurser.

Som ett stöd för Röda Korsets lokala samarbete med Umeå kommun finns Svenska Röda Korset. Den nationella organisationen kommer att bistå med sakkunskap inom områdena flykt/migration/integration och medmänskligt stöd samt underlätta erfarenhetsutbyte med andra Röda Korset föreningar i landet.

Utöver Umeå kommuns operativa och strategiska samverkansarbete med Röda Korset står även Umeå kommun för en ekonomisk insats till Röda Korset inom ramen för detta IOP. Den ekonomiska insatsen syftar till att täcka faktiska kostnader som uppdraget medför och eventuella överskjutande medel kommer att återbetalas vid samarbetets slut.

Varje part inom samarbetet ska ansvara för och styra sina egna verksamheter, men har samtidigt förbundit sig att anpassa dessa för att nå målen. Överenskommelsen innehåller ingen detaljreglering eller några sanktioner eftersom IOP är en samverkansform som bygger på tillit och med syftet att uppnå ett gemensamt mål.

Gränsdragningen mellan Umeå kommun och Röda Korset utgår ifrån parternas unika uppdrag och följs löpande upp med regelbundna möten, på såväl operativ som strategisk nivå. Det är viktigt att även identifiera när det finns otydligheter och frågetecken kring ansvar för att gemensamt hitta en balans i vårt samarbete rörande ansvar och mandat.

Se Bilaga 2: Ansvarsfördelning i IOP mellan Röda Korset Umeåkretsen Umeå kommun, samt Bilaga 3: Samverkansstruktur IOP Röda Korset Umeåkretsen och Umeå kommun.

Om Röda Korset som samverkanspart

Olika typer av diskrimineringsgrunder uppmärksammas i Röda Korsets arbete på olika sätt och styr hur verksamhet organiseras. Samtliga involverade personer såväl volontärer som anställda genomgår alltid en bedömning gällande lämplighet, innan uppdrag. Personer som av någon anledning inte klarar kraven på lämplighet avslutas om de inte efter vidareutbildning kan leva upp till Röda Korsets regler och värderingar.

Idéburet Offentligt Partnerskap (IOP) Umeå kommun och Röda Korset Umeåkretsen om samhällsguider år 2025–2026

Gällande aktiviteter som inkluderar barn och ungdomar ställer föreningen höga krav på volontärer och anställda. Utdrag ur polisregistret tas alltid, enligt gällande lagstiftning samtidigt som det inte utesluter det faktum att verksamheten måste formas på ett sätt som minimerar risken för oönskade incidenter. Exempelvis finns regler kring att volontärer inte får genomföra aktiviteter riktat till barn på egen hand, man måste alltid vara minst två personer. Ledare för verksamheter där barn ingår har alltid dialog med föräldrar om både risker och möjligheter med volontärbaserad verksamhet och inrättar kanaler för att följa upp om något inte fungerar enligt överenskommelse.

Avvikelse och missförhållanden ska utan dröjsmål rapporteras och omedelbart hanteras inom Röda Korset. Umeå kommun ska omedelbart upplysas om händelsen. Röda Korset ska i nära anslutning till detta därutöver inkomma med handlingsplan till Umeå kommun om åtgärder.

Röda Korsets Samhällsguider

Röda Korsets tjänstepersoner arbetar i en kontorslokal i det största kommunala boendet, samt i Röda Korsets lokal. Bemanning är dagtid och ukrainare kan fritt komma förbi vid efterfrågan av stöd. Samhällsguiderna är även tillgängliga via telefon, mail och besök för de skyddsbehövande som bor utanför det huvudsakliga boendet. Röda Korset fångar upp behov och kommunicerar detta utåt till andra aktörer. Samhällsguiderna hjälper även externa, som exempelvis föreningar, att nå ut med kommunikationsmaterial och stöttar dessa att nå fram till gruppen skyddsbehövande ukrainare.

Röda Korsets samhällsguider utför stöd till skyddsbehövande i kontakt med vården, kontakt med myndigheter, stöd till att skriva in sig själv eller sina barn i skolan och besvarar frågor som rör dessa områden. Samhällsguiderna stöttar på grupp- och individnivå samt samverkar med andra aktörer för att hjälpa dessa att kartlägga behov och nå ut till gruppen ukrainska skyddsbehövande. Samhällsguiderna kan även ge stöd till arbetssökande, hur man hittar jobbbannonser och grundläggande kunskaper om hur man söker jobb i Sverige. Hjälper med att kartlägga vilka erfarenheter man bär med sig och hur dessa kan valideras till en svensk kontext och arbetsmarknad. Samhällsguiderna samarbetar med integrationskonsulenter inom Arbetsmarknad – och integrationsavdelningen för att underlätta målgruppens övergång från anvisad enligt LMA till folkbokförd och anvisad enligt bostättningslagen.

Påverkansarbete

Röda Korsets samhällsguider ska under arbetets gång identifiera strukturella utmaningar för att lyfta i samarbetet med Umeå kommun och andra parter för att gemensamt hitta lösningar på utmaningarna. Förhållningssättet från Röda Korset är att ha ett prestigelöst och lösningsfokuserat kommunikationssätt för att gemensamt närma sig utmaningen.

Idéburet Offentligt Partnerskap (IOP) Umeå kommun och Röda Korset Umeåregionen om samhällsplanering år 2025–2026

Överenskommelsen

Parter

Röda Korset och Umeå kommun.

Kontaktperson i partnerskapet för Röda Korset är verksamhetschef, och för Umeå kommun, verksamhetschef Arbetsmarknad och integration.

Giltighetstid och samverkan

Sammantaget planeras partnerskapet att sträcka sig från 2025-03-05 – 2026-03-04 eftersom det är den överblickbara tiden vid överenskommelsens ingång. Då har ukrainska skyddsbehövande, varav vissa har folkbokförts och uppehållit sig i Umeå utifrån massflyktsdirektivet i 4 år.

Inför avslut av IOP år 2026 tas ställning till om behov av förlängning finns. En förlängning ska ha föregåtts av att överenskommelsen har utvärderats och genomarbetats på nytt av båda parter.

Samverkan organiseras i en styrgrupp, en strategisk samverkansgrupp och en operativ samverkansgrupp.

Styrgrupp leds av ordförande i gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, Umeå kommun.

Övriga deltagare:

- Verksamhetschef Arbetsmarknad och integration, Umeå kommun
- Verksamhetsansvarig/a Röda Korset
- Enhetschef/er Arbetsmarknad och integration, Umeå kommun

Umeå kommun är sammankallande. Frekvens: 1 ggr/termin

Syftet med styrgruppen är framför allt att följa upp att arbetet sker i linje med målsättningen för insatserna som anges ovan, eller om IOP behöver annan inriktning.

Rapport som innehåller information om hur arbetet fortskrider i enlighet med överenskommelsen och eventuella avvikelser delges av Röda Korset inför styrgruppsmöten.

Strategisk samverkansgrupp leds av verksamhetschef Arbetsmarknad och integration, Umeå kommun

Övriga deltagare:

- Verksamhetsansvarig/a Röda Korset
- Enhetschef/er Arbetsmarknad och integration, Umeå kommun
- Representer från såväl Umeå kommun som andra relevanta aktörer som behövs för uppdragets genomförande.

Umeå kommun är sammankallande. Frekvens: Minst 1 ggr/månad

Syftet med den strategiska samverkansgruppen är att skapa förutsättningar för att det vardagliga operativa arbetet med uppdraget ska kunna bedrivas på ett effektivt och ändamålsenligt sätt.

Idéburet Offentligt Partnerskap (IOP) Umeå kommun och Röda Korset Umeåkretsen om samhällsguider år 2025–2026

Operativ samverkansgrupp leds av enhetschef Arbetsmarknad och integration, Umeå kommun

Övriga deltagare:

- Medarbetare, Arbetsmarknad och integration, Umeå kommun
- Samhällsguider, Röda Korset
- Representanter från såväl Umeå kommun som andra relevanta aktörer som behövs för uppdragets genomförande.

Umeå kommun är sammankallande. Frekvens: 1 ggr/vecka eller vid behov

Syftet med den operativa gruppen är att informera/samtala med varandra om aktuella frågor och skicka vidare de frågor som behöver lyftas i samverkansgruppen för att det vardagliga operativa arbetet ska bedrivas på ett effektivt och säkert sätt.

Ekonomi

Röda Korset presenterar en budget utifrån de omständigheter som råder vid ingången av IOP. Förhandling om förändring av budget kan komma att ske under IOP, vid händelse av att uppdragets karaktär väsentligt förändras. Tjänstetillsättning enligt budget nedan omfattar adekvata kompetenser för karaktären av IOP.

Budget 12 månader: 5 mars 2025 - 4 mars 2026					
	Arbetsplats	Roll	Uppdrag	per år	12 mån
Tjänster 150%	Flyktingboende	Rödakorsvärd	Information och stöd	871000	871 000
	Flyktingboende	Rödakorsvärd	Vägledning till önskad föreningsaktivitet		0
	Boenden, +RK	Volontärorganisering	Samhällsguider, näringsliv, föreningar		0
Kansli	Röda Korset	Organisatoriskt stöd	Process- och kvalitetsansvar	0	0
Overhead	Röda Korset			140000	140 000
Material	Vårdar, samhällsguider		Telefon, datorer, milersättning	20000	20 000
Lokaler	Kontor Röda Korset			0	0
Summa				1031000	1031000

Overhead

Röda Korsets kostnader för personalansvar, rekrytering, ekonomi och övrig administration. I overhead ingår även omkostnader för samhällsguider.

Fakturering

Första faktureringen avser perioden 2025-03-05 till och med 2025-05-31 och betalas ut i förskott. Fakturering sker därefter enligt kalenderkvartal i förskott.

Idéburet Offentligt Partnerskap (IOP) Umeå kommun och Röd Korset Umeåkretsen om samhällsguider år 2025–2026

Rapportering och ekonomisk redovisning

Medlen till Röd Korset används i enlighet med bilagd kostnadsredovisning. Vid styrgruppsmöten ger Röd Korset en enklare ekonomisk redovisning av hur arbetet fortlöper.

I samband med 2025 års utgång, inkommer Röd Korset med en ekonomisk sammanställning av hur verksamheten inom IOP har fortlöpt från start till och med december.

Vid avslut av IOP lämnas en fullständig redovisning godkänd av auktoriserad revisor.

Organisatoriskt stöd

Kansliet i Röd Korset kommer bidra med organisatoriskt stöd för att uppnå verksamhetens mål. I stödet ingår att skapa lugn när oförutsedda händelser uppstår, samt att bjuda in parterna i en kollektiv läroprocess. Under arbetet kan misstag uppstå och detta faktum bör ses som en möjlighet till utveckling, inte som ett problem.

Avvikelse från överenskommelsen

Om avvikelser från överenskommelsen planeras eller har skett ska Umeå kommun omgående informeras. Innan eventuella förändringar görs ska förändringarna vara kommunicerade på rätt nivå och godkända av båda parter.

Ekonomiska förändringar mot beslutad budget ska omgående meddelas motparten skriftligen.

Uppsägning av överenskommelsen

Om någon part vill säga upp överenskommelse i förväg, så tas det upp av ansvariga verksamhetschefer som sammankallar styrgruppen.

Sägs överenskommelsen upp av Röd Korset efter att ersättningen är utbetald blir Röd Korset återbetalningsskyldig för den tid som verksamheten inte bedrivs efter överenskommelse med Umeå kommun.

Vill Umeå kommun säga upp överenskommelsen behöver beslut tas i samförstånd med Röd Korset, där ekonomisk hänsyn tas till bindande avtal gällande anställning mm.

Twist

Twister avseende tolkning eller tillämpning av denna överenskommelse ska primärt lösas mellan parterna, som vid förhandling ska visa god vilja att nå samförstånd.

Sekundärt ska twist lösas av allmän domstol belägen i Umeå.

Idéburet Offentligt Partnerskap (IOP) Umeå kommun och Röd Korset Umeåkretsens om samhällsplaner år
2025-2026

Undertecknande av överenskommelse om Idéburet Offentligt Partnerskap

Umeå kommuns undertecknande av överenskommelsen

Ort: Umeå Datum: 4/2-2025

.....
Undertecknande

Peter Vigren, ordförande gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden Umeå kommun

.....
Namnförtydligande och titel

Röd Korsets undertecknande av överenskommelsen, firmatecknare två i förening

Ort: Umeå Datum: 4/2-25

.....
Undertecknande

.....
Namnförtydligande och titel

Ort:

Datum:

.....
Undertecknande

.....
Namnförtydligande och titel

Bilagor

Bilaga 1: Utvärdering IOP Röd Korset Umeåkretsens och Umeå kommun som gäller under
perioden 1 januari 2024 - 4 mars 2025

Bilaga 2: Ansvarsfördelning i IOP mellan Röd Korset Umeåkretsens och Umeå kommun

Bilaga 3: Samverkansstruktur IOP Röd Korset Umeåkretsens och Umeå kommun

Idéburet Offentligt Partnerskap (IOP) Umeå kommun och Röda Korset Umeåkretsen om samhällsguider år 2025–2026

Bilaga 1: Utvärdering IOP Röda Korset Umeåkretsen och Umeå kommun som gäller under perioden 1 januari 2024 – 4 mars 2025

Bakgrund:

Den 24:e februari 2022 påbörjade Ryssland sitt anfallskrig mot Ukraina. Detta försatte miljontals ukrainska medborgare på flykt, både internt i landet och till andra länder. Snabbt blev det klart att många skulle komma till Sverige och då även Umeå. Umeå Kommun sträckte ut sin hand till Röda Korset för att stötta i mottagandet i Umeå och därefter startades en process för att organisera mottagandet på bästa möjliga sätt.

Syfte:

Syftet med samarbetet är att Röda Korset ska bidra med trygghet och skydd kopplat till mänskliga rättigheter. Utifrån organisationens delaktighet inom civilsamhället kom det även naturligt att samarbeta med andra organisationer inom civilsamhället samt offentlig och privat sektor för att förbättra förutsättningarna för ukrainska skyddsbehövande att komma in i samhället. Då situationen ser så olika ut på individuell nivå - om det är aktuellt för skyddsbehövande att stanna långsiktigt i Sverige eller ej - så har etablering premierats före integration.

Baserat på tidigare erfarenheter av flyktingmottagande kom Umeå Kommun och Röda Korset överens om att det inte skulle handla om att starta aktiviteter inom boendet för skyddsbehövande då det både är deras hemmamiljö och kan ha en inlåsande effekt, utan att leda ut till verksamheter i samhället.

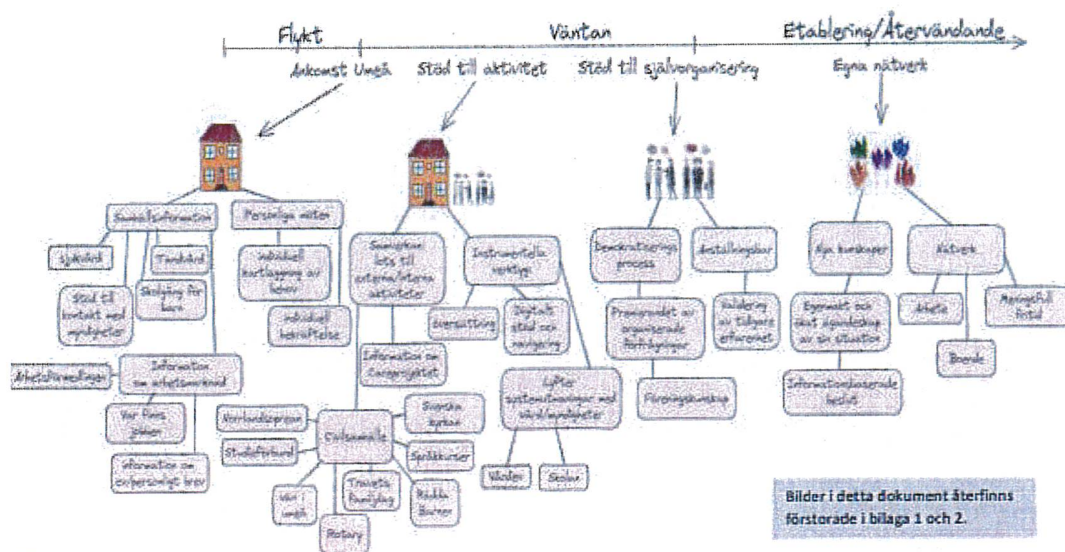
Verksamhetsbeskrivning:

Detta IOP innefattar 290% tjänstegrad som avser täcka samtliga befattningar kopplat till IOP. Den dagliga verksamheten utförs från ett kontor i anslutning till entrén till boendet för cirka 170st ukrainska skyddsbehövande. Hit kan ukrainska skyddsbehövande fritt vända sig för frågor eller vid behov av stöd. Som extra resurs har Umeåkretsen även finansierat en 100% ledningstjänst kopplat till verksamheten.

Volontärverksamhet:

Vi påbörjade under 2022 uppstarten av volontärverksamhet, vi hade volontärer som följde med vid vårdbesök, bistod med hjälp vid myndighetskontakter, uppstart av odlingslådor och språkstöd. Då verksamhetens natur är känslig och behoven från ukrainare var svåra att matcha med volontärer så utförs stödet idag endast av våra anställda samhällsguider.

Idéburet Offentligt Partnerskap (IOP) Umeå kommun och Röda Korset Umeåkretsen om samhällsguider år 2025–2026

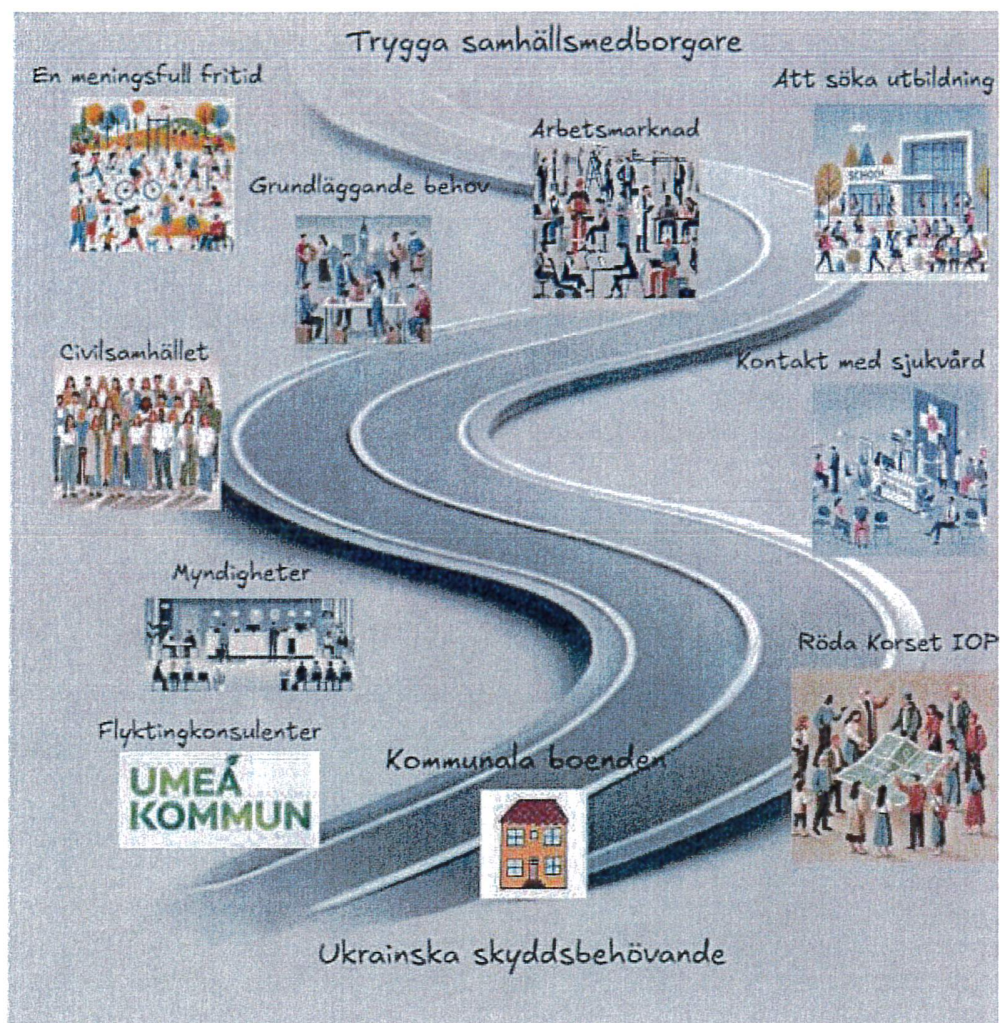
Migration: En föränderlig resa

Med denna bild ämnar vi illustrera ukrainska skyddsbehövandes behov över tid. Vi vill också förtydliga att detta är en individuell resa, där det skiljer sig vida till vilken mån man förstår systemet, den geografiska platsen, språket och kulturen.

Det är också högst individuellt vilka resurser som individen bär med sig, såväl ekonomiskt som kulturellt kapital.

Vi jobbar därför kontinuerligt med att fånga upp behoven, såväl på gruppnivå genom enkätundersökningar, men även i dom individuella samtalen som sker till vardags. Detta för att snabbt kunna ställa om för att möta nya behov, och för att kunna kommunicera till andra aktörer inom civilsamhället vilka behov som uttrycks från ukrainska skyddsbehövande. Bilden ovan avser representera ett axplock av behoven och hur dom över tid kan vara föränderliga.

Idéburet Offentligt Partnerskap (IOP) Umeå kommun och Röd Korset Umeåkretsen om samhällsguider år 2025–2026

Bilden ovan representerar den väg som ukrainska skyddsbehövande behöver navigera sig igenom i Sverige. Den är komplex men ur vårt perspektiv också välfungerande. Vi har uppmärksammat strukturella hinder under resan och har vi fört dialog med berörda aktörer i syfte att övervinna dessa. En framtida utmaning är att bibehålla kontaktytor och relationer med målgruppen då fler kommer att bo i individuella boenden runt om i Umeå. Röd Korset har påbörjat en uppstart av verksamhet i våra centrala lokaler för att stärka framtida beredskap för att fler kommer att bo utspridda i Umeå.

Idéburet Offentligt Partnerskap (IOP) Umeå kommun och Röd Korset Umeåkretsen om samhällsguider år 2025–2026

Folkbokföring

I relation till lagförändringen gällande folkbokföring som trädde i kraft den första november så har Röd Korset Umeåkretsen och Umeå kommun tillsammans anordnat tre separata informationsträffar där berörda aktörer och ukrainska skyddsbehövande bjudits in för att informera om samt kunna ställa frågor om förändringarna.

Två möten tog genomfördes under sommaren 2024 och det tredje och största mötet genomfördes på Hamnmagasinet i oktober 2024. Där deltog över 100 deltagare varav de flesta var ukrainska skyddsbehövande men även representanter från civilsamhället, föreningar och kyrkan.

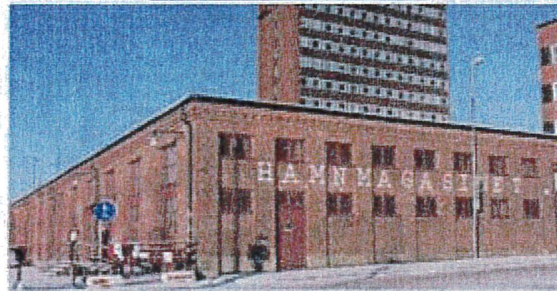

Statens
servicecenter

UMEÅ
KOMMUN

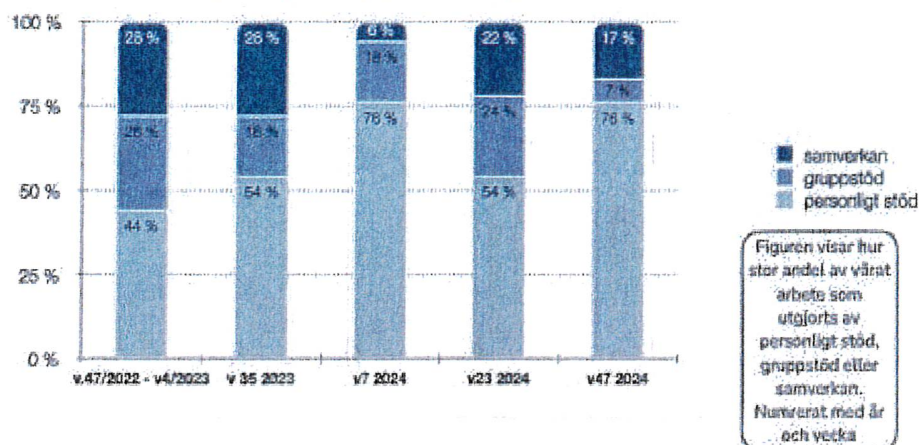
Socialtjänst
Integration
Mottagningsfunktion
Vuxenutbildning

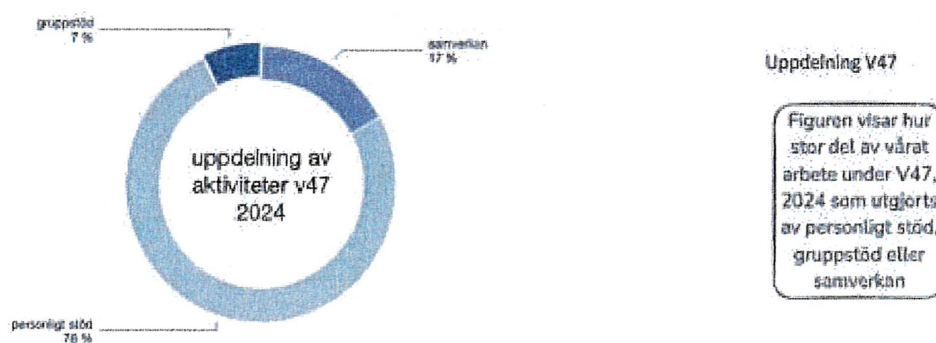
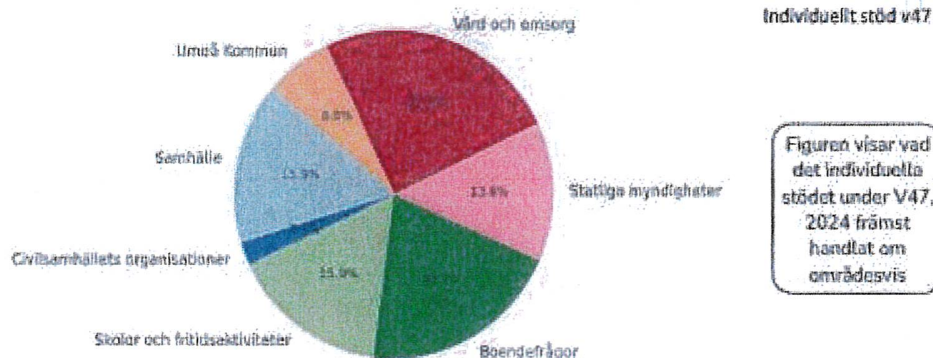
Svenska Röd Korset
Umeåkretsen

Idéburet Offentligt Partnerskap (IOP) Umeå kommun och Röda Korset Umeåkretsen om samhällsguider år 2025–2026

Statistisk översikt av stödinsatser utförda under 2022/2024

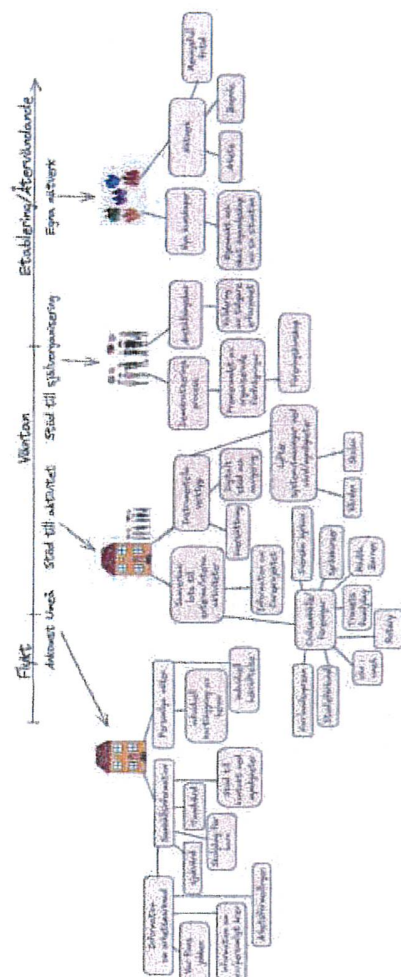

Över tid så kan vi utläsa att det individuella stödet har ökat. Möjligtvis beror detta på individernas egna utveckling och att behoven därav särskiljer sig allt mer över tid. Överrepresenterat under vecka 47 2024 var vård och omsorg och boendefrågor under individuellt stöd. Detta läser vi också som ett tecken på att de individuella processerna påverkar behovet av stöd.

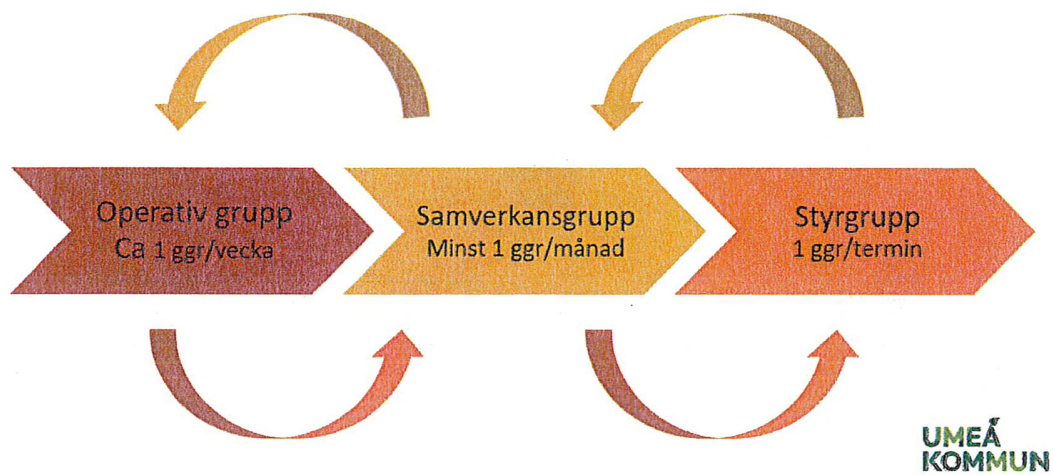
Idéburet Offentligt Partnerskap (IOP) Umeå kommun och Röd Korset Umeåregionen om samhällsguider år 2025–2026

Bilaga 1.

Idéburet Offentligt Partnerskap (IOP) Umeå kommun och Röd Kors Umeåkretsen om samhällsguider år 2025–2026

Samverkansstruktur IOP Umeå kommun + Röd Kors

Utvårderingsrapport IOP Umeå kommun och Röda Korset Umeåkretsen om samhållsguider 2025-2026

Innehåll

Bakgrund.....	3
Verksamhetsbeskrivning.....	4
.....	4
Migration, en föränderlig resa	4
Folkbokföring.....	6
Statistiköversikt av stödinsatser utförda under 2022-2025.....	7

Bakgrund

Den 24:e februari 2022 inledde Ryssland sitt anfallskrig mot Ukraina. Detta försatte miljontals ukrainska medborgare på flykt, både internt i landet och till andra länder. Snabbt blev det klart att många skulle komma till Sverige och då även Umeå. Umeå Kommun sträckte ut sin hand till Röda Korset för att stötta i mottagandet i Umeå och därefter startades en process för att organisera mottagandet på bästa möjliga sätt.

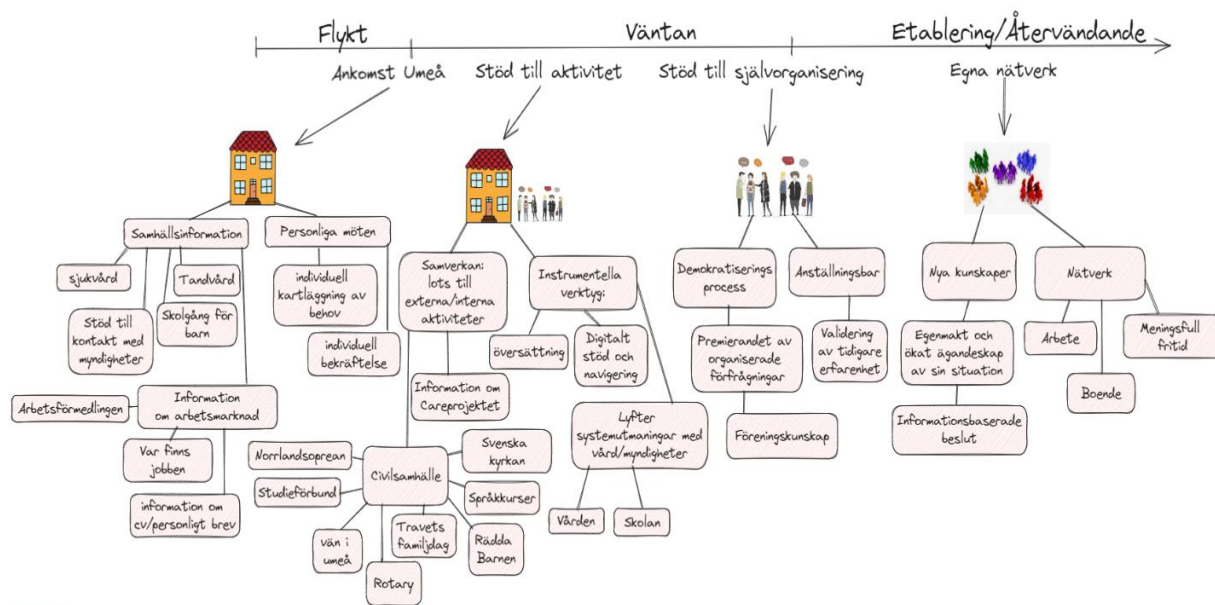
Syftet med samarbetet är att Röda Korset ska bidra med trygghet och skydd kopplat till mänskliga rättigheter. Utifrån organisationens delaktighet inom civilsamhället blev det även naturligt att samarbeta med andra organisationer inom civilsamhället samt offentlig och privat sektor för att förbättra förutsättningarna för ukrainska skyddsbehövande att komma in i samhället. Då situationen ser så olika ut på individuell nivå - om det är aktuellt för skyddsbehövande att stanna långsiktigt i Sverige eller ej - så har etablering premierats före integration.

Baserat på tidigare erfarenheter av flyktingmottagande kom Umeå Kommun och Röda Korset överens om att det inte skulle handla om att starta aktiviteter i boendemiljön för skyddsbehövande då det både är deras hemmamiljö och kan ha en inlåsand effekt, utan att leda ut till verksamheter och nätverk i samhället.

Under 2025 fördjupades samarbetet med Umeå Kommun då flera av de skyddsbehövande från Ukraina har folkbokfört sig i Umeå. Till viss del hamnar de då under kommunens integrationsenhet, vilket avsmalnade uppdraget för Röda Korsets Samhållsguider till att främst handla om mottagandet under det första året.

Verksamhetsbeskrivning

Detta IOP innefattar 150% tjänstegrad som avser täcka samtliga befattningar kopplat till IOP. Den dagliga verksamheten har under åren utförts från ett kontor i anslutning till entrén till boendet för ukrainska skyddsbehövande. Under 2025 har verksamheten även hållit till i Röda Korsets lokaler i centrala Umeå en dag i veckan. Hösten 2025 påbörjades utflyttningen från boendet för skyddsbehövande till en intilliggande fastighet. Röda Korset har därför anpassat verksamheten för att kunna växla mellan fler platser i Umeå. Till dessa tre kontor kan ukrainska skyddsbehövande fritt vända sig för frågor eller vid behov av stöd.

Migration, en föränderlig resa

Bilden ovan är ett försök att illustrera ukrainska skyddsbehövandes behov över tid. Vi vill också förtydliga att detta är en individuell resa, där det skiljer sig vida i vilken mån man förstår systemen, den geografiska platsen, språket och kulturen.

Det är också högst individuellt vilka resurser som individen har med sig, såväl ekonomiskt som kulturellt kapital.

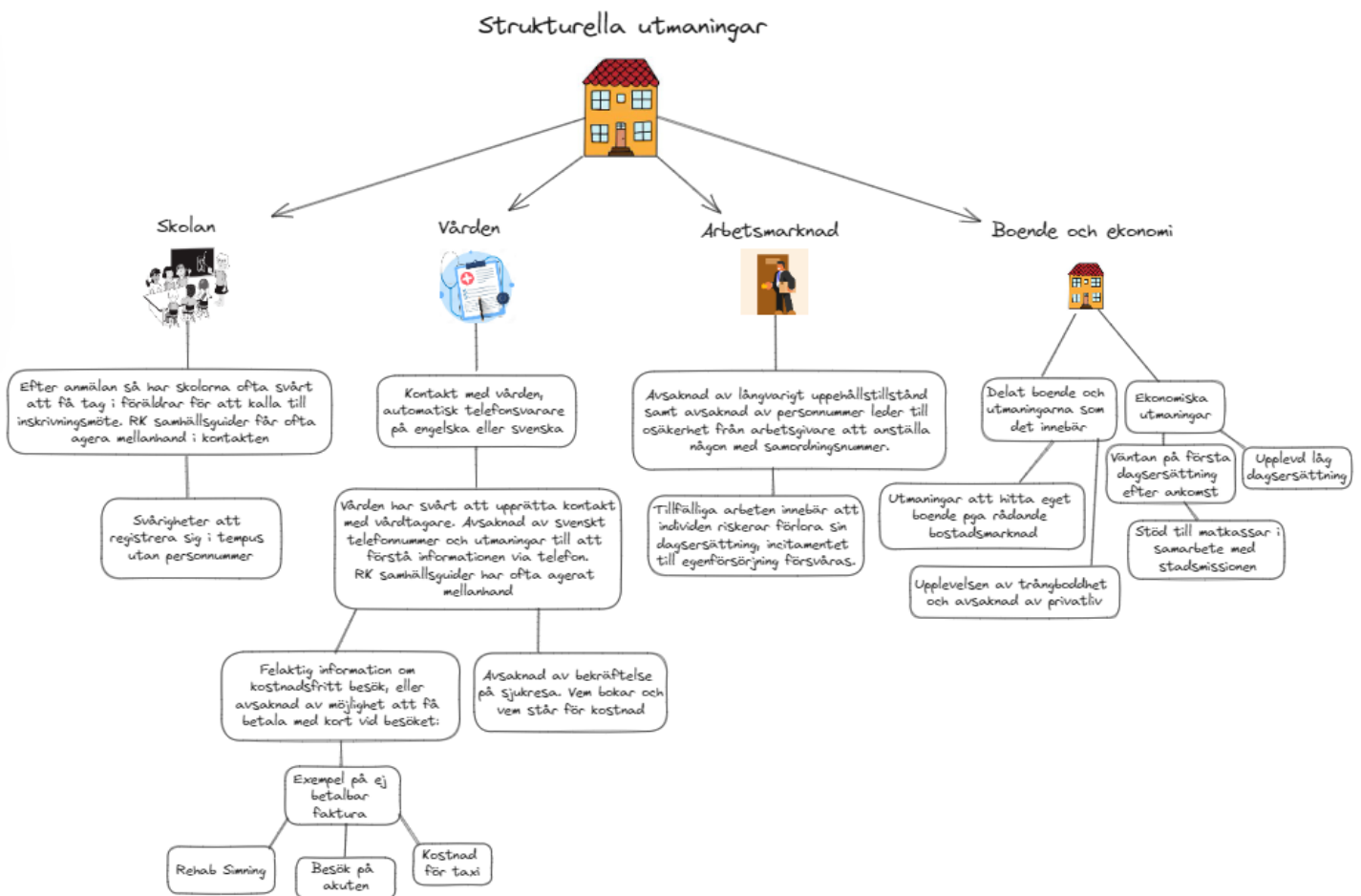
Vi jobbar därför kontinuerligt med att fånga upp behoven, såväl på gruppnivå genom enkätundersökningar, men även i de individuella samtalen som sker till vardags. Detta för att snabbt kunna ställa om för att möta nya behov, och för att kunna kommunicera till andra

aktörer inom civilsamhället vilka behov som uttrycks från ukrainska skyddsbehövande. Bilden ovan beskriver ett axplock av behov och hur dessa över tid kan vara föränderliga.

Bilderna nedan belyser vägen som ukrainska skyddsbehövande behöver navigera sig igenom i Sverige. Den är komplex, men ur vårt perspektiv, också välfungerande. Vi har uppmärksammat strukturella hinder under resan och har vi fört dialog med berörda aktörer i syfte att övervinna dessa. En framtida utmaning är att bibehålla kontaktytor och relationer med målgruppen då fler kommer att bo i individuella boenden runt om i Umeå.

Röda Korset har etablerat en verksamhet i våra centrala lokaler i Umeå för att stärka framtida beredskap för att fler kommer att bo utspridda i Umeå.

Folkbokföring

Under 2024 så kunde skyddsbehövande från Ukraina börja folkbokföra sig och därmed i en större omfattning ta del av välfärdens olika funktioner och stöd. Gruppen skyddsbehövande från Ukraina har fått olika förutsättningar i Sverige, som har sin grund i att regelverk har förändrats över tid, något som påverkar möjlighet att få vissa bidrag och stöd samt när man kan ta del av etableringsprogram och liknande.

Röda Korsets Samhällsguider och Mottagningsfunktionen hos Umeå Kommun har främst fokuserat på de som hittills inte har folkbokfört sig. Tidigt insåg vi vikten av att också stötta skyddsbehövande som har folkbokfört sig för att underlätta övergången till nästa fas i deras liv som folkbokförd i Sverige. Efter folkbokföring har många bott kvar på Hagaborg, då tillgången till lägenheter i Umeå kommun är ganska svår.

Det är svårt att följa individer genom hela processen för att på ett säkert sätt mäta effekterna av vårt arbete. Vi har fått vittnesmål från anställda inom Integration att många av de skyddsbehövande från Ukraina de mött som har omfattats av vårt arbete har en bättre grund när det gäller kunskap om att leva i det svenska samhället än många andra som de möter.

Detta beror säkert på att de har hunnit bo i Umeå ett tag, men även att de har fått stöd i hur de ska orientera sig och navigera i det nya samhället. Samhällsguiderna, Mottagningsfunktionen och Integration har haft återkommande träffar i syfte att stärka varandras verksamheter för skyddsbehövande från Ukraina och därmed underlätta en smidig etablering i Umeå.

Statens
servicecenter

ARBETSFÖRMEDLINGEN
SWEDISH PUBLIC EMPLOYMENT SERVICE

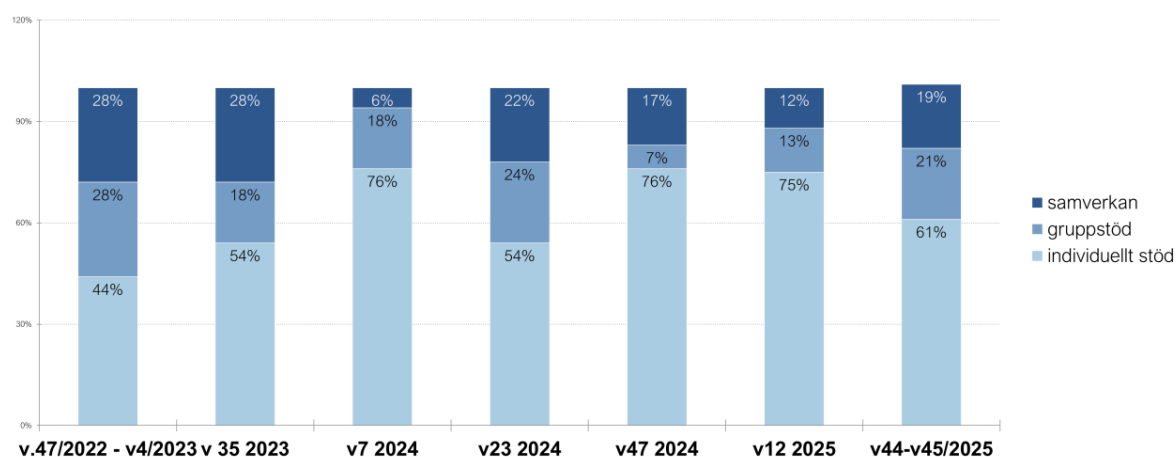
UMEÅ
KOMMUN

Socialtjänst
Integration
Mottagningsfunktion
Vuxenutbildning

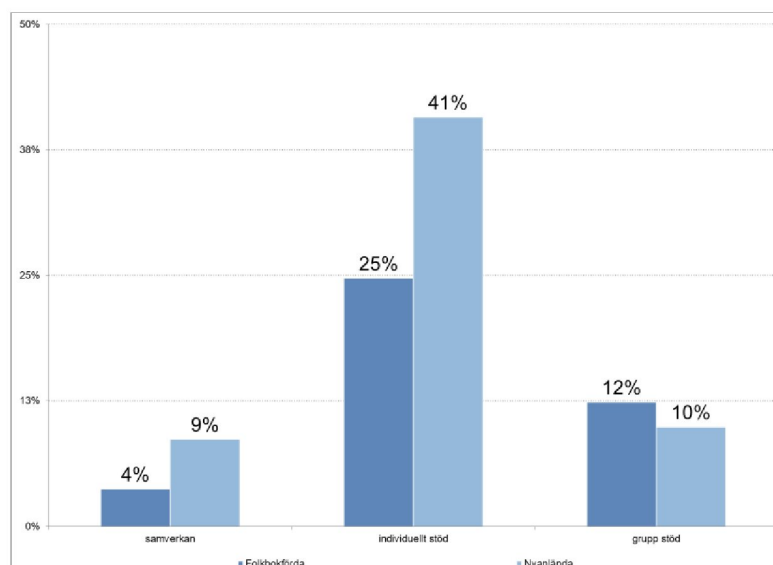
Svenska Röda Korset
Umeå kretsen

Statistiköversikt av stödinsatser utförda under 2022-2025

Över tid så kan vi utläsa att det individuella stödet har varit föränderligt. Förändringarna förklaras genom föränderliga behov, vissa som är knutna till yttre förändringar (t.ex. möjligheten att folkbokföra sig) och kopplat till tidsperiod och livssituation (t.ex. att nyanlända

familjer med barn har behövt stöd i att skriva in barnen i skolan, söka plats på SFI eller söka jobb).

Vardagligt och oförändrat individuellt stöd har till stor del varit att boka vårdbesök, olika stöd mot arbetsmarknaden (skriva CV och personligt brev), kontakten med olika myndigheter och förstå myndighetsbeslut. Samhällsguiderna har haft en hel del samverkan till vardags utöver den med Umeå Kommun. Några av de vanliga aktörerna man har samverkat med är Umeå Stadsmission, Bakfickan, Rädda Barnen och olika vårdinrättningar.

Det som benämns som "Grupp stöd" har varit att sprida aktuell information via olika kanaler som har innefattat allt från sociala medier till fysiska möten. Samhällsguiderna har även stöttat grupper att organisera egna verksamheter och aktiviteter, t.ex. odlingsgrupp som har odlat i pallkragar i anslutning till boendet.

Kontaktuppgifter:

Helén Andersson, helen.andersson@umea.se

Katarina Sjöström, katarina.sjostrom.2@umea.se

Mer information:

[Arbetsmarknads- och integrationsavdelningen - Umeå kommun](#)

Arbetsmarknads- och
Integrationsavdelningen
Besöksadress: Sveagatan 8
Postadress: 901 84 Umeå]
090-16 41 00
reception.ami@umea.se

Umeå kommun

Protokollsutdrag

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens arbetsutskott

2025-12-03

§ 100

Diariennr: SK-2024/00612

**Utvärdering idéburet offentligt partnerskap (IOP) -
Röda Korset - Samhällsguider - 2025-2026****Arbetsutskottets beslut**

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden föreslås besluta att godkänna utvärdering av *Idéburet offentligt partnerskap (IOP) med Röda Korset 2025-2026 avseende samhällsguider för skyddsbehövande från Ukraina i boenden anordnade av Umeå kommun, samt folkbokförda som anvisats till kommunen och inom målgruppen egenbosatta i Umeå kommun* enligt bilagt underlag.

Förslag till beslut

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslutar att godkänna utvärdering av *Idéburet offentligt partnerskap (IOP) med Röda Korset 2025-2026 avseende samhällsguider för skyddsbehövande från Ukraina i boenden anordnade av Umeå kommun, samt folkbokförda som anvisats till kommunen och inom målgruppen egenbosatta i Umeå kommun* enligt bilagt underlag.

Ärendebeskrivning

Sedan 2022 har Umeå kommun samverkat med Röda Korset Umeåkretsen kring samhällsguidning för målgruppen skyddsbehövande från Ukraina, både barn och vuxna med tillfälliga uppehållstillstånd och numera även folkbokförda, inom ramen för ett Idéburet offentligt partnerskap (IOP). Se bilaga 1. Arbetet har organiserats på såväl operativ som strategisk nivå och med anställning av samhällsguider som arbetat med individuellt stöd, gruppstöd och samverkan med externa aktörer; exempelvis civilsamhället, myndigheter, kommun och privata aktörer. Samhällsguiderna har främst gett stöd i frågor om vård och omsorg, kontakt med myndigheter, samhällsorientering, boendefrågor, skola och fritid. Partnerskapet har en utgångspunkt i empowerment med ett

Umeå kommun**Protokollsutdrag**

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens arbetsutskott

2025-12-03

individuellt fokus. Detta för att skyddsbehövande ska ges förutsättningar att så tidigt som möjligt få ett självständigt och meningsfullt liv i Umeå.

Utvärderingen av IOP visar att målgruppen gynnas av samverkan mellan Umeå kommun och Röda Korset. Samverkan innebär att målgruppen introduceras i hur samhället i Sverige fungerar, vilka möjligheter och utmaningar som väntar och vilka rättigheter och skyldigheter invånare i Umeå och Sverige har. Målgruppen har därmed också ökade möjligheter och bättre beredskap för en lyckad etablering. Ett informationsmaterial har arbetats fram för målgruppen att ta del av under det första året. Materialet utvecklas kontinuerligt för att på bästa sätt möta målgruppens behov av information/vägledning. Röda Korset och Umeå kommun hjälps åt kring omvärldsbevakning och har tillsammans fortsatt med samverkansmöten på såväl operativ som strategisk nivå för att våra verktyg i etableringen ska bli så effektiva och välfungerande som möjligt.

Bakgrund

Med anledning av den ryska invasionen i Ukraina 24 februari 2022 aktiverades EU:s massflyktsdirektiv 4 mars 2022. Massflyktsdirektivet har förlängts i omgångar och gäller fram till 4 mars 2027. Vad som händer därefter är i nuläget oklart.

Enligt Lag (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. (LMA) som trädde i kraft 1 juli 2022 får Migrationsverket anvisa en kommun att ordna boendet för personer med uppehållstillstånd med tillfälligt skydd. Kommunerna ges befogenhet att anordna boenden för dessa personer. Under 2024 började nya regler för folkbokföring för personer från Ukraina att gälla, vilka innebär att de kan nu bli folkbokförda redan efter ett år i Sverige. När en person som har uppehållstillstånd med tillfälligt skydd enligt massflyktsdirektivet blir folkbokförd, upphör personen att omfattas av LMA. I samband med folkbokföring har personen rätt till bosättning och kan anvisas av Migrationsverket till kommunen enligt Lag (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning. De allra flesta folkbokförda som anvisats till Umeå kommun har tidigare varit anvisad enligt LMA, men det förekommer även anvisningar från andra delar av landet.

Överenskommelsen mellan Umeå kommun och Röda Korset Umeåkretsen om ett Idéburet offentligt partnerskap (IOP) skapar förutsättningar för att möta behov hos de skyddsbehövande från Ukraina och att de bereds

Umeå kommun**Protokollsutdrag**

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens arbetsutskott

2025-12-03

möjligheter för inkludering i samhällslivet. Överenskommelsen är tidsbegränsad fr o m 2025-03-05 t o m 2026-03-04, med option att efter utvärdering förlängas. Partnerskapet har nu utvärderats, se bilaga 2.

Beslutsunderlag

Bilaga 1: IOP Röda Korset Umeåkretsen och Umeå kommun 2025-2026

Bilaga 2: Utvärderingsrapport IOP Röda Korset Umeåkretsen och Umeå kommun 2025-2026

Beredningsansvariga

Helén Andersson, verksamhetschef

Katarina Sjöström, enhetschef

Helén Burstedt, enhetschef

Beslutet ska skickas till

Helén Andersson, verksamhetschef Arbetsmarknads- och integrationsavdelningen

Propositionsordning

Ordföranden prövar tjänsteskrivelsens förslag och finner att arbetsutskottet beslutar att bifalla tjänsteskrivelsen.

Tjänsteskrivelse

2025-12-04

Gymnasie- och
vuxenutbildningsnämnden

Diarienumr: SK-2025/00010

Delegationsbeslut och anmälningssärenden – gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden 2025-12-17

Förslag till beslut

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslutar att godkänna redovisningen av delegationsbeslut och anmälningssärenden.

Ärendebeskrivning

Inför gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens sammanträde 2025-12-17 redovisas anmälda delegationsbeslut och anmälningssärenden som ska delges nämnden.

Beslutsunderlag

Bilaga: Sammanställning, upprättad vid tidpunkt för kallelsens utskick

Beredningsansvarig

Annelie Holmlund, nämndsekreterare

Nicklas Wallmark
gymnasie- och arbetsmarknadsdirektör

UMEÅ KOMMUN
Sammanträdesdatum 2025-12-17

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
Delegationsbeslut och anmälningsärenden

Nr	Beslutsdatum	Delegat	Ärendets art	Diarienummer
97	2025-10-30	Stina Andersson	Beslut: Mottagande till kommunal vuxenutbildning, dispens från ålderskrav, 1 elev - Beviljas	SK-2025/00283-13
98	2025-11-18	Nicklas Wallmark	Avtal: Rådgivningsavtal, JP Infonet AB	SK-2025/00707-3
99	2025-11-20	Nicklas Wallmark	Beslut: Tilläggsbelopp - enskild elev - NTI gymnasiet - Beviljas	SK-2025/00419-14
100	2025-11-20	Nicklas Wallmark	Beslut: Läsårstider gymnasieskola 2026/2027	SK-2025/00646-2
101	2025-11-28	Gunilla Wallmark	Beslut: Ämnesutbud för naturvetenskapliga ämnen, Komvux	SK-2025/00758-1
102	2025-12-03	Nicklas Wallmark	Beslut: Tilläggsbelopp - enskild elev - NTI gymnasiet - Beviljas	SK-2025/00419-16

Datum	Anmälningsärenden (inkomna beslut och domar): Datum-Beslutsinstans/Beslutshavare-Ärende/Mål/Beslut	Diarienummer
2025-11-14	Länsstyrelsen i Västerbottens län: Beslut - Nationellt stöd - Utbetalning av stöd för år 2025, Forslundagymnasiet	SK-2025/00719-1
2025-11-12	Miljö- och hälsoskyddsnämnden: Beslut att inte registrera tillfällig livsmedelsverksamhet - Registrering behövs ej	SK-2025/00726-1
2025-11-19	Skolverket: Beslut om rekvisition för säkerhetshöjande åtgärder - Beviljat	SK-2025/00041-25
2025-11-19	Skolverket: Beslut om rekvisition för lovskola - Beviljat	SK-2025/00041-22
2025-11-11	Kommunstyrelsen: Beslut - Revidering av Anvisning för nämndernas rapportering T3 2025	SK-2025/00126-7
2025-06-02	Skolverket: Statsbidrag - Statsbidrag för regional yrkesinriktad vuxenutbildning för 2026 - Beviljas delvis	SK-2025/00041-27
2025-11-24	Skolverket: Statsbidrag - Statsbidrag för regional yrkesinriktad vuxenutbildning för 2027 - Beviljas delvis	SK-2025/00041-29
2025-11-26	Förvaltningsrätten: Dom - Överklagan, Laglighetsprövning - Avståndsmätning kontantersättning - Överklagandet avslås	SK-2025/00549-10
2025-11-26	Förvaltningsrätten: Dom - Överklagan, Laglighetsprövning - Avståndsmätning kontantersättning - Överklagandet avslås	SK-2025/00583-11
2025-12-03	Skolverket: Beslut - Statsbidrag - Karriärtjänster HT25 - Beviljas	SK-2025/00041-30
2025-11-24	Kommunfullmäktige: Beslut - Översyn styrdokument hösten 2025	SK-2025/00769-1
2025-11-25	Länsstyrelsen i Västerbottens län: Beslut - Gårdsstöd 2025, Forslundagymnasiet	SK-2025/00771-1
2025-11-25	Länsstyrelsen i Västerbottens län: Beslut - Nötkreatursstöd 2025, Forslundagymnasiet	SK-2025/00772-1
2025-11-25	Länsstyrelsen i Västerbottens län: Beslut - Ersättning för precisionsjordbruk 2025, Forslundagymnasiet	SK-2025/00773-1
2025-11-25	Länsstyrelsen i Västerbottens län: Beslut - Ersättning för blommande åker och fältkant 2025, Forslundagymnasiet	SK-2025/00774-1
2025-11-25	Länsstyrelsen i Västerbottens län: Beslut - Ersättning ekologisk produktion 2025, Forslundagymnasiet	SK-2025/00775-1
2025-12-10	Skolverket: Beslut - Statsbidrag - Nordiska elever HT 25 - Beviljat	SK-2025/00041-31
2025-12-10	Skolverket: Beslut - Statsbidrag - Lärarassistenter Ht 25 - Beviljat	SK-2025/00041-32
2025-12-10	Skolverket: Beslut - Statsbidrag - Fortbildning Ht 25 - Beviljat	SK-2025/00041-33
Datum	Skriftlig information till gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	Diarienummer

Denna behandling '138/25 Gymnasie- och arbetsmarknadsdirektören informerar' har inget tjänsteutlåtande.

Denna behandling '139/25 Utfall medarbetarenkäten' har inget tjänsteutlåtande.

Denna behandling '140/25 Flyktingmottagning' har inget tjänsteutlåtande.

Denna behandling '141/25 Tema: Vuxenutbildning' har inget tjänsteutlåtande.